

Nadaljevanje s prve strani

Debata v zvezni skupščini o proračunu za leto 1970

zitivnih pojavov v aktualnih procesih ter o osnove mesta in teženj Jugoslavije v vsem tem, spodbudi razmeroma zanimivo raspravo.

Vsi udeleženci so v celoti podprli Tepavčev izjavljanje. Tako je izvenredno tudi poročilo poslanca Kole Čušula, predstavnika skupščinskih odborov za zunanjo politiko in odpora za proračun. Čušula je poudaril, predlagani program dela DSZZ za 1970. leto — ki je v skladu z začeto splošno usmeritvijo naše zunanje politike — zagotavlja nadaljevanje jugoslovanske dinamične dejavnosti na multilateralne in bilateralne področje. Povedal je, da so zunanje politični odnosi sosedov, mora skupščini v prihodnje bolj podrobno razpravljati o naših najpomembnejših akcijah na področju nevarnosti, evropskega sodelovanja in varnosti, razvojnih, razvojnih problemov ter odnosov s sosedji. Poročilo Čušula je posebej poudarilo proračunsko delo DSZZ, ki uresničevanje zunanje politike, vendar ob vzporednem večjem koordiniranju z vsemi drugimi pristojnimi organizacijami in dejavniki. Jasno je pri tem treba napovedati regulirati tudi vloga republik. Integrirana prizadevanja so zlasti nujna, kadar gre za naše ekonomsko sodelovanje s tujino, ker odnosi vseh dejavnikov v zvezi s to aktivnostjo še vedno niso medsebojno urejeni. V poročilu je poudarjeno, da je nujno treba zagotoviti ustrezno kadrovske strukture — politično in strokovno v DSZZ ter povečati pristojnosti državne sekretariata pri izbiri kadrov za najvišje položaje v naši diplomaciji.

Ob koncu je Kole Čušula priporočil obema zbornicama, da odobri program dela DSZZ ter da upošteva priporočila odborov o nujni modernizaciji te službe in zagotovitvi potrebnih gnotnih sredstev v okviru zveznega proračuna.

V razpravi so sodelovali Saiko Fejić, Vladimir Dobec, Josip Djerđja, Esad Cerić, Naum Pejov in Avdul Kurpejović.

Za Fejića je izredno važno, da se mora naša nacionalna politična orijentacija izraziti tudi v ustrezni nastopanju vseh naših institucij in posameznikov, ki imajo poslovne ali neke druge stike s tujino.

Vladimir Dobec je poudaril, da moramo biti v naši zunanje politične dejavnosti ena od pravnih prisotnosti tri plovke smeri: boj za uveljavljanje univerzalne koeksistence, nevarnosti ter bolj vsebinsko angažiranje DSZZ za razvijanje ekonomskega sodelovanja s tujino, s tem v zvezi pa seveda tudi primerna kadrovska reorganizacija DSZZ.

Josip Djerđja je sodil, da nam članstvo v razvojnem odboru v Ženevi nalaga, da bo v prihodnje razvojni veni kompleks bolj prisoten v naši celotni dejavnosti. — Kar zadeva priznavanje specifične vloge velikim v reševanju krize na Srednjem vzhodu, se mora ta specifičnost na vloga omejiti le na to, da morajo kot stalne članice varnostnega sveta zagotoviti uveljavitev resolucije, ki jo je ta organ OZN izglasoval. Mi-mo tega v celosti ne priznavamo, nikarkoli arbitražne pravice. — Kar zadeva varnost in sodelovanje v Evropi se je po Djerđjevi mnenju treba zavzemati predvsem za to, da se spodbudi negativna tendenca o medblokovskem urejanju teh vprašanj, tendenca, ki se je okrepila kot neposredna posledica intervencije v CSSR. — V programu za proslavo jubileja OZN bi bilo treba mnogo odločne zastaviti zahtevo o univerzalnosti, zlasti o nedopustnosti podaljševanja odločnosti Kitajske. V naši mednarodni ekonomski politiki bi bilo treba resno korigirati dosedanj nezadostno diverzifikacijo. Prevelika ekonomska povezanost s malim številom držav namreč lahko omejuje svobodo naših političnih akcij. Naša ekonomska strategija zdaj ne spremlja v zadostni meri naše politične strategije. Kot zadnje je Josip Djerđja opozoril na to,

Sodobni mednarodni odnosi in dogodki v svetu, je dejal Stijačić, pa tudi družbeni procesi v državi zaostrojuje nekatere od sedanjih protislovov varnosti. Odpiranje deležev proti zunanemu svetu, svobodnejša cirkulacija ljudi, idej in materialnih dobrin je nujnost, varnostna služba pa se sooča z novimi položaji.

Zvezni sekretar za notranje zadeve je zatem govoril o notranjih pogojih dela te službe; dejal je, da vsebovali od kritično obravnavanje vprašanj v družbenopolitičnem življenju in družbeno zakonitost, ki se kaže v razvoju samoupravnega socializma s tendencami, ki se mu postavljajo po robu, zbuja pozornost pri tujih obveščevalnih službah. »Kadar gre za delovanje zunanjega in notranjega sovražnika, je treba omeniti, da ta sovražnik ne nenehno spremlja naša notranja nasprotja, težave in konflikte in jih skuša izkoristiti,« je dejal Stijačić. Pristavil je, da imajo vsi sovražniki samoupravnega socializma enake

da v svojih akcijah gledamo na našo delovno silo v tujini skoraj samo kot na vir delovnih sredstev. Določaj sklenjeni mednarodni aranžmaji se zdalec ne morejo regulirati vseh številnih problemov, ki se pojavljajo v zvezi s našimi delavci v tujini, prepustimo praktično samim sebi.

Naum Pejov je v svojo potrebo ostriro opozoril na neenakopravni položaj Makedoncev v sosednji Grčiji ter zahteval ustrezno akcijo DSZZ.

Oba sora sta po končani razpravi odobrila Tepavčev ekspanzijski program dela DSZZ za 1970. leto, kakor tudi konkretne ukrepe udeležencev v razpravi.

Nekaj po 13 uri je nadaljeval delo zbor narodov. Z odgovori na poslanske vprašanja in na nova vprašanja, Romana Albrehta.

Poslanec Kazimir Ben je želel pojasniti, zakaj se vedno ni rešeno vprašanje imovine državljanov, ki so na obmejnih področjih Italije in Jugoslavije izkoristili pravico opcije, in zakaj je reševanje te problematike zastavljeno. Odgovoril je državni sekretar za zunanje zadeve Mirko Ko Tepavac, ki je med drugim dejal, da sta 3. julija 1965 Italija in Jugoslavija sklenili sporazum o ureditvi imovine optantov. Od 6000 primerov so doslej rešili okoli 4000 vlog, medtem ko okoli 2000 primerov ni pripravljenih za prenos v družbeno last. »To zadevo rešujemo,« je dejal Tepavac in dodal po dopolnjenem vprašanju poslance Kazimira Bana, da je prišlo do zastoj, na naši in na italijanski strani. »Sodim, da bo to vaše vprašanje,« je dejal Tepavac, »pospešilo rešitev tega problema.« Neto je državni sekretar za zunanjo trgovino Muhamed Hadžić odgovoril na vprašanje poslance Vere Kocić. Vprašala je, zakaj je prišlo do pretirane za uvoza tekstila in kakšne ukrepe namerava sprejeti ZIS, da bi bil uvoz v prihodnjem letu bolj nadzorovan. Ko je Hadžić odgovoril, da so v vprašanje, je dejal, da so s predstavniki proizvajalcev v zvezi gospodarskih zbornic sklenili sporazum o uvozu, kar omogoča popoln nadzor, in da uvede izvršni svet ne namerava izvesti novih nadzorov in instrumentov.

Poslanec Roman Albreht je zastavil dve vprašanji, eno zvezi skupščini, drugo pa ZIS. Prvo vprašanje je: »Pri uresničevanju amandmaja 15 so se odrazile težnje, nasprotujoče težnjam, ki jih je sprožila ta ustavna sprememba, kar je v samoupravnem javnosti izrazilo vzmernjeje. Kaj namerava in ali sploh namerava zveza skupščina storiti, da bi odločil uveljavitev tega amandmaja?« Predsednik zbora Miko Spiljak je dejal, da je predsednik zvezne skupščine prejel pismo sveta zveze sindikatov Jugoslavije o tej problematiki protisamoupravnih težnjah v delovnih organizacijah. Predsednik zakonodajno-pravne komisije dr. Leon Geršaković pa je dejal, da je od predsednika zvezne skupščine to pismo prejel in da bo še danes zakonodajno-pravna komisija zavežala svoje mnenje. Drugo vprašanje Romana Albrehta je veljalo povečanje cen: »Naša samoupravna javnost je zaskrbljena zaradi gibanja cen, ki se gibljejo v težko dojemljivih razmerjih. Ali ZIS misli, da je treba sprejeti ukrepe, da bi tako gibanje cen onemogočili?«

Predstavniki ZIS so izjavili, da bodo na to vprašanje odgovorili na prihodnji seji. Po enurnem odmoru se je seja zbora narodov ob 13. uri nadaljevala.

VIDA HREŠKAC
ZDRAVKO ILIĆ

Do večjih ekscesov pa letos ni prišlo zaradi uskladenosti prizadevanj organov za notranje zadeve in drugih državnih dejavnikov, ki so se s politično akcijo in pravočasno reakcijo na nekatere probleme varnosti širše angažirali pri zatiranju posameznih sovražnih žarišč. Stijačić je zatem dejal, da je osnovna usmerjenost državne varnosti ne službe bila in bo ostala nenehno spremljati sovražne načrte proti SFRJ, odkrivati in preprečevati takšno dejavnost in v obveščevalnem družbenopolitičnem delavniku o delu in namerah sovražnikov pripomočki k ustreznim političnim akcijam.

Radoval Stijačić je dejal, da je služba oblikovala pripravila poizkuse številnih diverzantno-terorističnih akcij, in nato obširneje govoril o delu službe pri zatiranju raznih oblik kriminala, prekrškov proti lastnosti na turističnih območjih, gospodarskega kriminala itd. Stijačić je opozoril, da odkrivajo vedno več primerov hitopletenja orožja in streliva ter namil iz tujine. Nato je govoril o problematiki in večjem obsegu poslovanj organov za notranje zadeve v zvezi z razvojem cestnega prometa, številu registriranih motornih vozil pri, da bi doseglo skoraj milijon, letos pa je bilo pri nas pri-

ti, če je star najmanj 45 let, polkovnika pa v starosti 52 let, če ima brez beneficirane staža, 27 oziroma 32 let delovnega staža.

Nadalje sprejemamo ukrepe za zboljšanje šolskega sistema v JLA in si prizadevamo uskladiati programe vojaških šol z razvojem oboroženih sil in opremiti vojsko s sodobno tehniko. Prizadevamo si tudi, da bi v okviru planiranih sredstev uskladiali plače in druge prejemke pripadnikov vojske s prejemki ustreznih kategorij ljudi, zaposlenih v civilnih službah.

Ljubicić je posebej opozoril na to, kako pereči so stanovanjski problemi. Po planu za obdobje od 1966. do 1970. leta naj bi za potrebe vojske zgradili 15.300 stanovanj, vendar plana niso izpolnili zaradi tega, ker se je gradnja podražila. Zdjaj je v vojski okrog 22.000 vojakov in civilistov, ki nimajo stanovanj ali živijo v slabih stanovanjih. Razen tega živijo kakih 8000 pripadnikov vojske ločeno od družin in je torej to ne samo stanovanjski, ampak tudi družbeni problem.

Za stanovanjsko gradnjo — je dejal Ljubicić — smo planirali v prihodnjem letu precejšnja sredstva in pričakujemo, da bomo dobili tudi kredite od bank, tako da bi pospešili ureditev stanovanjskih problemov.

Na koncu je Ljubicić govoril o značilnostih finančnega plana državnega sekretariata za leto 1970. Rekel je, da bodo do konca t. l. porabili za narodno obrambo 5,95 odst. narodnega dohodka, leta 1970 pa naj bi porabili 5,69 odst. narodnega dohodka. Pri tem je treba upoštevati, da je to povečanje relativno, ker se bo skupna vrednost proračuna

okoli 12 milijonov motornih vozil. Poleg večjega obsega del notranjih zadev, je poudaril Stijačić, bi bilo treba okrepiti tudi prometno vzgojo občanov.

Stijačić je zatem govoril o ukrepih za učinkovitejšo delo službe za notranje zadeve, o njenem strokovnem, materialnem in tehničnem usposabljanju. Čeprav so v strokovnem pogledu napredovali, primanjkuje še precej strokovnjakov (s srednjo in visoko šolsko izobrazbo), pa tudi narodnostni niso ustrezno zastopane pri delu službe za notranje zadeve. Zvezni sekretar za notranje zadeve je pripravil petletni program o spremljanju novih strokovnjakov, ki so ga sprejeli v ZIS in ustreznih organih zvezne skupščine. Stijačić je dejal, da delovni program za leto 1970 sredstva za 13,75 odst. večja. V primerjavi s sredstvi za letošnje leto naj bi bila leta 1970 sredstva za 13,75 odst. večja. »Povečanje se večinoma nanaša na izdatke službe državne in javne varnosti, ki ga narekujejo potrebe za učinkovito zatiranje subverzivne dejavnosti so, viražnih elementov iz tujine, pa tudi priprave zveznega sekretariata za delo v izrednih pogojih,« je dejal zvezni sekretar za notranje zadeve.

Stijačić je poudaril, da ZIS misli, da je treba sprejeti ukrepe, da bi tako gibanje cen onemogočili?«

Predstavniki ZIS so izjavili, da bodo na to vprašanje odgovorili na prihodnji seji. Po enurnem odmoru se je seja zbora narodov ob 13. uri nadaljevala.

VIDA HREŠKAC
ZDRAVKO ILIĆ

Do večjih ekscesov pa letos ni prišlo zaradi uskladenosti prizadevanj organov za notranje zadeve in drugih državnih dejavnikov, ki so se s politično akcijo in pravočasno reakcijo na nekatere probleme varnosti širše angažirali pri zatiranju posameznih sovražnih žarišč. Stijačić je zatem dejal, da je osnovna usmerjenost državne varnosti ne službe bila in bo ostala nenehno spremljati sovražne načrte proti SFRJ, odkrivati in preprečevati takšno dejavnost in v obveščevalnem družbenopolitičnem delavniku o delu in namerah sovražnikov pripomočki k ustreznim političnim akcijam.

Radoval Stijačić je dejal, da je služba oblikovala pripravila poizkuse številnih diverzantno-terorističnih akcij, in nato obširneje govoril o delu službe pri zatiranju raznih oblik kriminala, prekrškov proti lastnosti na turističnih območjih, gospodarskega kriminala itd. Stijačić je opozoril, da odkrivajo vedno več primerov hitopletenja orožja in streliva ter namil iz tujine. Nato je govoril o problematiki in večjem obsegu poslovanj organov za notranje zadeve v zvezi z razvojem cestnega prometa, številu registriranih motornih vozil pri, da bi doseglo skoraj milijon, letos pa je bilo pri nas pri-

ti, če je star najmanj 45 let, polkovnika pa v starosti 52 let, če ima brez beneficirane staža, 27 oziroma 32 let delovnega staža.

Nadalje sprejemamo ukrepe za zboljšanje šolskega sistema v JLA in si prizadevamo uskladiati programe vojaških šol z razvojem oboroženih sil in opremiti vojsko s sodobno tehniko. Prizadevamo si tudi, da bi v okviru planiranih sredstev uskladiali plače in druge prejemke pripadnikov vojske s prejemki ustreznih kategorij ljudi, zaposlenih v civilnih službah.

Ljubicić je posebej opozoril na to, kako pereči so stanovanjski problemi. Po planu za obdobje od 1966. do 1970. leta naj bi za potrebe vojske zgradili 15.300 stanovanj, vendar plana niso izpolnili zaradi tega, ker se je gradnja podražila. Zdjaj je v vojski okrog 22.000 vojakov in civilistov, ki nimajo stanovanj ali živijo v slabih stanovanjih. Razen tega živijo kakih 8000 pripadnikov vojske ločeno od družin in je torej to ne samo stanovanjski, ampak tudi družbeni problem.

Za stanovanjsko gradnjo — je dejal Ljubicić — smo planirali v prihodnjem letu precejšnja sredstva in pričakujemo, da bomo dobili tudi kredite od bank, tako da bi pospešili ureditev stanovanjskih problemov.

Na koncu je Ljubicić govoril o značilnostih finančnega plana državnega sekretariata za leto 1970. Rekel je, da bodo do konca t. l. porabili za narodno obrambo 5,95 odst. narodnega dohodka, leta 1970 pa naj bi porabili 5,69 odst. narodnega dohodka. Pri tem je treba upoštevati, da je to povečanje relativno, ker se bo skupna vrednost proračuna

okoli 12 milijonov motornih vozil. Poleg večjega obsega del notranjih zadev, je poudaril Stijačić, bi bilo treba okrepiti tudi prometno vzgojo občanov.

Stijačić je zatem govoril o ukrepih za učinkovitejšo delo službe za notranje zadeve, o njenem strokovnem, materialnem in tehničnem usposabljanju. Čeprav so v strokovnem pogledu napredovali, primanjkuje še precej strokovnjakov (s srednjo in visoko šolsko izobrazbo), pa tudi narodnostni niso ustrezno zastopane pri delu službe za notranje zadeve. Zvezni sekretar za notranje zadeve je pripravil petletni program o spremljanju novih strokovnjakov, ki so ga sprejeli v ZIS in ustreznih organih zvezne skupščine. Stijačić je dejal, da delovni program za leto 1970 sredstva za 13,75 odst. večja. V primerjavi s sredstvi za letošnje leto naj bi bila leta 1970 sredstva za 13,75 odst. večja. »Povečanje se večinoma nanaša na izdatke službe državne in javne varnosti, ki ga narekujejo potrebe za učinkovito zatiranje subverzivne dejavnosti so, viražnih elementov iz tujine, pa tudi priprave zveznega sekretariata za delo v izrednih pogojih,« je dejal zvezni sekretar za notranje zadeve.

Stijačić je poudaril, da ZIS misli, da je treba sprejeti ukrepe, da bi tako gibanje cen onemogočili?«

Predstavniki ZIS so izjavili, da bodo na to vprašanje odgovorili na prihodnji seji. Po enurnem odmoru se je seja zbora narodov ob 13. uri nadaljevala.

VIDA HREŠKAC
ZDRAVKO ILIĆ

Do večjih ekscesov pa letos ni prišlo zaradi uskladenosti prizadevanj organov za notranje zadeve in drugih državnih dejavnikov, ki so se s politično akcijo in pravočasno reakcijo na nekatere probleme varnosti širše angažirali pri zatiranju posameznih sovražnih žarišč. Stijačić je zatem dejal, da je osnovna usmerjenost državne varnosti ne službe bila in bo ostala nenehno spremljati sovražne načrte proti SFRJ, odkrivati in preprečevati takšno dejavnost in v obveščevalnem družbenopolitičnem delavniku o delu in namerah sovražnikov pripomočki k ustreznim političnim akcijam.

Radoval Stijačić je dejal, da je služba oblikovala pripravila poizkuse številnih diverzantno-terorističnih akcij, in nato obširneje govoril o delu službe pri zatiranju raznih oblik kriminala, prekrškov proti lastnosti na turističnih območjih, gospodarskega kriminala itd. Stijačić je opozoril, da odkrivajo vedno več primerov hitopletenja orožja in streliva ter namil iz tujine. Nato je govoril o problematiki in večjem obsegu poslovanj organov za notranje zadeve v zvezi z razvojem cestnega prometa, številu registriranih motornih vozil pri, da bi doseglo skoraj milijon, letos pa je bilo pri nas pri-

Zakaj deficiten proračun

Izvajanja člana ZIS Dragiša Djokovića o osnutku proračuna za prihodnje leto

BEOGRAD, 27. nov. (Tanjug). ZIS se je nedvoumno odločil, da bo podprl le tak proračun, ki bo nadalje razbremenil gospodarstvo in omejil potrošnjo v še določene okvire, ker tako zahtevajo politična stališča in odgovornost, ki za vsakogar sledi iz tega; tako je poudaril član ZIS Dragiša Djoković ob začetku ekspozicije o osnutku zveznega proračuna za prihodnje leto.

Predlagani zvezni proračun se po Djokovićevih besedah bistveno razlikuje od dosedanjih proračunov — po za-pletenosti problemov, ki so se nakopili v preteklih letih, in v tem, ker z njim ni mogoče kriti starih in tekočih obveznosti, zaradi česar je deficiten.

Ko je Djoković podrobneje govoril o osnutku proračuna za prihodnje leto, je poudaril, da sta glavni značilnosti povečanje v mejah povečanja nacionalnega dohodka in neuravnoteženost. Tak proračun ne more z rednimi dohodki kriti tekočih obveznosti, kljub dokaj visoki stopnji rasti — 10,4 odst. Pri tem je predvideno nadaljnje znižanje stopnje zveznega prispevka iz osebnih dohodkov zaposlenih — za 0,3 odstotka, za kolikor se praktično razbremenjuje gospodarstvo.

Djoković je dejal, da v tem osnutku proračuna niso predvidena dodatna sredstva za reševanje problemov v zvezi z zaščito državljanov invalidov — v aneksu 185 milijonov, sredstva za sklad invalidskopokojninskega zavarovanja Crne Gore — 8,7 milijona, in 20 milijonov za stanovanjsko gradnjo udeležencev NOV. Poleg tega Kosovo ponovno zahteva 20 milijonov dinarjev kot namenska dopolnilna sredstva. Resda te zahteve še vedno niso za-konske obveznosti, za nekatere od njih pa so borbevske in druge organizacije predlagale in priporočile, da jih je treba reševati iz proračuna za prihodnje leto.

Soočen s temi problemi je ZIS iskal možnosti, da naki-pične obveznosti iz prejšnjih let razreši, ne da bi na novo obremenjevali gospodarstvo. Zavrnil je tudi možnost, da bi se vse obveznosti, zato del teh obveznosti še nadalje

odlagajo, s pripombo, da je treba pregledati vse zakonske predpise, ki obvezujejo svesni proračun in federacijo in ki povzročajo nezadovoljne izdatke in praktično onemogočajo, da uresničijo stališča o razbremenitvi gospodarstva.

Djoković je navedel rešitve, ki jih predlaga ZIS, in najprej pojasnil, kako je a proračunskim presežkom letošnjega leta. Če bodo sprejeli stališče ZIS, da bi dohodke letošnjega proračuna realizirali do 31. januarja prihodnjega leta, omenjuje, da bodo ustvarili v primerjavi s planiranimi sredstvi za približno 240 milijonov dinarjev presežek. Djoković je dejal, da gre pravzaprav za računski presežek, ker v bistvu v zveznem proračunu ni presežkov, temveč nepopravne obveznosti, ki jih je treba kriti.

Djoković je poudaril, da ZIS meni, da ne bi ravnali racionalno, če bi na primer ta presežek vrnil gospodarstvu, na drugi strani pa ga obremenjevali zaradi kritja neopravnanih obveznosti. Zato predlaga, naj bi v t. l. 240 milijoni dinarjev krmili del obveznosti do armade.

Glede drugih obveznosti je ZIS predlagal, naj bi dolg vojski, ki znaša 150 milijonov dinarjev, rešili s bančni-mi krediti, beneficirane pokojnine pa naj bi uredili z izdajo obveznic, ki bi jih vpisovale banke.

Djoković je opozoril, da ta-ke rešitve pravzaprav pome-nijo zadolžitev federacije in zveznega proračuna za pri-hodnje obdobje. Obenem bi to pomenilo tudi razširitev proračunske potrošnje, če bi prišla zaradi varčevanja na nižjo raven.

Za druge obveznosti bi na-dalje iskali podobne rešitve. Pri tem pa je treba predla-gati trajnejše sistemske rešitve in spremembe v struk-turi zveznega proračuna. Medtem pa bi bilo treba, pre-den bi pripravili dokončni predlog, še enkrat preveriti, ali so predvideni dohodki zveznega proračuna za pri-hodnje leto realni, proučiti obveznosti in možnosti za prenos nekaterih poslov in sredstev s federacije na re-publike in analizirati učinek izdatkov za regrese, premije in druge subvencije za go-spodarstvo, je zaključil Djo-ković.

Predvideno je, da bodo do 4. decembra ustanovitelji in-vesticijske ustanove vpisali polovico osnovnega kapitala, ki je določen na 12 milio-nov dolarjev. Od tega naj bi jugoslovanske banke vpisale 3 milijone, mednarodna fi-nančna korporacija pa 2 mi-lijona dolarjev. Ostanek osnovnega kapitala, 7 milio-nov dolarjev in delnicah, bo vpisalo okoli 40 tujih bank in drugih finančnih institucij, od katerih jih je največ v zahodnoevropskih državah. Korporacija bo imela dva delničarja iz Avstrije, 6 iz Francije, 5 iz Zahodne Nemčije, 8 iz Italije, 3 iz Japona, 6 iz Nizozemske, 1 iz Švice, 3 iz Velike Britanije in 4 delničarje iz ZDA.

Za predsednika mednarod-ne ustanove za investicije v Jugoslaviji so imenovali Ame-ricana Anthonyja Solomona, za podpredsednika in gene-

ralnega direktorja pa Jugo-slovana Zorana Žagarja. Se-dež ustanove bo v enem iz-med pomembnejših finančnih središč v Zahodni Evro-pi, v Jugoslaviji pa bodo od-pirli njen posebni urad.

Posvetovanje o inventarizaciji prostora

Prilpavila ga je zveza geodetskih inženirjev in geometrov Slovenije

MARIBOR, 26. nov. — Da-nes se je v domu družbenih organizacij začelo posvetova-nje o inventarizaciji prostora, ki ga organizira zveza go-detskih inženirjev in geometrov Slovenije v sodelovanju z mariborskim društvom. Uvodoma je udeleženec po-svetovanja pozdravil predse-dnik mariborske občinske skupščine Mirko Zlender in jim želel obilo uspeha pri obravnavanju te pereče prob-lematike.

V razpravi je sodeloval tu-di pokrovitelj posvetovanja, član republiškega IS Boris Vudnjak, predsednik komisije IS za vprašanje regionalnega prostorskega planiranja. Med drugim je dejal, da je treba v Sloveniji v prihodnjih de-setih do dvajsetih letih po-iskati 220.000 novih delovnih mest izven kmetijstva. Ta de-lovna mesta bo treba zagotovi-ti večinoma v mestih in mestnih naseljih. To terja od nas zelo racionalne in pamet-ne rešitve pri izbiri prostora. Govorec o nalogah geodetske službe je dejal, da pričakuje družba od geodezije in ostalih dejavnosti zelo močno podporo.

Na posvetovanju je govoril dipl. inž. Milan Naprednik, direktor republiškega biroja za prostorsko planiranje o temi »Prostorsko planiranje — koncept dolgoročnega ekonomskega razvoja Slovenije«. Med drugim je ugotovil, da 4 odstotke vseh površin v Sloveniji obsegajo danes mesta in mestna na-selja. V Sloveniji je v me-stih okoli 60 odstotkov delov-nih mest. Stopnja urbaniza-cije v Sloveniji zaostrja tre-tnino za industrializacijo.

Na dnevnem redu posveto-vanja sta tudi referata Ivana Urha o raziskovanju in in-ventarizaciji prostora širših tehničnih in organizacijskih osnovah ter Janeza Koblice o temi »Geodetska prostorska inventarizacija — geodetske osnove in tehnika«. Številni strokovnjaki so pripravili tu-di referate.

MARIAN KOS

Najboljši pride-valec koruze

DESPOTOVAC, 26. nov. (Tanjug) — Kmet Sima Djor-djević iz vasi Beljaka je pri-delal na hektaru 11.745 kg koruze in je tako postal ju-goslovanski rekordar. Na da-našnji skupščini zadružnikov so mu izročili televizor, ki mu ga je poklonila kmetijska zadruga »Sloga« v Despotov-cu, od kmetične industrije je Pančevu pa je dobil 500 kg umetnih gnojil.

V Resavi je 24 tekmovalcev pridelo več kot 8000 kg na hektar.

Prosnetokulturni zbor republiške skupščine je včeraj podprl tudi pobudo za organizacijo glasbene mladine Slovenije in sprejel več pomembnih odlokov

LJUBLJANA, 26. nov. Prosnetokulturni zbor slove-nske skupščine je danes sklenil, naj se ponovno pripravi osnutek zakona o poklicnem izobraževanju in ure-janju učnih razmerij, oziroma da naj predlagatelj eventualno iz te materije pripravi osnutka dveh zakono-v. Zelo je podprl pobudo za organizacijo glasbene mladine Slovenije. Dal je pritrdilno mnenje k pred-laganemu odloku o imenovanju Romana Oberlinter-ja za namestnika republiškega sekretarja za prosveto in kulturo ter sprejel več odlokov. Poslušal je tudi odgovore na več poslanskih vprašanj.

Razprava ob osnutku zakona o poklicnem izobraževanju in o urejanju učnih razmerij se je v glavnem zausavila ob predlagani pobudi za vključe-vanje v nekatere poklice tisti del mladine, ki ne konča več razredov osnovne šole, in pa ob misli zakonodajno-pravne komisije skupščine SRS, ki ugotavlja, da bi nemara ka-zalo oblikovati poseben za-kon o poklicnem izobraževanju in posebnega o urejanju učnih razmerij. V Sloveniji še vedno skoraj tretjina otrok ne konča uspešno osnovne šole; osnutek zakona predvi-deva možnost vključevanja v nekatere poklice tudi za te učence. Nekateri so to po-zdravili in menili, da je za to skrajni čas, drugi pa so trdili, da takšna rešitev ne prispeva k sistemski uredit-vi izobraževanja. Predsednik zbora Miloš Poljansek je ob koncu razprave menil, da je glede na naše razmere tak zakon potreben in da najbrž tudi ne more biti le začasna narava.

Potem, ko je odbor za vzgo-jo in izobraževanje sklenil, da ne vztraja pri tem, da bi predlagatelj moral materijo oblikovati v dveh zakonih namesto v enem, je zbor

sklenil, naj republiški sekre-tariat za prosveto in kulturo ponovno pripravi osnutek za-kona (oziroma po temeljitji

Poziv za pomoč Banjaluki

LONDON, 26. nov. (Tanjug). List KP Britanije »Morning Star« je danes ponovil poziv za pomoč prebivalcem Bosne-ske Krajine, ki jih je prizadel potres. Poziv je že prej objavl-jal skupni odbor britanskih podpornih organizacij. List piše v daljšem ilustriranem članku o gragičnih posledicah potresa, ki je najbolj prazdel Banjaluko in bližnje kraje.

Slovesnosti v Skopju

SKOPJE, 25. nov. (Tanjug). Ob 25. obletnici prve pokra-jinske konference narodno-osvobodilne fronte Makedo-nije je bilo v Skopju danes nekaj priložnostnih svečano-sti. Republiška konferenca Socialistične zveze je pri-re-dila nocoj svečano sejo, na kateri je predsednik Boško Stankovski govoril o vlogi So-cialistične zveze pri sociali-stični izgradnji.

»VELETEKSTIL« trgovsko podjetje na delo in drobo

LJUBLJANA Masarykova 17

razglaš-a prosto delovno mesto kvalificiranega trgovskega delavca tekstilne stroke za skladiščno delo pre-zvema in odpreme bla-ga

Poskusno delo traja 1 me-sec. V poštev pridejo sa-mo mlači prosilci.

Temeljni samoupravni odnosi so skrb celotne družbe

Intervju člana izvršnega biroja predsedstva ZKJ Edvarda Kardelja za glasilo ZSJ „Rad“

V svetu zveze sindikatov Jugoslavije so pred nedavnimi organizirali pogovor o 15. ustavnem amandmaju. V razpravi so med drugim ugotovili, da so se pri uresničevanju tega amandmaja pojavile tudi problematične in tu in tam protisamoupravne in protistavne rešitve. V pogovoru je sodeloval tudi član izvršnega biroja predsedstva ZKJ Edvard Kardelj. Ob tej priložnosti je glavni urednik lista „Rad“ Stipe Tonković zaprosil Edvarda Kardelja, naj odgovori na nekatera aktualna vprašanja v zvezi s problemi nadaljnjega razvoja samoupravljanja.

Vprašanje: Ob precej enotni oceni, da so pri uresničevanju nekaterih ustavnih predpisov prišlo na dan nevarne težnje, da bi močnost, ki bi jih naj amandmaja odprli za nadaljnji razvoj samoupravljanja, izrabili za prodor tehnokratske birokratske pojmovanja, lahko ugotovimo, da smo prišli do nekaterih globljih družbenih procesov, pa tudi do „razpota“ (uporabljamo vašo besedo), katerih vsebino je treba kompleksneje spoznati in pojasniti. Ena taka „razpota“ je, kot kaže, v kritiki in teorijah, da ni treba nujno predpostaviti odzgoraj in da ni treba zavarovati z ustavo, temveč da je treba vse prepuščati bazi. Ali mislite, tovariš Kardelj, da je do sedanjega, v precejšnji meri stihilskega upravljanja 15. ustavnega amandmaja, tudi v življenju prisotnih posledic takih teorij?

Odgovor: Vsekakor so takšne in podobne teorije odigrale pomembno vlogo v sedanjih pojavih protisamoupravnih prodorov v sistem delavskega samoupravljanja. Seveda te teorije niso vzrok teh pojavov, so pa vsekakor olajšale takšne protisamoupravne prodore. Pravzaprav se je v sedanjem praktičnem uveljavljanju 15. ustavnega amandmaja jasno pokazalo, da so protisamoupravne težnje v naši družbi mnogo močnejše, kot pa so bili pripravljeni priznati tisti ljudje, ki verjamejo v avtomatizirani razvoj samoupravljanja na podlagi spontanega razvoja volje delavskega razreda. In zato je — ob pomnjenju organizirane družbene pomoči delovnim kolektivom pri uresničevanju tega amandmaja ali pa zaradi sibičnosti te pomoči — tehnokratski praktičizem lahko tako široko odprl vrata protisamoupravnim težnjam in pritiskom, kakor jih je zares odprl.

Petnajsti ustavni amandmaj je bil sprejet s predpostavko, da se bodo ZKJ, sindikati in vse napredne socialistične sile prizadevale za takšno njegovo realizacijo v praksi delovnih kolektivov, da bo pomenil nove korake v razvoju samoupravnega sistema. Toda prav ta dejavnost je na mnogih mestih zatajila ali pa je celo postala izjavelec nesamoupravnih pojmovanj. Čeprav amandmajem povsem jasno poudarja samoupravljanje kot vladajoče načelo v odnosih in organizaciji družbenega dela, kaže na podlagi dosedanjih praks, da naše družbe ne varuje dovolj pred možnimi bistvenimi izkrivljanji ali pred opuščanjem tega načela.

Med zadnjo ustavno diskusijo se je na primer poudarjalo, da je izgradnja notranjega sistema samoupravljanja pravica delovnih ljudi in da zaradi tega ni treba od zgoraj predpisovati takšnih ali drugačnih odnosov, temveč da je treba prepustiti samoupravljalcu, da se sam organizira po svojih potrebah. Toda v sedanjih praksah je vse to drugače, namreč tako, kakor da smo se v resnici odrekli ustavnemu varstvu enega izmed bistvenih elementov naših socialističnih proizvodnih odnosov — samoupravljanju. To je približno tako, kakor da bi rekli: odslej ne bomo z ustavo varovali družbene lastnine nad proizvodnimi sredstvi, v vsaki tovarni naj delavski razred — samoupravljalci, ki so dovolj zavestni, sami odločijo, kakor hočejo. Zdi se mi, da smo pri tem zametali eno dejstvo, namreč: ni bila samo družbena lastnina, oziroma nacionalizacija, revolucionarno dejanje, temveč je revolucionarno dejanje tudi samoupravljanje, verjetno celo v mnogo večji meri. Ne bi torej smeli živeti v iluziji, da samoupravljanje v naši družbi ni treba družbeno zavarovati, oziroma da ga je treba zavarovati šibkeje, kakor pa so zavarovane druge revolucionarne pridobitve našega družbenega razvoja.

Obstajale so celo teorije, da je samoupravljanje pri nas vsiljeno od zgoraj, da sta ga vsilila režim in birokracija in da zaradi tega samoupravljanje ni stvar delavcev samih. Temeljna naloga bi po teh teorijah torej bila, da je treba odpraviti vsak vpliv od zgoraj in da naj sami delovni kolektivi — torej vsak zase — določajo in razvijajo vse svoje samoupravne odnose in institucije. Kakor koli so take teze na prvi pogled demokratične in privlačne, so v resnici neposredna podpora protisamoupravnim težnjam. Kajti do česa pa lahko v praksi pripeljejo take teze, če ne do tega, da se reševanje vseh teh problemov prepusti stihilskega delovanja odnosov med družbenimi silami, interesov in pojmovanj v izoliranih delovnih kolektivih in njihovih najbližjih občinah ali poslovnih sredinah.

Toda ta odnos med družbenimi silami in vplivom ni povsod takšen, da bi zavestni delovni ljudje v podjetjih, oziroma napredne socialistične sile v vsakem delovnem kolektivu ali občini, mogle zagotoviti samoupravno smer razvoja. Nasprotno, v naši družbi ne samo da obstajajo in zavestno ali nezavestno delujejo protisamoupravne sile, temveč lahko te sile v določenih družbenih sredinah dosežejo celo odločilen vpliv. Presliha bo cela epoha, preden bodo delovni ljudje — na čelu z najnaprednejšimi socialističnimi silami — ustvarili takšne splošne družbene in druge pogoje, da se bo samoupravljanje v njih resnično moglo stabilizirati in se definitivno postaviti na lastne noge. Za zdaj pa je samoupravljanje še vedno in predvsem bod delavskega razreda, torej revolucionarni napor, ki mora biti hkrati organiziran od spodaj navzgor in od zgoraj navzdol. Vsaka revolucija je gibanje množic, toda vsaka revolucija vsilj v spremembo družbenih odnosov tako rekoč z revolucionarnim dejanjem od zgoraj.

Prepuščati vsakodnevni praksi delovnih organizacij, da same urejajo bistvena vprašanja samoupravljanja, praktično pomeni, da si naj delavski razred stihilskega pribori tisto, za kar se zavestne revolucionarne sile socializma na čelu teh delovnih množic niso pripravile organizirano boriti in si priboriti. Vsakdo ve, da bi bilo tako stališče nesmiselno in nevarno. In zato je prav tako nesmiselno, da se danes, na današnji stopnji razvoja samoupravljanja in pri današnjem odnosu med družbenimi silami, slepimo z nekakšnimi teorijami spontanosti, ko pa je jasno — tako na podlagi naših lastnih izkušenj kakor tudi na podlagi izkušenj v drugih socialističnih državah —, da bo potreben še dolg in hud boj za stabilizacijo samoupravljanja in proti zelo močnim nasprotnim težnjam in pojmovanjem. V takih razmerah je prav tako jasno, prvič, da mora biti ZKJ na čelu delovnih množic v boju za krepitev in nadaljnji razvoj samoupravljanja, in drugič, da mora ustvari red socialistične države na ustreznih načinih zavarovati temelje samoupravnega sistema, ne pa prepustiti razvoj tega sistema pritisku stihile, ki ga bo vsaj dezorganizirala, razkrojila in oslabilila, če ga že ne bo porušila. Sicer pa še revolucionarne sile v narodnoosvobodilni vojni, v revoluciji in v bojih za socialistično družbeno preobrazbo ne bi delovale tako od zgoraj kakor tudi od spodaj, ne bi mogli ustvariti in ohraniti revolucionarnih pridobitev.

Potemtakem je treba tudi na razvoj samoupravljanja gledati kot na del organizirane revolucionarne akcije naprednih socialističnih sil, ne pa kot na nekaj, kar nastaja samo po sebi. Med zagovorniki tehnokratske birokratske pojmovanja in tendence so namreč pogosto učeni ljudje, včasih z visokimi političnimi ali akademskimi naslovi, ljudje, ki znajo govoriti z argumenti, pri tem pa imajo v rokah vodilne položaje v sistemu družbenega dela in upravljanja. Ali se lahko delavci v teh razmerah neorganizirano in stihilske bori za svoje interese in svoje pravice? Če pravim delavci, seveda ne mislim samo fizičnega delavca, ampak tudi tehnično in drugo inteligenco v delovnih organizacijah. Trdno sem namreč prepričan, da je velika večina naše tehnične in druge inteligence ne samo zavoljo svojih interesov, ampak tudi po svoji vesti brezpogojno na pozicijah samoupravljanja. Zato kritike določenih pojavov v družbenoekonomskih odnosih nikakor ne gre povezovati z odnosom do inteligence, še manj pa jo je imeti kot nekaj, kar zavira nujnost nenehnih prizadevanj za to, da postaja vodenje družbenega dela v strokovnem pogledu čedalje bolj usposobljeno. Narobe, čim večja je moč samoupravljanja, tem večje bodo tudi možnosti tako za inteligenco kakor tudi za vse delovne ljudi, da se ustvarjalno izražajo. Pa tudi obratno: v razmerah tehnokratske birokratske upravljanja z družbenim delom je tehnična in druga inteligenca v enaki meri prizadeta v svojih interesih in ji je onemogočeno, da se bori za svoje samoupravne pravice tako kot tudi vsi drugi delovni ljudje.

Toda kakor hitro smo potek stvari prepustili empirizmu in praktičizmu, delujejo drugi zakoni, drugi pritiski, ki se jim tudi najzavrednejši del inteligence — če ostane osamljen znotraj delovnih organizacij — pogosto ne more upirati ali pa tudi sam začenja omahovati. Ljudje, ki omahujejo, pa tudi proti svoji volji dejansko postajajo oporišče protisamoupravnim družbenim silam, ki, čeprav niso močne, vedo, kaj delajo.

Z drugimi besedami: Če zveza komunistov skupaj z vsemi naprednimi družbenimi silami ne bo dovolj močna, da vcepila zavest v delovne množice in da se bori za jasno smer družbenega razvoja, tedaj bodo to gotovo delale protisamoupravne sile. Mislim, da smo s tem, da smo uveljavljanje ustavnega amandmaja 15 prepustili stihilji vsakdanje prakse, v resnici na tem področju vzdignili roke v bitki za samoupravljanje in v dobron meri prepustili njegovim zavestnim in nezavestnim nasprotnikom, da vplivajo na potek stvari. Ze to dejstvo samo pa nas hkrati opozarja, da samoupravljanje kot bistvena značilnost socialističnih proizvodnih odnosov v tem trenutku ni dovolj zagotovljeno ne z ustavo ne z zakoni.

Sicer ne mislim, da bi, celo če bi protisamoupravne težnje v nekaterih kolektivih začelo zmagale, to dolgo trajalo, ker je naš delovni človek okusil prednosti samoupravljanja in bi si že v kratkem času življenja v tehnokratskem rajku, kot ga nekateri opisujejo, pridobil slaba spoznanja oziroma izkušnje in bi se mu začel tako ali drugače postavljati po robu. Toda kaj naj dopustimo, da bi počouvali sami sebe pod sudarice izkušenj oziroma z neuspehi prakse, ko pa so stvari že brez tega jasne in spoznavne, že ustvarjeno stanje pa nas opozarja na ne ravno nedolžne posledice omahovanja.

Vprašanje: Ali se vam ne zdi, da so razlogi nerazumevanja nastalih problemov tudi v nerazjasnjenih vprašanjih odnosov samoupravljanja in vodenja oziroma značaja in mesta, ki ga ima vodenje delovnega procesa v naših proizvodnih odnosih? Pogosto se je govorilo o nujnosti, da je upravljanje in vodenje enotno. Zdi se, kakor da so poslovni odbori vzklikali iz takšnega nerazumevanja, čeprav seveda ne samo iz tega.

Odgovor: Strinjam se z vami, da naša teorija in praksa nista dali jasnih odgovorov na vrsto odprtih vprašanj v zvezi z odnosi med samoupravljanjem ter poslovnimi in tehnološkimi vodenjem. Tudi sicer

zaostajamo v razvoju in oblikovanju odnosov in institucij našega sistema samouprave demokratične, zaostajamo pa tudi v ustvarjanju notranjih ekonomskih in drugih odnosov kakor tudi organizacijskega mehanizma samoupravljanja na vseh ravneh. Sedanji položaj pa je tak, da mora vsak kolektiv sam poiskati odgovor na vsa ta bistvena vprašanja našega družbenega reda. Povsem jasno je, da so ti odgovori bolj pod vplivom praktičizma kot pa dolgo-ročnejšega idejnega in znanstvenega spoznavanja teh problemov, tem prej, ker se je tudi del naše znanosti vpregel v dokazovanje prednosti tehnokratskega vodenja pred samoupravnim.

Toda poleg prevladujočega vpliva praktičizma in empirizma, ki sta veliko ljudi, bi rekli, zavedla na to napačno pot, mislim, da so na taka gibanja vplivale tudi nekatere teorije, ki so bile same po sebi problematične ali pa so jih napak prikazovali in uporabljal v praksi. Med te teorije spada po mojem mnenju tudi teorija o enotnosti upravljanja in vodenja, ki jo omenjate.

Ta teorija je doživela zanimivo preobrazbo. Nastala je kot podpora samoupravljanja, to je kot antiteza tehnokratskemu podrejanju samoupravljanja, poslovnemu in tehnološkemu vodenju oziroma spreminjanju

dejo delavskemu razredu neposredno, to je — kakor je Lenin parafraziral Marxa — delavskemu razredu, organiziranemu kot država. Toda sklicujoč se na taisto revolucionarno teorijo je začel Stalin ustvarjati sistem tehnokratske birokratske monopolizacije, ki je prav ta delavski razred deloma razlasi, deloma pa ga pripeljal v položaj soupravljanja. Pri tem se ne bom spuščal v razpravljanje, koliko so tak potek stvari vsilile objektivne nujnosti in potrebe prve socialistične države — ki se je borila za svoj obstoj — in drugih socialističnih dežel, ki se borijo z zaostalostjo, koliko pa je to stvar subjektivnih pojmovanj ljudi, ki so podlegli pritisku birokratskega oziroma tehnokratskega praktičizma. Zgodovinsko dejstvo pa je, da so postala taka gibanja eden glavnih vzrokov znanih kriz in trenj v razvoju sodobnega socializma.

Podobno lahko tudi pri nas teze o tako imenovani enotnosti upravljanja in vodenja postanejo in tudi so postale zelo problematične pri uporabljanju v praksi, kakor hitro sta bila njihovo razlaganje in uporaba prepričena razmerju med družbenimi silami in tendenc v vsakem posameznem družbenem okolju, to je, kakor hitro so se organizirane napredne socialistične sile spreminjale v opazovalca, namesto da bi bile v središču bitke.

Samoupravljanje v soupravljanje. Pri tem so prav poudarjali nujnost, da samoupravljanje združuje funkcijo direktorja oziroma upravljanja stvari s funkcijo delavskega sveta oziroma samoupravljanja ljudi. Tako se je porodila misel o ustanovitvi „poslovnega odbora“, v katerem bi bila osredotočena vsa izvršilna oblast na eni strani, ter predstavniškega delavskega sveta, kateremu bi poslovni odbor odgovarjal za svoje delo, na drugi strani. Teoretično vzeto se lahko v taki organizaciji uresniči absolutna oblast delavskega sveta ali absolutna oblast poslovnega odbora, t. j. glavnih operativnih nosilcev tehnokratske oziroma organov upravljanja stvari. Praktično se lahko zgodi samo to drugo, to pa že kaže naša dosedanja izkušnja. Kakor hitro namreč nastane taka „enotnost“, delavski svet nujno izgubi svojo samostojno ustvarjalno vlogo, se pravi, namesto da bi bil delovno telo in enoten nosilec oblasti delovnega kolektiva, se praktično spreminja v njegovo predstavniško telo za sodelovanje z močnim poslovnim odborom.

Sprejeti tako smer, bi po mojih mislih pomenilo absolutno podrediti delovnega človeka mehanizmu upravljanja stvari, s tem pa tudi samovolji upravljaljskih struktur. Nedvomno bi to odprlo pot novemu valu birokratizacije naše družbe, najprej v družbeni bazi, potem pa tudi v celotni družbeni nadgradnji. V resnici bi tak razvoj prej ali slej vsiljeval vrnitev k državnost-last-

ninskim odnosom in vladavini birokratske tehnokratskega monopolizacije.

Seveda ne trdim, da lahko ljudje upravljajo sami sebe neodvisno od upravljanja stvari. Ne trdim, da pri vzpostavljanju svojih medsebojnih odnosov niso odvisni od nujnosti, ki jo vsiljuje boj za razvoj proizvodnih sil. Nasprotno, samoupravljanje, ki ne podžiga bitke za večjo proizvodnost dela, za znanstvenotehnični napredek, za moderno organizacijo dela, za osredotočanje proizvodnih sredstev in centralizacijo družbenih sil, in za visoko strokovnost upravljanja stvari — bi negiralo in spodkopavalo samo sebe. Toda takšne tendence niso lastne samoupravljanju, razen tam, kjer gre za zaostalo zavest, ki bi delovala v vseh sistemih in ki se verjetno najhitreje preživlja prav v sistemu samoupravljanja. V samoupravljanju se ljudje kot skupnost proizvajalcev zavestno podreajo nujnostim, ki jih vsiljuje upravljanje stvari, zato da bi v resnici to upravljanje podredili svojim samoupravnim humanističnim in demokratičnim interesom, t. j. interesom osvoboditve dela in delovnega človeka. Človek je v takih razmerah cilj, upravljanje stvari pa sredstvo. Človek ima možnosti, da se bori sam zase in za svojo prihodnost. Nasprotno, v razmerah tehnokratske birokratske upravljanja je človek v najboljšem primeru odvisen od paternalističnega odnosa vodilnih ljudi in organov, zelo pogosto pa je tudi podrejen — kot stvar — upravljanju stvari.

V deželi, ki je še vedno razmeroma zaostala, kakor je naša, pa so taki odnosi reakcionarni ne samo v družbenopolitičnem smislu, ampak tudi zato, ker omogočajo, da se pogosto kot strokovni organi upravljanja z vso oblastjo vsiljujejo ljudje, ki nimajo ne znanja ne izkušenj za take funkcije.

Upravljanje stvari je upravljanje tokov materije, od katerih je odvisen materialni uspeh človeškega dela, že s tem pa v končnem nasledku tudi materialna baza samoupravljanja in odnosov med ljudmi. „Upravljanje ljudi s samoupravljanjem“ — to je s socialističnimi ekonomskimi odnosi, odnosi dohodkov, delitvijo po delu, ekonomski politiki, planiranju in t.d., je vse tisto, kar določa družbeni in ekonomski položaj človeka v družbi. Očitno je med enim in drugim medsebojna odvisnost, obstaja pa tudi protislovje, ki neredko povzroča tudi v razmerah samoupravljanja socialne konflikte med ljudmi. Ni pa rešitev v tem, da se to protislovje odpravi z nasilno ukinitvijo delovanja ene ali druge strani v tem protislovnem odnosu, na primer z nekakšnimi organizacijskimi modeli, kot so prevladujoči poslovni odbori, ampak, da se zagotovi tak sistem nenehnega in vsakodnevne reševanja protislovij in konfliktov, ki morajo neizogibno nastati v teh odnosih, ki bodo zagotovili vodilno vlogo interesov osnovnih množic delovnih ljudi, t. j. njihovih samostojnih in odločujočih samoupravnih organov. Samo tedaj lahko vsak korak v nadaljnjem razvoju materialne osnove pomeni korak naprej v družbenih odnosih, odnosih med ljudmi, in obratno — odnosi med ljudmi bodo spodbudili za ustvarjanje kar največjih materialnih učinkov v boju za proizvodnost dela.

Ni torej možnosti, da se to objektivno protislovje ukine; vsak poskus, da bi to storili, bi pripeljal samo do prevlade tehnokratizma in do podrejanja delovnega človeka, potem pa — ker se v teh razmerah družbena lastnina ne bi mogla obdržati kot takšna — bi moralo priti do restavracije državlastniških odnosov in stalnišnega političnega sistema. Zato mislim, da bi moralo biti razčiščenje teh odnosov, ne pa problematično interpretiranje tega o enotnosti upravljanja in vodenja, izhodiščna osnova v izgradnji samoupravnega mehanizma. Ko gre torej za upravljanje stvari, mora naša družba zagotoviti, da ta proces sicer samostojno vodijo strokovni ljudje, a s pogojem, da bodo strokovno in celo tudi materialno osebno odgovarjali za svoje delo delavskemu svetu, ki je v resnici samostojen, to se pravi, ki razpolaga s tako organizacijo, kakršna mu omogoča kvalificirano ocenjevanje dela svojega aparata upravljanja stvari in samostojno odločati. Da bi lahko delavski svet to delal, mora imeti tudi ustrezno družbeno podporo oziroma morajo z njim sodelovati odgovorni družbeni organi tako strokovnih kot znanstvenih ustanov.

Potemtakem sem za enotnost upravljanja in vodenja, a s pogojem, da se ta enotnost uresničuje z delavskim samoupravljanjem, t. j. s funkcijami delavskega sveta in delovnega kolektiva, ne pa z vnašanjem elementov tehnokratske birokratske monopolizacije. To pa pomeni, da morajo biti protislovja, ki nujno nastajajo v teh odnosih, odprta in jih je treba urejati v demokratičnem mehanizmu samoupravnih skupnosti proizvajalcev, ne pa v birokratsko-tehnokratskih centrih ekonomske in politične moči. Prav to pa bi taksi poslovni odbori, ki jih zdaj propagirajo z nekaterih strani, prav kmalu postali, če bi prepuščali potek stvari stihilji praktičizma in empirizma.

S tem bi se hkrati začel še drug proces, t. j. proces stihilskega odpora delavcev, ki bi bil razlaščen, kar zadeva njihove pravice, pa tudi oropani sleherni možnosti demokratizacije boja za take pravice. Delavcem ne bi preostalo nič drugega, kakor da se zatečejo v tradicionalne stihilske oblike boja. V takih razmerah bi se spreminjalo tako položaj sindikatov kakor položaj ZKJ. Če namreč sindikat in ZKJ ne bi sledila takim procesom, bi se kmalu znašla zunaj delavskega razreda.

Če torej zdaj ne bi bili sposobni dojeti vseh posledic sedanjih gibanj v samoupravljanju naše družbe, bi se subjektivne sile socialistične družbe jutri neizogibno našle pred dilemo: ali da se ločijo od svoje razredne osnove in postanejo privrse tehnokratske birokracije ali pa da se — še enkrat — na čelu delovnih množic radikalno postavijo po robu novim oblikam birokratizacije družbe. Prav iz teh razlogov se

dani birokratskotehnokratski pritisk na samoupravljanje sam po sebi ne more dolgo trajati. Uresničenje takih tendenc bi pomenilo, kakor sem rekel, dezintegracijo ne samo sistema samoupravljanja, ampak tudi družbenolastniških odnosov v naši državi. Če bi vodilne subjektivne socialistične sile naše družbe dopustile, da se stvari tako stihilsko naprej razvijajo, bi najprej prišlo do birokratskotehnokratske hegemonije v podjetjih — s potiskanjem delavcev in delavskih svetov na stranski tir — potem pa bi se prav ta tendenca neizogibno začela širiti tudi na vse druge družbene strukture, kar bi nujno terjalo novo državno centralizacijo in krepitev vloge državno-lastniške birokracije. Ko gledamo podobne procese, ki se že zdaj odvijajo na področju integracije, bančnega sistema in velikih izvoznih trgovskih in podobnih organizacij, velikih tehničnih sistemov itd. in zlasti deformacije, ki nastajajo v ekonomskih odnosih na teh področjih, se že kažejo nekatere tendence, ki nas opozarjajo, da smo pred zelo obudljivim razpustom v razvoju naše družbe. Resda so te deformacije majhne po obsegu in jih ni težko popravljati, a samo s pogojem, da so si organizirane socialistične sile v sveti teh problemov, kakor tudi polji do njih ureditve.

Vprašanje: Kaže, da zmede nastajajo tudi zaradi različnega tolmačenja tako imenovane avtonomne pravice, pri čemer to pravico absolutizirajo in gledajo nanjo pogosto tudi zunaj družbenih okvirov in splošne zaščite samoupravnih odnosov.

Odgovor: Menim, da je boj za avtonomno samoupravno pravico oziroma intenzivno izgrajevanje samoupravnih notranjih odnosov v delovnih organizacijah in njihovih integracijah danes prav tako aktualna tema, kot je bila včeraj. Značilno pa je, da v naših podjetjih in v integriranih samoupravnih skupnostih ter kooperacijah za protisamoupravni, na primer pri razvijanju ekonomskih odnosov, odnosov med minulim in živim delom, odgovornosti ljudi na vodilnih položajih, notranje delovne discipline in medsebojne odgovornosti delavcev itd., ali pri raz. členjevanju načel, ki jih je določil zakon o dohodku. Pri tem žal zelo počasi napreduje pobuda za izgradnjo avtonomne zakonodaje v samoupravnih organizacijah, je pa veliko prepisovanja načelnih tez, ki se v praksi pogosto precej svojevoljno tolmačijo. Krivda za take razmere brez dvoma ni predvsem v delovnih organizacijah, niti pri strokovnih ljudeh v teh organizacijah, ki si prizadevajo po svojih močeh najti najboljše rešitve. V svojih prizadevanjih pa so v dokajšnji meri prepustili sami sebi ali v najboljšem primeru oceno strokovnim institucijam, pogosto pa se znajdejo tudi v položaju, da ne morejo nikjer družbeno verificirati svojih rešitev. Zaradi tega se ni treba čuditi, če se te rešitve pogosto ne skladajo s splošnimi splošnimi načeli razvoja naše samoupravne družbe.

Zato menim, da bi v bodoče morali sindikati, ZKJ in SZDLJ v tesnem sodelovanju z državnimi organi, zbornicami, strokovnimi znanstveno-raziskovalnimi organizacijami, zgraditi sistem organizirane in koordinirane pomoči tem prizadevanjem. Ta pomoč bo pospešila aktivnost pri nadaljnjem konkretnem izpolnjevanju sistema samoupravnih odnosov.

Brez dvoma so take razmere pripomogle tudi k pojavom dezorientacije, ki so se pokazali pri izvajanju ustavnega amandmaja št. 15. Vendar pa tudi tokrat ne gre le za to, temveč predvsem za protisamoupravni pritisk, ki je nastal v določenih družbenih sredinah, ki se najbolj uklanajo ideologiji tehnokratizma, birokratizma in selitizma, zaradi česar najteže prenašajo demokratično in materialno odgovornost do „primitivnega delavskega sveta in drugih organov družbenega samoupravljanja. Zaradi tega se nosilci takih pojmovanj ponavadi zavzemajo, naj bi v tovarnah uvedli stalnišni sistem managerskega sveta na čelu, v političnem sistemudržave pa takšen klasičen buržoazni parlament, ki zagotavlja demokracijo za profesionalne politične predstavnike, hkrati pa jo delovnim ljudem pri upravljanju družbenega dela. Zato so se prav v teh sredinah v zvezi z uresničevanjem ustavnega amandmaja št. 15, to je prav tedaj, ko je šlo za zoževanje ali razširitev prostora za nadaljnji razvoj samoupravljanja, takoj sklicevali na avtonomno pravico samoupravljalcev, da bi s tem zavirali ali oslabilo akcijo socialističnih sil. Naperjeno proti težnjam, nasprotnim samoupravnim usmeritvi našega družbenega razvoja.

Seveda velika večina delovnih organizacij ni klonila pred pritiskom. Nekateri pa so podlegli, in taki primeri so v vseh republikah. Sedaj ne bo težko teh napak popraviti, zlasti, ker v vseh državah raste odpor proti takemu tehnokratsko-birokratskemu pritisku. Taki pojavi pa nas vendarle opozarjajo, da ne smemo podcenjevati moči protisamoupravnih teženj.

Če gledamo na te probleme tako, potem moramo — glede razvoja avtonomne pravice samoupravnih organizacij — izhajati predvsem iz tega, da osnovna struktura samoupravljanja in vse, kar varuje in zagotavlja samoupravni odnos, kar zagotavlja vedno večjo stabilizacijo samoupravljanja itd., ne more biti le zadeva nekaterih delovnih organizacij, temveč je treba to ustav. no začeti. Družba mora vsemu temu dati okvir in smer, kot daje okvir in smer razvoju organizacije občin in vseh drugih družbenih odnosov. Menim, da bi morala naša ustavna komisija skupaj z drugimi družbenimi faktorji obdelati nekatere elemente za učinkovitejšo ustavno varstvo samoupravnih odnosov. Zanimati bi bila v tej smeri nujna politična akcija sindikatov, ZKJ in SZDLJ, morda pa bi bilo tudi koristno, če tudi zvezna skupščina da ustrezno pojasnilo k ustavnemu amandmaju št. 15.

Nadaljevanje na 4. strani

Nadaljevanje s 3. strani

Vprašanje: Po vrsti kritiki na račun dosedanjega značaja in delovanja delavskega sveta in upravnega odbora, pa tudi predstavniških organov samoupravljanja in sedaj pojavov teorije o vseobsežni moči poslovnih odborov, se pojavlja vrsta nejasnosti, kako natančno razvijati te organe. Nekateri menijo, da je mogoče na njihov položaj, funkcije in ravnanje gledati v podobnih odnosih, kot smo jih razvili z našim skupščinskim sistemom.

Odgovor: Zdi se mi, da je za nadaljnjo krepitve samoupravljanja predvsem najpomembnejše, da je delavski svet samostojen in močan, to pa pravzaprav pomeni, da ima lasten organizacijski mehanizem, ki mu zagotavlja strokovno opravljanje svoje funkcije. V določenem pomenu je tu dejanska možna primerjava s skupščino. Če bi skupščina namreč sprejela tezo, da mora biti IS tisti faktor, ki bo odločal, ali se bo skupščina sestajala ali ne, ki bo edino imela pobudo, edini informator skupščine in ki bo tako neinformirani skupščini preprečil, da se stiri in ali se z njegovimi stališči — tedaj tak skupščina ne bi bila več tak organ, kakršnega je utemeljila ustava in kakšen v osnovi danes deluje. Imamo pa vti, da se nekateri krogi v naši družbi bojujejo prav za tak ali pa za zelo podoben odnos med močnim poslovnim odborom in delavskim svetom, ki je od tega odbora odvisen. Če bi delavski samoupravljanje omejili na take odnose, to samoupravljanje tedaj ne bi bilo niti delavsko niti samoupravljanje.

Da bi delavski svet lahko opravljal družbeno vlogo v podjetju, ki mu je dana z ustavo, mora imeti tak položaj, da so mu vsi organi upravljanja in vodenja odgovorni za rezultate svojega dela in da je sam odgovoren pred delovnim kolektivom za celotno ekonomsko in socialno politiko delovne organizacije in za njene rezultate. Takšno vlogo pa lahko delavski svet uspešno opravlja le, če bo, prvič, samostojen glede na lastni izvršni aparat, to je, kot pravi Marx, če se zavaruje pred svojo lastno birokracijo, in drugič, če bo sposoben strokovno sprejemati racionalne ocene in sklepe, in tretjič, če se bodo vsi delavci, tako tisti na vodilnih kot oni na drugih delovnih mestih, v kar največji meri držali demokratičnih pravil igre svoje samoupravne skupnosti.

Tega ne govorim zato, ker bi menil, da bi morali delavci z nezaupevanjem gledati na vodilne funkcionarje in strokovnjake. Na splošno, nobenih razlogov ni za tako nezaupevanje, ker si vodilni kadri prizadevajo za iste družbene cilje kot delavci, osnovni interesi so jim skupni, pa tudi uspehi vodilnih strokovnjakov so odvisni od podpore, ki jim jo daje delovni kolektiv. Torej tu ne gre za ljudi in funkcije, temveč za družbene odnose, ki neko funkcijo spreminjajo ali v orodje združenih delovnih ljudi ali v instrument za tehnoarabsko-birokratsko upravljanje. Tudi najboljši ljudje se bodo proti svoji volji znašli v vlogi izvršne

valcev oziroma izvajalcev protisamoupravne usmerjenosti, če bodo delali v proizvodnih odnosih, obremenjenih s birokratizmom in tehnokratizmom.

To tudi ne pomeni, da mora imeti vsak delavec fakultetno izobrazbo, da bi lahko strokovno odločal v delavskem svetu. Vsekakor pa to pomeni, da mora imeti delavski svet lastne organe, ki bodo sposobni zbirati objektivne informacije o razmerah v svoji delovni organizaciji in o njenem položaju v gospodarstvu in družbi nasploh, strokovno analizirati te informacije in kritično ocenjevati informacije lastnih izvršnih organov, o vsem tem pa pravčasno seznanjati delovne kolektive, zlasti člane delavskega sveta. Zaradi tega se viri informacij delavskega sveta ne smejo omejevati le na podatke njihovih izvršnih in operativnih organov. Podatke in ocene je treba zbirati iz drugih virov, zunaj delovne organizacije, predvsem pa pri raznih strokovnih službah in službi družbenega knjigovodstva, znanstveno-raziskovalnih organizacijah, pa tudi družbenih organizacijah in organih družbeno-političnih skupnosti.

Zaradi vsega tega mora biti delavski svet popolnoma samostojen v odnosu s svojim izvršnim aparatom. Delavski svet se torej ne sme zapirati v lastno delovno organizacijo, temveč mora biti odprt in usmerjen proti vseh družbi in sodelovalni z drugimi družbenimi telesi in z njihovimi viri informacij in strokovne pomoči. Zakaj bi bili delavci v tovarni, na primer, glede informacij o stanju podjetja odvisni zgolj od tega, kaj jim bo dal ali izjavil aparat poslovnega vodenja, ko so izkušnje pokazale, da so takšne informacije zelo pogosto enostranske ali pa celo dezinformirane delavce glede prave podobe stvari ali resničnih nosilcev odgovornosti. Razumljivo je, da mora strokovni aparat lastnega poslovnega vodenja predvsem zagotoviti delavskemu svetu vsestranske informacije. To nalogo pa bo tem bolje opravljal, čim bolj bo delavski svet neodvisen pri zbiranju informacij z raznih strani.

Vse to pa ne pomeni, da se lahko predajamo iluzijam, da s tako organizacijo delavskega samoupravljanja lahko preprečimo vse socialne in druge konflikte, ki lahko nastanejo na osnovi nasprotnih interesov pri reševanju posameznih problemov v delovni organizaciji ali v odnosih delovne organizacije in družbe. Pa vendar, kolikor bolj bo delavski svet postal sposobnejši samostojno reševati nasprotja, ki nastanejo med upravljanjem stvari, to je pri delovnem procesu, tehnologiji in poslovanju, ter samoupravljanjem ljudi na področju gospodarskih, socialnih, človeških in drugih odnosov med ljudmi, toliko več takih konfliktov bo razrešenih po demokratični poti v okviru samega samoupravnega sistema. Takšno vlogo pa bo delavski svet lahko uspešno opravljal le, če bo samostojen, usposobljen in avtoritativen, to je, če ne bo postal instrument bodisi oziroma upravljaljskih, tehnokratskih ali drugih skupin, bodisi kakih parcialnih socialnih interesov, ki rušijo enotnost kolektiva, in če ne bo nezaveden in nezrel izvajalec nerealnih de-

magoških ali podobnih zahtev, temveč če bo s svojo strokovno in kvalificirano organizacijo zagotovil, da bo v kar največji meri zagotovil skupnih interesov delovnih ljudi kot skupnosti proizvajalcev, na osnovah delitve dohodka po delu.

Morda boste dejali — da prehitim vaše vprašanje — vse to je lepo, za vse to pa je potrebna ne kvalificirana organizacija delavskega sveta, temveč tudi visoka družbena zavest delavcev, predvsem razvit čut odgovornosti vseh delavcev za usklajanje individualnih in kolektivnih interesov. Ta čut in zavest pa pri nas nista dovolj razviti ali pa ju obremenjuje pritisk še vedno pričujoče revščine in težej za izenačevanjem, toda proti delitvi po delu, pa tudi pritiskom parazitskih težej, živeti na tuj račun oziroma na račun skupne akumulacije.

To je resnica, za katero mora družba plačati določeno ceno, ki jo zahteva zgodovinski trenutek. Menim pa, da je ta cena brez primere manjša od tiste, ki bi jo družba morala plačati za posledice obnovitve ali vzpostavitve tehnokratsko-birokratskega in državno-lastniškega sistema. Tu se namreč zastavlja bistveno vprašanje: ali je življenjski interes delavcev, ki žive od rezultatov svojega dela, manjša spodbuda za dvig produktivnosti dela in uvedbo moderne tehnike, tehnologije in organizacije dela, kot bi bil interes kake ločene tehnokratske ali birokratske elite. Očitno je odgovor — ne. Človek je glavna proizvodna sila, tisti, ki skušajo človeka podrediti upravljanju s stvarmi, ravnanju neekonomsko s to glavno proizvodno silo. Samoupravljanje je torej tista oblika družbenega odnosa, ki bo to glavno proizvodno silo privedla do maksimalnega učinka, saj vodi vse njene interese (ekonomske, politične, družbene, kulturne itd.) v smeri, ki je glede na družbeni interes najbolj racionalna in ki daje družbi največji učinek.

Ta resnica obenem pravi, da bo ta cena toliko manjša, kolikor bo naša družba uspešnejše usposabljala delavske svete za samostojno, strokovno in odgovorno opravljanje njihovih najpomembnejših funkcij v samoupravnem družbenem delu.

Ze v razpravah pred IX. kongresom ZEK in v gradivih, ki so bila formulirana in objavljena na temelju teh razprav, smo predlagali, da bi ne prešli na neki skupni poslovni odbor, ki bi združil funkcije upravnega odbora in direktorja, temveč da bi obdržali upravni odbor na čelu delavskega sveta s tem, da ne bi bil usmerjen v tehnološki in izvršni vodilni del in v poslovanju podjetja, temveč k notranjemu delu delavskega sveta. Torej upravni odbor, ki bi samostojno in neodvisno od direktorja in vseh drugih operativnih organov organiziral delovanje delavskega sveta v okviru njegovih funkcij. To ne pomeni, da bi moral obstojati v vsakem podjetju, vendar mislim, da brez kakšnega podobnega organa ne bomo mogli imeti delavskega sveta, ki bi bil resnično neodvisen od izvršnih organov.

Predlagali smo tudi, da bi se lahko, denimo, v odbore delavskega sveta vključili s posvetovalno pravico glasovanja tudi ljudje izven podjetja ali pa bi pri delavskem svetu zgradili neke posebne posvetovalne oblike skupaj z raznimi inštituti

ali skupinami pristojnih ljudi iz drugih družbenih struktur. Pri tem smo računali tudi na ustrezno dejavnost in organizacijo sindikatov, ki bi, po mojem mnenju, morala obstojati in ki bi bila predvsem usmerjena k delovnim kolektivom, k delavskim svetom in njihovim problemom, ker so zdaj sindikati predvsem usmerjeni k splošnim problemom družbe in njenega razvoja, malo pa h konkretnim protislovjem dela in življenja v delovnih organizacijah.

V takih pogojih bi delavski svet lahko imel vselej informacije iz več virov: iz strokovnega aparata svojega podjetja in iz virov zunaj podjetja — seveda o njegovih lastnih problemih. Če bi razen tega našo službo družbenega knjigovodstva bolj doseglo izpopolnjevanje, predvsem kot službo za zbiranje evidence za delavske svete in za družbene organe, in jo bolje usposobil za analizo podatkov in za informiranje delavskih svetov — s čimer bi precej preselili njeno vlogo neprizadevane in pasivne nadzora — potem bi lahko delavskim svetom, neodvisno od njihovih organov, nudila svojo podobo in analizo položaja podjetij. To bi olajšalo delavcem, da bi s pomočjo mehanizma delavskega razreda ocenjevali, ali dela upravni operativni aparat v njihovo korist ali ne.

Druga, nič manj pomembna stran problema je, kako organizirati upravljanje zadev, to je tehnološko vodenje, upravljanje z delom in poslovanjem podjetja, in kakšni naj bi bili odnosi med vodenjem in samoupravljanjem. Da bi socialistična družba napredovala, bi morali zagotoviti pogoje za sodelovno organizacijo dela, za tehnični in tehnološki napredek, za neopredeljen proces povečevanja produktivnosti dela in za koncentracijo osnovnih sredstev, ki jih zagotavlja tak tehnični in tehnološki napredek ter produktivnost dela. Ni treba ponavljati že večkrat izrečene resnice, da se samoupravni sistem lahko razvije samo, če bo hkrati podpiral vse te postopke. Prav tako ni treba še enkrat dokazovati, da je samoupravni proizvajalec, samoupravni delavec, najbolj množična in najmočnejša podpora tehničnemu in tehnološkemu napredku, iz preproste razloga, ker je njegov družbeni kader tudi gromotni položaj neposredno odvisen od tega napredka. Če se naš delavec kdaj ne zaveda te vzajemne odvisnosti, ni to vselej samo njegova napaka, temveč predvsem napaka tistih družbenih faktorjev, ki bi mu morali pomagati, da bi dojel ta svoj položaj. Torej, ne samo, da ni protislovje med samoupravljanjem in tehničnim ter tehnološkim napredkom, temveč obratno. Samoupravljanje ustvarja najbolj optimalne družbene pogoje za tak napredek, razumljivo, odvisno od sposobnosti subjektivnih nosilcev tega napredka in njegovih gromotnih možnosti. Tudi v samoupravljanju je torej ne samo možno, temveč neizogibno, da se naša družba bojuje za sodelovno, strokovno izobraženo in sposobno upravljaljsko timo, ki bodo lahko v praksi uveljavljali in razvijali svoje znanje in znanje sodelovnega človeštva, toda ki bodo hkrati za rezultate svojega dela odgovorni delavskemu svetu. Da pa bi lahko bili odgovorni, morajo biti tudi zadosti samostojni.

To pa pomeni, prvič, da se delavskim svetom, kakor tudi njihovim organom ni treba vmešavati neposredno v tehnološko dela in poslovanje in sploh v postopke in sklepe organov, ki so odgovorni za upravljanje zadev v procesu samega dela, temveč naj spremljajo njihovo delo in jih ocenjujejo na temelju splošnih rezultatov njihovega dela.

Drugič, zagotoviti je treba tak osebn položaj strokovnih voditeljev v delovni organizaciji, ki jim bo omogočil, da bodo svoje naloge opravljali zares po svoji strokovni sposobnosti in zavesti, ne pa tako, da bi se morali bojevati za podporo posameznih skupin v delovnem kolektivu ali zunaj njega.

Dosedanja praksa volitev direktorjev je že pokazala, da morajo delavski svet in delovni kolektiv upoštevati tudi družbeno preverjena merila za izbor strokovnih voditeljev. Pokazalo se je tudi, da to ni v nasprotju s koristmi delovnega kolektiva. Kajti če se morajo strokovnjaki na vodilnih položajih v delovni organizaciji bojevati za svoj obstanek v kolektivu, da skupjeje svojo popularnost in tako za podporo k posameznim skupinam v delovnem kolektivu, potem to samo škoduje delu in enotnosti kolektiva. Prav zato, da bi lahko bili ti vodilni funkcionarji strokovno odgovorni za svoje delo pred delavskim svetom, je nujno, da mora biti njihov položaj v podjetju bolj stabilen in da je treba njihovo delo ocenjevati izključno na temelju rezultatov, ki jih dosegajo.

V mnogih naših delovnih organizacijah so že dosegli pomemben napredek pri razčiščenju teh odnosov. Toda sedanje tendence, o katerih sem govoril prej, vnašajo določeno zmedo v nekatere kolektive, ki se zdaj sprašujejo, ali so bili v tem smislu na pravi poti. Če ob vseh teh vprašanjih ne bomo sprejeli jasnih stališč, bo to neprestano spodbujalo težnje, ki poskušajo podkati neko docela lažno tezo oziroma alternativo, ki se glasi: Ali samoupravljanje ali tehnološki napredek. Mi pa v resnici potrebujemo samostojen in močan delavski svet ter sposoben in samostojen steams poslovenega in tehničnega vodenja kakor tudi obdelan in institucionaliziran sistem medsebojnih odnosov in odgovornosti.

Dodati moram še, da nikakor nisem proti poslovnim odborom nasploh, temveč nasprotujem poslovnim odborom s takim položajem, s tako močjo in tako sestavo, kakršno predlagajo zdaj. Toda poslovni odbor, ki bi bil vodilni poslovni ali tehnološki »team« ali vodilni funkcionarjev, odgovornih za operativno prakso v delovni organizaciji in ki bi o nekaterih vprašanjih lahko nosil tudi kolektivno odgovornost, bi resnično lahko pomenil korak naprej v organizaciji dela v naših delovnih organizacijah. To še toliko bolj, ker je naša družba doslej posvečala premalo pozornosti izgradnji takih vodilnih upravljaljskih kadrov in teamov.

Vprašanje: Ali sodite, tovarni Kardelj, da so vprašanja mandata delavskega sveta in števila članov, ki se zmanjšujejo, sveta, ki ga želijo podaljšati, sestava pomembna za usodo neposredne demokracije, zlasti v že oblikovanih konceptih skupnega izvršnega kolegialnega organa samoupravljanja in vodenja?

Odgovor: Vselej sem nasprotoval podaljševanju mandata. Seveda ni napačnega pomena vprašanje, ali gre za enoleten ali dvoleten mandat. Toda kadar se mandat podaljšuje na tri in celo na štiri leta, k čemur danes težimo, vnaša to že bistveno spremembo v sistem delavskega samoupravljanja. To samo po sebi spreminja smer, ki vodi namesto k neposredni demokraciji k nekemu predstavniškemu političnemu sistemu v tovarni. Delavski svet bi bil v tem primeru vse manj organ neposredne demokracije in vse bolj klasični predstavniški organ. Razen tega, tudi če pustimo ob strani take teoretične ocene, ki jim lahko ljudje seveda oporekajo, pomeni štiriletni mandat ob težnji, da bi se zmanjšalo število članov delavskega sveta, držati štiri leta položaje oblasti, s čimer so pogosto povezani, če hočemo ali ne, neki privilegiji, osebni položaj in podobno.

— Kardelj — 31

Kakor hitro postane mandat v delavskem svetu stvar osebnega položaja in privilegijev in ne — da tako rečem — nekaj, kar samo od sebe pripada vsakemu delavcu, se neizogibno začne tudi delitev na skupine oziroma posameznih ljudi. Izkušnje pa vemo, kakšne so posledice.

Zato si moramo razjasniti, ali je delavski svet organ neposredne demokracije, prek katerega pridejo do izraza vsi delavci, ali pa bomo dovolili, da bo rezerviran za neki elitni krog ljudi, to je, da se skrbi na ozek krog ljudi, ki se bo potem spopadel s temeljno delavsko množico. Mislim, da to vodi k političnemu boju za oblast v kolektivu in poljačenim težnjam za ustanovitve skupin za tak boj. Nič pa ne more biti za razvoj samoupravljanja bolj škodljivo kot taki pojavi. Prav zato mislim, da se mandat delavskega sveta ne bi smel bistveno podaljševati in tudi, da delavskega sveta ne bi smeli bistveno krčiti, da bi lahko skozi njega resnično šel delovni kolektiv nekako množično, oziroma da bi vsak delavec imel občutek, da ima v tem organu tudi svoje mesto.

Iz nekaterih gradiv vidim, kako tudi za splošni zbor delavcev pravijo, da je neučinkovit, in predlagajo, da bi prešli na ožje zbere delovnih ljudi. V resnici nisem nikoli soglasen s tem, da bi imel splošni zbor delavcev prevelike oziroma nerealne pristojnosti, ker je v tako obsežnem organu težko kvalificirano odločati. Pogosto pa lahko preveč tudi demagogije, ki sili samoupravne organe k nesmotnim sklepom, kar vse lahko skupaj z drugimi pritiski škodi kolektivu. Toda na področjih, kjer lahko delovni kolektiv sprejme kvalificirane sklepe, je prostora tudi za njegovo odločanje.

Merjenje sil med bloki utegne postati usodno

Ekspozice državnega sekretarja za zunanje zadeve Mirka Tepavca na skupni seji zbora narodov in družbenopolitičnega zbora zvezne skupščine o politični dejavnosti SFRJ

BEOGRAD, 26. nov. (Tanjug). Državni sekretar za zunanje zadeve Mirko Tepavac je prebral jutraj na skupni seji zbora narodov in družbenopolitičnega zbora zvezne skupščine ekspozice o nekaterih najpomembnejših in najbolj aktualnih momentih, ki so določali smer in obseg jugoslovanske zunanje politične dejavnosti v minulnem obdobju. Državni sekretar za zunanje zadeve Mirko Tepavac je poslanec dejal:

»Od srede julija letos, ko smo v tem domu združili obsežnejše obravnavali zunanje politično gradivo, se je naša živahna dejavnost nadaljevala. Učled, ki ga je dosegla Jugoslavija kot neodvisna socialistična in nevrščena država v svetu, je olajšal uspehe, ki smo jih dosegli.

V minulnem letu smo večkrat pomajali mi in drugi, da je splošna napetost hladne vojne popustila. Kolikor koli je na tem resnice, bi bilo vendarle napačno sklepati, da so se mednarodni odnosi dokončno usmerili v ugodno smer.

Mnoga temeljna vprašanja našega časa ne samo da niso rešena, temveč celo niso na poti k stvarnemu razpletu. Če prevladne in politične neenakopravnosti.

Docela jasno je, da bosta vse, dokler teh in takih bistvenih problemov sodobnega sveta ne bodo začeli razpletati, ostala merjenje sil vojaško-političnih blokov in pojav novih lokalnih kriz neizogibnost, ki stalno grozi, da utegne postati usodna. Tu leži pravi viri imperializma, hegemonije in zastoletosti. Sama blokova razdelitev na svetu je samo izraz nemoči človeštva, da bi začelo reševati prave in trajne probleme države, narodov in državljnov. Zato tudi vojaško-politična zveza niso samo oblika obrambe, temveč oblika razdelitve sveta na vladavino močnejših in podrejenost slabjših.

Kadar poudarjamo nevrščnost kot naše prepričanje in ravnanje, pri tem nikakor ne mislimo — niti mi niti številne druge države, ki so povzročile enaka stališča — da iščemo svoje mesto nekje na sredini med bloki in super silama. Predsednik Tito ni samo enkrat v več zadnjih letih opozarjal na pomen nevrščnosti kot borbeno mednarodno akcijo, ki se ne omejuje samo na opisovanje težav te nevrščene sveta in na krkanje na vest in zavest človeštva, temveč da se organizirano bojuje za spreminjanje odnosov v njem. Nevrščnost socialistične Jugoslavije je torej oblika njene gube boja proti imperializmu in hegemoniji, njene zavzemanja za premostitve razlik, iz katerih virajo ovire za vsak napredek pa tudi za prodor idej iz socialistične prakse. Genezis in značaj jugoslovanskega socializma imperativno odreja njeno neodvisno ravnanje in njene zahteve po vzpostavljanju demokratičnih odnosov v svetu.

Nevrščnost torej ni naša taktika, temveč naša politika. Kadar govorimo, da nasprotno blokovski razdelitvi sveta, to ne pomeni, da lahko in navno domnevamo, da jo je mogoče preprosto ukiniti. To pa tudi ne pomeni, da se lahko spriznamo z njo in z njenimi posledicami. Zato v sedanjem položaju ne oporekamo prizadevanjem velikih sil, ki so usmerjene v to, da bi njihova nasprotja ne pripeljala do svetovne katastrofe, marveč jih celo podpiramo. Zato tudi nenehno zahtevamo krepitve odnosov in kot enega izmed najpomembnejših oblik za demokratizacijo mednarodnih odnosov in katerega izmed najpomembnejših instrumentov krepitve vloge ter vpliva čimvečjega števila držav na spore ali sporazume velikih, ki se nujno tičejo vsega sveta.

V svojem ekspoziciju je Tepavac ocenil, da je težko zagovarjati trditve, da se je neposredna nevarnost pred splošnim merjenjem sil zmanjšala in da se je hladna vojna potisla v časi, ko v Vietnamu in na Srednjem vzhodu vlada klasično vojno stanje, ki se vselej lahko razširi do usodnega obsega. »Zaskrbljeni smo,« je dejal, »kot tudi največji del dežel in držav na svetu, ker se nadaljuje imperialistična vojna proti vietnamskemu ljudstvu. Zato je še enkrat postalo jasno, da vseeno niso premagane utvare, da je s silo mogoče dobiti vojno proti vietnamskemu ljudstvu in da je mogoče cilje, ki jih niso mogli doseči z neposrednimi operacijami ameriških čet, doseči s »svetnizacijami« vojne in s poskusi, da bi čimveč samih Vietnamcev mobilizirali v boj za nespremenjene tuje cilje. Zaradi tega niso prenehali poudarjati zahtev po brezposojnem umiku vojaških sil Združenih držav in njihovih zavetnikov iz Vietnama, in za priznanje pravice vietnamskemu ljudstvu, da se samo odloči o svoji prihodnosti.

Državni sekretar za zunanje zadeve je tudi poudaril, da podaljšanje okupacije arabskih ozemljih na Srednjem vzhodu očitno povečuje

gromotne podpore določenega števila velikih zahodnih držav, ki so povežale del svojih koristi s koristmi izraelskega aneksionizma. Tepavac je poudaril, da zgodovina ne bo oprostila Izraelu, ker je posegel po orožju za osvajanje tujih ozemljih in vzel pravice palestinskemu narodu.

Arabske države se danes združujejo in postajajo sile, ki postavlja Izrael pred perspektivo težkega, dolgotrajnega in krvavega bojevanja, v katerem ne more zmagati. Državni sekretar je opozoril, da bo Jugoslavija, ki so njena stališča sicer dobro

je težave za kakršnokoli politično rešitev. Dejaj, da je postaja vedno bolj očitno, da se Izrael ne bi mogel uprati izvajanju resolucije varnostnega sveta, če ne bi užival javne in tajne, politične in

znana, še naprej podpirala in aktivno pomagala pri upravljanju boju arabskih narodov s število držav in vlad bo prav tako podpirala tu-

staneke v Tanzaniji za konferenco šefov držav in vlad nevrščene države, da bistveno razširijo

aktivno, enakopravno sodelovati vse evropske države, ki naj bi se svobodno in samostojno odločale glede vprašanj, ki jih je treba urediti. Splošno sodelovanje in postopno premagovanje sedanje blokove razdeljenosti je najboljši način in najzanesljivejša pot k ustvarjanju zdravih temeljev evropske varnosti.

Tepavac je nadalje dejal, da bi bilo morda spričo dejstva, da so se z leti nakopičila vprašanja, porojena iz medevropskih odnosov, zdaj dobros razmisliati o možnosti, da bi evropska konferenca prešla v stalno obliko dogovarjanja in sodelovanja. »Konferenca same si ne zamašimo ne kot začetek ne kot zaključek evropskega sodelovanja in dogovarjanja, ampak kot kontinuiran enoten proces, ki naj dobi čim popolnejšo vsebino in čim širši prostor.«

Ko je Tepavac pojasnjeval, s katerimi vprašanji naj bi se ukvarjala evropska konferenca, je poudaril, da bi na njej lahko proučili temeljna načela na katerih bi sodelovalo sodelovanje in varnost evropskih držav. Tu pridejo nadalje vsekakor v poštev tudi načela aktivne in mirne ljubne konsistence ter uveljavitev načel v evropskih razmerah.

Pri tem imamo pred očmi predvsem načela suverenosti, enakopravnosti, spoštovanja neodvisnosti in opistev slobodnosti, omenjate slobodne grožnje in uporabe sile, nevmešavanje v notranje zadeve drugih držav, neovirano gospodarsko, kulturno in znanstveno-tehnično povezovanje. Rečeno je bilo tudi, da bi bilo zelo koristno najti možnost, kako doseči napredek tudi pri urejanju vprašanj, ki se občasno porajajo pri zatiranih vzemirjanja in negotovosti, kot so: vojaški manevri na tujih ozemljih, vojaška oporišča na ozemljih drugih držav kakor tudi začetek procesa dezagriranja in recipročnega zmanjšanja oborožitve na evropskih tleh.

Potem je Tepavac govoril o vprašanjih dobrega sosedstva sodelovanja, rekoč, da je politika evropskega sodelovanja in varnosti predvsem politika dobrih sosedstev.

Nevrščnost za Jugoslavijo ni samo formula sodelovanja z neevropskimi državami, ampak temelj celotne zunanje politike, ki se je držimo tudi pri razvijanju odnosov na evropskih tleh. Državni sekretar je dejal, da dosedajni pogovori o evropskem sodelovanju in varnosti kažejo vso zapletenost teh problemov in obšutne razlike v nekaterih pogledih. Po mnenju večine držav bi morale na konferenci o evropskem sodelovanju in varnosti ak-

dozaj in povečajo učinkovitost svoje skupne politike,« je rekel Tepavac.

Potem je govoril o vprašanjih dobrega sosedstva sodelovanja, rekoč, da je politika evropskega sodelovanja in varnosti predvsem politika dobrih sosedstev.

Potem je govoril o vprašanjih dobrega sosedstva sodelovanja, rekoč, da je politika evropskega sodelovanja in varnosti predvsem politika dobrih sosedstev.

Tepavac je tudi ugotovil, da je Jugoslavija kot neodvisna in nevrščena država v boju proti kolonializmu, rasizmu, tuji nadvladi, neenakopravnemu gospodarskemu položaju čutila potrebo, da istrežno z vplivom, ki ga ima, širše podpre prebujeno osvobodilno in revolucionarno vrenje na svetu.

Potem je Tepavac govoril o delu Jugoslavije v OZN. Naša delegacija si je na letošnjem zasedanju generalne skupščine prizadevala za večjo učinkovitost svetovne organizacije, ki bo prihodnje leto praznovala jubilej, 25. letnico obstoja. To je priložnost, je rekel državni sekretar, ko bi morali sprejeti deklaracijo o načelih prijateljskih odnosov med državami, dokument o mednarodni strategiji razvoja za prihodnje desetletno obdobje kakor tudi dokument o popolni dekolonizaciji.

Tepavac je potem govoril tudi o nekaterih vidikih gospodarskega sodelovanja s tujino in je pri tem ugotovil, da se je to sodelovanje ugodno razvijalo. Opozoril je na to, da so se začela pogajanja z EGS in da imamo redne stike z EFTA. Sodelovanje s svetom za medsebojno gospodarsko pomoč (SEV) poteka v okviru sporazuma med SFRJ in to organizacijo. Treba je posvetiti več pozornosti zboljšanju gospodarskih odnosov z državami v razvoju. Tepavac je govoril tudi o našem delu v svetovnih gospodarskih organizacijah in o položaju naših delavcev, ki delajo v tujini. Na koncu je poudaril, da z razvojem našega samoupravnega socialističnega sistema rasteta vloga in odgovornost predstavniških organov republik in avtonomnih pokrajin v oblikovanju zunanje politike, tako kot se razširjajo tudi pravice in samostojnost delovnega gospodarskih organizacij, družbenih, političnih, kulturnih, mladinskih in drugih profesionalnih institucij v razvijanju sodelovanja s tujino.

Govor Mirka Tepavca so poslanci pozdravili s ploskanjem.

Izvoz je čedalje manj rentabilen

V hrastniški steklarni, ki je največji zasavski izvoznik na konvertibilna območja, opozarjajo na elemente, ki zmanjšujejo konkurenčno sposobnost na tujih trgih

V hrastniški steklarni, ki med zasavskimi podjetji prodaja največ izdelkov v državi s konvertibilno valuto, so resno zaskrbljeni sprito poslabšanja pogojev za izvoz. Letošnji porast cen reprodukcijskega materiala, napovedane podražitve za prihodnje leto in minimalne spodbude za večanje izvoza kaj lahko vplivajo, da bo steklarski kolektiv v letu 1970 morda celo prisiljen zmanjšati prodajo v tujino.

Steklarna Hrastnik iz leta v leto povečuje izvoz izključno v državo s konvertibilno valuto. Letos bodo prodali tujim kupcem še za 2.100.000 dolarjev izdelkov, kar je za 9 odstotkov več kot lani. Okrog 1.260.000 dolarjev (60 odstotkov celotnega izvoza) bodo izšli iz Hrastnika v Zvezi republik Nemčiji in več kot 400.000 dolarjev v ZDA. Kupce stekla za razsvetljavne telesa in druge izdelke imajo tudi v državah Beneluxa, Italiji, Veliki Britaniji oziroma v 14 evropskih, ameriških in azijskih državah.

Kakšni so obeti za prihodnje leto? V steklarni predvidevajo, da bo izvoz na tržišča s konvertibilno valuto večji v primerjavi z letošnjim letom za 5 odstotkov. V teku pa so pogovori s Sovjetsko zvezo. Če bodo uspešni, bo steklarna Hrastnik še povečala izvoz za približno 40 odstotkov in s tem dosegla ali celo preseгла v istem obdobju povečanje cen na zunanem trgu med 15 in 20 odstotkov.

Sprito nenehni podražitve postaja vse večji del izvoza vedno manj rentabilen, pravijo v steklarni. Če bo tako še v prihodnje, v mislih imajo napovedane podražitve prevoza, papirja, lepence, itd., bo prišlo do zmanjšanja izvoza.

V hrastniški steklarni niso zadovoljni s sedanjo minimalno stimulacijo za izvoz. Poudarjajo, da niso deležni niti tistih izvoznih olajšav, ki so predvidene za izvoz končnih izdelkov, kljub dejstvu, da so njihovi proizvodi finalni in jih ne predelujejo. V steklarni so za takšne ekonomske spodbude, ki bodo omogočile delovnim organizacijam hitrejšo večanje izvoza. Po njihovem mnenju je med drugim potrebno bistveno povečati retencijsko kvoto ter zastaviti takšno kreditno politiko, da bodo delovne organizacije, ki pretežno prodajajo na zunanji trg, vsaj lahko uspešneje premostile težave zaradi neuključnosti. V hrastniški steklarni so tudi mnenja, da so zdajšnji pogoji za pridobitev kreditov za izvoz, zlasti pa posojil na zaloge in za pripravo za izvoz, precej neprimerni.

PAVLE BURKELJC

Kmetje-menažerji v Vojvodini

V Vojvodini se vse bolj očitno pojavljajo kmetje — menažerji, ki se pravzaprav več ne ukvarjajo neposredno s kmetijsko proizvodnjo, temveč z različnimi »bolj donosnimi dejavnostmi. To so bolj imoviti kmetje, lastniki traktorjev, kombajnov, mlatilnic, bran in drugih poljedelskih strojev, ki si s storitvami za druge kmete ustvarjajo večje dohodke kot na svojem gospodarstvu, poroča Tanjug.

Zato običajno ne obdelujejo svojega posestva sami, temveč najemajo ceneno delovno silo, ki jo z družbenim gospodarstvom vse bolj potiska mehanizacija, ali pa se z njimi delijo na najemniški in temeljni na pogodbe, pri čemer delodajalec ne plača prispevkov, delavci pa nimajo priznane delovne dobe. Tako posamezni kmetje menažerji a avtomobilu nadzirajo dela na svojem posestvu in delo njihovih poljedelskih strojev na tujih posevstvih.

Pokrajinski odbor sindikata kmetijskih delavcev sodi, da takih kmetov — menažerjev v davčni politiki ni mogoče obravnavati samo kot kmetijske delavce, temveč kot obveznike, podobne obrtnikom, ker si ustvarjajo dohodek tudi iz drugih dejavnosti.

Glede na to, da je zdaj v Vojvodini okoli 4000 traktorjev, zahtevajo zadrage, naj tudi zasebne lastnike traktorjev po obveznostih izenačijo z družbenimi organizacijami.

Otroci iz Banjaluke se šolajo na Debelem rtiču

Po prvih razgovorih z otroki kaže, da so se le-ti hitro vživeli v nove razmere — Za šolanje in oskrbo mladih Banjalčanov je dobro poskrbljeno

Osemletka »Esad Midžić iz Banjaluke se je po potrebi preselila v Slovenijo. Na tej šoli se je šolala okrog tisoč otrok, v Slovenijo pa jih je prišlo blizu 900. Z njimi so njihovi učitelji in vzgojno osebje. Slovenija je lepo sprejela goste in z vso skrbnostjo ter skrbnostmi, ki jih ima, poskrbela, da bi v spremembo okolja, nov način življenja daleč od družin in bivanja v spreminjenih klimatskih pogojih otroci dobro prenesli.

Tako velike šole seveda niso bile moč nastaniti pod eno streho. V dogovoru z upraviteljem Mičem Trniničem so učence razmestili takole: 370 na Debeli rtič, 192 v Strunjan, 113 v Volparju, 209 v Savudriju in 91 na Rakitno. Ne gre namreč samo za to, da bi učenci dobili učilnice, temveč morajo dobiti tudi dom, prenočišča, prostore za dnevna bivanja in vse ostalo, kajti treba je računati, da bodo ostali v gosteh dalj časa.

Nekako matični del je na Debelem rtiču, v okoliščini, ki v normalnih razmerah pozimi nima izkoriščenih polnih zmogljivosti, tokrat pa je ta prostor prišel nadvse prav. Tu bodo dobili banjalški učenci primerne učne prostore, dva paviliona sta že tako pripravljena s centralnim ogrevanjem za zimsko bivanje, tretjega pa so v šoli usposobili z dodatnimi peči.

Ko so prišli na Debeli rtič, je tamkajšnja zdravstvena služba poskrbela za novi naj-najboljši ukrep. Otroke so takoj zdravniško pregledali in v že usposobljeni bolnišnici sobi dali prostor tistim, ki so prišli z lažimi obolenji. Organizacija Rdečega križa jim je takoj izpolnila garderobo in dala potrebno obdelo, upravi Debelega rtiča pa še dodatne oode in vse drugo, kar je bilo potrebno.

ob tako nenadnem sprejemu večjega števila otrok. Prišli so iz težavnih razmer, ki jih je povzročil potres, in razumljivo je bilo, da je manjkalo tega in onega.

Redna zdravstvena ekipa, ki dela na Debelem rtiču za skupine domačih otrok, ki pridejo na zdravljenje prek zime, seveda ne bi mogla biti kos nalogam, ki jo čakajo sedaj. Zato so dobili na novo še enega zdravnika, kot je povedal dr. Ivan Simunić, direktor okrevališča, na delo pa so sprejeli še dodatno čistilko, kuharico in pomoč za pralnico. Zdravniški računajo, da bo v prvih tednih nekaj težav zato, ker je klima drugačna, kot so bili ti dvajset do petdeset let stari fantje in dekleta vajeni do sledi. Računajo, da bo morda nekaj več prehladov in nekih angin, vendar pa bodo z vsem zdravstvenim režimom poskrbeli, da bi bilo prilagajanje otrok na novo okolje čim lažje. Tudi pre-

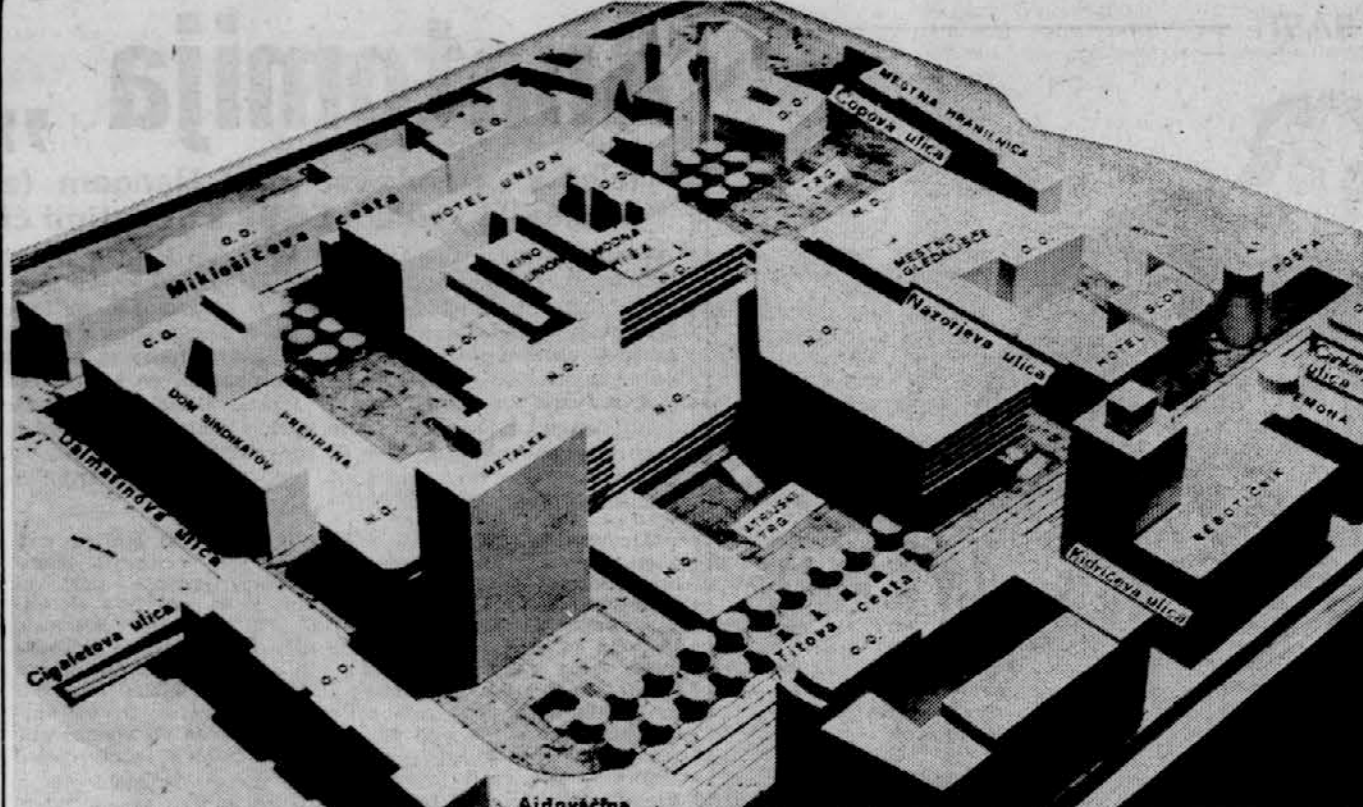
hrabrene navade so nekoliko različne in poiskati bo treba kompromis, da bo prehrana ustrezna in zdrava.

Stroške bo v glavnem potrebno pokrivati iz denarja, ki smo ga v Sloveniji zbrali za pomoč po potresu. V Ljubljani so že imeli šestdeset predstavnikov domov, kjer so nameščeni učenci te šole. Pogovorili so se o stroških in cenah ter bodo v nekaj dneh pogodbe o tem tudi podpisale. V primerjavi s ceno oskrbnih dni v teh okrevališčih, ki je veljala za domače otroke poleti, bo potrebno računati nekaj več, kajti stroške nujno povečuje pri daljšem zimskem bivanju polnejša zdravstvena zaščita, ogrevanje in drugo, kar pri kratkotrajnem poletnem letovanju otrok odpade.

Po prvih razgovorih z otroki lahko sodimo, da so se le-ti hitro vživeli v nove razmere in da bo skrbnost, s katero jim nudijo gostoljubje, olajšala nenadno selitev.

MARIJA NAMORS

Ploščad Borisa Kraigherja med Titovo cesto in Miklošičevo ulico, bo v urbanističnem smislu jedro mestnega centra, v komercialno-poslovnem smislu pa bo ploščad pravzaprav ena sama velebl.

NOVA PLOŠČAD — Takole naj bi izgledala ploščad Borisa Kraigherja v Ljubljani.

Novo mestno središče bo ena sama veleblagovnica

V kratkem bodo odbrali interesente za prostore na ploščadi Borisa Kraigherja v Ljubljani - Skupno 107.500 kvadratnih metrov poslovnega prostora

Ljubljanski investicijski zavod bo jugoslovanski gospodarstveni javnosti v kratkem posredoval okvirne obseve velikega projekta, po katerem bodo v najstročnejšem središču Ljubljane zgradili na ploščadi Borisa Kraigherja skupno 107.500 kvadratnih metrov poslovnega prostora in razen tega še 20.000 kvadratnih metrov za parkiranje vozil. Z razpisom bodo zbirali najugodnejše ponudnike iz vse Jugoslavije, ki bodo za trgovinsko in druge poslovne dejavnosti vložili svoja investicijska sredstva in prišli do poslovnih prostorov v izredno prometnem delu mesta. Samo čez kompleks bodoče ploščadi gre že zdaj dnevno okoli 100.000 ljudi!

Na ploščadi bodo pod zemljo tudi prostor za parkiranje okrog 1400 osebnih vozil. Nad površje se bodo zgradile na ploščadi Borisa Kraigherja dvigale 25 do 40 metrov. Pričeli in se naslednje tri etaje v višino bodo namenjene trgovskoposlovnim in gostinskim dejavnostim, medtem ko bodo višja nadstropja uporabna za druge poslovne namene.

Posebej pa velja omeniti tudi to, da bodo z ureditvijo komunikacij na ploščadi Borisa Kraigherja izdatno posegli tudi v urejanje širših mestnih prometnih problemov. Tako bo recimo treba urediti podhod na Ajdovščini in na križišču Cankarjeve ceste s Titovo. Pešci bodo imeli dostop na ploščad tudi z nekaterih obronkih postaja lišč mestnega javnega prometa. Vse tovrstni promet za dovoz oziroma odvoz blaga bo do speljal na ploščad — ali točneje pod njo — z vpadne rampe v Cigaletovi ulici. Osebnih vozila bodo prihajala pod ploščad po isti poti in razen tega se po ulici izvozila rampi v Nazorjevi ulici pod zemljo celo šest etaž.

Med drugim bo pod zemljo tudi prostor za parkiranje okrog 1400 osebnih vozil.

Nad površje se bodo zgradile na ploščadi Borisa Kraigherja dvigale 25 do 40 metrov. Pričeli in se naslednje tri etaje v višino bodo namenjene trgovskoposlovnim in gostinskim dejavnostim, medtem ko bodo višja nadstropja uporabna za druge poslovne namene.

Posebej pa velja omeniti tudi to, da bodo z ureditvijo komunikacij na ploščadi Borisa Kraigherja izdatno posegli tudi v urejanje širših mestnih prometnih problemov. Tako bo recimo treba urediti podhod na Ajdovščini in na križišču Cankarjeve ceste s Titovo. Pešci bodo imeli dostop na ploščad tudi z nekaterih obronkih postaja lišč mestnega javnega prometa. Vse tovrstni promet za dovoz oziroma odvoz blaga bo do speljal na ploščad — ali točneje pod njo — z vpadne rampe v Cigaletovi ulici. Osebnih vozila bodo prihajala pod ploščad po isti poti in razen tega se po ulici izvozila rampi v Nazorjevi ulici pod zemljo celo šest etaž.

FRANCE JERAS

Več papirja iz listavcev, ki jih je težko prodati

Veliki načrti papirne in celulozne industrije — V prihodnje več topolovih plantaž

V osnutku programa dolgoročnega razvoja papirne in celulozne industrije predvidevajo, da bi v prihodnjih desetih letih zvečali proizvodnjo za dvakrat, izvoz pa skoraj za šestkrat. Tudi poraba lesa za tako proizvodnjo bi se zvečala približno za dvakrat, vendar s to razliko, da zdaj močno prevladuje celulozni les smreke in jelke, za zvečano proizvodnjo pa bodo uporabljali predvsem les listavcev, ki ga je zdaj težko prodati.

Na investicije bodo potrebovali približno toliko sredstev, kot bo porasla vrednost proizvodnje v zadnjem letu razvojnega programa, in sicer okrog eno milijardo dinarjev. Skupna vrednost vse proizvodnje čez deset let pa bo presegla poldrugo milijardo dinarjev. Po sedanjih računih, ko upoštevajo domače potrebe in razmere na svetovnem trgu, lahko izvoz papirja in celuloze zvečajo za 580 odst.

Nekateri gozdarji se dvomijo, če bodo lahko zagotovili dovolj celuloznega »suha« tako razširjeni industriji. Kolektivni teh podjetji pa pravijo, da bo treba upoštevati predvsem dve stvari. Zmogljivosti svojih podjetij morajo zvečati, če jih hočejo modernizirati. Razvoj gre hitro naprej in nihče ne izde luje več opreme za mala podjetja. Sodobna oprema omogoča in hkrati zahteva veliko proizvodnjo. Njihova proizvodnja pa mora temeljiti na domačih surovinah. Z uvozo celulozne lesa lahko krijejo le manjše primanjkljaje. Zato se bodo močno preusmerili na porabo lesa listavcev. Tega pa bo moči dobiti tudi iz topolovih plantaž.

Papirna in celulozna industrija zdaj predelata v enem letu okrog 400.000 kub. metrov lesa smrek in jelk. Celulozne lesa listavcev dodata le okrog 100.000 kub. metrov in 80.000 kub. metrov žamjanja. To razmerje lahko v prihodnjih desetih letih močno spremenita v korist listavcev. Poraba listavcev bi

Zakaj ni ptujske čebule?

Kmet od nekod z juga je pripeljal v Maribor poln kamion čebule. Ponudil jo je trgovskemu podjetju po dva dinarja kilogram. To jo je vzelo, čeprav je bila slaba. Če ni druge, bodo prodali tudi tako.

Čebula s Ptujkega polja, zlasti njegovega ožjega območja Lukarije, je po okusu veliko izdatnejša. V shrambi tudi boljše prezimi, če jo gospodinja kupi nekaj tudi za zimsko zalogo. Za njo raje plačajo nekaj več kot za slabo čebulo. Zakaj je torej v Mariboru niti v Ptuj ni dovolj, ko pa je Lukarija tako blizu?

Vzrokov je več. Pred leti je bila čebula iz leta v leto manj višja kot ona krompirja. Pri pridelovalcih, ne v mestih. Veliki pridelovalci pa so prodali skoraj vse pridelek doma oziroma na odkupni postaji kmetijske organizacije. S takratno ceno seveda niso bili zadovoljni. Nekateri so pridelovanje čebule opustili, nekateri pa odpeljajo svoj pridelek sami v sosednja mesta in ga razprodajo porabnikom.

V prvih povojnih letih so na Ptujskem polju pridelali v enem letu po 400 vagonov čebule. Odkupovalci so je veliko izvozili. Tudi zdaj bi jo lahko izvažali, pa je nimajo. Podoba je, da bodo tudi v Lukariji kmalu prodajali uvoženo čebulo, čeprav bi za enako ceno lahko imeli dovolj domače. Še leta 1962 je kmetijska zadruga Gorisnica odkupila od kmetov 63 vagonov čebule. Letos so je pridelali v vsej ptujski občini le še okrog 20 vagonov. Obrat za kooperacijo pri kmetijskem kombinatu Ptuj jo je moral iskati za svoje potrebe in pogodbeno obveznosti tudi drugod.

Glavni vzrok, da v Lukariji ni več čebule, je gotovo v pomanjkljivi organizaciji pridelovanja, odkupa in prodaje. Lukariji, ki so pridelovali čebulo v pogodbenem sodelovanju s kmetijsko organizacijo, so dobili na svoj pridelek manj, kot je treba plačati za uvoženo čebulo ali katerikoli drugo čebulo. V trgovini je sicer nekaj tveganja. Tako tveganje pa bi si bilo treba razdeliti. In tudi dobiček.

J. P.

Topovi in frače

Minuli torek so pripravili konferenco Služb družbene knjigovodstva, republiških inšpekcijskih služb, republiškega senata za prekrške, republiškega javnega pravobranilstva, sekretariata za pravosodje in občo upravo, sekretariata za notranje zadeve, sekretariata za finance...

Prav vsi govorniki (in ni jih bilo malo) so venomer opozarjali na pomanjkljive zakonske predpise, blage kazni in zakone, ki sankcij sploh ne vsebujejo. Govorili so, da je cela vrsta zakonov takšnih, da so bolj podobni deklaracijam in resolucijam kot predpisom urejene družbe. Če temu dodamo, da so se pod ognjem njihove kritike znašli tudi notranji pravilniki delovnih organizacij, statuti in normativni akti, potem se človek ne more znebiti vtisa, da družbene službe kontrole in varstva družbenega premoženja žal delujejo v skrajno neurejenih razmerah.

Le včasih je kdo omenil tudi lastne napake — tako predstavnik republiškega senata za prekrške, ko je dejal, da se od senata zahtevajo (sprito) poostrenejša boja proti deformacijam) hude in najhujše kazni, šest pa ne more svesti, saj so prijave inšpektorjev in drugih služb, ki nastopajo kot tožniki, nepopolne, formalne in nedopustno pomanjkljive.

Konec koncev pa so najbrž prav našeste ustanove in sekretariati pristojni, da — iz svoje prakse — predlagajo in se borijo za izpolnitev zakonskih predpisov, boljše ukrepe in pravilnike. Zvedeli pa smo, da sami delajo po zastarih predpisih za delovanje njihovih služb.

Vse skupaj se zdi tako, kot bi sodobno oborožena armada namesto iz topov streljala s fračami...

V.

Dvojna merila?

Na regionalnem posvetovanju o zdravstvenem zavarovanju delavcev in kmetov v Mariboru so se odločno zavzeli, da gospodarstva ne bi smeli obremeniti z zvišanimi prispevki za sklad zdravstvenega zavarovanja delavcev. Odstotek prispevka naj bi ostal enak letošnjemu, saj bo vzlic temu v prihodnjem letu prišlo v sklad več sredstev od zvečanih osebnih prejemkov.

Pri kmetijskih zavarovalnicah pa ni tako. Katastrski dohodek ne raste, ker so cene kmetijskih pridelkov nizke, materialni stroški pridelovanja pa se zvečujejo. Manjkajoča sredstva za zdravstveno zavarovanje kmetičkih ljudi pa bo treba vzlic temu zbrati. Prihodnje leto bo potrebno še več sredstev kot letos, ker cene zdravstvenih storitev in zdravil rastejo. A kje jih vzeti?

O tem se je razvila široka razprava. Nekateri so menili, da prispevka od katastrskega dohodka ne bi smeli zvečati, ker bi to pomenilo dodatno obremenitev kmetijstva, ki je tudi gospodarstva dejavnost. Zvečali naj bi torej le pavšalni prispevek kmetičkih družin od letošnjih 120 din na 200 din. Nasprotniki takega predloga pa so dokazovali, da bi z zvišanjem pavšalnega prispevka za zdravstveno zavarovanje kmetičkega prebivalstva — torej za vse družine enako — najbolj zadeli socialno najbikišnje kmetičke družine. Po njihovem dokazovanju bi bilo bolj pravilno, da bi zvečali prispevek od katastrskega dohodka.

Tako se je pojavilo vprašanje, kako v zasebnem kmetijstvu obravnavati obremenjevanje gospodarstva in osebne porabe. Kdo lahko to loči in s kakšnimi kazalcem? Pavšalni prispevek za zdravstveno zavarovanje morajo kmetje plačati skupaj z drugimi družbenimi dajatvami. Dokler ne plačajo vseh obveznosti, ne dobi loj zdravstvene izkaznice.

Pojavilo se je še novo vprašanje: ali je mogoče zasnovo kmetijstva v prihodnjem letu bolj obremeniti kot drugo gospodarstvo? Ali nekateri morda menijo, da kmetijstvo ni enakovredno in ga lahko obravnavajo drugače?

J. P.

ZRN na prvem mestu

ZRN je zaenkrat na prvem mestu v zunanji trgovini Jugoslavije, pred Italijo, ki je bila doslej naš največji trgovinski partner. Italija je sedaj na drugem mestu, Sovjetska zveza pa na tretjem, poroča Tanjug.

Po podatkih zveznega zavoda za statistiko je znalaša v prvih desetih mesecih letošnjega leta blagovna menjava z ZRN več kot 5,6 milijarde dinarjev, pri čemer se je naš izvoz povečal za 35 odst., uvoz pa za 23 odst.; naš deficit v primerjavi z ZRN pa zbujal skrb — presegla 2,3 milijarde dinarjev. V trgovini z Italijo so dobave na obeh straneh enako naraščale (izvoz za 21 odst., uvoz za 22 odst., v celotni menjavi — več kot 5,5 milijarde dinarjev — pa znaša trgovinski deficit dobro milijardo dinarjev.

Italija in ZRN imata z nami večjo trgovino kot vseh 14 držav članic EFTA (evropsko združenje za svobodno trgovino), s katerimi znaša menjava približno 5,3 milijarde, naš deficit pa 1,5 milijarde.

Z državami EGS, katere članici sta tudi Italija in ZRN, je znalaša v 10 mesecih blagovna menjava približno 13,3 milijarde. Pri tem se je naš izvoz povečal za 29 odst., uvoz pa za 20 odst. Deficit s to gospodarsko skupnostjo je še vedno precej visok — znaša več kot 3,8 milijarde dinarjev, ali 75 odst. našega izvoza v državo EGS.

Statistični podatki kažejo, da je znalaša deficit Jugoslovanske zunanje trgovine v 10 mesecih več kot 7,2 milijarde dinarjev.

Sovjetska zveza je naš najpomembnejši trgovinski partner v okviru SEV (svet za medsebojno gospodarsko pomoč) in z njo smo izmenjali za približno 4 milijarde dinarjev blaga. Jugoslovanski izvoz v ZSSR je v primerjavi z desetimi meseci lanskega leta za 16 odstotkov večji, uvoz pa za 9 odstotkov manjši.

Vrednost desetmesečne trgovine z državami SEV znaša nekaj manj kot 10 milijard dinarjev, naš izvoz pa 4,6 milijarde. Izvoz na to območje se je povečal za 13 odst., uvoz pa za 8 odst.

Celotne jugoslovanske dobave tujim partnerjem so znašale v prvih desetih mesecih 14,7 milijarde, v tem času pa smo uvozili za dobrih 22 milijard dinarjev blaga.

AGROKOMBINAT EMONA LJUBLJANA

POTROŠNIKI!

MED PRAZNOVANJEM DNEVA REPUBLIKE BODO NAŠE PRODAJALNE POSLOVALE:

PETEK 28. 11. 1969	odprte vse prodajalne ves dan
SOBOTA 29. 11. 1969	vse prodajalne zaprte
NEDELJA 30. 11. 1969	Od 7.-11. ure so odprte naslednje prodajalne: SP Gosposvetska 6 (Slamič) Arkade II. — centralni živilski trg v Ljubljani
PONEDELJEK 1. 12. 1969	Od 7.-11. ure so odprte naslednje prodajalne: Arkade I. — centralni živilski trg v Ljubljani SP Gosposvetska 6 (Slamič) Polje, Zalog, Šentvid, Tržnica Šiška, Tržaška 22

POTROŠNIKOM ŽELIMO PRIJETNO PRAZNOVANJE DNEVA REPUBLIKE!

projekt

ing

biro

Ljubljana
telefon 316 171
projektiranje
inženiring

SODELUJE V DOBRODELNI AKCIJI ZA REHABILITACIJO IN ZAPOSLJANJE SLEPIH

TEKOČI RAČUN: CENTER SLEPIH 5151-740-244

stop

Moralni razloček?

Po svetu je ugodno odjeknala izjava predsednika Nixona, da ZDA celo v vojni ne bodo uporabile kemičnega in bakteriološkega orožja, četudi bi ga uporabil nasprotnik, in da bodo uničile vse zaloge takega orožja. Prav tako spodbuden je njegov poziv senatu, naj ratificira ženevsko konvencijo iz leta 1925, ki prepoveduje uporabo takega orožja. ZDA so ena maloštevilnih držav, ki niso ratificirale ženevske konvencije.

Nixonova pobuda ni pršla posebej nepričakovano. Že v začetku julija letos je predsednik ZDA poslal razorožitveni konferenci v Ženevi poslanico, v kateri je obljubil mednarodno sodelovanje ZDA pri iskanju ženevskega nadzora nad kemičnim in bakteriološkim orožjem. Takrat je med drugim zapisal: »Pravda kemičnega in bakteriološkega vojskovanja vzbuja grozo in gnus po vsem svetu... Delegacija ZDA je skupaj z drugimi delegacijami pripravljena skrbno preučiti vse možnosti, ki dajejo upanje, da bo mogoče doseči zanesljivo nadzorstvo na tem področju.«

Vendar je obžalovanje vredno dejstvo, da ta »žgodovinska« Nixonova sklep, kakor ga imenuje list »Washington Post«, ne zadeva uporabe solistinskih plinov, plina CS in kemikalij za uničevanje rastlin oziroma defoliacijo. Po uradnem ameriškem tolmačenju ta kemična sredstva ostajajo ne sodijo v kategorijo sredstev za kemično vojskovanje. Uporabljajo jih v Vietnamu.

Ze predsednik Johnson je govoril, da je CS »nedolžen plin« in da bi ga bil voljan prekusiti na sebi (»Morda bi mi bilo pet minut slabše ali kajenju eno uro«). Seveda ga ni prekusil na sebi in zdravniku zatrjuje, da je CS posebno nevarna mladina ljudem, starejšim in bolnikom. Uporabo sredstev za uničevanje rastlinja pa obsoja ves svet kot zločin.

Res pa je, da celo ta sredstva zbledijo ob poštenih noh »uspehih« znanstvene kemične kuhinje, kakor so na primer živčni plini, ki jih Američani označujejo s črko »V«. Svedsko obrambno ministrstvo je lani objavilo poročilo, da 2 tisočinki do 10 tisočink grama te snovi na koži povzročijo smrt! Potem ko je ta snov, ki deluje skozi kožo, 200-krat bolj strupena od iperita. V zadnjem času tudi čedalje pogostejše govorijo o »spishoplinskih«, kemičnih snoveh, ki učinkujejo na človekovo duševnost.

Toda moralno in materialno ni dosti razločka med kemičnimi in bakteriološkimi orožji in atomskimi orožji. Prav tako kakor ni dosti razločka med ubijanjem cele vas na tleh ali iz zraka. Dnevnik »The New York Times« je v uvodniku z naslovom »Ameriška morala, ki obravnava pokol« in ameriški vasi, zapisal, da se streljanje civilistov na vaški učili »iz oči oči« moralno dosti ne razlikuje, če se sploh razlikuje, od vsesplošnega obstreljevanja ali bombardiranja civilistov iz daljave, kakor se redno dogaja na območjih, kjer je dovoljeno streljati vseprek.

B. PAHOR

MAULDIN V ISTI PASTI

Ljudje kot „tarče“

Predsednik vojaškega sveta prepovedal javne izjave o pokolu v Song Miju — Komentar Washington Posta

WASHINGTON, 26. nov. (Reuter, Tanjug). Član predstavnika doma Lionel van Deerlin je zahteval od ameriške vojske, naj uvede preiskavo o šem enem pokolu v Južnem Vietnamu, ki se je zgodil junija letos, ko je po izpovedih nekega vojaškega zdravnika četa devete ameriške pehotne divizije streljala na neko vas, severno od Dong Tama v delti Mekonga. Komandir čete, ki je ukazal streljati na je vojakom dejal, da to sodi v »vaje za streljanje v tarče«.

Medtem pa je Read Kennedy, predsednik vojaškega sveta, ki bo sodeloval ameriškega vojskega svetnika Williamu Calleyu, obtoženemu za uboj 109 civilistov v južnovietnamski vasi Song Mi, ukazal vsem pričam, ki bodo povabile na razpravo, da ne smejo dati več nobenih izjav za javnost, ker bi to lahko prebudilo zadevo in vplivalo na sodbo.

Ta ukaz tolaščil kot prizadevanje vojaških krogov, da bi preprečili širjenje neprijateljske posledice, ki so jih povzročile v ameriški javnosti izjave sedmih bivših vojakov voda CCCC, enajste ameriške pehotne brigade, ki je 16. marca lani uničila vas Song Mi in pomorila prebivalce. V izjavah, ki so jih ti vojniki dajali radiu, televiziji in tisku, so večinoma poudarjali, da je bilo število žrtev veliko večje, kakor jih

navaja obtožnica, in da za pokol ni kriv samo poročnik Calley, temveč tudi komandir čete kapetan Medina.

Nekdanji vojak Paul Maedlo je v ponedeljek zvečer v televizijskem intervjuju CBS izjavil, da je bilo ob tej priložnosti ubitih 370 možkih, žensk in otrok, on sam jih je ubil deset do petnajst. Izjavil je tudi, da je bil kapetan Medina, ki sedaj ni obtožen, ves čas v vasi in se je večkrat pogovarjal s poročnikom Calleyem, iz česar sledi, da bi lahko ustavil pokol, če bi hotel.

Sinoči pa je črnc Simpson v intervjuju televizijske mreže NBC izjavil, da so dobili vojniki ukaz, da v vasi Song Mi izvedejo operacijo »iskanja in uničevanja sovražnikov« in da je on sam ubil okrog deset ljudi, med njimi tudi enega otroka. Po

vedal je tudi, da so se potem vojniki med seboj pogovarjali, koliko ljudi je kdo ubil in kako, ter da jim je narednik ukazal, naj o tem nikomur nič ne pripovedujejo.

Obtoženi poročnik Calley je na svobodi in redno opravlja svoje vojaške dolžnosti v trdnjavi Fort Benning.

Washington Post, ki je sklep predsednika vojaškega sveta označil kot ukaz o molčanju, v uvodniku očita vojaškim oblastem, da je ta primer prišel na dan šele po dvasetih mesecih. Sprašuje se, kako je mogoče, da je ostala prva preiskava brez rezultatov in da je bila uvedena druga šele tedaj, ko so spregovorili posamezni vojniki, ki jih je začela peči vest.

Washingtonski list pa hkrati tudi poudarja, da pokola v vasi Song Mi ni mogoče označiti kot »samostojen zločin«, ker se le za dlako razlikuje od nediskriminirane ubijanja vietnamskih civilistov z bombardiranjem in topniškim ognjem.

Ob koncu pa se Washington Post sprašuje, če »po pokolu v Song Mi Amerika lahko še mirne vesti nadaljuje vietnamsko vojno.«

Anatomija „velike EGS“

Izlet v prihodnost pred Haagom (z vprašaji): kakšna bi bila in kaj bi pomenila »velika EGS« z desetimi članicami - Negotova pot k super sili

Če sodimo po izjavah bodočih udeležencev in njihovih sodelavcev, a tudi po razpoloženju v zahodnoevropski in severnoameriški javnosti, se utegne zgoditi, da bodo državni in vladni voditelji v ponedeljek in torek na vrhunskem srečanju Evropske gospodarske skupnosti v Haagu res odločili o monumentalnih rešah. Izraz »monumentalno« velja v tej zvezi manj za prihodnost EGS, kakršna je zdaj, bolj pa za EGS, kakršna utegne postati, če se bo res odprl proces pogajanj in vstopov za Veliko Britanijo, Irsko, Dansko, Norveško in potem najbrž še za kakšno drugo državo. Vse to je spričlo realnosti znotraj današnje EGS seveda dvomljivo. Navzlic temu si zaradi morebitne bodoče slike sveta in zavoljo naših interesov skušamo odgovoriti na hipotetično vprašanje: kakšna bi bila in kaj bi pomenila takšna »širša EGS«?

Odgovor na to vprašanje je v tem trenutku lahko samo hipotetičen. Upoštevati je namreč treba staro resnico, izraženo v Napoleonomi krilatici, da je konjeniški eskadron nekaj povsem drugega kot toliko in toliko posameznih jezdecov. V zvezi z morebitno »širšo EGS« zdaj skoraj ne moremo drugega kot preprosto »seštevati« posamezne jezdecove; toda če ne vsega, pove tudi to vsaj nekaj. Položaj je v kratkem takle. EGS obsega zdaj 22 članic: Francijo, Italijo, Belgijo, Nizozemsko in Luksemburg. Delež, ki so z njo povezane bodisi prek pridruženega članstva kakor Grčija in Turčija bodisi s posebnimi aranžmaji, ki kakor vrsta dežel severne in črne Afrike, v ta račun ne moremo vključevati. Za popolno članstvo v EGS so uradno zaprosile Velika Britanija, Irsko, Danska in Norveška. Pogajanja z EGS vodijo, so napovedale ali pa si zanje prizadevajo (na širši ali ožji območiji vprašani) Jugoslavija, Švica, Španija in Avstrija. Lahko bi rekli, da »visi še v zraku« preostalo članstvo EFTA in NORDEK — Island, Švedska, Finska, Portugalska.

Tak je torej najširši evropski okvir, v katerem se razprostirajo trdnjavi ali obilnejši meddržavni aranžmaji ter pogajalni procesi EGS. V Haagu se bodo, kakor vse kaže, neposredno znašle na pogajalni mizi sedanja šesterica ter Britanija, Danska, Norveška in Irsko.

Naštetih deset držav je imelo konec leta 1967 skupaj skoraj 250 milijonov prebivalcev. Tak blok bi torej presegel ZSSR, ki je imela ob istem času 236 milijonov prebivalcev, in ZDA, ki so jih imele 201 milijon. Če to nekaj povi o razsežnostih takšnega gospodarskega prostora.

Družbeni bruto proizvod letos 1968 znašal v ZDA približno 976 milijard dolarjev. Sovjetski bruto proizvod je zaradi drugačnega izračunavanja in drugačne definicije te kategorije z ZSSR sila težko primerljivi z zahodnimi; toda večina skrbno preračunanih primerjav, ki so nastale ne prek denarnih, temveč prek fizičnih pokazateljev, ocenjuje sovjetski bruto proizvod približno na nekaj manj kot polovico ameriškega. Če to drži, bi znašala vrednost sovjetskega za leto 1968 nekako 450 milijard dolarjev. Pri primerjavi med bruto proizvodom ZDA, ZSSR in »širšo EGS« pa nastane težava zato, ker žal ne razpolagamo s podatki za Norveško.

Irsko in Dansko. Pač pa znaša skupna vrednost bruto proizvoda sedanje EGS in Britanije za leto 1968 približno 400 milijard dolarjev. Spričo tega bi lahko pričakovali, da bi bil bruto proizvod širše EGS približno enak ali za spoznanje manjši kot sovjetski in bi se od spodaj približeval polovici ameriškega.

Pri nadaljnjih primerjavah se bomo morali zaradi težav, ki izvirajo iz različnih statističnih metodologij, omejiti na paralele med ZDA in širšo EGS; a tudi tu še s pridržkom, ker razpolagamo ob okviru širše EGS le s podatki za sedanjost EGS in Britanijo. Lahko pa primerjamo to skupino (sedanja EGS in Britanija) s podatki, ki veljajo za ves svet brez socialističnih držav.

V obdobju 1951–1967 je industrijska proizvodnja sveta (brez socialističnih držav) narasla povprečno za 5,5 odstotka letno. Letni tempo rasti industrijske proizvodnje v sedanjosti EGS in Britaniji skupaj je znašal približno 6 odstotkov. Pač pa sta sedanja EGS in Britanija skupaj dajali lani 26,1 odstotka svetovne industrijske proizvodnje (brez socialističnih držav), medtem ko so le Združene države dajale 44,6 odstotka. V svetovni proizvodnji (brez socialističnih držav) je leta 1968 EGS in Britanija skupaj dali 34,4 odstotka, ZDA pa 32,9 odstotka; pri električni energiji EGS — Britanija 21,9 in ZDA 46,7; pri avtomobilih EGS — Britanija 33 odstotkov in ZDA 39,1; pri plastičnih snoveh EGS — Britanija 36,6 in ZDA 30,2; pri strojih za obdelavo kovin EGS — Britanija 37,4 in ZDA 47,9; in pri elektronskih računalnikih (tu je bila računski enota en računalnik in ne tržna vrednost) EGS — Britanija 19,1 in ZDA 75,7 odstotka.

Leta 1967 je bila skupna vrednost vseh investicij v EGS in Britaniji 73,7 milijarde dolarjev, v ZDA pa 112,7 milijarde.

Tem primerjavam je morda koristno dodati še eno; namreč tisto, ki pove, da znaša skupna raven EGS in Britanije pri bruto proizvodu in pri narodnem dohodku na prebivalca leta 1968 približno 41 odstotkov ravni ZDA.

Morda je med temi primerjavami v nekem smislu najpomembnejša tista, ki pove, kakšno vlogo bi utegnila prevzeti širša EGS v svetovni trgovini. EGS in Anglija sta imeli lani za 70 milijard dolarjev skupnega izvoza, ZDA pa za 31,2 milijarde. Delež EGS-Britanije v svetovnem

eksportu (brez socialističnih dežel) je znašal 37,3 odstotka, delež ZDA pa 16,6 odstotka. Toda morebiti je še zanimivejša dejstva, da je znašal delež EGS-Britanije v svetovnem izvozu finalnih industrijskih izdelkov 56,9 odstotka, ZDA pa le 20,8 odstotkov. Širša EGS torej izvažata približno trikrat več finalnih industrijskih izdelkov kakor Združene države.

Neposledno poskusimo za silo osvetliti še to, kakšen bi bil delež širše EGS v naših gospodarskih pretokih s tujino. Pri tem naj omenimo, da so v izračunu upoštevane vse članice morebitne širše EGS (ZR Nemčija, Francija, Italija, Belgija, Nizozemska, Luksemburg, potem pa še Velika Britanija, Danska, Norveška in Irsko).

V vsej naši zunanji trgovini so bili skupni deleži teh dežel takle. Leta 1968 je odšlo tja 38 odstotkov vsega našega izvoza; v trgovinah s temi deželami pa je nastalo 57 odstotkov vsega našega zunanjetrgovinskega primanjkljaja. V prvih devetih mesecih letošnjega leta pa je odšlo tja 33,2 odstotka vsega našega izvoza, od tam je prišlo 44,5 odstotkov vsega našega izvoza, v trgovini s temi deželami pa je nastalo 69,2 vsega našega zunanjetrgovinskega primanjkljaja.

Kar zadeva neblagovne zveze žal ne razpolagamo z natančnimi podatki. Na splošno pa je mogoče reči, da je s potencialno »širšo EGS« povezana velika večina naših kreditnih aranžmajev, dolgovi v tujini, neblagovnega deviza.

nega priliva, industrijskih in drugih kooperacij in tako naprej.

Skratka: kar zadeva občo podobno mednarodnih gospodarskih odnosov, lahko ugotovimo, da bi bila »širša ali »velika« EGS nedvomno gospodarska super-sila, ki bi pri večini gospodarskih kategorij presegala Sovjetsko zvezo, Združeni državi pa bi se kosala in jih marsikje celo presegla. Kar zadeva gospodarske odnose med Jugoslavijo in tujino, bi bil to daleč krepkejši med našimi partnerji in bi bil najbolj pomemben med tistimi, ki posredno ali neposredno so odločajo o tempu in kvaliteti, s katerima se naše gospodarstvo povezuje z mednarodno tokove. Za to je vse, kar je povezano s procesi, v katerih naj bi morebiti nastala širša EGS, vredno izredne pozornosti.

Seveda visi nad vsem skupaj velik »v«; to namreč velja, če se bo zahodni Evropi posredilo precej zelo realna in trdovirna notranja nasprotja, ki jo vlečejo narazen. A tudi ob tako realističnih prihodnjih procesih, ki se zdaj in v prihodnje razvijajo v Haagu, Bruslju in drugod, morda resni »monumentalni«, je pa vsekakor zelo pomemben.

DUSAN DOLINAR

811 saigonskih vojakov dezertiralo k FNO

HANOI, 26. nov. (Tanjug). — Casopisna agencija osvobodilne fronte južnega Vietnama sporoča, da je samo novembra 811 vojakov saigonskih čet prešlo na stran osvobodilnih sil.

Ti podatki so le s področja osrednje visoke planote in ne obsegajo podatkov z drugih področij, kjer pripadniki saigonskih enot prav tako množično zapuščajo svoje čete in prihajajo na stran osvobodilnih sil.

S poti po Veliki Britaniji (3)

V New Scotland Yardu

Tri milijone prstnih odtisov, 86.000 samo od raznih Smithov, a vendar odkrijejo le 30 odstotkov vseh zločinov

Staro poslopje slavnega Scotland Yarda bodo kmalu podrli. Večino služb so že preselili v novi nebotičnik na Victoria Streetu. Imenuje se New Scotland Yard. Z njim bodo počasi izginile tudi naše romantične predstave o londonski policiji, ki ji — ampak samo s pomočjo genialnega Sherlocka Holmesa — uspe odkriti slehernega zločinca. Resnica je namreč drugačna: policiji uspe odkriti samo približno 30 odstotkov vseh zločinov v Londonu. Večine majhnih zločinov nikoli ne odkrijejo.

Ko smo bili že znanci New Scotland Yarda, smo nekega dne zagledali pred poslopjem množico ljudi. Prišli smo bližje in vprašali ljubiznege bobbyja, kaj se je zgodilo. Pustil nas je, da je na obisku v novem poslopiju princeza Ana. Tako se je razgovoril, da smo pomislili o njem, kakor da je turistični vodnik, ne čuvar reda. Ko smo mu povedali, da smo že bili v poslopiju, se je pristrčno nasmehnil: »No, imate pač večjo srečo kot jaz, saj se nikoli nisem bil v poslopiju...«

Ob tem sem se spomnil pripovedi S. L. Laneja o priljubljenosti londonskih policistov in sem si samo želel, da bi bilo tako tudi pri nas. V Sloveniji, posebej v Ljubljani, za to je potrebno dvoje: visoka kultura samih policistov in seveda tudi visoka kultura občanov. Prvega ni brez drugega. Ko so zločinci ubili tri londonske bobbyje, je prispelo na naslov Scotland Yarda 300.000 funtov denarnih nakazil kot pomoč družinam umorjenih. Navkljub tradiciji so ljudje zahtevali, naj policisti nosijo pištole, da bi se lahko bolje postavili pred zločince. Zmagala je druga stran. Zmagala je v tem primeru argumenti: kolikšna orožja tudi pri kriminalcih. Končni rezultat bi bil še slabši.

Samo v Londonu bi potrebovali 6.000 novih policistov. To je druga stran resnice. Čeprav so bobbyji nedvomno priljubljeni, nepogrešljiva sestavina Londona, se vendarle čedalje manj mladih ljudi odloča za to službo. Razlog je preprost: za naporno delo, pogosto brez vikenda in praznikov, dobe policisti prelobo plačo. Vodstvo Scotland Yarda si prizadeva, da bi bilo tako tudi pri nas. Poizkuša jim nuditi boljše pogoje, da bi jim tudi pri dopolnitem izobraževanju.

Med obiskom v New Scotland Yardu so nas vodili od oddelka do oddelka. Prvi je bil na vrsti pravni oddelk, ki zaposluje 49 advokatov. Leti pomagajo policiji s pravnimi navetki, ki pa seveda niso obvezni. Toda če in

spektor s svojo prijavo, pri kateri je odklonil pravni nasvet, ne uspe, bo gotovo imel nevesitost z vodstvom policije. Proti policistu, ki ravna protizakonito, lahko začne stranka civilno tožbo, ki ene ne konča niti malo prijetno za policijo.

Potem je na vrsti oddelk za prstne odtise. V kartoteki hranijo 3 milijone prstnih odtisov z vsega sveta. Samo letos so na novo vložili v kartoteko 119.000 prstnih odtisov.

Poveljnik oddelka za prstne odtise R. Peat nam je omogočil, da smo praktično videli, kako hitro ugotovijo identiteto na novo odkritega prstnega odtisa z odtisi zločincev v kartoteki. Izbrali smo prijavo P. Smitha iz Manchestera. Tisto jutro so ga prijeli, ko se je potepal po ulicah. S seboj je imel orodje za vlome. Treba je bilo ugotoviti, ali je njegov odtis v kartoteki, se pravi, ali je kdaj prej storil zločin, za katerega je že ali pa še ni odgovarjal.

Mislili smo, da bo šlo težko, zakaj Smith je običajno angleško ime in tudi v kartoteki prstnih odtisov je kar 86.000 raznih Smithov. Seveda smo se usteli: s pomočjo uslužbenca smo ga našli v petih minutah. To pomeni, da smo izbrali lahek primer. Teže bi bilo, če bi imeli samo prstne odtise, ne bi pa vedeli za ime zločinca. Seveda, izkušeni strokovnjaki se ne zavestijo pred nobeno oviro. Nedolgo tega jim je uspelo odkriti prah, s katerim odkrivajo prstne odtise tudi na povsem gladkih površinah.

Ko nas je »prevzel« poveljnik arhiva J. E. O'Connell, se je najprej pohvalil, da je bil na dopustu v Jugoslaviji in da mu je bilo zelo všeč. Posebej se je potrudil, da nam je pokazal kar največ. Mene kot častnika so zanimali znani primeri, na primer zajetna mapa z dokumentacijo o zločincih, ki so 8. avgusta 1963 napadli poštni vlak.

Takrat so ukradli 120 vreč denarja, vsega kakih 8 milijard starih dinarjev, v funtih

Žrtve kemičnih sredstev v Južnem Vietnamu

TOKIO, 26. nov. (Tanjug). — Severnovietnamska časopisna agencija je sporočila, da je v zadnjih desetih mesecih umrlo 500 prebivalcev Južnega Vietnama, večina otrok in starci, zaradi strupov, ki so jih ameriške čete razpršile nad tem ozemljem. Po sporočilu severnovietnamskega odbora za boj proti ameriškim agresorjem je bilo zastrupljenih v tem obdobju več kot 185.000 ljudi, od teh jih je 500 umrlo. Opuščenih je več kot 905.000 hektarov zemlje in pobitih veliko živali.

Resolucija, sprejeta brez razprave

NEW YORK, 26. nov. (AFP). — Odbor za socialna vprašanja generalne skupščine OZN je soglasno sprejel resolucijo, v kateri poziva vse države, ki tega doslej še niso napravile, da takoj uvedejo ukrepe za preprečevanje nacističnih, neonacističnih in rasističnih organizacij. V tej resoluciji pa prav tako poziva vse države, naj določijo dan v letu v spomin žrtvam nacizma, terorja in rasne neustrpnosti.

Odbor je tudi sprejel resolucijo, v kateri obsoja Portugalsko in Južnoafriško republiko zaradi ponizovalnega in nečloveškega ravnanja s političnimi zaporniki in ujetimi borci za svobodo v Južni Afriki, Namibiji, Angoli, Mozambiku in Portugalski Gvineji.

SOSELUJE V DOBRODELNI AKCIJI ZA REHABILITACIJO IN ZAPOSLJEVANJE SLEPIH

TEKOČI RAČUN: CENTER SLEPIH 5151-740-204

sevé. Thomasu Butlerju, sodobnemu Sherlocku Holmesu, le da ne dela na svojo roko, je uspelo, da je spravil vse zločince po vrsti za zapade. Roki pravice sta se izmuznili samo dva, ki sta pobegnili menda v Avstralijo.

Ko smo prišli do letnika 1967, smo kar na slepo potegnili neko mapo. Izbrala je padla na elegantnega gospoda R. Potterja, ki se že vsekakor po vojni preživlja s ponarejanjem čekov. Nekaj let je za zapahi, nočaj let udobno živi. Vsak teden kroži njegova slika po vsej Veliki Britaniji — od ene do druge policijske postaje. To je za dober spomin, da ne bi pozabili na spretnega ponarejevalca.

Po desetih letih preslikajo arhiv tistih prestopnikov, ki v tem času niso ponovili kaznivskega dejanja ali so umrli, na mikrofilme. Če je potrebno, film spet reproducirajo in tako obnovijo dokumentacijo zločinca. To stori v nekaj minutah. S filmanjem dokumentacije naredijo prostora za nove mape, ki jih je vsako leto več. Vse mape je priloženo toliko kot prstnih odtisov, se pravi polčetrni milijon.

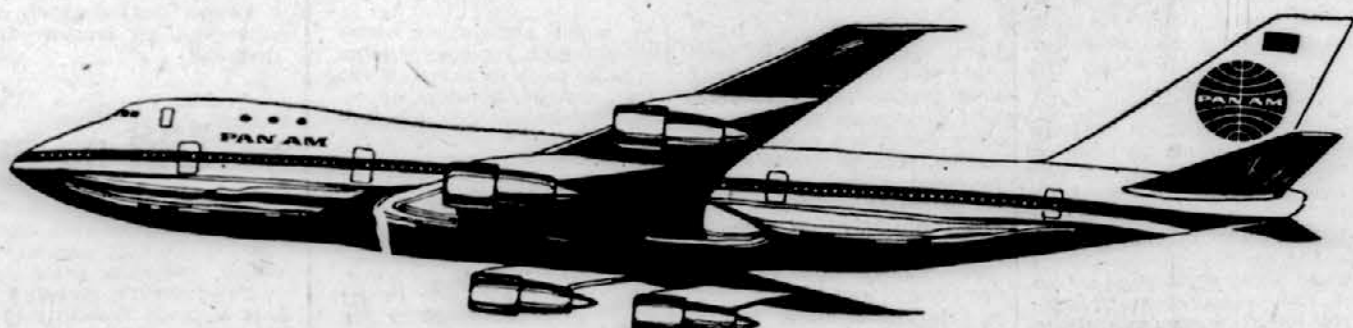
Zanimiv je tudi telefonski oddelk, ki je z mnogimi milijoni povezan z vsemi policijskimi postajami v Veliki Britaniji. Pri telefonskih sede izkušeni policisti, ki po opisih in raznih značilnostih prijetih zločincev ali ugotovljenih zločinov poskušajo ugotoviti, če so že evidentirani v policijski kartoteki. Včasih zadostja, da sporoči izkušenemu policistu v telefonskem oddelku samo neko znamenje, na primer četvorčrtna zmejna na prsih, pa bo morebiti odkril, da gre za znanega roparja P. Smitha.

Naš obisk v New Scotland Yardu se je blizal koncu. Natančno po treh urah je prišel po nas ljubizni vodja recepcije S. L. Green, nas odpeljal v pritličje, se poslovil od nas in nam zaželel zanimivo potovanje po Angliji. Šele ko sem bil že zmagal, sem se spomnil, da sem ga hotel vprašati, ali je izmišljen Sherlock Holmes, kaj prispelav k slavi Scotland Yarda. Čudno, zdi se mi, da v olem poslopiju nisem videl niti enega policista z značilno Holmesovo pipo v ustih. Se ga nemara sramujejo?

FRANC SETINCO

Prihodnjič: Pri »biču božjem« ...

KMALU V PROMETU

PAN AMERICANOV BOEING 747

ki bo kmalu letel v Ameriko — omogoča UDOBNEJŠI, HITREJŠI IN UGODNEJŠI LET

Vsa pojasnila dobite v poslovalnicah: JAT, TURISTIČNIH AGENCIJAH ali neposredno pri nas: PAN AMERICAN Hotel »Slavija«, Beograd, telefon 448-487, telex 11-399

POTOVANJE S PAN AMERICANOM JE PRAVI UŽITEK

PAN AMERICAN®

NAJBOLJ IZKUŠENA LETALSKA DRUŽBA NA SVETU

INTERPUBLIK — BEOGRAD 9164

Novice

LJUBLJANA: slovesnost ob jubileju dr. Franceta Koblarja — Na akademiji za igralsko umetnost, film in televizijo je bila včeraj dopoldne slovesnost ob 80-letnici njenega profesorja akademika dr. Franceta Koblarja. Na slovesnosti, ki se je je poleg številnih slušateljev, profesorjev in ljudi, katerim je profesor v vrsti let svojega delovanja rasipal svoje bogato znanje, udeležili tudi rektor univerze dr. inž. Roman Modic, ki je po nagovoru rektorja akademije prof. Janeza Jermena spregovoril o slavljenci docent dr. Mirko Zupančič. — V Škofiji Loki bodo danes dopoldne odprli razstavo o življenjskem delu dr. Franceta Koblarja, ki ga bodo v železniki proglasili za častnega meščana.

LJUBLJANA: Včeraj so v Slovenskem šolskem muzeju v Ljubljani odprli razstavo Prometna vozja v šolah. Namen razstave je pokazati stanje prometne vozje v naših vzgojnoizobraževalnih ustanovah in opozoriti, da je prometna vozja nujna. Vozja v predšolskih in šolskih ustanovah je pri vedno večjem naraščanju prometa ter številnih prometnih nesrečah med šolsko mladino zato zelo pomembna. Drugi namen razstave pa je tudi ta, da se pri pedagoških delavcih poglobi zanimanje za to vzgojno področje. Gradivo za razstavo so prispevale nekatere šole in občinske komisije na Gorenjskem, republiška komisija za vzgojo in varnost v cestnem prometu ter urad za promet tajništva javne varnosti v Ljubljani in še nekatere druge ustanove.

NOVA GORICA: uspeh z »Matičkom« — Primorsko dramsko gledališče doživlja z uprizorjanjem Linhartove komedije »Matiček se ženi« priznanja občinstva. V zadnjih tednih je izvedlo kar 30 ponovitev v vseh večjih središčih na Primorskem. V kratkem bo gostovalo tudi v zamejstvu.

MARIBOR: ob zaključku razstave »Uniforme v zgodovini« — V mariborskem pokrajinskem muzeju bodo v nedeljo, 30. novembra, zaprli razstavo »Uniforme v zgodovini«. Ta razstava je bila odprta od srede septembra, v tem času pa si jo je ogledalo nad 7.000 ljudi. Soglasno mnenje obiskovalcev je, da je razstava zelo uspešna in da pomeni nedvomno novost v vrsti jugoslovanskih kulturno-zgodovinskih prirediteljev. Veliko zanimanja je razstava zbudila tudi pri naših sosedih, saj so jo obiskali številni avstrijski zgodovinarji in tudi več muzejskih kolektivov iz Gracice. Maribor si prizadeva, da bi občasno razstavo uniform spremljal v stalno zbirko, kjer bi vojaške noše prikazovali skupaj s civilnimi modnimi oblačili. V ta namen želi muzej pridobiti posebno poslopje. Zanimivo je, da se je ob mariborski razstavi ogleda za zgodovinsko področje uniform vrsta drugih domačih in tujih muzejev, tako npr. Zagreb, Beograd in Gradec, ki nameravajo v doglednem času tudi sami pripraviti podobne kulturnozgodovinske razstave. Mariborski muzej bo v prihodnji spomlad prenesel celotno gradivo v Ljubljano, kjer bo razstavljeno v Narodnem muzeju.

ZAGREB: obnovev zgreškega baleta — Balet zgreškega HNK, ki je pred dobrim mesecem obhajal petdesetletnico svojega obstoja in ki deluje kot polnoma samostojna delovna enota, se je temeljito pripravil za prvo sezono v obnovljenem gledališču. Celotni ansambel šteje 64 članov, kolikor jih ni še nikoli imel, vodi ga pa Sonja Kastl. Danes, na dan svečane otvoritve obnovljene hiše, bo baletni zbor izvajal pred Bukovčevim nastorom »Hrvatski preporod« balet na »Simfonijo in Re« starega hrvatskega skladatelja Luke Sorkočevića. Dva dneva kasneje bo prva premiera pod naslovom »Balet 20. stoletja«. Obsegala bo »Zar ptico« Stravinskega, Schönbergova »Ozárjeno noč«, balet po Sostakovičevi Deveti simfoniji in balet na »Trigonometrijo« mladega hrvatskega skladatelja Dubravka Detonija. Ta pisani program je pripravil Peter van Dyk, baletni ravnatelj hamburške Državne opere. Prvotno bi naj ta večer dali prvi novi balet hrvatskega skladatelja Iva Maheca, in sicer v van Dykov koreografiji. Ker je bila pa partitura prekasno napisana, bo krstna izvedba šele marca prihodnje leto, »Silides« na Chopinovo glasbo bo kot gost pripravil slovenski koreograf Iko Otrin, in sicer že januarja. Pribljino ob istem času bo na programu tudi novi balet Petera van Dyka, ki ga bodo plesali na podlagi Bachove suite »Wohlttemperiertes Klavier«, za njim pride na vrsto pa balet Leonarda Bernsteina »Francy Free« v koreografiji ameriškega mojstra Raya Harrisona. Do srede maja pride na vrsto še Čajkovskega »Hrešča«, ki ga bo pripravil ravnatelj baleta Dunajske državne opere Wazlaw Orlikowsky. Tik pred pomladjo bo obnovil »Hudiča« na vasi Pino Mlakar.

ZEMUN: Razstava slik Miriam Lekić — V razstavnem paviljonu v Zemunu razstavlja svoje slike, grafike in keramike Miriam Lekić, po rodu iz Vitararcev pri Ptuj. Na akademiji likovnih umetnosti v Rimu je diplomiral 1967. leta.

SAN FRANCISCO: gostovanje ansambla »Frula« — Ansambel ljudskih plesov in pesmi jugoslovanskih narodov »Frula«, ki je nastopil v San Franciscu, je požel veliko odobravanje. Kritiki Marilyn Tucker je ob gostovanju Frule zapisala, da je bil ta nastop ena od najboljših predstavitev ljudskih plesov in pesmi.

Nova pota pedagoške službe

Enotni zavod za vso Slovenijo je že uspešno zastavil delo

Na izvršnem odboru ljubljanske temeljne izobraževalne skupnosti so med drugim ugotovili, da je bila povezava med temeljno izobraževalno skupnostjo in domaćim ljubljanskim zavodom za prosvetno-pedagoško službo izredno dobra in plodna. Slišati pa je bilo bojazen, da bi posledice te zveze ne bila več tako tesna, ko se je ta služba zrušila v en sam enotni republiški zavod. Odgovor je bil: Dosele ustvarjenega sodelovanja med pedagoško službo in izobraževalnimi skupnostmi ter občinami novooorganizirani zavod nikakor ne misli ožiti. Nasprotno: te zveze in kvaliteto delo želi razširiti tja, kjer je bilo doslej manj učinkovito kakor v Ljubljani.

Problem je zanimiv, kajti letos je slovenska skupščina sprejela nov zakon o pedagoški službi in s tem sklenila, da naj se ta služba popravi. Med drugim je zakon vse dosednje zavode združil v en zavod, ki ima v več krajih Slovenije svoje podružnice. Svetovalcu pa je dal tudi možnost večjega odločanja. Ob teh in številnih drugih spremembah bo novooorganizirana pedagoška služba lahko veliko bolj učinkovito vplivala na kvaliteto našega vzgojnoizobraževalnega sistema.

Ta velja povedati med drugim zato, ker se misel posredno navezuje na dve značilni pripombi. Na obisku v Ormožu so mi niti teden vedeli prosvetni delavci povedati, da so zelo prepuščeni sami sebi — veliko bolj kot njihovi kolegi na hrvatski strani. V slovenski skupščini je eden izmed odborov pred kratkim govoril o pomankanju kvalitetnih raziskovalcev za področje vzgojnoizobraževalne dejavnosti. Slišati je bilo opombo, češ da je zavod za šolstvo, ki na novo oblikuje pedagoško službo, zvalil k sebi najboljše strokovnjake.

Ze navrženi podatki kažejo obsežno in zapleteno problematiko, s katero se bo novi zavod soočal.

Predvsem je potrebno opozoriti na eni strani na bojazn Ljubljane in drugih krajev, kjer je bila prosvetno-pedagoška služba že sedaj zelo dobra, in z druge strani na opozorila o veliki praznini, ki jo žal predolglo poznajo šole v ormoški in gotovo že v marsikateri obrobni občini. Nedvomno bodo potrebni izredni napori za to, da bi ravno ti kraji dobili več strokovne pomoči.

Obenem pa očitek o »emanju« kvalitetnih pedagoških strokovnjakov kaže, da takega kadra v Sloveniji primanjkuje tako za smotno organizirano in res kvaliteto pedagoško službo kot za raziskovalno in proučevalno delo na šolskem področju. Treba je povedati, da pedagoške znanosti žal nimamo dovolj razvite in da je tudi to vzrok

za celo vrsto slabosti, ki jih dostikrat očitaajo pedagoški službi in našemu šolstvu.

V takšnih okoliščinah se je novi zavod za pedagoško službo skušal organizirati tako, da bi obdržal vse dosedanje pozitivne pridobitve in razvil tisto, kar manjka. Zlasti je posvetil veliko pozornost skrbi za čimvečje strokovno pomoč učitelstvu s tem, da bo posredoval napredne strokovne izsledke s področja pedagoške teorije in prakse ter učnih pripomočkov, skrbel bo za izobraževanje učnega kadra, spodbujal k iskanju novih, učinkovitih metod, razvijal šolsko televizijo itd. Pedagoška služba se je kadrovsko zelo okrepila zlasti na doslej najbolj deficitarnih področjih, se pravi na področju službe za vse vrste strokov-

nega izobraževanja, izobraževanja odraslih, splošnih strokovnih služb (psihologi, pedagogi, statistika, informacijsko-dokumentacijska služba) in podobno. Organizacijsko se je služba poskušala razviti čim bolj funkcionalno: razen najtesnejše povezave dislociranih organizacijskih enot z matico in Ljubljani obstaja še zelo skrbno organizirana povezava v strokovnem osiru (povezava vseh svetovalcev v Sloveniji za nižje razrede osnovnega šolstva, svetovalcev za pouk splošnih predmetov v osnovnih in srednjih šolah, svetovalcev za strokovno izobraževanje, za izobraževanje odraslih itd. Vse delo pedagoške službe v Sloveniji skuša biti čim bolj povezano v vseh smereh, ker le tako more tudi učinkovati na raz-

voj vzgojnoizobraževalnega področja.

Seveda je njeno prizadevanje bistveno povezano z ljudmi, ki bodo te naloge izvrševali, oziroma z možnostmi, ki jih bodo imeli. Razen tega pa je uspeh odvisen od finančnih sredstev, ki jih bo pedagoška služba v prihodnje imela. Na eno namreč ne smemo pozabiti: tudi dozdajšnja pedagoška služba smo pred leti pospremili na pot z najboljšimi željami, materialno ji pa razvoja nismo omogočili in je zato ostala na pol poti. Te napake vsaj zdaj nikakor ne smemo ponoviti, kajti sicer bi vse zares skrbno in perspektivno zastavljeno delo shranilo prej, preden bi sploh začelo.

J. S.

Ob osemdesetletnici dr. Franceta Koblarja

Slovenska kulturna kronika zaznamuje pomemben življenjski jubilej: 29. t. m. bo dopolnil osemdeset let ugledni slavist, literarni in gledališki kritik, esejist in prevajalec profesor dr. France Koblar. Domala šestdeset let se slovenski književni bibliograf srečuje z njegovim imenom v raznih revijah, zbornikih in listih. Najbolj pa so uveljavili ljubiteljni pomen samostojne knjižne izdaje njegovih spisov. Z njimi se je dr. France Koblar uvrstil med predstavnike slovenske literarne zgodovine, kritike ter gledališke teorije in dramaturgije. V razdobju med vojnama je njegova raziskovalna in kritična dejavnost dosegla vrh, vendar pa tudi v zadnjih desetletjih prav do sedanjega visokega jubileja prizadevno in uspešno nadaljuje svoje življenjsko poslanstvo.

France Koblar se je rodil 29. novembra 1889 v Železnikih. Po dovršeni gimnaziji v Ljubljani (1911) je študiral filozofijo na dunajski univerzi in po prvi svetovni vojni je promoviral na mladi ljubljanski univerzi. Kot gimnazijski profesor je živahno razvijal svojo literarno dejavnost, v letih 1929—1932 in 1935—1941 je vodil dramatski referat v ljubljanskem radiu. S posebno vlogo se je oprijel dela za ustanovitev in razvoj naše Akademije za igralsko umetnost, ki je potem prevzela skrb tudi za filmski in televizijski naraščaj. Na tej Akademiji, ki ji je bil tudi rektor, je prof. dr. Koblar predaval zgodovino dramatik in dramaturgijo. Po smrti dr. A. Malika je bil izvoljen za predsednika Slovenske matice in naš najstarejši knjižni in družbi predseduje tudi ob svojem visokem jubileju. On

ji je zapisal ob neki priložnosti: »Slovenska matica je bila izraz najvišjega slovenskega in znanstvenega stremjenja v času, ko se je naše slovostvo še razraščalo v različnih leposlovnih revijah in znanstvenih glasilih. Tudi kot predsednik te ustanove smotrno podpira njeno poglavitno dejavnost v programski smeri, ki jo je bil že prej nakazal.

Obsežna je jubilarntova dejavnost v slovenski teatologiji. O tem pričujeta zlasti dve

knjigi njegovih gledaliških kritik in člankov s področja dramaturgije, ki sta pred leti izšli pri Slovenski matici in se uvrstili med najnovejša dela s tega področja. V njih je razgledani pisec pokazal mimo globoke teo-

retičnega znanja tudi temeljito poznanje poglavitnih pojmov gledališke prakse. Med njegovimi razpravi in članki s področja teatologije najdemo imenitne portrete nekaterih naših vodilnih odrskih umetnikov, kakor so Levstik, Lipah, Cesar, Podgorska, Polonca Juvanovca in še nekateri. Kako dobro pozna dr. Koblar svetovno dramatik, pričajo njegove spremne študije in zalemljivi komentarji k nekaterim prevodom Shakespeara, Goetheja itd. Slovensko teoretično literaturo o gledališču je l. 1956 obogatil s prevodom Lessingove »Hamburške dramaturgije«, enega izmed temeljnih del, ki po glajbajlo vsakršno gledališko delo. Sicer pa je prevedel več poljskih leposlovnih spisov.

Prav tako obsežna in po svojih znanstveno veljavnih dosežkih pomembna je dr. Koblarjeva slavistična dejavnost, ki o nji pričujejo njegove številne razprave, kritike, članki in glose o slovenskih slovenskih pojavih. Tako se je uveljavil kot urednik nekaterih znanstvenih izdaj slovenskih pesnikov in pisateljev pri DZS. Med drugim je uredil in znanstveno komentiral delo Simona Gregorčiča (v štirih zvezkih) in pokazal, da je najboljše poznavalec celotnega opusa tega, za svojo dobo in okolje značilnega lirika, prav tako je uredil literarno delo Josipa Stritarja. V dr. Koblarjevi redakciji in z njegovo temeljito študijo smo dobili tudi zbrano delo Dragotina Ketela v dveh knjigah (1940), kar je uredil in znanstveno komentiral dr. Josip Zupančič. Na novo izdajo zbranega dela Ivana Cankarja. Leta 1938, je dr. Koblar pripravil za tisk izbrano delo pesnika, pisatelja in slikarja Jozeta Cvečarja. l. 1948, pa je izbral in z uvodno študijo opremil nove Milana Puglja, kakor od l. 1951 dalje izdatno sodeluje pri izdaji izbranih spisov Franceta Bevka.

Prav za dr. Koblarjeve sedanjí jubilej je izšla pri Slovenski matici druga knjiga Izidorka Cankarja »Leposlovje, eseji, kritika«, v obeh knjigah najdemo dr. Koblarjevo spremno besedo, ki pa ne le po obsegu, ampak predvsem po znanstvenem raziskovalnem obravnavi gradiva daje pretega ta pojem. Dejansko sta obe spremni besedi najtesneje povezani s študijo o leposlovju in kritični dejavnosti Izidorka Cankarja. Podobne spremne besede ali uvode iz njegovega peresa zasledimo tudi v raznih drugih knjigah zlasti po osvoboditvi.

Dr. France Koblar se je uveljavil tudi v slovenskem eseu in knjiga njegovih izbranih esejev bi lepo izpolnila našo esejistično literaturo. Bil je tudi daljšo dobo urednik revije »Dom in svet« (skupaj z dr. Francetom Steletom in Francetom Vodnikom), kar že samo pričuje o njegovi katoliški svetovnoznanstveni usmerjenosti. Toda dr. Koblarjevo delo na tej ideološki poziciji nikakor ni kazalo omejenosti in nestrobnosti, marveč znatno širino razgledov in upoštevanje ustvarjalne dejavnosti piscev iz nasprotnih idejnih skupin. To se je posebej pokazalo l. 1937, ko je nastopila kriza te vodilne katoliške revije in so uredniki z dr. Koblarjem na čelu odstopili, poudarjajoč v svojih izjavah potrebo »osebnega osvajanja dobljenih izsledkov znanosti, objektivnosti resnice in načel«.

Vse teatološko, slavistično, esejistično in posebej še literarno-kritično delo dr. Franceta Koblarja pričuje o modernih prilepih v nadaljevanju tega, kar je na nekem mestu zapisal o Stritarju: imel je ideale, »kakor jih je v luči idealističnega humanizma razumel napreden izobraževalec«. Zmeraj je spodbujal k umetniški povadigi in poučarjal odgovornost sleherne ustvarjalne dejavnosti. In zdaj je prof. dr. France Koblar stopil na visoko postajo ob svoji rodovitni in zaslužni življenjski poti.

BOZIDAR BORKO

Prejeli smo

Bomba iz milnice

Zgodovinska resnica je, da Prešerna za življenje ni nihče portretiral ne s graficnimi ne s slikarskimi sredstvi. Je bila posredi pesnikova skromnost, morda prepričanje, da podoba njegove zunanosti ne more veličini njegove poezije ničesar dodati, utegne pa bralcu dosti odvzeti od njegove vzvišene predstave o pesnikovem zunanjem liku. Mozzati, zakaj smo ostali brez avtentične pesnikove podobe, vse to je jalovo po-
četje.

Vsekakor Prešeren ni bil im. poznatne zunanosti, take, ki si jo je povprečnik voljan ustvariti iz njegovih pesmi; morda je bila ta zavest v pesniku samem. Vemo, da je genialni duh pesnika eno, njegova skromna zunanost drugo, stvari, ki si moreta biti v popolnem nasprotju. Naj je bil Prešeren lepotev, visoke rasti in ponosne držbe ali telesna pokveta, za njegove poezije je to brezpomembno.

Mnogi zgodovinarji vseh vrst pri nas smatrajo za potrebno, po sili najti obraz, ki naj bi veljal za njegovo standardno podobo, podobo lepote, čeprav je bil po opisih vse prej kot to.

Nedeljski Ljubljanski dnevnik je na polnih štirih straneh objavil odkritje najprv-
šnjega portreta pesnika. Na 18 vprašanj svojega novinarja daje odgovore odkritelj risbe prof. Marko Marin. Senzacionalna novica je prijetno razburila slehernega kulturnega Slovenca, vendar se je prilieno razumni bralec moral že pri prvih zastavljenih vprašanjih oz. odgovorih trpko nasmehnuti in podvomiti v resničnost senzacije.

Prof. Marin se je takole predstavil. V Kopru, koder je imel igralsko skupino, se mu je šele (kot profesor!) pri odrski izvedbi Krsta in Sonetnega venca Prešeren natančno razodel. »Ugotovil sem, da to vendarle ni bil provin-

cialni pesnik nekega zatirane naroda, pač pa je vsaka njegova stvaritev resničen izraz njegovih intelektualnih in pesniških sposobnosti«. Za moj okus nekoliko pozna spoznava, ki velja že več kot sto let v zavesti vseh Slovencev za genija, kakršnih — kar se tiče pesništva — ves svet le malo premore.

Nadalje pripoveduje profesor, da je ob pregledu Goldensteinove risarske zapuščine pričakoval najti skico za slikarjevo poznano sliko Prešerna, narejeno po spominu leto po pesnikovi smrti. A glej šment! Profesor v zapuščini ni našel, kar si je obetal, našel pa je skico (v resnici risbo, o. pisca) ki ga je že prvi hip prevzela in se je je lotil s posebno skrbjo in prizadeto. Ker pozna kolikor toliko preteklost vseh teh podob — la odgovora ni razvidno katerih — mu je bilo po o p o l n o m a jasno, da je to Prešeren, čeprav mu hkrati ni šlo v glavo, da te skice ni poznal in zakaj ta skica ni skica za poznane Goldensteinovega Prešerna.

Vse te izjave so brez zadostnega logičnega razpleta, zato skušajmo upoštevati še nadaljnje razloge v podporo senzacionalnega odkritja. Profesor Marin odkrije risbe doslej ni poznal (sicer bi bilo odkritje nemogoče), po lastnem priznanju najbrž zato, ker jo je avtor smatral za o. snutek. Izvesti jo je namreč nameraval v litografiji (trditve v prazno) in je zato ni hotel objaviti. Vprašanje profesorju: kako je bilo tiste se mogče objavljati risbe? Nič drugeče, kakor v litografiji ali ksilografiji, za kar je objavljena risba povsem zastonja. Zaključek odgovora na sedmo vprašanje: »če upoštevamo zgodovinsko dejstvo, da se Prešeren za življenje ni dal portretirati, in ugotovitev, da je slika Vodnika in Copa po predlogah, potem lahko za ključnim, da je Prešerna moral slikati po naravi.«

V resnici so zanimivi profesorjevi sklepi na osnovi doslej nam nepoznane risbe, ki ga je po intuiciji tako močno impresionirala, da nam jo brez skrupuloznosti servira za prisrčnega Prešerna. Kajti Prešeren po njegovi vednosti ni bil tak, kakor nam ga opisujejo njegovi sodobniki in najbližji sorodniki pa vsi naši priznani prešeroslovc, nel Bil je prej slok, zravnani in klene zunanosti. In te prešer-neljive oči na risbi, se pravi, kakor jo imenuje profesor, ki s čudežno jasno. nostjo v prvo polovico p. teklega stoletja čera nastan- risbe v letu 1838, ker je lahk- samo takrat nastala.

Za to leto pa je dr. Kidrič na osnovi dokumentov ugotov- til, da se Prešeren ni dal portretirati niti na Korytkovo pripravljanje, niti na Langus- gove ponudbe leto poprej. Pač pa je Prešeren zagodei vsem našim literarnim in u- metnostnim zgodovinarjem ter se dal na skrivaj portretirati plemiškemu Nemcu, učitelju risanja na Mahrovci (trgovski- so. li. O. ti grdi Prešeren! Nak, Lang- us me ne bo no slikal, že za- to ne, ker je slikal mojega prijatelja Smoletal! Sedaj je tu- di nam jasno, zakaj je Kro- par Potonik zaman nagovar- jal Langusa, kaj napravi ris- bo Prešerna na mrtvaškem odru. Po znanstveni metodi prof. Marina trdim, da je dal Langus Potoniku natančno tale odgovor: Ne, ne bom ga risal mrtvega, ko se še žive- ga ni dal!

Kar nas je poprednih Slo- vencev, inamo skladen občut- tek vrednosti Prešernove po- zije že vse od zgodnjih šol- skih let. Za koliko tega za- res plemenitega užitka je bil profesor Marin prikrašan, ker ga je ta zavest prevzela šele ob pogledu na »odkrito« risbo. Brez tega odkritja bi profesor še danes živel v ne- skladnih občutkih za vrednost Prešernove poezije. Jaz bi i- skreno sočustvoval z njim.

Prof. Marin je nekaj časa odkril hranil zase, nato po- kazal risbo prijateljem, ki jih »Prešeren zaniha kot po- kljica (?)«. Vsekakor je sleher- ni, ki je risbo videl, takoj u- ganil, da je to naš pesnik.

Ni ga, ki prof. Marini ne bi verjel, da mu najnovejša po- doba Prešerna vzbuja ponos, kajti genija razume šele spri- čok odkrite risbe, čeprav nam dovoljuje v bodoče dopolnje- vati jo s staro (verjetno ima v mislih Goldensteinovo, slika- no po spominu), in nam je na ob- eh podobah dovoljeno gle- dati ustvarjalno in tragično pesniško osebnost.

Skupaj s prof. Kumbatovi- čem je odkrival na Igralski akademiji tudi anatomsko različni Prešerna na odkriti in na poznani Goldensteinovi sli- ki. Te »anatomske« različni- ste sestavljajo mreža treh po- krčtenih in sedem vodoravnih črt čez reprodukciji primer- janih slik. Tak preproščina še ni anatomija, aplicirali jo moremo na brezštevilna glav- ki so bile kdajkoli narisane ali naslikane.

Od kod nadalje profesorje- va trditve, da smo naposled dobili dokument, ki reprezen- tira našega pesnika takega, kakršnega smo si želeli. Ne, nasprotno, takega Prešerna si ni mogel želiti noben zdrav Slovenec! Ubogi Gangl, Ju- stin, Jakac in drugi, ki ste Prešerna še premalo idealizirali. Čemu nagajate prof. Ma- rinu in niste zvesti svoji za- misli? On je slej ko prej mne-

nja, da je na novi podobi bi- stveni izraz v očeh, kar so si- cer opazili že prejšnji opisov- valci pesnikove fiziognomije, med njimi najbližji sorodniki. Ker se na skici (pravilno ris- bi) ni povsem pugače ka- kor na znanem portretu, so prof. Marina močno vznemir- jale, v njih je namreč vsa njegova zagonetnost«. Tudi mene vznemirjajo te oči, res so zagonetne, kajti na desni je oko skoraj za polovico manjše od levega. Kako je je mogel prof. Marin prezeiti tako bistveno značilnost pes- nikove fiziognomije! Seveda, človek, ki živi v izpolnitvi svojega življenjskega poslan- stva, zlahka spregleda tako malenkosti.

Kot kulturnozgodovinsko znamenitost, nam prof. Marin nadalje našteje nekaj sloven- skih izbrancev, ki so smeli vredi pogled na fenomenalno odkritje iztekačev se deset- letja mimo še nekaterih sre- nežev, izbranih slavistov in osebnih prijateljev, ki pa skrivnosti niso izdajali. Šele sedaj, dve leti po odkritju, ki je profesorja od kraja obvladala občutek, da se v spoznavanjih ne moti, naj postane skrivnost posveče- na javna tajnost. Prav, da ključa za pomembno vna- ka SAZU Josipa Vidmarja in Akademika dr. Slodnjaka. Njegovi izjavi ni kaj dodati, kdor jo z razumom prebere, Vidmarjevi, ki se glas: »Vi ste to našli — da sem jaz se to dočakal« pa si je potrebno misliti neizgovorno dopolni- lo: »kako potegavščino«.

Akademik prof. dr. Stele meni v svojem članku, da u- tegne biti koristno primerjal- no prekritje male skrice (25 kvadratnih centimetrov) ne- kem pismu s poznano Gol- densteinovo sliko. Vendar o- be nimata ničesar skupnega. Reprodukcijska v Dnevniku, ploskovno štrikrat povečana od originala, je podprečna risarska beležka, ki ničesar ne pove o pesniškem obrazu, četudi bi bila od večjega mo- strja, kakršni je bil Kurz. Na- loga presoje avtentičnosti ne- kega likovnega dela gre po- kljenim slikarjem-tehnikom, morda ob pomoči anatomov v primerih, kakršni je n. r. Predvsem pa je razupno spob- nost logičnega sklepanja na osnovi otipljivih dejstev, ne pa skomin in želja po srb- kem reku: sto se babi hitlo, to se babi snilo.

Podobnih spotiklajev je bi- lo v naši umetnostni zgodovi- ni že precej. Naj omenim le nedavno, ko so znanstveniki SAZU in njeni sodelavci od- krili v Ljubljani Pod tračno najstarejše profane freske v Sloveniji, znanstveno delo, ki je bilo široko publicirano, po- žrlo dosti družbenih sredstev in bi jih še več, ko ne bi pri- če slikanja teh fresk opozo- rila na nesmisel takega znan- stvenega dela. Vendar o bi- le stenejske slike delo pokol- nič gledališkega slikarja V. Skerškuya iz leta 1920 za tam- kajšnji beziški lokal, v ka- terem so se shajale prostitut- ke in verižniki. Ko so bezi- co zaprli, so slike pobelili. Izpod ometa s pobeljenimi freskami so štrlele Bergmano- ve cevi za električno napelja- vo, kar strokovnjakov Zavoda za spomeniško varstvo ni mo- tilo, da so z vso vmeno odkri- vali stare profane freske.

Skratka: odkritje novega Prešerna nima nič skupnega z Goldensteinovim, slikanim le- to po Prešernovi smrti kar po spominu. Primerjava z nekaj crtami po obeh reprodukcij- ah tudi ničesar ne pomeni. Celo slabovidne more ugo- viti povsem različna karak- terja: na risbi mož z visokim čelom, starejšega videza, be- lo ali sivolas, vse prej kakor sladkih ust (na risbi so izra- ženi trpelci), odprti, okrog- glih oči s povešenima spod- njima vekama — značilen po- jav pri starejši —, uvela lica, koničast obraz na dolgem vratu, sama nasprotna pozna- nina pričanjem o Prešernovi zunanosti.

In verjetno, da bi risba mo- ža, ki jo je v kavarni v Kam- niku še pred vojno kazal sil- kar Maks Koželj (risal jo je njegov oče Matija) predstavl- jala Prešerna, ki naj bi ga slikar narisal po spominu iz svojih otroških let, čeprav ka- že dosti več duhovnega zna- čaja kakor v prazno strmeče oči na »odkritem« Prešernu. Tek pogled je znanstveno u- gotovljen čemu za prazno gla- vo.

In končno: čemu je bil Gol- denstein po Prešernovi smrti primoran slikati pesnika po spominu, ko je vendar imel pri roki za svoje znanje prav dobro risbo po naravi? Zato, ker take risbe nikdar ni imel! Ob zgodovinsko dogn- no ugotovitve, da Prešerna za življenje ni nihče portretiral, moramo postaviti le obžalo- vanje, da ob pesnikovi smrti ni bilo nikogar, ki bi znal posneti mavčni odtisk nje- govega obraza. Morda je bil za- buhel ali upadel, vsekakor bi si bil. Tudi je obžaloval, da so na ljubljanski OZNI pred- kakimi dvajsetimi leti zgubili skupinsko fotografijo iz last- nišva poznane kranjske rod- bine, na kateri je bil po pri- povedovanju lastnikov tudi Prešeren.

Naj te pripombe, četudi ni- kukor znanstvene, nikogar ne šokirajo. Ni varoka za to, re- šnično se je razletela je bom- ba iz milnice!

CORC SKODLAR

spalnica „jana“

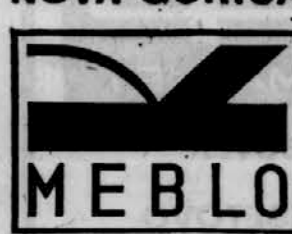
Nestropno pričakujemo novo stanovanje, ki pa se naenkrat znajdemo pred praznimi prostori, se nam vselej pomeša s skrbjo, saj bi jih radi čim udobneje, čim lepše, čim hitreje in čim ceneje uredili.

Danes vam pomagamo rešiti vsaj del tega problema — opremo spalnega prostora.

Čepave je spalnica povezana z besedo spanje, ji to še nikakor ne dovoljuje karakteristike dolgočasnega prostora. Nasprotno — spalnica ni pastorka v stanovanju, saj v njej ne preživimo nič manj kot 1/3 svojega življenja. V njej se pričena naš sleherni nov dan, ki mu je spalnica v veselo jutranje vzbudbo — ali pa le mračen pozdrav vsakdanjosti.

TOVARNA MEBLO JE IZ SVOJEGA PREIZKUŠENEGA IN ISKANEGA PROIZVODNEGA PROGRAMA PRAVKAR SESTAVILA USPELO KOMPONIZIRANO POHISTVENIH ELEMENTOV, KI TVORIJO SKLADNO SPALNICO ENOTO. SPALNICO „JANA“ LAHKO DOBITE V VSEH TRGOVINAH S POHISTVOM.

NOVA GORICA

V nekaj vrstah

MARIBOR Volitve in imenovanja — V tork je občinska skupščina izbrala za sodnika za prekrške Vedrana Leskoviča. Odborniki so dali tudi soglasje k imenovanju ing. Vladoja Marčinka za direktorja tehniške šole za kemijsko stroko v Rušah. Občinska skupščina je tudi imenovala Franca Pečnika za ravnatelja osnovne šole Boris Kidrič v Mariboru.

Decembra dve fotografski razstavi — V tork, 2. decembra ob 18 uri bodo v prostorih razstavnega salona Rotovž odprli 12. republiško razstavo umetniške fotografije in 5. medkulturno razstavo umetniške fotografije. Razstavili bodo 250 barvnih in črno-belih umetniških fotografij 75 avtorjev.

SLOVENJ GRADEC Seminar o statističnih predpisih — Danes bo občinski sinodalni svet organiziral v Kotljah enodnevni seminar o statističnih predpisih.

DRAVOGRAJ Razstava pohištva — Trgovsko podjetje Ojstrica bo v prostorih stare šole pripravilo razstavo pohištva in stanovanjske opreme. Razstavljene artikule bodo tudi prodajali.

LOVRENC NA POHORJU Proslava dneva republike — Na predvečer praznika bo svečana akademija. Spored pripravljajo pionirji, mladina in moški pevski zbor gozdarjev. Obenem se bodo tudi spomnili 25. letnice nastanka lovrenške osvobodilne vojske. V prazničnih dneh pa bodo domači igralci uprizorili spevoigro Vasovalec.

KIDRIČEV Darilo šolam — Kolektiv tovarne glinice in aluminija je ob 15 letnici obratovanja podelil šolam v Kidričevem, Leskovicu in Halozah in Zetah skupno 50.000 dinarjev. S tem denarjem bodo v šolah, nad katerimi ima kolektiv patronat, nabavili najpotrebnejša učila.

Nagrade za dolgoletno delo — V tovarni glinice in aluminija so podelili denarne nagrade vsem tistim sodelavcem, ki so v podjetju od osvoboditve dalje. Nagrade so prejeli Božena Zorec, Franc Muhlič, Ivan Gerjovič, Mirko Špolar, Franc Godec, Janez Lajh in Stane Tonež.

GORNJA RADGONA Svečana akademija — 28. novembra ob 20 uri bo v kinodvorani svečana akademija. Na sporedu je koncert pevskega zbora Slava Klavara z Maribora.

ZBIGOVI Odprli bodo novo trgovino — Vaščani že vrsto let želijo trgovino. Dokončno se jim bo želja izpolnila za 29. november. Nova trgovina bo v prostorih gasilskega doma. Za to priložnost so pripravili kulturni program.

MURSKA SOBOTA Proslava v klubu mladit — Koordinacijski odbor mladine je za danes pripravil v klubu mladit proslavo dneva republike. Po proslavi bo program v katerem bo nastopil beat ansambl kluba mladit.

Zelzali so cene obutvi — Trgovina Borovo je te dni znižala cene nekaterim moškim in ženskim čevljem.

JENDAVA Strokovni izlet vinogradnikov — Turistično društvo bo v kratkem organiziralo strokovni turistični izlet za vinogradnike. Obiskati nameravajo znani vinogradniški kraj Badačon ob Blatnem jezeru.

MARIBOR Pogrebi danes — Marija Furman, 72 let, upokojenka; Avguštin Avgust, 77 let, upokojenec; Zofija Koren, 77 let, upokojenka.

Vprašanja odbornikov

Sporna lokacija v Lendavi

Viktor Novosel, odbornik občinske skupščine v Lendavi, je načel vprašanje lokacije novega zdravstvenega doma, ki naj bi ga po mnenju številnih domačinov gradili na neprimernem prostoru, v bodočem hrušnem aredu Lendave. Viktor Novosel pravi, da v Lendavi sedaj, ko imajo urbanistični program, ne upoštevajo vselej zasedalnega načrta, ampak nekateri vodilni uslužbenci občinske skupščine določajo lokacije po svoji. Odbornik se vprašuje, ali naj zgolj zaradi težnje posameznikov, da bi dogradili Trg Ljudske pravice, postavijo nov zdravstveni dom na prostoru, kjer tudi ni možnosti dozidave. Hkrati se čudi, da se s tako lokacijo strinjajo zdravstveni delavci.

Razen tega vprašuje Viktor Novosel, ali na občini upoštevajo velike stroške, ki bodo nastali s odkupom gradbenega prostora, saj bo treba za žrtvovati za parcelo za sebnika in njegov stanovanjski objekt okoli 350 do 400 tisoč dinarjev.

Na vprašanje odbornika Novosela je odgovoril načelnik oddelka za gospodarstvo lendavske skupščine Milan Berden.

»Vprašanje odbornika Novosela zahteva odgovor na dveje — tako glede lokacije zdravstvenega doma, kot glede utemeljitve rušenja za sebnost stanovanjske zgradbe. O bodoči lokaciji zdravstvenega doma v Lendavi so bili trije različni predlogi. Dva od teh zahtevata rušenje starih stavb, tretji, podobno Novoselovu, pa želi unik izven naselja, v mir. Z v razpravi so zdravstveni delavci postavljali kot osnovni kriteriji in organizacijski pogoj, da bo upoštevana bližina lekarn, urejena kanalizacija in ostale komunalne naprave. V sodelovanju s soboškim zdravstvenim domom, zdravstveno po-

stavo v Lendavi, s projektivnim birojem v M. Soboti ter z domačo občino je bilo 20. maja letos poleg obveznosti o sofinanciranju dogovorjeno, da bo nov zdravstveni dom lociran ob Trgu Ljudske pravice, ki je najbolj urejen in tudi primeren prostor za tak zavod.

Ta odgovor je potrdila tudi občinska skupščina konec junija letos. Res je, da bomo morali odkupiti zasebno stanovanjsko hišo, toda prostor je komunalno urejen (kanalizacija, elektrika, telefon, vodovod, skupna kotelnica itd.), prav tako so urejeni pristopi in okolica, v bližini pa sta tudi zavod za socialno zavarovanje ter lekarna. Zato ne kaže prezreti teh prednosti in dejstva, da urejanje komunalnih naprav veliko stane. Tudi dvorni o pretesnem prostoru po mnenju urbanista niso utemeljeni. Zato kaže, da so razprave o lokaciji bile posvečene zlasti funkcionalnosti in cemenosti zdravstvenega doma, ne pa dograditvi Trga Ljudske pravice.

Tudi drži, da je po zazidalnem načrtu s dne 11. septembra letos na tem mestu predvidena možnost graditve poslovnih ali trgovskih hiš. Vendar menim, da tudi dejavnost zdravstvenega doma lahko uvrstimo v poslovno sfero. Veliko bolj pomembno je, da spoštujemo določila zazidalnega načrta.

Vsaka lokacija zahteva za komunalno ureditev precej denarja. Tega so se zavedali tudi zastopniki občine in zdravstva, ko so stroškovno tehtali možne odločitve. Res

OGLAŠUJTE V DELU

je tudi, da so odškodnine za zasebno premoženje visoke, toda za rušenje dvostanovanjske hiše hikor ne bo treba odšteti 400 tisoč dinarjev, ker je strokovna komisija že ocenila ta objekt na okoli 180 tisoč dinarjev. Občinski svet za finance je zadeno obravnaval in sklenil rešiti tudi ta primer v skladu z zakonom.

Ker bo projektant kmalu predložil idejno zamisel o graditvi zdravstvenega doma, bomo hvaležni vsem, ki bodo občini ali zdravstvenemu domu posredovali svoje predloge.

B. BOROVIC

STANOVANJSKA POSLOVNA HIŠA PRI LENARTU — Lenart je dobil največjo poslovno stanovanjsko hišo v občini. Zgradilo jo je mariborsko podjetje »Stavbar«, graditev pa je veljala okoli 4 milijone dinarjev. V zgradbi je več trgovskih in drugih lokalov ter 24 stanovanj. Na sliki: novo poslopje. Foto: T. Stefanec

Ustvarjalno delo komunistov

Na seji občinske konference ZK v Murski Soboti so ocenili dveletno delo

MURSKA SOBOTA, 26. nov. Na današnji občinski konferenci ZKS v Murski Soboti so člani po uvodnem referatu sekretarja Karla Sukića kritično ocenili dveletno delo ZK, ki združuje v soboški občini blizu 1200 članov.

Kljub kritični osti je v razpravi prevladovala stališče, da je zveza komunistov v tej veliki komuni delovala dokaj ustvarjalno na vseh področjih družbenega življenja ter po zaslugi jasne usmeritve vse bolj odločno prispeva pri urejanju ključnih vprašanj in postaja učinkovit nosilec idejnega boja za napredek.

Vendar bi po mnenju udeležencev bila ZK še bolj učinkovita, če bi družbeno, ekonomsko, idejno in kulturno izobraževanje v delovnih organizacijah dobilo svoje pravo mesto. Zaradi te pomanjkljivosti samoupravnega sistema nimajo ustrezne gajne vpliva na uresničevanje poglavitnih nalog družbene in gospodarske reforme.

Tako niso redki primeri, ko navajali v razpravi, da so utemeljene pobude o združitvi podjetij (na primer kovinske predelovalne industrije) ostale zaradi grupštvina in politično neodgovornega dela na mrtvi točki. Načrt, ki jih nalaga ekonomski položaj manj razvitim področjem v prizadevanjih za kar najbolj uspešno vključitev v slovensko gospodarstvo, so poudarili tudi v enem izmed sklepov, ki povečuje vpliv integriranega dela ZK in samoupravnih organov. Uresničitev te naloge bo po

med udeležencev posledic, namesto za vzroki negativnih pojavov.

Za nadaljnje poglobljanje idejnega vpliva ZK, njene organiziranosti in učinkovitosti, so v sklepih poudarili posebno skrb kadrovske politiki, pomlajevanju in izobraževanju — zlasti mlajših članov

med udeležencev posledic, namesto za vzroki negativnih pojavov.

Zato bo komisija sklicala v kratkem pogovor s predstavniki podjetij in srednjih šol, da bi vnovič preučili možnosti za bolj organizirano, posebno vzgojo z dijakom in delavci. V ta namen se je komisija povezala tudi s soboško delavsko univerzo, ki bo s predavanji in s predvajanjem filmov o prometu sodelovala pri utrjevanju te pomembne oblike prosvetljanja občanov v mestih in na podeželju.

ZK. Vendar so to naloge, ki jih ni možno rokavno določiti, zato so jih uvrstili med dolgoročno vsebinsko delo ZK.

Za sekretarja komiteja občinske konference ZKS v Murski Soboti so novič glasno izvolili Karla Sukića.

BORO BOROVIC

Prometna vzgoja občanov

V soboški občini pripravljajo potujočo razstavo

Pred dnevi je v Murski Soboti zasedala občinska komisija za vzgojo in varnost prometa, da bi v jesensko-zimski sezoni omogočili kar najširšemu krogu občanov sodelovanje v vseh vzgojnih prometnih akcijah, zakaj obseg in posledice nesreč na pomurskih cestah upravičeno zaskrbljujejo.

Med učinkovite preventivne ukrepe je komisija uvrstila tudi prirejanje potujočih razstav. Prva taka razstava na temo varnosti prometa, v jesensko-zimskem času bo vsebovala bogato slikovno gradivo, ki ga bodo razstavili v Murski Soboti in v ostalih pomurskih občinskih ter krajevnih središčih.

Komisija za varnost in vzgojo v cestnem prometu se je med tem povezala tudi s soboškim avto-moto društvom, z upravo javne varnosti in s postajo milice in z njihovo pomočjo pripravila tudi obširen program raznih vzgojnih prometnih akcij, ki bodo prav tako v zimskem času. Ker so člani komisije ocenili, da je prometna vzgoja dobila doslej ustrezno mesto samo v osnovnih šolah, nikakor pa ne v srednjih šolah, ki so v delovnih organizacijah, so prav tako sprejeli ustrezne ukrepe.

Ta pomanjkljivost je zlasti usodna za zaposlene v delovnih organizacijah, saj se jih veliko vozi na delo s kolesi in z motornimi vozili.

Predavanje ob 100-letnici rojstva Mahatme Gandhija

MARIBOR, 26. nov. — Sinoči je zveza kulturnih delavcev v Mariboru pripravila predavanje ob 100-letnici rojstva velikega indijskega voditelja in misleca Mahatme Gandhija. O Gandhijevem delu in njegovi filozofiji je govoril dr. Lachman Khubchandani, univerzitetni profesor iz Pune v Indiji. Predavanje je bilo v novem malem salonu Rotovž, udeležili so se ga mladi Mariborčani, ki so predavatelju zastavili tudi več zanimivih vprašanj, uresničevati Gandhijeve misli danes.

Predlog za dve študiji Ekonomskega centra v Mariboru

Mariborski ekonomski center se bo vključil tudi v izdajo študij v okviru programa financiranja iz ameriške pomoči. Strokovnjaki tega centra so predlagali, da bi v ta namen pripravili študiji o intenzifikaciji transporta v Sloveniji in o analizi turističnega turizma proti Jadranu. O predlogu mariborskega Ekonomskega centra bodo odločili na seji mešanega jugoslovansko-ameriškega odbora v Zagrebu.

M. K.

ZK. Vendar so to naloge, ki jih ni možno rokavno določiti, zato so jih uvrstili med dolgoročno vsebinsko delo ZK.

Za sekretarja komiteja občinske konference ZKS v Murski Soboti so novič glasno izvolili Karla Sukića.

BORO BOROVIC

V Pomurju je trikrat gorelo

MURSKA SOBOTA, 26. novembra — Včeraj so imeli gasilci v Pomurju polne roke dela, saj so gasili kar tri požare.

Kmalu popoldne je začela goriti kopica slame last Iva Horvata v Izakoveh. Požar se je razširil na gospodarsko poslopje, kjer je zgorelo nad 5 ton koruze, veliko rezanega lesa ter razno orodje. Škoda je za blizu 20 tisoč dinarjev.

Ob 16.15 uri je izbruhnil požar na stanovanjskem in gospodarskem poslopju last Marije Humer iz Stare ceste pri Ljutomeru. Zgoreli sta ostrešji obeh poslopji, tako da škoda presega vrednost 15 tisoč dinarjev.

Včeraj je gorelo tudi v lakirnici podjetja Primat v Lendavi. Do požara je prišlo zaradi iskre zlomljenega ventilatorja za dovod svežega zraka. Iskra je vnela pline in kemikalije v cevi ventilatorja, od koder se je požar razširil v notranjost lakirnice in povzročil po prvih ocenah za več kot 15 tisoč dinarjev škodo.

B. B.

Le čisto morje vabi turiste

V ospredju prizadevanja za čistost morja - Pripravljajo načrte, da bi obvarovali morje ob slovenski obali pred vse večjo nevarnostjo odpadnih voda

Vsa tri mesta ob slovenski obali nikoli niso vedela, kam z odpadnimi vodami, ker to ni bilo urejeno. Narasčanje prebivalstva, še bolj pa načrti za razvoj obalnega območja, pa so potisnili v ospredje neodložljive naloge: kako učinkovito zavarovati največje turistično privlačnost tega območja, to je obalno morje pred onesnaženjem različnih vodnih otokov.

Vodna skupnost Primorske je junija letos izdala načrt za sistematično ureditev kanalizacije na območju vseh treh obalnih občin. V piranski občini so že pred leti začeli graditi žbirni kanal od Portoroža do Pirana, pri katerem pa je bilo toliko vrzeli, da denar ni bil najbolj racionalno uporabljen. Z novimi gradnjami od Lucije do Pirana bodo temeljito preuredili tudi kanalizacijo. Prav tako pa skušajo na izvirnem način očistiti kanalske odplake, ki se zlasti nabirajo v notranjem piranskem pristanišču.

Koprska in izolska občina pa nameravata urediti skupno kanalizacijsko omrežje. Koprsko občinska skupščina je na nedavni seji pretresala štiri različne načrte za ureditev kanalizacije. Vsem štirim načrtom je skupno, da naj bi izolsko in koprsko območje urejali povezano, čeprav bi vsako zase imelo zaključeno kanalizacijsko omrežje. Svet za urbanizem koprsko občinske skupščine je predlagal in priporočil drugi načrt, po katerem bi za Koper, industrijsko ceno in Ankaran pri izlivu reke Rižane zgradili čistilno napravo, v katero bi se stekala vsa kanalizacija. Za Izolo pa ta načrt, ki ga bodo seveda v Izoli obravnavali samostojno, predvideva čistilno napravo na skraj-

Razstava o Karlu Čapku v Mariboru

MARIBOR, 26. nov. — Dopoldne je ravnatelj narodne in univerzitetne knjižnice iz Ljubljane prof. Jaro Dolar odprl v študijski knjižnici razstavo o Karlu Čapku. Razstava obsega slikovno gradivo o Čapkovem literarnem delu in življenju. V posebni vitrini je razstavljeno gradivo o odmevu Čapkovih del v Mariboru. Razstavo je pripravil muzej češke književnosti iz Prage, odprta pa bo do 13. decembra.

F. S.

Manj tekanja za graditelje

Urbanistični biro na Ravnah je ustanovil koristen servis

Urbanistični biro mariborskega zavoda za urbanizem na Ravnah na Koroškem je v zadnjem času razvil živahno dejavnost pri uresničevanju najrazličnejših nalog s področja urbanizma. Prav temu biroju gre za hvalo, da imajo koroške občine temeljito pripravljeno urbanistično dokumentacijo, ki je potrebna za nadaljnji razvoj posameznih krajev. V urbanističnem biroju Ravne so uvedli tudi novo obliko poslovanja.

Na urbanističnem biroju na Ravnah so na podlagi izkušenj in pripomb posameznih strank ugotovljali, kako stranke zapravljajo čas za urejanje in pridobivanje vseh dokumentov za graditev stanovanjskih ali drugih objektov. Večkrat morajo trčati na vrata raznih uradov in pisati prošnje. Zaradi tega je kolegij urbanističnega biroja sklenil, da je treba vključiti novo obliko poslovanja, servisno službo. Ta služba izdela vsi dokumentacijo, ali jo pridobi od drugih služb od vloge do gradbenega dovoljenja. Pred odločitvijo so tak način dela preizkusili pri zazidalnem načrtu za gozdne in druge delavce v Mislinji. Poskus je pokazal ugodne rezultate. Tako na urbanističnem biroju kot tudi pri drugih organih (inšpekcijske službe, občina, kataster), ki niso imeli opravka z graditelji, razen pri izbiri projekta in zakoličbi. Podoben poskus pri Kreditni banki Celje — podružnica Slovenj Gradec za preureditev poslovnih prostorov se je dobro obnesel ter je urbanistični biro poskrbel za vsa dela do podpis pogodbe izvajalca dela. Trenutno se predstavniki urbanističnega biroja Ravne pogovarjajo s tovarno čevljev Astra Zagreb o graditvi poslovalnice čevljev na Čečovu. Predvidoma bodo za to podjetje uredili celotno dokumentacijo in projekt, zemljišče zakoličili in nadzorovali

izvajanje del.

Urbanistični biro je razstavil v izloži knjižarne na Prevaljah zazidalni načrt za naselje »Pod gonjama« v Farni vasi pri Prevaljah, ki je predvideno po urbanističnem načrtu za graditev hiš. Biro je pripravil več variant zazidave »Pod gonjama« ter je prvotno predvidel na tem prostoru tudi objekte preskrbovalnih funkcij. Po posvetu z odgovornimi predstavniki za to dejavnost pa so trgovske obrate izključili iz te zazidave in predvideli večjega v bližini Mačica — trgovsko hišo z restavracijo, ki bo v perspektivi pokrivala območje 2000 prebivalcev. V obravnavanem prostoru je predviden tudi objekt otroškega varstva.

Razen tega pripravlja urbanistični biro nekatere druge naloge. Tako programske osnove za Ivarčko jezero in zazidalni načrt, program razvoja alpsko-turističnega naselja Kotlje ter zazidalni načrt, idejne zasnove za novo pokopališče v Mežici, programske osnove preskrbovalnega centra Holmec in zazidalni načrt, programske osnove za pretočno ribogojnico v dolini potoka Reke in razno drugo urbanistično dokumentacijo.

V urbanističnem biroju dopolnjujejo urbanistične načrte za mesto Ravne in naselja Prevalje, Mežico in Crno, ki jih bodo dali v javno razpravo februarja. Dopolnitve se nanašajo na novi zakon in na spremembe, ki so jih predlagale krajevne skupnosti. Pred sprejetjem je urbanistični načrt za mesto Slovenj Gradec, ki je bil javno razgrnjen.

M. K.

SPET V DOMACEM GNEZDU — Po daljši odsotnosti in gostovanjih po Italiji in v Ljubljani si je »primarski« Evgen Boršč s svojim orkestrom spet zašel domače publike. Na sliki: vederno muziciranje Borščevega orkestra v motelu »Cardas«. Foto: B. Borovič

Kazen za malomarnega voznika

MURSKA SOBOTA, 26. nov. Pred soboškim okrožnim sodiščem se je zagovarjal 23-letni Albert Zilavec iz Vande vasi, ker je 29. septembra letos z malomarno vožnjo z osebnim avtomobilom povzročil hudo prometno nesrečo, v kateri je izgubil življenje kolekar. Alojz Matjašec. Sodisce je Zilavca spoznalo za krivega ter ga obsodilo na osem mesecev zapora.

Usodnega dne je Albert Zilavec, ki je bil na sezonskem delu v Nemčiji vozil v večernih urah od Kapece proti Hotitzi s kratkimi lučmi in hitrostjo okoli 75 km na uro po skrajnem desnem robu ceste. Ko je opazil pred seboj v razdalji kakih 20 metrov kolekarja Matjašeca na desni polovici ceste, ga je poskušal prehiteti po desni strani, čeprav je bila leva stran prosta. Trčil je v kolekarja, ki ga je vrgel nad 13 metrov daleč s ceste. Matjašec je nekaj ur po nesreči v soboški bolnišnici umrl. Čeprav je sodisce ugotovilo, da je pokolj Matjašec z nepravilno vožnjo sam prispel k nastanku prometne nesreče, pa bremenil voznika avtomobila Alberta Zilavca več drugih okoliščin. Z odvzemom krvi so mu dokazali tudi delno vinjenost.

B. B.

Motorist s sopotnikom v avtomobil

MARIBOR, 26. nov. — Včeraj se je na cesti 2. reda v Loznanh pripetila huda prometna nesreča, v kateri sta trčila voznik osebnega avtomobila Oskar Trajber in motorist Fran? Vurcer. V nesreči sta bila hujše ranjena voznik osebnega avtomobila Trajber in sopotnik na motornem kolesu Vinko Milinarič, laže pa voznik motornega kolesa Vurcer in sopotnik v osebnem avtomobilu Mirko Sabjan. Škoda na vozilih je za okoli 4000 dinarjev. Voznik osebnega avtomobila je vozil iz Lenarta proti Pernici. V Loznanah mu je v ostrem levem ovinku pripeljal nasproti motorist z neprimerno hitrostjo in trčil v osebni avto. Trčenje je bilo tako silovito, da je osebni avto zaneslo v desno in ga porinilo v obcestno ograjo. Motorista in sopotnika pa je vrglo v zrak. Obležala sta na travniku okoli 10 metrov od kraja trčenja.

N. S.

DANES

DANES

ATRIUM

ST

DANES

DANES

DANES

ATRIUM

ST

DANES

NOVO ŽIVLJENJE BANJALUKE

KRALJSTVO ZA — GOSTINCA

ČIGAV JE ŽIS

OLIMPIJA IN NJEN ŠKANDAL

POGOVORI Z VESOLJEM

NAJBOLJŠI SLOVENSKI ŠPORTNIKI V LITJI

SO OKRADLI PAPEŽA?

NOV SLOVENSKI ROMAN — SMILJAN ROZMAN: NEDELJSKI IZLET

TRBOVLJE

KEŠETOVO

TRBOVELJČANI! ODSLEJ TUDI PRI VAS SODOBNA SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA:

- popolna izbira prehranbenega blaga
- sveže meso: predpakirano in mesnica
- delikatese in specialitete
- kruh, mleko in mlečni izdelki
- sadje in zelenjava
- predmeti za osebno nego
- čistilne in gospodinjstke potrebščine
- tobak, tobačni izdelki, pribor in časopisi

OTVORITEV DANES OB 12. URI

BIFE:

- brezalkoholne in alkoholne pijače
- topla in hladna jedila
- kava P-espresso

ODPRTO NEPREKINJENO

- vsak delavnik od 7. do 19.30
- ob nedeljah od 7. do 11. ure.

REHRANA

EXPORT-IMPORT LJUBLJANA

Zgodbe

Poslednji dobrepoljski mlin

Nekoč je voda gnala mehove plavža, potem mlinska kolesa, še malo in ostale bodo le povesti

Dobrepolje je velika kraška kadunja. Dolga je dva najst kilometrov, široka tri, obdaja pa jo kraško gričevje. Nekateri menijo, da je ime nastalo iz stare slovanske oblike Dobroje polje, v pravopisu pa je ženska množinska oblika. Dolinska polja nalivlj včasih preplavijo, sicer pa so bila polja od nekdanj resnično adobra polja za kmetje.

V vasi Ponikve, blizu rojstnega kraja pisca prve slovenske knjige Primoža Trubarja — Rašice, je ob istoimenskem potoku nekdanj mlo rumeno pšenico pet minov. Skrajni sredi vasi zeva izredno divji ponor potoka velika Pasinca. Tik te velike odprtine je v Zoisovih časih stal plavž, kjer so točili železovo rudo. Silo potoka, ki je v slapu padal v jamo, so izrabili za pogon mehov. Pozneje so plavž opustili.

Pred 80 leti, ko so gradili dolensko železnico, je neki vaščan na razvalinah plavža postavil velik mlin. Imel je osem mlinskih kamnov in štiri stope. Ker je bil mlin od vseh petih najpogostejše zgrajen, se ga je prišlo ime »ta novi mlin«.

Mlin je kmalu postal znan po vseh okoliških vaseh, mlinar pa eden najbogatejših vaščanov. Toda njegov mlin je od vseh prvi propadel. Kot bi se nenadoma vse zahtelo proti njemu. Vse manj in manj vode je prihajalo do

tako poškodovan, da so štirje mlinski kamni in dve stopi za vedno obstali.

Med ljudmi so se začele širiti o mino in njegovem lastniku grozljive zgodbe. Pri poveljuju, da mlinar ni bil nekdanj samo silno bogat, temveč tudi zelo skop in trdosrčen. Nekoč je odgnal od svojih vrat staro beračico, ki ga je prosila za kosček kruha. Ta ga je v jezi preklela in od takrat je prihajala nad mlin neurea za nesrečo. Tudi njegova smrt je bila baje nenavada. Ko je oral na njivi ob potoku, se je zemlja pod njim nenadoma odprla in ga pogotila s plugom in volni vred. Čez kakih štirinajst dni je šla pri Rašici, nadlavanju potoka Rašice, naplavila plug, ki se ga je oklepalo okostje človeške roke. Po prstanu so okolišani spoznali, da je to mlinarjeva roka. Še danes kažejo kraj, kjer se je nesreča pripetila. Učenci se imenuje mala Pasinca, ki spada v sklop ponorov Rašice.

To je zgodba in kdo ve, koliko je na njej resnice. Eno pa drži: Dobrepolje za mlinarja ni bilo dobro polje. Tudi za vse pomnejše lastnike »ta novega mlinarja« ne. Voda je kljubovala še naprej. In med drugo svetovno vojno je bil mlin močno poškodovan. Kmalu po vojni se je za vedno ustavil. Tako je od mlina ostalo le nekaj kamnov. Ljudje, ki so si popravljali svoje domove, so ga dokončno razrušili.

So pa dokazi, da zgodba o mino ni popolnoma izmišljena. V razvalinah mlina je še danes vidno žrelo brezna, ki se je bilo odprlo v vihar ni noči.

Malokdo še ve za ostanke mogočnega mlina, čeprav so blizu glavne ceste v Kočevje. Le jamarji so do nedavnega hodili v veliko Pasinco. Ker pa sedaj Rašica ponikuje v višje ležečih ponorih, rovov velike Pasince ne čistijo več. Ožine so tako zamašene z nesnago, ki jo je navlekla voda,

da tudi jamarjev ne mikajo več. Sedaj se kamni vrtijo le še v najvišje ležečem mlinu Franceta Ivanca, poslednjega mlinarja na Dobrepoljah.

Tu je sedaj še dovolj vode, ki poganja njegove štiri kamne in dve stopi. Struga pri drugih treh mlinskih je suha. Toda mlinar Ivanec dobro ve, da tudi njegov mlin čaka enaka usoda. Vendar se bodo kolesa Ivančevega mlina ustavila že z njegovo smrtjo. Nima naslednika, ki bi prevzel njegovo delo. Tako bo utihnil tudi najstarejši mlin v Ponikvah. France Ivanec ne ve natanko, kdaj je bil mlin zgrajen, pravi pa, da je gotovo starejši kot 200 let.

A tudi dolina sama kmalu ne bo potrebovala nobenega mlina več. Mladina odhaja v mesta za boljimi kosmi kruha. Ne bo dolgo, ko tod ne bo več valovila zlata pšenica. Kjer pa žita ni, tudi mlinov ni treba.

RADO RADEŠCEK

Zanimivosti

Št. Gotard, ki ni v Švici

Vasica nad Trojanami šteje osemnajst hiš in sto ljudi

Po blatni stezi med grmovjem si noga utira pot, po stezi, ki so jo shodili vaščani, da so presekali ovinkne na cesti. Tudi cesta ni dosti boljše, vegast makadam, ki avtomobile premetava, noga pa le najde trdno oporo. Kljub dežju, ki je rahlo pršel iz oblakov, sem srečal v goščavi dve postarani vaščanki, ki sta pripravljali butare za zimo. Škoda je suhljadi, da bi jo pokril sneg, ko pa tako prav pride v krušni peči. In sneg, ta je pred vrati.

Po stezi navzdol je prišla manjša skupina otrok, kar peš so se namenili do križišča, kjer jih pobere avtobus, saj tista dva kilometra od križišča do vasi nimata nikake avtobusne zveze. Peš pozimi, peš v dežju, peš poleti, to utrjuje hribovske otroke.

In končno vas, Št. Gotard, se ji reče. Prijazna, doma-

ča ob cesti, pod cerkvijo, vasica, ki se je razveseli potnik, ki mu je noga že trudna. Čudno ime, na Švico spominja, pa je le pri nas nad Trojanami. Ime povezujejo z legendo, da se je neki grščak na lovu izgubil. Obljubil je, da bo postavil kapelo, če se reši iz neprehodnih gozdov. Pridružil se mu je zajec in ga varno pripeljal

na pot. Ker je bil grščak po rodu Nemec, je kapelo posvetil Št. Gotardu in od tu tudi ime.

Vasica Št. Gotard ima osemnajst hiš in okrog sto prebivalcev, pa je samostojna fara, saj k njej spadajo tudi po bregovih in globlji raztreseni zaselki, tudi Trojanje. Pred vojno je tu obratovala mlekarica, ljudje so redili živino in so nekako ostali pri zemlji, ki jih je za silo prehranjevala. Danes pa ne več.

Mlekarica je propadla, pletelstvo se razen za doma po strmih njiščah ne izplača, ker se pridelki težko prodajajo, malo laže pa je prodati le živino. Zato je večina ljudi zaposlena drugod. V bližini ni industrije, vozijo se tudi v Zagorje v rudnik, na Izlake v keramično tovarno in celo v Ljubljano v Litostrjo. No, in gozd, ta nekaj doda.

Tudi otroci se zgodaj navadijo hoditi zgornje. Šola, kamor spadajo tudi okoliške vasice, ima le štiri razrede. V peti razred pa že hodijo na Izlake ali Vransko. Po končani osemletki jih gre večina v ul in delat.

Vprašanje zase je njihova cesta. Še sreča, da zime zaradi prisojne lege niso mnogo hujše, kot v dolini in tu di snega ni preveč. Nagajajo le zameti, teh se nabere ob vetrovnih zimskih dnehi.

In kaj pravijo o turistih? Ti so bolj redki, večina mora peš planinci, ki jim je sprehod po slikovitih domačih krajih nadredu drag, tisti, ki radi krenejo na Čemšenško planino in tam okrog. Za vse te se pripravljajo v bližini vasice prave presenečenje. Zveza borcev iz Zagorja gradi prostoren dom, ob katerem bo za smučarje napravljena tudi proga in vlečnica. Gradijo s prispevki podjetij, za orodje pa so prišli kar sami. Dom bo imel osem sob in salon, zunanaj pa vrh, plešišče in urejen park. Ogrevan bo s centralno kurjavo. Za vse tiste, ki imajo radi lep razgled na bo poleg doma razgledni stolp. Uradno otvoritev so napovedali za 1. maj 1970, odprt pa bo že prej. Kasneje se obeta domu družba sedemdesetih počitniških hišic.

Sedel sem v prijazni gostilnici Pri Tončici na Št. Gotardu. Velika kmečka peč je dajala prijetno toploto, svojo pa tudi dobro domače žganje.

JANEZ ZRNEC

OGLAŠUJTE V DELU

Peter Mozolec: VREDNO PREMISLEKA

—PA BI LE KAZALO ŠE ENKRAT PREMISLITI, ŠE BOMO POTREBOVALI NOVE CESTE—

—ALI MISLIŠ, DA NAS BO SPLOH ŠE KAD OSTALO?—

DVESTOLETNIK — Ivančev mlin bo utihnil
Foto: R. Radešček

Veliki izlet

Malta, otok na prepihu

Nageljni za dobrodošlico — Namesto za viteze in vojake vse za turiste

Malta je bila vedno omenjena, kadarkoli se je v zgodovini govorilo o osvajaških vojnah na Sredozemskem morju. Malta je otok na prepihu in vsak osvajalec, hotel ali ne, se je zaletel vanjo. Skozi dolga stoletja sem vse od Fenicianov so jo utrjevali, podirali in spet utrjevali. Tako ni čudno, da se mi je zdelo, kako se bližamo ogromnemu oklopnemu vozilu, ko smo z ladjo »Jugoslavija« pluli proti pristanišču.

Oklopniku pa se razen tega tudi ni tako preprosto približati, če je razburkano morje. To smo doživeli mi in Maltežani so nam povedali, da sploh ne bi mogli v pristanišče, če bi prišli pred dvema urama, ko je pihal še močan veter. Sicer pa je pristanišče pravo naravno čudo; v njem namreč sploh ni čuti razburkanega morja, tako je zavarovano. Menda je to eno najboljših pristanišč v Evropi.

Očudano je s samimi utrditvami vse od starega veka sem. Zidovja nekako mračno in grozljive »mimo vate, sicer pa so samo še spomin na burno preteklost, kajti danes jih že prepraša trava in tudi samo zidovje že razpada.

O Malti zdaj ni slišati, čeprav so časopisi še pred petimi leti omenjali otok z mračnimi naslovi. Takrat je šlo za neodvisnost Malte, ki jo je tudi dobila. Britanska vojska se je v glavnem odse-

lila in armada delavcev, ki je služila britanski mornarici in letalstvu, se je morala preusmeriti v turizem.

Maltežani si na vso moč prizadevajo, da bi privabili čimveč turistov, kajti zemlja je precej skopa in ne more preživljati vseh 330.000 otočanov. Že po naravi so to zelo prijazni ljudje, kar pa me je najbolj presenetilo, pa je bila prisrčnost, s katero so nas potnike z ladje »Jugoslavija« počakali z nageljski kakor nikjer drugje. Brhka dekleta so nam jih pripenjale na prvi skupa s pozdravnim listkom »Welcome to Malta«. Žal smo bili slabo razpoloženi po celonočnem premetavanju po visokih valovih in jim nasmešev nismo vrnili, kot bi bili morali.

Na tem listku in vsepovsod na Malti najdete simbol otoka, viteški križ. Če si ne kupite verižice s tem križcem, je isto, kot da ne bi bili na otoku,« hitijo domačini.

Križec je v ponos Maltežanom, za njim pa se skriva velika ljubezen do malteskih viteзов, ki so otok obranili pred Turki leta 1565. Bitka, ki je trajala štiri mesece, je morala biti strahotna, kajti na Malto najdete v slehernem muzeju vsaj nekaj, kar spominja nanjo. Meni je najbolj ostal v spominu ogromni go-belin, ki kaže, kako se je bitka odvijala.

V zahvalo na zmago je takratni vodja obelancev Jean de la Valette dal zgraditi novo mesto, ki se danes imenuje po njem La Valette. Spomin na bojevitve in požarne viteze je živ tudi v veliki, ki so ji Maltežani globoko vdani. Cerkev, kapelice, križev najdete vsepovsod, majhne oltarčke pa celo v mestnih avtobusih.

Niso pa bili samo Turki tisti, ki Maltežanom niso mogli do živega. Med drugo svetovno vojno je nanjo padlo nič manj kot 12.000 bomb, največ so jih zmetali Italijani.

Na otoku je zdaj mir in ljudje se borijo predvsem za svoj kruh. Odkar so odšli Angličani, skušajo v pristanišče privabiti čimveč ladij, da bi se pri njih oskrbovale. Imajo tudi ladjedelnico. Za-

radi zapore Sueskega prekopu so za precej kruha pri krajsani tudi Maltežani. Sredozemsko morje je postalo zaprti morje.

Z ladjami prihajajo tudi mornarji in obiskujejo trgovine, ki so založene z vsem, tudi s kramo, največ iz Anglije pa tudi iz Italije. Trgovska deviza je »free duty shop« in tako se mornarji zalagajo z raznimi tehničnimi predmeti, ki so tu znatno cenejši.

Otok sam je precej pust, kajti zelenje je skromno in delo na poljih je trdo zaradi suše. Na Malto sije sonce deset mesecev nepretrgano, kar je tudi glavna privlačnost za turiste. Otok je poln zgodovinskih znamenitosti, življenje samo na otoku pa ni videti veselo. Jesen je prav dolgočasna, med našim obiskom so bile ulice precej mirne, lokalci pa na pol prazni.

Z Malto se je končal naš izlet z ladjo »Jugoslavija« na Kanarske otoke in nazaj.

Ko smo se poslovili od La Valette, smo kmalu nadse srečni pozdravili naš Jadran, ki nas je čakal vse moder, sončen in miren kot olje.

ALBINA PODBEVŠEK

MALTA — Med razvalinami novo življenje

Foto: A. Podbevšek

POGLED V SVET

Foto: Leon Dolinšek

Kronika

Podjetni, veseli Barjani

Bili so lovci, živinorejci in bolj slabi poljedelci, a seveda dobri čolnarji

Ko se tako ali drugače domala že iz dneva v dan ustavimo ob Ljubljani, morda le ni odveč, če se za trenutek povrnemo v spominu tri tisočletja nazaj, v dobo, ko se je človek menda prvič pojavil na našem današnjem slovenskem ozemlju in je razsežno ravnilo južno od Ljubljane med Vrhniko in Igom, Borovnico in Brezovico od časa do časa pokrivalo močvirje. Prostrana barjanska površina — pravijo, da jo je za okoli 190 km. — je bila svoje dni dosegljiva ob severni strani proti Vrhniku, lahko pa tudi po vodni poti.

Pa vendar se kljub temu začela šele z mlajšo kameno dobo — nekako 3000 do 2000 let pred našim štetjem — na barjanskih tleh nepretrgan človeški razvoj, ki se je ohranil vse do današnjih dni. Na Ljubljanskem barju so namreč v tej dobi nastale prve mostiščarske naselbine. Namesto, da bi postavili svoje koče na smatari zemlji, so jih mostičarji raje zgradili na jezerskem dnu, na njih zgradili lesen pod, koče pa postavili na ploščad.

Je že tako, da je bilo o vzrokih takšnih naselbin dobesedno preljudje, če precej črnita, toda že od nekdanj prevladovalo mnenje, da so se Barjani lotili takšnih poslov zaradi večje varnosti ali pa bržkone zato, ker so si rezino svojega vsakdanjega kruha »rezali« s trnkom.

Zgodovina pa je tudi ob barjanskem močvirju zapisala svojo resnico. Pisani viri povedo, da so bila mostišča zgrajena ob jezerskem bregu ali pa celo na močvirnem »morju«. Mostišča so se hočeš nočeš zgradila ob cestnem križišču na pragu Ljubljanskih vrat, ob katerih je kot za stavo cvetela trgovina med Panonijo in Jadranom.

Ni kaj, da bakreni dobi pripada dobesedno del mostiščarskih najdb. Med najdenimi ostanki v barjanskem »morju« prevladujejo košče-ne predmeti. Najrazličnejše sekire, kladiva, bodala, šila, osti, diela in na tisoče manjših predmetov, prav redki pa so nakitni okraski in obeski iz prevrtanih živalskih kosti.

Kako pa so za našo arheološko znanost pomembne najdbe iz bakrene dobe pa bržkone ne pričajo edine najdeni kaj redki nakitni predmeti pri izjanskih kolonijah, pač pa tudi kalupi, talilni lonček in mala kamnita nakovala za obdelavo iz bakra vitlega orodja. Le dvoje naselji — tisto tam v Preserjih in Blatni Brezovici — sta častni izjemi, saj kar presenetljivo ne sodita v bakreno, marveč že v bronzasto dobo.

Da bi kronist posegel še dalje v žitje in bitje nekdanjega barjanskega človeka ni odveč, če se za trenutek ustavimo tudi ob njegovem vsakdanjem jedilnem listu. Bil je skorajda nedosegljiv, še posebej za tiste gurnane, ki se nikoli ne morejo preobje-sti divjačine. Ogledajo si ga nekoliko približe. Barjanske bile od sile urne in spretni pri pripravljanju divjačine, saj so se močje vračali ponavadi domov z opranimi jeleni, losi, srnami, bobri, jazbeci, divjimi kozami, da bi za namček pridali lovskemu plenu kdaj pa kdaj še mehek lesnikov, malin, gloga, vodnega oreščka in želoda.

Na dani je, da je bil mostiščar lovec, nabiralec in živinorejec, poljedelec pa še bolj slab. Razkošna favna okoli jezera, pa ribe v njem so mu nudile obilico plena. Iz vodnega oreščka pa je mlek moko in pekel kruh iz kate-rega je pozneje varil še žganjico.

Tisočletna naprežanja rimskega cesarstva prejkone ne bi našla svoje polne veljave tudi na naših tleh, če se Rimljani naposled ne bi po svojih zmaganah nad Kelti in Iliri lotili tudi osuševanja Barja. Dobro pa so vedeli, kaj jim pomeni barjansko prostranstvo, saj so se z vsemi močmi oprijeli dela pri urejevanju prometa in še dandanašnji pričajo o njihovih cestah ohranjeni ostanki cestnišč na šotni podlagi.

Kanili pa so regulirati tudi Ljubljano in v svojih namerah niso ostali samo pri besedah. Še dandanašnji vidimo med Podpečjo, Notranjimi gorami in Zalostno goro struge stare Ljubljane. Resnici na Ljubo pa so Rimljani spremenili po svoje tok ljubljanske vodne princese, ki je v tistih časih tekla bliže podpeškega kamnoloma. Iz tega kamena so pozneje gradili Emono.

Barje je skozi tisočletja doživljalo svoja vesela in žalostna leta, še posebej tedaj, ko so se morali pred vdorom vseh mogočih ljudstev umakniti tudi Rimljani.

Zalostno se je ozrl pogled tiste čase na ljubljansko ravnan. Osušeni predeli so se morali za vsako ceno spet umakniti vodi in močvirju. Nastopila je dolga doba, ko so uničujoče povodnji leto in dan zatirale z vseh strani kotlino, ki se ni mogla upreti naravnemu sovražniku.

Bil je to čas, ko so se na močvirnih naselbinah utrdile mračne ljudske pripovedi in legende. Orumeneli listi izpod kronistovega peresa vedno povedati, da je samotni čolnar, ki je prejšnji večer pregledal pogledal v kozarec in se ob luninem svitu

vračal domov, kaj rad videl povodnega moža, pa divjo jago in »zelenega« lovca, ki je podil pred seboj pravcati živalski vrt. Preplašen, da že zlepa ne tako, je v objemu grozljivega nočnega prizora komajda še našel hišni prag.

Pisali smo leto 1812, ko se je vozil po Ljubljani eden izmed najimnitnejših Napoleonovih odličnikov. Bil je to nihče drug kot sam maršal Marmont, ki mu je to leto »lilja« ozivilena »ponudila« v svojem ponižujočem gostoljubju celo razkosno razsvetljene ladje, ki so večer za večerom rezale spokojne tokove ljubljanske. Francozi so se pošolili od Ilirjanov z »izletom« stoletja, ki so pripravili na nič manj kot 180 ladij v zabavišču na levem bregu Ljubljane, nasproti izlivu Isčice!

Napoleonovemu odposlanec je sledil avstrijski prestolonaslednik Ferdinand in tudi zanj je bilo treba že od prvem snidenju pripraviti poslastico svoje vrste. Cesarkega naslednika je spomnil leta 1819 spremljalo ob njegovem »liljanskem ustoličenju« v veri in za blagor Avstrovskega več sto čolnov, ki so dan in noč križarili po Ljubljani.

Seveda pa ob dveh pomembnejših barjanskih obeltnicah se zdaleč ni izčrpal kronološki tok »liljanskega morja«. Leta so kot vedno opravila svoje; teče že drugo stoletje, odkar smo dobili Grubarjev prekop, stoletni zavrtljaji pa nas vsaj v spominu, če drugače ne, vračajo spet k podjetnemu upravitelju takratne ljubljanske tobačne predvalnice Francu Zornu, ki je prvi loti načrtnega osuševanja Barja, pa spet k današnjim nedokončanim projektom.

IVAN VARNIK

Vrtimo globus

SAN JOSE — Zaradi tridnevnega dežja se pod vodo številna mesta in vasi Kostarike. Več sto ljudi se je moralo začasnoma umakniti iz domov. Mesto Cartago je odrezano od sveta. Voda je odnesla okoli dvajset mostov.

HOUSTON — Ameriška uprava za vesoljske raziskave NASA namerava danes objaviti prvih šest posnetkov s površja Lune. Slike so s drugega prehoda vesoljcev Conrada in Beana, na njih pa sta astronomi v neposredni bližini ostankov »Surveyorja 3«.

BARCELONA — Prejšnji petek so se v španskem mestu Tarrasa rodili peterčki, zdaj živijo le še trije. Pred dnevi je umrl mali Lino zaradi komplikacij v dihalih, zdaj pa še Victor zaradi krvavitve v pljučih.

CHICAGO — Antropolog Chicagoške univerze dr. Ronald Singer je odkril najstarejši afriški skulptor na kamnu. Star je okoli 2.400 let, prikazuje pa človeka, ki plava med stromi delimi. Našel jo je v votlinah ob izlivu reke Klasijs v Južni Afriki.

MESSINA — Blizu Messine na Siciliji so se smrtno ponesrečili trije mladi lovci. Na prelazu z dvigalnim zapornikom so z avtom treščili v vlak.

FRANKFURT — Nevarno šalo so si privoščili neznanec v Frankfurtu. Ponoči so vdrli v tramvajsko remizo, vzele dva vagona in uprizorili na dveh vzporednih tirih dirko, dolgo več kilometrov. Dirka se je končala s trčenjem obeh vagonov.

HONGKONG — Med racijo je zaplenila hongkongska policija 30 kilogramov opija in 10 kilogramov morfija. V preiskovalnem zaporu je več ljudi.

MÜNCHEN — V münchenskem živalskem vrtu je oranžutan skoki kletko zagrabil neko obiskovalko za roko in jo je petkrat ugriznil. Hudo poškodovano žensko so prepeljali v bolnišnico.

Za dobro voljo

marsikoga

je rešila le naravna

Poten

DANA

Množična smrt na obali

Izvedenci skušajo ugotoviti, zakaj je poginilo na tisoče morskih ptic

LONDON — Prvo znamenje množičnega pogina je bila morskata raca, ki so jo našli na pol južno od severni obali Irake nedaleč od Belfasta. Čeprav ni bila videti niti bolna niti sestradana, je dva dni kasneje poginila. Potem je začelo morje naplavljati več morskih ptic, ki so jih v treh tednih septembra našli deset. Čez čas se je sapa okrepila in menjala smer; obale Škotske, Walesa, Anglije in otoka Man so se ob sunkih vetra spremenile v velikanesko polotopališče. Do konca oktobra so našli nad deset tisoč mrtvih morskih ptic.

Katastrofa je bila verjetno mnogo večja. Predstojnik združenja za ohranitev virov hrane in surovih iz morja Arthur Bourne je mnenja, da gre za posledice 25.000 mrtvih morskih ptic, ki so jih našli v tleh septembra našli deset. Čez čas se je sapa okrepila in menjala smer; obale Škotske, Walesa, Anglije in otoka Man so se ob sunkih vetra spremenile v velikanesko polotopališče. Do konca oktobra so našli nad deset tisoč mrtvih morskih ptic.

Nihče ne more zanesljivo povedati, zakaj so poginili kormorani, rice in druge morske ptice. Raziskovalne skupine in vladne komisije, ki so jih takoj sestavili, so pregledale nekaj ptic, vendar niso odkrile znamenj bolezni, razen vzroka množičnega pogina. Preiskava se nadaljuje, raziskovalci skušajo zbrati vse podatke in proučiti najkonec zabrisalo sledove.

Izvedenci navajajo dvojne domene: neznano epidemijo ali pa pogin zaradi strupenih snovi. Nekateri so mnenja, da gre za posledice 25.000 mrtvih morskih ptic, ki so jih našli v tleh septembra našli deset. Čez čas se je sapa okrepila in menjala smer; obale Škotske, Walesa, Anglije in otoka Man so se ob sunkih vetra spremenile v velikanesko polotopališče. Do konca oktobra so našli nad deset tisoč mrtvih morskih ptic.

»Verjetno so ptice dobile v hrani ali pljaski nekaj, kar ni pustilo nobenega zunanega znamenja, vendar jih je ubilo v nekaj dneh,« domneva

OGLAŠUJE V DELU

bi se morskimi pticami slišalo. Tudi takšnih ptic so našli med množico le malo. Tudi življenjske navade morskih rac, ki jih je bilo največ med naplavljenimi mrtvimi pticami, potrjujejo domnevo o strupenih snoveh industrijskega izvora. Raca živi v skupinah, ki zdijo tesno skupaj na škotskih čer. rehal nad morjem, kadar je malo rib. Poleti, ko navadi proti koncu julija, ko je vreme lepo in rib ne manjka, se razkropijo in gredo na lov daleč na morje. Morebitna epidemija bi se potemtakem morala razširiti pred odhodom na morje oziroma pred koncem julija. Na trupih bi se v tem primeru poznale posledice dolge bolezni.

Ker takih posledic niso opazili, predstojnik združenja o množični zastrupitvi »Seveda je lahko reči, da se je to zgodilo zaradi industrijske umazanije v morju,« pravi Bourne, »ker smo že videni ob vsaki tovrstni nadlogi s prstom pokazali nanjo. Morske ptice in sesalci so na vrhu ekološke piramide,

zato utegne biti množični pogin morskih ptic stvarno znamenje, da se morda dogaja nekaj mnogo resnejšega na nižjih področjih prehranske verige v morju.«

Japonski voz na elektriko
Začetek prihodnje leto

TOKIO — Japonci proučujejo možnosti za proizvodnjo električnih avtomobilov v pripravi, da so takšna vozila najprimernejša za promet v mestnih naseljih, na primer za dostavo mleka in časopisov. Električni avto bo mnogo priporočljivi kot ohraniti čistega zraka, zakaj izpušni plini ogrožajo zdravje mestnega prebivalstva.

Elektriške družbe Tokio, Cebu in Kansai so za poskušnjo izdelale električne avtomobile, ki pa glede zmogljivosti precej zaostajajo za tistimi z bencinskimi motorji.

Z novostjo se ukvarjajo tudi druge družbe, med njimi tovarna baterij Junsu iz Oseke, ki je napovedala da prihodnje leto proizvodnjo električnih avtomobilov za trg. Njen avto bo dosegel hitrost 80 kilometrov, prevozil bo lahko 160 kilometrov, predem bo treba ponovno napolniti baterije. Nekaj takih avtomobilov so že preizkusili na 600 kilometrov dolgi cesti od Oseke do Tokia. Tovarna Junsu bo za začetek izdelala 20 električnih avtomobilov na mesec.

Največja pomanjkljivost električnih avtomobilov je težnja baterij in majhna količina energije v primerjavi z bencinskimi motorji. Večina sedanjih japonskih baterij zadošča le za 60 kilometrov. Električni avtomobili bodo začeli spodbirati bencinske šele potem, ko bodo dobili boljše baterije. — V svetovnem merilu je za zdaj na prvem mestu Velika Britanija, ki ima v prometu 55.000 električnih avtomobilov.

Lepa napoved prihodnosti
O zdravju čez 20 let

LONDON — Kaj bo medicinska znanost lahko dala človeku čez dvajset let? V Londonu je izšla knjžica »Medicina v devetdesetih letih: tehnološka napoveda«.

V knjžici, ki jo je izdal britanski zdravstveni urad, piše med drugim, da bodo ljudje takrat uporabljali sintetične preparate za dobro razpoloženje, umiritev in udobno počutje. Ti preparati, z zakonom dovoljeni, bodo spodbujali tabak in alkohol ter marihuano in razna druga mamila. Razen tega bodo blazili živčnost zaradi tehničnih napredov in prenaseljivosti ljudi v velikih mestih.

Pisci napovedujejo, da bodo ljudje lahko takrat dobili preparate, ki bodo spodbujali k živčnosti ter krepiли zuzavne sposobnosti čutil. Kirurgija bo lahko presajala »vse dele telesa razen možganov in hrbtenjače«. Če bo premalo darovalcev, bodo kirurgi uporabljali umetne organe, nekatere pa bodo lahko dobili pri živih, posebej gojenih v ta namen.

Kdor bo doživel devetdeset let, bo lahko upal na visoko starost, ker bo znanost uspešno zavirala proces staranja.

Ob pol štirih se pojavi v bazi Palsang mlajši. Malo potreba, malo radovednost. Neke zdravila bi rad videl, kakšna je himalajska baza. Kmalu pa njim se pojavi Tone s težkim nahrbtnikom, potem pa preteče cela večnost, da priđe za kuhinjski fant in Tsong. Kuhinjski fant mora takoj po vodo, Tsong pa na strazu v spodnjo bazo.

Nepricačano se pojavita z gore se Purkupa in Dava. Cez. Prihajata po hrano, ki je v gorah taboriščih zmanjkalo. Aleševu pisemce je zabavno, ko govori o Serpahu, ki garajo, in o tistih, ki ustvarjajo zmedo, kot na primer Anulu, ki ga za vruga ne spraviš iz šotora. »Življenje pri nas je kar pestro,« zaključuje.

Dava pa takole opiše to pestro življenje v trojki: »Jaz, Dava kuhar, samo poslušam: Dava, čaj Dava, kavo! Nič ne jedo sabah, le pijejo. Jaz pravim doktor sabahu: Tako ne gre! Samo pijete in hodite gor in dol in ne na vrh. Jaz Dava imam načrt. Vsi Serpe ti naprej, napeti mnogo vrvi, potem le naprej in gor in gor!«

Dava še pove, da je na ta njegov nasvet doktor sabah pripravoval nekaj o klimatisaciji, česar pa ni čisto razumel in mi zato ne more ponoviti. Mikec sporoči pozno popoldne, da stoji v peti točki, ki se spuščajo. Najbrž

Kozmonavta o obisku

MOSKVA — »Prepričani smo, da se bodo prijateljski stiki med kozmonavti in astronomi nadaljevali,« je izjavil vesoljec Borogov po dvotedenskem obisku v ZDA. Doktor tehničnih znanosti Feoktistov, ki je bil letel leta 1984 v »Vostoku«, je opozoril na velike možnosti za sodelovanje na tem področju. »Prepričan sem, da bo človeštvo v prihodnosti prišlo do skupnega, enotnega vesoljskega programa,« je rekel.

Tako kozmonavt Feoktistov kakor direktor ameriške uprave za vesolje (NASA) Thomas Paine, s katerim sta se pogovarjala sovjetska vesoljca, sta mnenja, da se bo vesoljska tehnika v prihodnje razvijala v šestih smereh: velike vesoljske postaje na tiru okoli Zemlje, astrofizični laboratoriji daleč od našega planeta, vesoljske ladje za polet na Venero in Mars, avtomatične postaje za raziskovanje prostora okoli Zemlje in planetov našega sončnega, redno proučevanje Lune ter graditev vesoljskih naprav za komunikacije, navigacijo in meteorologijo.

Star recept za zdravilo

iz kitajske medicine

PEKING — Farmaceutska industrija v Šanghaju je izdelala zadnje čase nekaj preparatov, namenjenih predvsem revnejšim plastem prebivalstva. Gre za zdravilo proti kašlju piku, za sredstvo proti krvavitvi ter za poseben preparat, ki uničuje parazite v žolču.

Največje sredstvo proti kašlju piku so pridobili na podlagi 145 receptov, zbranih med ljudstvom, in izkušen tradicionalne kitajske medicine. Najprej so ga preizkusili na živilih, nato na ljudeh, ki so ga izdelali, zdaj pa ga, kakor piše tisk, dajejo v splošno rabo.

Na podoben način so pridobili tudi druga dva preparata. Strokovnjaki farmaceutske industrije so prepoznali mnogo pokrajini, kjer so zbrali med ljudstvom na tisoče različnih receptov in več sto zdravilnih zelišč.

Tako na Kitajskem čedalje bolj množično proizvajajo različna zdravila in preparate, ki so znatno cenejši od podobnih drugod po svetu.

Himalajski dnevnik (65)

Kar naprej: „Dava, čaj!“

Ob dveh živahen pogovor po radiu. Mikčevi so na skrajnem vzhodnem robu skalnate ostroge Anapurne 4. Mikec: »Višinomere kaže okoli 7300 metrov. Postavili bomo šotore.« Aleš: »Nikar! Angliški tabor je stal še naprej! Poskusite še malo! Če ne morete, se ustavite, toda angliški tabor je bil še malo naprej.« Mikec: »Prav, pa gremo. Počutimo se še kar dobro.« Aleš: »Držite se, Cestitamo, Presodite sami, kje bo najugodnejše mesto za tabore.«

Kmalu potem zginejo Mikčevi za snežnim robom v nekaknem strmem jarku. Aleševi pa se začnejo vračati iz štirke, kjer so odložili tovore kisika in večeraj objavljeni konservi kompota.

Ob pol štirih se pojavi v bazi Palsang mlajši. Malo potreba, malo radovednost. Neke zdravila bi rad videl, kakšna je himalajska baza. Kmalu pa njim se pojavi Tone s težkim nahrbtnikom, potem pa preteče cela večnost, da priđe za kuhinjski fant in Tsong. Kuhinjski fant mora takoj po vodo, Tsong pa na strazu v spodnjo bazo.

Nepricačano se pojavita z gore se Purkupa in Dava. Cez. Prihajata po hrano, ki je v gorah taboriščih zmanjkalo. Aleševu pisemce je zabavno, ko govori o Serpahu, ki garajo, in o tistih, ki ustvarjajo zmedo, kot na primer Anulu, ki ga za vruga ne spraviš iz šotora. »Življenje pri nas je kar pestro,« zaključuje.

Dava pa takole opiše to pestro življenje v trojki: »Jaz, Dava kuhar, samo poslušam: Dava, čaj Dava, kavo! Nič ne jedo sabah, le pijejo. Jaz pravim doktor sabahu: Tako ne gre! Samo pijete in hodite gor in dol in ne na vrh. Jaz Dava imam načrt. Vsi Serpe ti naprej, napeti mnogo vrvi, potem le naprej in gor in gor!«

Dava še pove, da je na ta njegov nasvet doktor sabah pripravoval nekaj o klimatisaciji, česar pa ni čisto razumel in mi zato ne more ponoviti. Mikec sporoči pozno popoldne, da stoji v peti točki, ki se spuščajo. Najbrž

ci že prvi šotor in da se vračajo v četverko. Dan je bil torej poln dogodkov, baza je spet polna življenja in zvečer najzgovornejši le pozno utihnejo.

16. oktobra
Zjutraj priprava s Tonetom tovor hrane za trojko. Dava in Purkupa naj bi ga danes odnesla do dvojke, jutri pa do trojke. Pa se brata, »Pot do dvojke je zdaj zaradi slabega snega in skal, very difficult.« Danes bi nelsa le do dvojke, tam prespala in nesla raje jutri kar do dvojke do trojke. »Naposled je njuna stvar, kako si razdelita etape.«

Zdaj je že skrajni čas, da gre Tonč in Lučjo Klavdij naproti. Klavdij se opira na smučarski palici. »Višina me je zdelala. Ko sem se včeraj jutraj zbudil v štirki, se mi je vrtele v glavi in sklepi so bili kot iz gumija...«

Povsem je izgubil občutek za čas in kraj, mi dopovem, da je bilo to že predčrtašnjim. »Le kaj se je zgodilo potem z menoj včeraj?« Spominja se, da mu je doktor v trojki dajal infuzijo. Tekočina je bila hladna in so morali ogrevati steklenico, ki je visela pod slemenom šotora. Serpa sta ga spremljala do dvojke in ga tam predala spodnji dvojici Davi Tončupu in Pasangu Soni, ki sta najslabša v vojski naših Serp in ju je Klavdij kljub optekajočim se nogam pustil daleč za seboj.

»Na lestvi sem samo čakal, kdaj bom zgrmel v globino, tako se mi je vrtele.« Kaže, da so gori povsem nesrečni zavoljo konserv. »Ko sem v enojki korakal mimo kupa konserv, mi je postalo slabo, da sem moral pogledati stran! Aleš bi rad, da bi kupili kozo in poslali meso gor.«

Neverjetno, kako si vsi želijo svežega mesa, čeprav lahko v mnogih knjigah bereš, da meso ljudem v velikih višinah sploh ne tekne. Isto slo po mesu smo opazili že na Kangbaču. Torej bo šel jutri Tsong v Brago po kozo, pečeno meso pa bomo poslali v trojko.

Ko Dava in Purkupa po kosilu zapuščata bazo, se visoko gor pri Domom pokažejo tri točke, ki se spuščajo. Najbrž

da je v Brixtonu in da čaka na naslednje zadržanje. Roger jo je poljubil na ustnice. »Poskusil bom priti zgodaj domov.«

Fanta sta se hrupno igrala v veži. Zdržala sta pred Rogerjem do garaže ob hiši. Med vožnjo sta sedela poleg njega in napeto poslušala, ko jima je pojasnjeval, kako delujejo sklopke, prestave in druge naprave v avtomobilu. To ju je čisto prevzelo. Naposled je bil na ulici. Janet je pomahala, fanta sta zakrčila v pozdrav, nato pa sta se naslonila nazaj. Uživala sta vsak trenutek desetminutne vožnje.

Pred šolo jima je odprl vrata in ju opazoval, kako sta odkorakala kot dobra prijatelja. Scoopy veliko večji in precej težak, Richard pa naravno ljubeč. Obšla sta se in pomahala, potem pa sta se s fantoma iste starosti zapletla v nekakšno debato.

Roger je odpeljal dalje proti Yardu in si veselo brundal.

Njegovi pisalni mizi ni bilo ničesar novega. Šel je v sobo za prstne odtise, kjer je našel v sobi novega moža. Ozrl se je po stenah in pogledal kup preglednih predmetov v kotu. Ob tem kupu je ležal star mehak kloбок. Imel je nagrnjene krake, kot bi se leta in leta prenašal viharje, in trak, ki je bil nekako črn in je imel na nekaterih mestih temne madeže, na drugih pa je bil obelod.

»Od kod pa ste dobili tole?« je vprašal in pobral kloбок.

»Z vsem ostalim so ga prinesli, sir.«

»Z vsem ostalim, od kod?«

»Z avtomobilu, ki ste ga vi zasledovali, sir.«

»Ah, Pa morda veste, kdo ga je prinesel?«

»Lahko povzem.«

»Bom že sam povzedel, hvala,« je rekel Roger. Odnese kloбок v svojo pisarno in ga položil na mizo. Ko ga je takole gledal, ga je spomnil na Francesco. Poklical je narednika, ki je bil pojeval avtomobilu, s katerim so se možje z Yarda pripeljali na kraj nesreče v Chelsea.

»Da, jaz sem pobral kloбок — ležal je na cesti blizu lonce. Pogledal sem ga in mislil sem...«

»Ste prepričani, da je ležal blizu lonce?«

»Popolnoma, sir.«

»Hvala,« je rekel Roger. »Kako pa je s tistim chryslerjem?«

»Nič hudega ni, opoldne bo že popravljen. Kam pa naj ga pošljemo?«

»Pozneje vam bom povedal,« je odgovoril Roger. Odložil je slušalko in vzel kloбок v roke. Seveda ni bilo pričakovati, da bi na klobočku našli prstne odtise. Otrnil ga je. Notranja stran je bila umazana kot od potu, ozki usnjeni trak je bil skoraj črn.

Poklical je narednika in mu naročil, naj odnese kloбок v laboratorij, kjer naj ugotovijo, ali ni na njem ostal kak las ali sled briljantne. Ves čas je mislil na Francesco Liddel.

Poklical je poročilo iz Maybury Crescenta. Zdravstveno stanje gospo Liddel se ni nič spremenilo. Tudi Peel ni bil še vedno nič boljši. Petnajst minut pozneje, ko je pregledal še poročila o nekaterih drugih zadevah, je vstopil narednik s klobočkom in z majhno ovojnico v roki.

»Lasje?« je vprašal Roger.

Piše:

ZORAN JERIN

Klavdij toži za izgubljeno višino: »Bil sem že 7000 metrov visoko, zdaj pa sem vse izgubil!« Tonetova mineštra ga spravi k sebi: »Obi, ko bi imeli v trojki kaj takega!«

17. oktobra

Ob osmih se oglašajo Lojze: »Gremo spat v tabor petke Aleš: »Vzemite kisike! Ob desetih se odpravljajo iz tabora štiri in Matie se ukvarja z maskami: »Nekaj najgajajo!« Nikakor na ne moremo razumeti, kdo odhaja naprej iz četverke, če sploh kdo odhaja.

Tsong Nurpa se pojavi pri nas iz spodnje baze in odide spet v dolino po kozo. »Šel bom v Tangi, ker je tam največ koz, in bom jutri ob enih nazaj!« zagotovi ob odhodu. Na višjo silo ne računa, jaz pa jo kot star pesmist pripišem v sporočilo na goro Aleš: »Morda bo jutri zvečer koza že v bazi!«

Krokariji in par serov dobesedno oblegajo taborišče, najimintnejše je seveda naše smetišče s praznimi konzervami. Ob dvajsetih slišim v zvočniku strašen pišč in krike, ki bi jih pripisal Cicu: »Halo, Aleš! Halo! Aleš!« Bele zastave govorijo o silnem vetru med taborama štiri in pet. Spet dolgo klicanje Aleša in potem odlomki pripišem: »... nekaj korakov poviš: ... nekaj nazaj v štirko... nemogoče...« Aleša slišim razločnejše, kljub vetru, ki se meša v oddajo: »Pravi! Vrnite se! Vrnite se!« Snežne zastave in vrtnice ne pnehajo.

Ob dveh se vendar mirno pogovorim z Lojzetom, ki pove: »Smo spet v četverki. Morali smo spet v četverki, ker je bil strahoten veter. Kar metalo nas je, posebno Serpo, ki je nosil velik nahrbtnik. Maske so delale v redu, pol litra kisika na minuto se je že dobro čutilo. Le očala so se nam neprestano rosila. Cicke so vračala zdaj v trojko. Ne vem, če ne bi bilo bolje poskusiti ponoči, ko menda ni vetra, mesečina pa že kar dobro sveti.«

Krizanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12							13			
14				15		16				
17				18		19		20		
	21			22		23				
24	25		26		27		28		29	
30		31		32		33				
34				35		36				
37				38						

VODORAVNO: 1. obala, 2. znamenje slovstnih dirkalnih avtomobilov, 13. država v Indokini, prizorišče »Umazane vojne«, 14. drugo ime za Troju, 15. tuje žensko ime, 16. največja azijska država, 18. visok udarac pri igri z žogo, 19. del prevoznega sredstva, 20. luka v Izraelu, 21. sodobni nemški levoradni klavirski virtuos (Steinberg), 22. elu, 23. sodobni nemški levoradni klavirski virtuos (Steinberg), 24. domače žensko ime, 25. okrasna ptica, 26. čapli podobna močvirna ptica, 27. čapli podobna močvirna ptica, 28. največji tropski ptica, po boje fakšena pri starih Egipčanih, 29. največji ptic, 31. priljubljena rumena ptica pevica, 32. ime pisateljice Mihelice, 34. ime pisatelja iz politika Makrauxa, 35. drugo ime za Nizozemsko Gvajano v Južni Ameriki, 37. rahel stik, 38. veliki česki simfonik in operni skladatelj (Prohaska nevesta).

NAVPIČNO: 1. krožnik najkrajše oblike, 2. srečni utrip, pulz, 3. eden največjih slikarjev vseh časov, katerega 300-letnice smrti smo se spominjali leto (Jutra anatomije), 4. prška črta, 5. različna slovenska, 6. naj veliki impresionistični slikar (Richard), 7. ime českega slikarja, 8. ime ameriške filmske igralke Farrow, 9. gorovjski župnik, ki je dal postaviti stolp na Triglavu, 10. potokano blago, 11. zgorajna okončina, 12. ime Pavle Štefok, 17. medicinski izraz za krepljeno sredstvo, 19. avtomobilska oznaka Kupra, 22. obel, 24. ime črke, 25. večja sila ali ziba na plinu, 27. naslovna junakinja znane Gershwinove opere, 29. veliko albarsko pristančisko, 30. slovenski impresionistični slikar (Matija), 31. velika lesena posoda, 32. pregozov, 33. bajka, 36. kemični snak za renli.

RESITEV PREJNE KRIZANKE
VODORAVNO: 1. sraka, 6. apori, 11. Atenej, 12. kabej, 13. Leeds, 14. Karica, 18. Didi, 18. Sare, 17. on, 18. Ford, 19. NW, 21. bodalo, 24. pora, 26. Gerard, 27. reket, 28. oca, 29. forin, 30. sklad, 31. Faust.

Po 58. členu Statuta
razpisuje
Razpisna komisija

SLOVENSKE FILHARMONIJE V LJUBLJANI

delovno mesto

DIREKTORJA

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:

1. Splošne pogoje za sprejem na delo po Temeljnem zakonu o delovnih razmerjih.
2. Posebne pogoje:
 - a) visoka šolska izobrazba glasbene smeri
 - b) mora biti znan kulturni in družbeni delavec
 - c) dolgoletno uspešno delovanje na področju glasbene umetnosti
 - d) aktivno znanje vsaj enega svetovnega jezika
 - e) pasivno znanje drugega svetovnega jezika.

Prijave sprejema Slovenska filharmonija v tajništvo 15 dni po objavi tega razpisa. Kandidati naj pošljejo vlogo z življenjepisom in drugimi izkazi o izpolnitvi posebnih pogojev na naslov: Slovenska filharmonija, Ljubljana, Trg revolucije 9. O izbihi kandidatov bomo obvestili pismeno v 30 dneh od dneva izbire. Nastop službe se sporazumno določi, osebni dohodek po Pravilniku o osebnih dohodkih delavcev Slovenske filharmonije. 10485

SAP LJUBLJANA LJUBLJANA

Komisija za delovna razmerja

objavlja
prosta delovna mesta za:

blagajničarko
za menzo v Ljubljani

pogoj: srednja ali druga primerna izobrazba s prakso v kuhinjskih blagajnah

receptorja-ko
za Penzion Krpan Logatec

pogoj: srednja strokovna izobrazba z znanjem nemškega ali italijanskega jezika

blagajnika in receptorja
za Porentov dom Kranjska gora

pogoj: srednja strokovna izobrazba z znanjem nemškega ali italijanskega jezika

Kandidati naj vložijo pismene ponudbe v 10 dneh po objavi v kadrovskem oddelku podjetja SAP LJUBLJANA, Ljubljana, Savska 2. Osebni dohodek po pravilniku. Poizkusni rok 60 dni. 10551

KZ NOVA GORICA SEMPETER

bo odprla v petek, dne 28. 11. 1969,
ob 9. uri

nov Z - MARKET
v centru osnovne preskrbe
v Sempetru pri Gorici

V prodaji bo na voljo vse prehrabeno blago, kvalitetno sveže meso, sadje in zelenjava ter razno cvetje. Vljudo se priporočamo. KZ Nova Gorica

SLUŽBA DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA PODRUŽNICA CELJE

razpisuje

licitacijo

za prodajo pisarniških strojev
in raznega inventarja

Licitacija seštevalnih, računskih in pisalnih strojev bo v Podružnici Celje, dne 4. decembra 1969, ob 8. uri.

Licitacija pisalnih miz, stolov in drugih inventarnih predmetov bo v ekspoziturah: Smarje pri Jelišah, 5. decembra ob 8. uri

Soštanj, 8. decembra ob 8. uri

Mozirje, 9. decembra ob 11. uri

Zalec, 9. decembra ob 8. uri

Kolikor ne bo interesentov družbenega sektorja, bomo eno uro po pričetku licitacije vse navedene predmete prodali zasebnikom. 10579

Mnogo prezgodaj nas je zapustila ljubeča žena,
mama, babica, prababica in sestra

Ivanka Tomišić

roj. VRAN

V zadnji domek jo bomo pospremili iz hiše žalosti v četrtek, dne 27. novembra 1969, ob 15. uri.

Zalujoči:

mož Žilko, hčere: Vera, Nada in Ljuba z družinami, sestra Pavla, brat Milan ter drugo sorodstvo

Sežana, Renče, Piran, Nova Gorica, Kavije, Pazin, dne 26. novembra 1969

Za vedno nas je zapustila naša draga ljuba mama,
stara mama, sestra, teta in svakinja

Franciška Suhadolnik

rojena PETELIN

Pogreb drage pokojnice bo v četrtek, 27. 11. 1969, ob 13. uri iz mrliške vežice Adama in Eve na Zalah.

Zalujoči:

sinova Ivan in Milan, hčerka Nada z družinami, vnukinja Nadica in Irena, brat Franc z družino in drugo sorodstvo

Ljubljana, Krvava Peč, 25. novembra 1969

BOLNIŠNICA »DR. PETRA DRŽAJA« LJUBLJANA, VODNIKOVA 62

razpisuje
prosto delovno mesto

ADMINISTRATORJA

za delo v bolnišnici

pogoj: popolna srednja šola ali 2-letna administrativna šola

DVEH SNAŽILK

za čiščenje prostorov v bolnišnici

Osební dohodek po pravilniku o osebnih dohodkih Bolnišnice »Dr. Petra Držaja« v Ljubljani. Poskusno delo po pravilniku o delovnih razmerjih zavoda.

Nastop službe je mogoč takoj ali po dogovoru. S stanovanjski zavod ne razpolaga.

Pismene vloge s podatki o dosedanjih zaposlitvah in krašim življenjepisom naj interesi oddajo osebno pri upravi Bolnišnice »Dr. Petra Držaja« v Ljubljani, Vodnikova 62.

Razpis velja do vključno 6. decembra 1969. 10494

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

razglašča
prosta delovna mesta za:

1. KOREPETITORJA BALETA
2. KNJIZNICARKO — PRIPRAVNIK
3. MIZARJA
4. KROJACA
5. VRATARJA—TELEFONISTA
6. SNAŽILKO
7. KURJACA

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

za delovno mesto pod 1. končana srednja ali višja glasbena šola — klavir; za delovno mesto pod 2. srednja ali višja strokovna izobrazba; za delovno mesto pod 3. in 4. kvalificiran mizar oziroma krojač; za delovno mesto pod 5., 6., 7., nekvalificiran ali polkvalificiran delavec.

Za vsa delovna mesta je predpisano poskusno delo, kandidati bodo sprejeti na delo za nedoločen čas. Ponudbe naj kandidati vložijo v Upravi SNG v Ljubljani, Cankarjeva 11. Nastop službe takoj ali po dogovoru. 10563

V neizmerni žalosti sporočava, da naju je nenadoma za vedno zapustila najina dobra žena in zlata mamica

ŠTEFANIJA DOLNIČAR

roj. BOFULIN

Pogreb drage pokojnice bo v petek, 28. novembra 1969, ob 11.15 iz Jožefove mrliške vežice na Zalah

Zalujoči:

mož Maks s hčerko Valčič in drugim sorodstvom

Ljubljana, 25. novembra 1969

Umrli je naš član

ADOLF GRÖBMING

skladatelj in pedagog

Ohranili ga bomo v častnem spominu

Na zadnji poti ga bomo spremili dne 28. novembra 1969, ob 12. uri iz Jakobove mrliške vežice na Zalah

Društvo slovenskih skladateljev

Ljubljana, 27. novembra 1969

Sporočamo žalostno vest, da je doživel naš dragi mož, oče, stari oče in brat

JOŽE MRAK

strojevodja v pokoju

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, 28. novembra 1969, ob 14. uri iz Petrove mrliške vežice na Zalah v Ljubljani

Zalujoči:

žena Helena, sin Ljubo z ženo Justo, vnukinja Ljubica ter drugo sorodstvo

Ljubljana, Chiasso, Radovljica, Cleweland, 25. novembra 1969

PO HUDEM TRPLJENJU JE ZATISNILA SVOJE
TRUDNE OČI

EMICA KRANJC

POGREB BO V PETEK, 28. NOVEMBRA 1969, OB 13.30
IZ CIRIL-METODOVE MRLIŠKE VEŽICE NA ZALAH

NEUTOLAZLJIVA SESTRA DRAGICA

Po dolgi in mučni bolezni nas je zapustil naš ljubljani mož, oče, dedek in brat

Franc Mlekuž

upokojenec

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, 28. 11. 1969, ob 12.45 iz Kristofove mrliške vežice na Zalah.

Zalujoči:

žena Gizela, sin Franc, hčerka Gizela z družino in drugo sorodstvo

Polje, Vancouver, Ljubljana, 26. novembra 1969

Sporočamo žalostno vest, da je umrl član naše delovne skupnosti, tovariš

Albin Potrpin

motorvodja pri skupnem prevozu na separaciji v Trbovljah

Pogreb dragega pokojnika bo danes, v četrtek, 27. novembra 1969, ob 16. uri na pokopališče na Dobovcu nad Trbovljami.

Pokojnega sodelavca bomo ohranili v dobrem in lepem spominu.

Delovna skupnost Zasavskih premogovnikov in sindikalna organizacija rudarjev

Trbovlje, 26. novembra 1969

PO HUDI BOLEZNI NAS JE ZA VEDNO ZAPUSTIL
NAŠ DRAGI MOŽ, OČE IN DEKA

LOJZE HARTMAN

SODNIK VRHOVNEGA SODIŠČA SRS V POKOJU

POGREB DRAGEGA POKOJNIKA BO V PETEK, 28. NOVEMBRA 1969, OB 10.30 IZ MARIJINE MRLIŠKE VEŽICE NA ZALAH

ZALUJOČI ŽENA ANICA, HČERKI MAJDA IN ALENKA, SINOVA JOŽE IN JANEZ Z DRUŽINAMI IN OSTALO SORODSTVO

LJUBLJANA, SKOFJA LOKA, CELJE, 26. NOVEMBRA 1969

DELOVNA SKUPNOST VRHOVNEGA SODIŠČA SR SLOVENIJE

SPOROČA, DA JE UMRL NAŠ DOLGOLETNI SODELAVEC

LOJZE HARTMAN

SODNIK VRHOVNEGA SODIŠČA SR SLOVENIJE V POKOJU

OHRANILI GA BOMO V TRAJNEM SPOMINU
KOT ODLIČNEGA PRAVNIKA IN DOBREGA TOVARISA

VRHOVNO SODIŠČE SRS

LJUBLJANA, 26. NOVEMBRA 1969

USTAVNO SODIŠČE SR SLOVENIJE

SPOROČA, DA JE UMRL

SODNIK VRHOVNEGA SODIŠČA JUGOSLAVIJE V POKOJU

ANTON KRAJŠEK

SAMOSTOJNI SVETOVALEC USTAVNEGA SODIŠČA SR SLOVENIJE

UGLEDNEGA PRAVNIKA, POZRTVOVALNEGA SODELAVCA
IN DOBREGA TOVARISA
BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU

USTAVNO SODIŠČE SR SLOVENIJE

DELOVNE ORGANIZACIJE V SR SLOVENIJI, KI IŠČEJO DELAVCE

Objava št.90

Osnovne informacije o objavljenih prostih delovnih mestih so dale komunalnim zavodom za zaposlovanje delovne organizacije in bodo objavljene vsak četrtek

Objavljena delovna mesta so prosta praviloma do naslednje objave. Delavci, ki se želijo zaposliti na enem od objavljenih prostih delovnih mest, lahko vložijo svojo ponudbo neposredno pri delovni organizaciji, ki ima prosto delovno mesto

LEGENDA:

Mesto komunalnih zavodov: večji tisk, manjši tisk izpostave

I. kvalifikacija: P	— priložni delavci (ne kvalificirani, polkvalificirani in pomočni uslužbenici)
PS	— poklicna šola (kvalificirani, visokokvalificirani in delavci z nižjo strokovno šolo)
SS	— delavci s redno šolo
VS	— delavci s visoko šolo
Vis	— delavci s višjo šolo
Spec	— delavci specialisti (z dokoncno III. stopnjo akademskega študija)
II. stanovanje: St/ni	— stanovanja ni
St/s	— stanovanje samsko
St/d	— stanovanje družinsko
St/skup	— stanovanje kot skupna nastanitev
III. praksa: Pr/0	— za delovno mesto ni potrebna predhodna praksa
Pr/1—x	— delovno mesto zahteva od 1—x let delovne prakse

KRANJ

Gradis — lesno industrijski obrat — Skofja Loka	1	strojni ključavničar	PS	St-ni	Pr-2
SGP Tehnik — Skofja Loka	10	zidarjev (vajenec)	osem.	St-s	Pr-0
	15	tesarjev (vajenec)	osem.	St-s	Pr-0
	5	železokrivcev (vajenec)	osem.	St-s	Pr-0
	1	kuhara	PS	St-ni	Pr-2
Avtooprema — Tržič	2	ključavničarja	PS	St-ni	Pr-1
Lesnoindustrijska šola Skofja Loka	1	prof. zgodovine, geografije in sociologije	SS	St-ni	Pr-3
	1	lesnoindustrijski teh. (učitelj prak. pouka)	SS	St-ni	Pr-5
Ekonomsko administrativni šolski center — Kranj	1	dipl. ekonomist ekonomske analit. smeri	VS	St-ni	Pr-0
	1	dipl. matematik	VS	St-ni	Pr-0
	1	dipl. matematik	VS	St-ni	Pr-0
	1	dipl. matematik	VS	St-ni	Pr-0
Tovarna verig Lesce	6	strojnih ključavničar.	PS	St-ni	Pr-1
	1	stavbeni ključavničar	PS	St-ni	Pr-2
Almira — Radovljica	1	delavec za koton pletenje (odsližen vojaški rok)	Np	St-ni	Pr-0
Delavska univerza Tomo Brejc — Kranj	1	profesor slovenščine	VS	St-dr.	Pr-0
Turistično prometno podjetje »Creina« — Kranj	4	avtomatiki	PS	St-ni	Pr-2
	5	soferjev D kategorije	PS	St-ni	Pr-več let
	1	ključavničar	PS	St-ni	Pr-2
	3	strugarji	PS	St-ni	Pr-več let
	1	ekonomski tehnik	SS	St-ni	Pr-5
	1	strojni ključavničar	PS	St-ni	Pr-3
Niko — Železniki	1	zidar	PS	St-s	Pr-0
Gradbeno podjetje Tehnik — Skofja Loka	1	ekonomski ali tekstilni tehnik (vodja skladišča gotovega blaga)	SS	St-ni	Pr-0
Tehtilindustrija — rKanj	3	ekonomisti (finančni inšpektorji)	VS	St-ni	Pr-5
	2	ekonomista (analit.)	VS	St-ni	Pr-5
SDK — Kranj	30	delavcev (za priučitev v metalurški stroki)	Np	St-s	Pr-0
	10	premašev	P	St-s	Pr-0
	več	ključavničarjev	PS	St-s	Pr-zaž.
	več	elektrikarjev	PS	St-s	Pr-zaž.
Iskra — Otočec	1	ekonomski tehnik (tajnica samouprav. organov — znanje stroje-pisja in stenografije)	SS	St-ni	Pr-0
	1	strojni ali elektro inženir (analitik dela)	VS	St-ni	Pr-0
	1	elektroinženir (razvijalec)	VS	St-ni	Pr-0
	1	elektroinženir (tehno-log kontrola)	VS	St-ni	Pr-2 (v merilni tehniki)
	1	strojni ključavničar (odsližen voj. rok)	PS	St-ni	Pr-1
	1	finomehanik	PS	St-ni	Pr-2
	1	elektromehanic	PS	St-ni	Pr-2
	1	finomehanik (kontrolor izdelkov)	PS	St-ni	Pr-2
	1	finomehanik (kontrolor mehan. obdelave)	PS	St-ni	Pr-2
	1	strojni ali elektrotehnik (planer kooperacijskih delov)	SS	St-ni	Pr-3
	1	obratni elektrifikar	PS	St-ni	Pr-1
	1	ekonomski tehnik ali komercialist, nabavno-prodajni referent zunanje kooper. (obvezno znanje nemščine)	SS	St-ni	Pr-3
	1	ekonomist (vodja prodaje) znanje nemščine	VS	St-ni	Pr-2

MARIBOR

Agrokombinat Maribor	1	strugarja	PS	St-ni	Pr-3
obrat delavnica Radvanje	1	kmet. strojnika	PS	St-s	Pr-2
obrat Svecina	1	šivnorojce — družina	priluč.	St-dr.	Pr-2
Cevovod Maribor	6	inšt. centr. kurjave	PS	St-s	Pr-5-8
Grafičar Maribor	1	ročni stavec	PS	St-ni	Pr-3
Elektro Maribor	1	dipl. ekonomista — pripravnik	VS	St-ni	Pr-0
Industrijsko montažno podjetje obrat Maribor	1	kurirja (lasten moped)	priluč.	St-ni	Pr-5
Klepovod Maribor	več	VK kleparjev	PS	St-ni	Pr-5
	več	kleparjev	PS	St-ni	Pr-5
	1	dipl. konstr. inž.	VS	St-ni	Pr-2
	2	dipl. stroj. inž.	VS	St-ni	Pr-2
	1	vodja spl. sektorja gradb. ali strojnih tehnikov	SS	St-ni	Pr-0-3
	1	dipl. stroj. inž.	VS	St-ni	Pr-zaž.
	1	VK stroj. ključ.	PS	St-ni	Pr-3
	več	ključavničarjev	PS	St-ni	Pr-zaž.
	več	mizarjev	PS	St-ni	Pr-zaž.
	več	mizarjev	PS	St-ni	Pr-zaž.
	več	mizarjev	PS	St-ni	Pr-zaž.
Majolika Maribor	1	natakarja	PS	St-ni	Pr-3
Mariborska livarna	1	dipl. stroj. inž. ali dipl. metal. inž. ali dipl. ekonomist (vodja nabave)	VS	St-dr.	Pr-2-4
	1	dipl. stroj. inž. (vodja proj. konstr. biroja)	VS	St-ni	Pr-4
MTT Maribor	10	tekst. tehnikov	SS	St-ni	Pr-zaž.
Metalna Maribor	več	dipl. gradb. inž.	VS	St-ni	Pr-zaž.
	več	dipl. ekonomistov	VS	St-ni	Pr-zaž.
	več	strugarjev (odsl. voj. rok)	PS	St-s	Pr-1
	3	strugarje	PS	St-ni	Pr-3
	več	mizarjev	PS	St-ni	Pr-2
	več	ključ. s znanjem obloč. varenja	PS	St-ni	Pr-2

TAM Maribor

	1	organ. oddelk	Vis	St-us.	Pr-0	
	1	revizorja	Vis ali VS	St-us.	Pr-8-10	
	1	vodja rev. odd.	Vis ali VS	St-us.	Pr-8-10	
	1	teh. prevajalec za dok. kataloge in navodila instituta	Vis	St-po dogov.	Pr-zaž.	
	več	dipl. ekonomistov ali ekonomistov za zunanjo trgovino	VS	St-s	Pr-zaž.	
	več	livarjev	PS	St-s	Pr-0	
	več	avtomatiki	PS	St-s	Pr-0	
	več	strugarjev	PS	St-s	Pr-zaž.	
	več	rekarjev	ali priluč.	PS	St-s	Pr-zaž.
	več	brusilcev	ali priluč.	PS	St-s	Pr-zaž.
	več	vtalcev	ali priluč.	PS	St-s	Pr-zaž.
	več	dipl. stroj. inž. tehnološke in energetske smeri	Vis	St-po dogov.	Pr-zaž.	
Tehnograđnje Maribor	5	vajencev za železo-konč. krivca	konč. osem.	St-s	Pr-zaž.	
	2	varilca za obločno varjenje	PS	St-s	Pr-zaž.	
	1	rekarja	PS	St-s	Pr-zaž.	
Tovarna železniških vozil Boris Kidrič Maribor	več	ključavničarjev	PS	St-ni	Pr-zaž.	
	5	plekarjev	PS	St-ni	Pr-zaž.	
	več	elektrovarilcev	PS	St-ni	Pr-zaž.	
	več	avtomatiki	PS	St-s	Pr-zaž.	
	več	avtomatiki	PS	St-s	Pr-zaž.	
	več	strugarjev	PS	St-s	Pr-zaž.	
	5	mizarjev	PS	St-s	Pr-zaž.	
	5	rekarjev	PS	St-s	Pr-zaž.	
	več	dipl. stroj. ing.	Vis	St-po dogov.	Pr-zaž.	
	več	stroj. ing.	VS	St-po dogov.	Pr-zaž.	
Zavod za spomeniško varstvo Maribor	1	konservatorja (umet. zgodovinar)	Vis	St-ni	Pr-0	
	1	dipl. arhitekt	Vis	St-ni	Pr-0	
Zlatorog Maribor	2	referenta v ekon. propagandi	VS	St-ni	Pr-2	
	2	demonstratorja za kozmetiko (lastno osebno vozilo)	SS	St-ni	Pr-zaž.	
Agrokombinat KZ Lenart	1	natakarja	PS	St-s	Pr-5	
	3	buldožeriste	PS	St-s	Pr-1	
	1	kmet. tehnik	PS	St-s	Pr-1	
	1	vodja kooperacije	SS	St-s	Pr-1	
Jeruzalem Ljutomer	1	natakarja	PS	St-ni	Pr-1	

LJUBLJANA

O. S. Valentina Vodnika Ljubljana, Vodnikova 162	1	pred. učitelja fizike in matemat. 10 ur teden.	Vs	St-ni	Pr-0
Klinične bolnice v Ljubljani	1	medicinska sestra II	Viš	St-ni	Pr-0
Otolška klinika	1	zdravstvena admini- stratorka z znanjem stroje-pisja	Ss	St-ni	Pr-0
Interna klinika	2	ključavničarja za delo s plinskimi napravami	Pš	St-ni	Pr-0
Gospodarsko-tehnični obrati	1	vodja prehranske službe (ekonomske, biotehnična fak. ali sorodna fak.)	Vis	St-ni	Pr-3
Infekcijska klinika	1	elektromonter	Pš	St-ni	Pr-0
Klinika za celjnostno kirurgijo	5	medicin. sester III	Ss	St-ni	Pr-0
Kirurška klinika	1	strežnica		St-ni	Pr-0
Očna klinika	1	strežnica		St-ni	Pr-0
	1	zdravnik specializant za določen čas	Vis	St-ni	Pr-0
Inštitut za rentgenologijo	1	rentgenski tehnik	Vš	St-ni	Pr-0
Ortopedska klinika	1	zdravstvena admini- stratorka z znanjem stroje-pisja	Ss	St-ni	Pr-0
Osnovna šola Preserje	1	učitelj	Ss	St-ni	Pr-0
Lesni kombinat Ljubljana	1	saldakontist	Ss	St-ni	Pr-1
DE Uprava, Langusova 8	1	administrator	Ss	St-ni	Pr-3
	1	skupinovodja skladiščnih del	Ss		
		ali	Pš	St-ni	Pr-1
Agrokombinat Emona	15	delavcev za priučitev traktorista, starost nad 18 let		St-sk	Pr-0
obrat Poljedelstvo Domžale	1	zobarski asistent	Pš	St-s	Pr-0
Zdravstveni dom Vrhnika	1	inštruktor praktičnega pouka	Pš	St-ni	Pr-3
Izobraževalni center STT Trbovlje	1	kuhara	Pš	St-ni	Pr-5
Vzgojno varstveni zavod Kolezija Ljubljana	1				

CELJE

Cinkarna Celje	1	d. m. šefa priprave dela — dipl. ing. teh. smeri	VS	St-ni	Pr-5
	1	dipl. ing. geodezije ali tehnik geodet	Vs	St-ni	Pr-več.
	1	šefa nabave (5 let prakse na vod. d. m.)	Vs	St-dr.	Pr-10
	1	šefa prodaje (5 let prakse na vod. d. m.)		St-dr.	Pr-10
	1	dipl. gradb. inž.	Vs	St-ni	Pr-5
	1	dipl. inž. kemije	Vs	St-ni	Pr-zaž.
	1	dipl. tekstil. inž.	Vs	St-ni	Pr-zaž.
	2	dipl. ekonomista	Vs	St-ni	Pr-zaž.
	več	ekonomskih teh.	Ss	St-ni	Pr-zaž.
Cestno podjetje Celje	več	delavcev za proizvodne obrate		St-ni	Pr-0
	več	avtomehaničkov	Pš	St-ni	Pr-zaž.
Železarna Store	več	ključavničarjev	Pš	St-ni	Pr-zaž.
	1	pleškar	Pš	St-s	Pr-0
	več	ključavničarjev	Pš	St-s	Pr-0
Carinarnica Celje	več	strugarjev	Pš	St-s	Pr-0
Zdravstveni dom Celje	1	dipl. pravnik	Vs	St-s	Pr-0
	1	zdravnik spl. pr. v obr. amb. Cinkarna	Vs	St-ni	Pr-1
	1	ekon. tehnik za dol. čas za finančno službo	Ss	St-je	Pr-0
	1	zobno asistentko za zobno ambul. Radeče	Pš	St-ni	Pr-1
	1	zobni zdravnik za zob. amb. Šmarje	Vs	St-dr.	Pr-1
	1	zdravnik spl. pr. za zdrav. postajo Store	Vs	St-ni	Pr-1
VVU Anice Černejeve Celje	1	vzgojiteljica	Ss		
Klima Celje	3	KV monterje centralne kurjave	Pš	St-ni	Pr-0
	1	konstruktor — strojni inž.		St-ni	Pr-zaž.
			Viš	St-ni	Pr-3

VVU Anice Černejeve Celje

Klima Celje

	1	ekonomist — referent prodaje	Viš	St-ni	Pr-3
	1	kovinopleskar	Pš	St-ni	Pr-zaž.
	1	strojni tehnik	Ss	St-ni	Pr-večl.
Skupščina občine Celje	2	d. m. davč. inšpektor. ekonomist	Viš	St-po dogov.	Pr-4
	1	referent za premož. prav. zadeve; pravnik	Viš	St-ni	Pr-4
	1	referent za kaznovanje prekrškov v davčni upravi; dipl. pravnik	Vs	St-po dogov.	Pr-4
	1	referent za finančne analize; dipl. ekon.	Vs	St-po dogov.	Pr-4
Ceste-kanalizacije Celje	2	gradbena teh. za niz. gradnje, pripravnik	Ss	St-ni	Pr-0
Skupščina občine Šmarje pri Jelšah	1	davčni inšpektor	Viš	St-ni	Pr-3
Skupščina občine Sevnica	1	d. m. davčnega inšpektorja	Viš ali Ss	St-ni	Pr-10
Solski center za blagovni promet Celje	1	prof. slov. in nem. j. PU ali P	Viš ali Vs	St-ni	Pr-0
Osnovna šola Tržišče	1	učitelj na podružnični šoli Telče	Vs ali Viš	St-s	Pr-0
Ferralit Zalec	več	stroj. ključavničarjev	Pš ali Viš	St-s	Pr-0
Vzgojno poboljševalni dom Radeče	1	uč. razr. pouka	Viš	St-je	Pr-2
	1	kmetij. tehnik ali vrtnar	Ss ali Pš	St-ni	Pr-2
	1	vodja avtomeh. del. VK ali KV avtomeh.	Pš	St-je	Pr-2—4
Osnovna šola Milan Majcen Sentjanz	1	predm. uč. ali prof. zgodovine, zemljep.	Viš ali Vs	St-ni	Pr-0
	1	predm. uč. ali prof. nemškega jezika	Viš ali Vs	St-ni	Pr-0
	1	učitelj razr. pouka	Ss ali Viš	St-ni	Pr-0
Zavod Ivanke Uranjekove Celje	1	d. m. računovodje (sred. ekon. š. ali viš. komerc.)	Ss ali Viš	St-ni	Pr-10

NOVO MESTO

Iskra Žužembark	1	dipl. strojni inž. tehnolog	VS	St-s	Pr-zaž.
	1	kemijski tehnik — tehnolog	SS	St-ni	Pr-zaž.
Skupščina občine Trebnje na Dolenjskem	1	socialni delavec	VS	St-s	Pr-2

KOPER

Vrtnarsko podjetje »Cvetje« Portorož	2	specializirano cvetličarsko-hortikulturno proizvodnjo rastlin	Kv	St-ni	Pr-dajša
Kreditna banka Koper	1	prilavnik	SS	St-ni	Pr-0
Lama Dekani	1	strojni tehnik	SS	St-ni	Pr-več.
	1	strojni ključavničar	Kv	St-ni	Pr-zaž.

VELENJE

Lesna in pohištvena industrija Marles — Maribor	13	priučeni delavcev v lesni stroki	P	St-ni	Pr-0
Delovna enota	7	mizarjev	PS	St-ni	Pr-0
Tovarna montažnih stavb	1	trgovski pomočnik	PS	St-ni	Pr-zaž.
Podvelka	1	lesni tehnik	SS	St-ni	Pr-0
Rudarski šolski center Velenje	2	dipl. strojna inž.	Vis	St-s	Pr-0
	2	dipl. elektro inž.	Vis	St-s	Pr-0
Železarna Ravne na Koroškem	30	ključavničarjev	PS	St-s	Pr-0
	15	strugarjev	PS	St-s	Pr-0
	5	brusilcev	PS	St-s	Pr-0
	5	rezkalcev	PS	St-s	Pr-0
Splošno gradbeno podjetje Vegrad Velenje	1	dipl. gradb. inž. glavni kalkulant	Vis	St-po dogov.	Pr-2-3
	1	dipl. gradb. inž. priprava dela	Vis	St-po dogov.	Pr-2-3
	1	dipl. pravnik	Vis	St-po dogov.	Pr-2-3
	4	električarje	PS	St-s	Pr-2-3
	10	železokrivcev	PS	St-s	Pr-2-3
	1	gradb. delovod. za delo v Nemčiji z znanjem nem. jezika	VK	St-s	Pr-2-3
Rudnik lignita Velenje	8	elektrikarjev	PS	St-s	Pr-0
	10	strojnih ključavničar.	PS	St-s	Pr-0
	5	avtomog. in el. varilcev	PS	St-s	Pr-0
Šolski center Ravne na Koroškem	1	uč. slov. jez. z estet. vzgojo	Vis	St-d	Pr-0
Trgovsko podjetje Savinja Mozirje	1	mesar	PS	St-s	Pr-zaž.
	1	natakar	PS	St-s	Pr-zaž.
Lesno industrijsko podjetje Slovenj Gradec	1	tehnologa — dipl. les. inž. inženir	Vis	St-d	Pr-3
Skupščina občine Velenje	1	šef katasterskega urada	Vis	St-d	Pr-4
Koroški zdravstveni dom Ravne na Koroškem	1	zdravnik splošne prakse	Vis	St-ni	Pr-zaž.
	1	zobna instrumentarka	PS	St-ni	Pr-zaž.
Komunalno obrtni center Velenje	1	vodovodni inštalater	PS	St-s ali St-d	Pr-3

PRAZNIK JUGOSLOVANOV
PRAZNIK JUGOSLOVANOV
PRAZNIK JUGOSLOVANOV

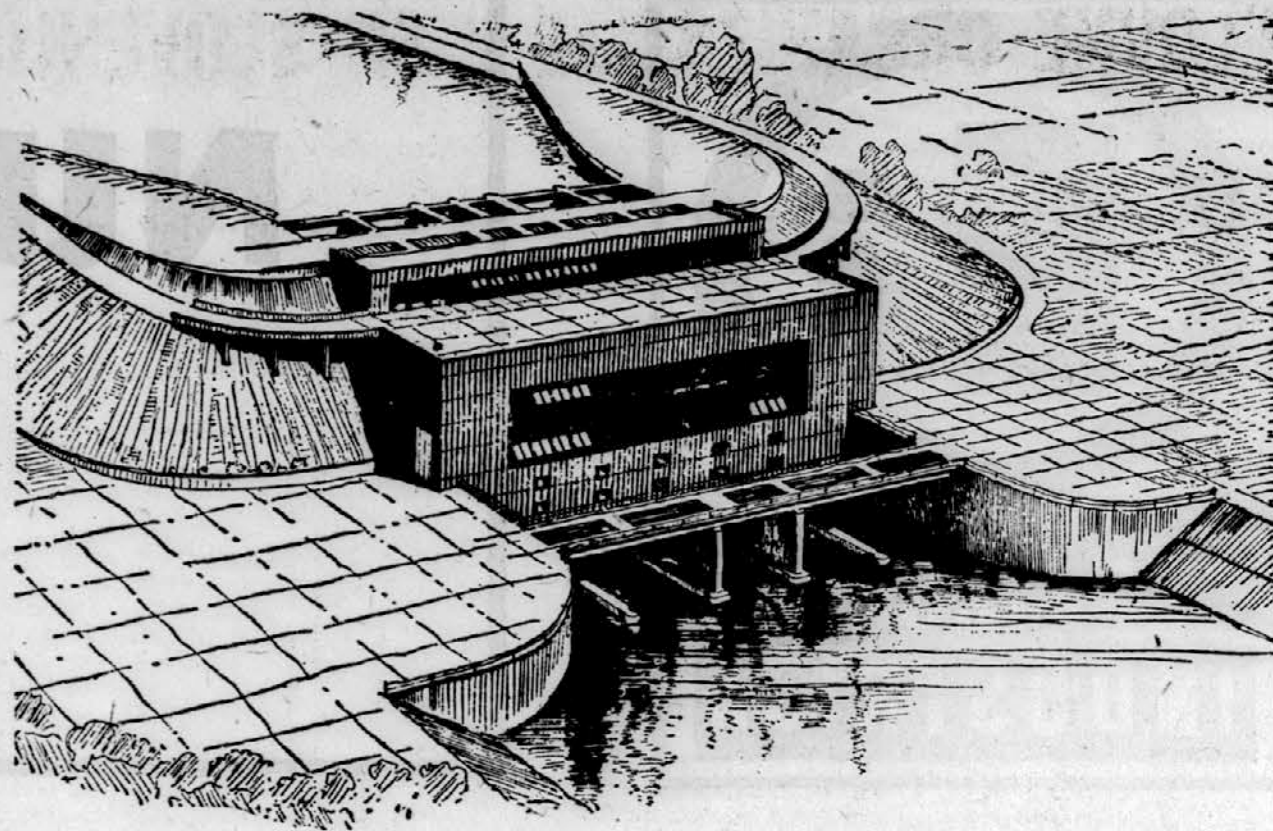
29.
XI.
29.
XI.
29.

ELEKTRO GOSPODARSTVO MARIBOR

PODJETJE ZA PROIZVODNJO, PRENOS IN
OSKRBOVANJE Z ELEKTRIČNO IN TOPLOTNO
ENERGIJO Z OBRATI:

DRAVSKE ELEKTRARNE MARIBOR
ELEKTRARNA BRESTANICA — BRESTANICA
TERMoelektrarna TRBOVLJE — TRBOVLJE
TOPLARNA LJUBLJANA — LJUBLJANA

ČESTITA DELOVNIM LJUDEM ZA DAN REPUBLIKE!

specializirano podjetje za prevoz nafte in naftnih derivatov ter servisne storitve.

čestita vsem poslovnim prijateljem in delovnim ljudem za DAN REPUBLIKE!

CESTNO PODJETJE KOPER

VZDRŽUJE, REKONSTRUIRA IN MODERNIZIRA CESTE I., II. IN III. REDA TER GRADI NOVE CESTE.

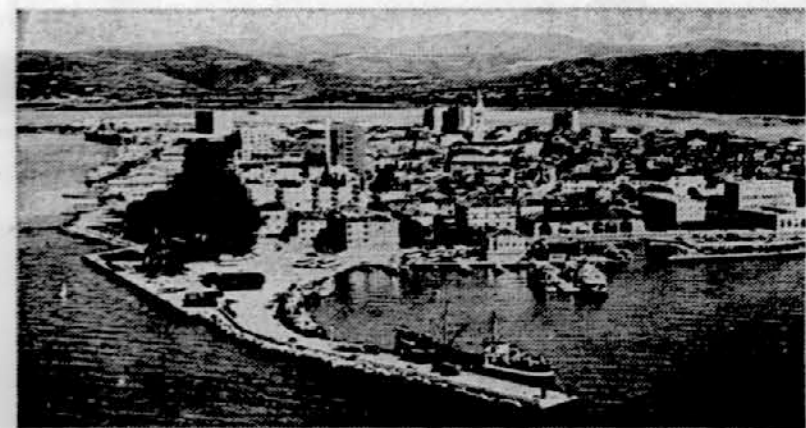
PRIPOROČA SE ZA NAROČILA IN ŽELI VSEM VOZNIKOM SREČNO VOZINJO.

VSEM DELOVNIM LJUDEM SFRJ ČESTITA
ZA DRŽAVNI PRAZNIK — 29. NOVEMBER.
KOLEKTIV

TRGOVSKO PODJETJE ISTRA BENZ KOPER

s svojimi poslovalnicami: Koper I. in II., Izola, Piran, Buje, Umag, Novigrad, Škofije I. in II., Kozina, Divača, Podgrad, Postojna, Stari Trg, Ivančna Gorica, Lazaret, Ljubljana, Plavje in Deskle pri Novi Gorici.

Cenjenim strankam priporočamo naše storitve in čestitamo za dan republike 29. NOVEMBER.

SKUPŠČINA OBČINE KOPER IN DRUŽBENO POLITIČNE ORGANIZACIJE

čestitajo ob dnevu republike vsem občanom ter delovnim in drugim organizacijam.

KOLEKTIV

SOŠKO GOZDNEGA GOSPODARSTVA TOLMIN

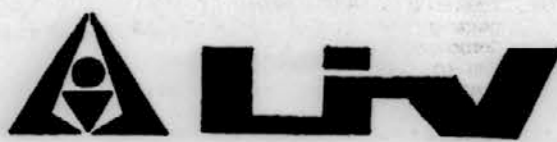
ČESTITA
VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM IN DELOVNIM LJUDEM
ZA DAN REPUBLIKE — 29. NOVEMBER.

KOLEKTIV LIVARNE SIVE LITINE
IN NEŽELEZNIH KOVIN

LIBIS

ILIRSKA BISTRICA

ČESTITA VSEM OBČANOM,
POSLOVNIM PRIJATELJEM
IN DELOVNIM LJUDEM
ZA 29. NOVEMBER —
DAN REPUBLIKE

KOVINSKO PODJETJE Postojna

Čestitamo za praznik republike —
29. NOVEMBER in priporočamo svoje
izdelke:

gradbeno okovje za okna in vrata,
transportna kolesa in vozičke, alumi-
nijske žaluzije, sifone za pomivalna
korita in paralelne primeže.

Iskrene čestitke vsem občanom in delovnim ljudem
širo po naši domovini za DAN REPUBLIKE

SKUPŠČINA OBČINE PIRAN
IN DRUŽBENO POLITIČNE ORGANIZACIJE

KOLEKTIV ZAVODA POSTOJSKE JAME POSTOJNA

ČESTITA VSEM
POSLOVNIM PRIJATELJEM
IN DELOVNIM LJUDEM
ZA DAN REPUBLIKE —
29. NOVEMBER

KOMUNALNO OBRATNO PODJETJE

TOLMIN

izvaja vse vrste nizkih gradenj,
nudi obrtniške, gostinske stori-
tve in prodaja gradbeni material
na drobno in debelo.

Ob prazniku 29. novembra
čestita vsem potrošnikom.

TOVARNA KRN KLAVŽE

IZDELUJE DEL POHIŠTVENEGA
PROGRAMA ZA MEBLO NOVA
GORICA — OMARICE ZA ČEVlje
IN PREDSOBNE GARNITURE.

OB PRAZNIKU REPUBLIKE 29.
NOVEMBRU ČESTITAMO VSEM
CENJENIM ODJEMALCEM IN
SODELAVCEM

TRGOVSKO PODJETJE

MESO MARIBOR

TRGOVINA Z ŽIVINO, MESOM
IN MESNIMI IZDELKI

ČESTITAMO KUPCEM IN
DRŽAVLJANOM
ZA DAN REPUBLIKE

TRGOVSKO PODJETJE

UNIVERZAL IDRIJA

ČESTITA ZA PRAZNIK REPUBLIKE VSEM ODJEMALCEM IN
POSLOVNIM PRIJATELJEM

GOSTINSKO PODJETJE

SEŽANA V SEŽANI

s svojimi obrati:

HOTEL TRIGLAV, SEŽANA
HOTEL TABOR, SEŽANA
RESTAVRACIJA MOHORČIČ, SEŽANA
JADRAN, KOZINA

ČESTITA CENJENIM GOSTOM IN
VSEM DELOVNIM LJUDEM ZA PRAZ-
NIK REPUBLIKE TER SE TOPLO PRI-
POROČA.

KOLEKTIV

DELOVNA SKUPNOST

TOVARNE ORGANSKIH KISLIN ILIRSKA BISTRICA

IZDELUJE:

CITRonsKO KISLINO —
VINSKO KISLINO
IN MLEČNO KISLINO

ČESTITA
VSEM DELOVNIM LJUDEM
JUGOSLAVIJE ZA 29. NOVEMBER —
DAN REPUBLIKE

Kolektiv podjetja

RIŽANSKI VODOVOD KOPER

želi svojim poslovnim prijateljem in
delovnim ljudem veselo praznovanje dneva
republike.

Delovni kolektiv podjetja

EMBALAŽNI SERVIS Koper

izdeluje embalažo vseh vrst, se priporoča
za cenjena naročila, hkrati čestita poslov-
nim prijateljem in delovnim ljudem za
praznik republike.

Agraria Koper

KMETIJSKO PREDELOVALNI ZADRUŽNI KOMBINAT

Delovni kolektiv

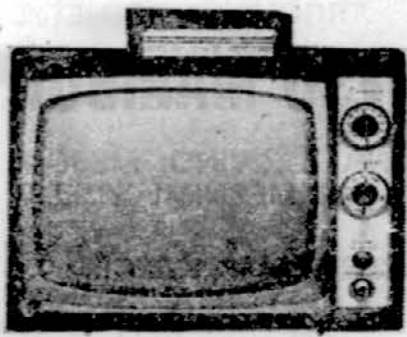
AGRARIA Koper

čestita
vsem poslovnim
prijateljem,
kmetovalcem
in delovnim ljudem
za praznik
republike —
29. november /
ter jim želi veselo
praznovanje.

NUDI MOŽNOST:

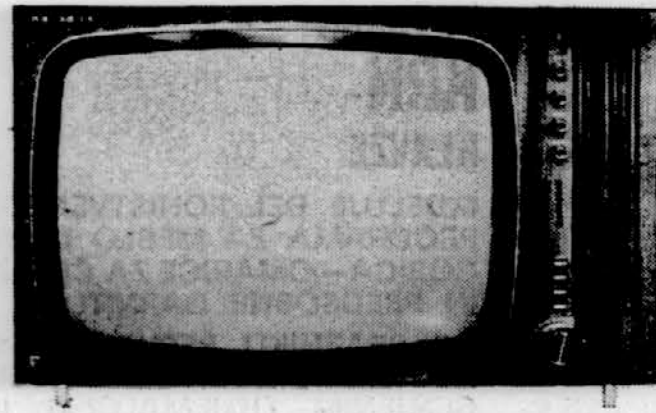
ŠOLAM, FAKULTETAM IN PREDŠOLSKIM USTANOVAM,
DA BODO LAHKO KUPILI PO NAJBOLJ UGODNIH CENAH
IN NA ODPLAČILO TELEVIZIJSKE SPREJEMNIKE

MINIVOX

Tip TV 8735

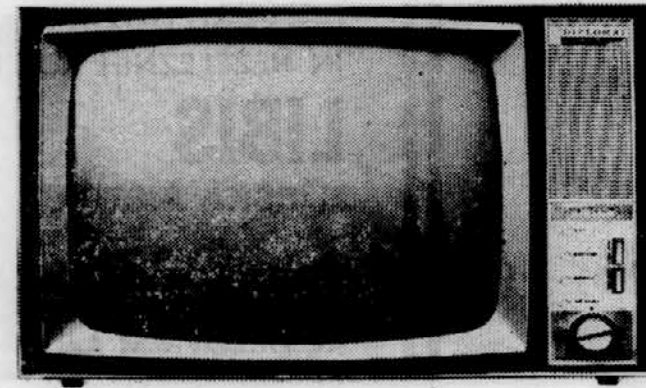
Popolnoma transistoriziran prenosni TV sprejemnik. Katodna cev 28 cm. Možnost sprejema I. in II. programa. Cena 2.350 din

NAISUS

Tip TV 8816

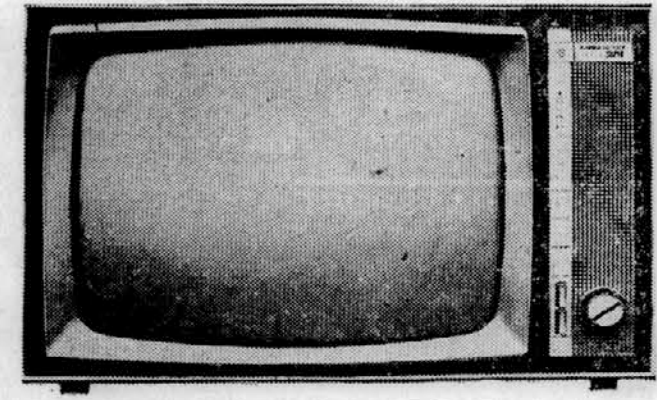
Sprejemnik s tiskanim vezjem. — Katodna cev 59 cm. Možnost sprejema I. in II. programa. Cena 2.520 din

DIPLOMAT LUXUS

Tip TV 8802

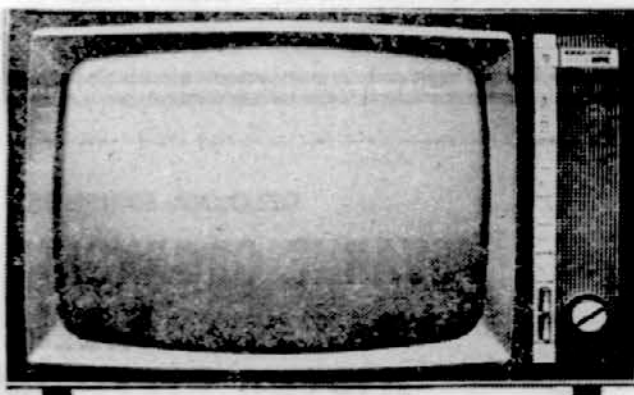
TV sprejemnik s šasijo kompletno izdelano v tiskani tehniki. Možnost sprejema I. in II. programa. Cena 2.520 din

AMBASADOR SUPER

Tip TV 8800

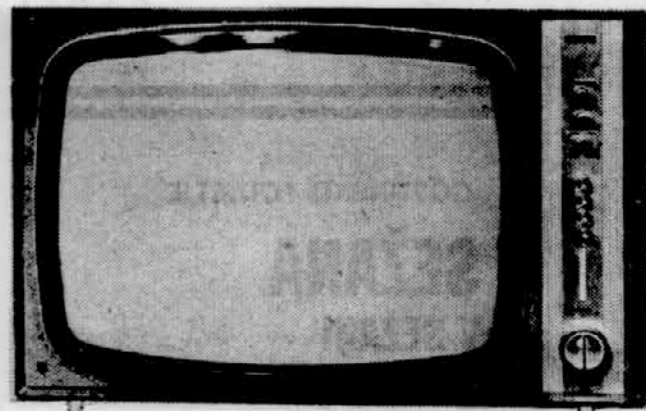
Sprejemnik kompletno izdelan v tiskani tehniki. Katodna cev 59 cm. Možnost sprejema I. in II. programa. Cena 2.400 din

AMBASADOR SUPER

Tip TV 8800/AD

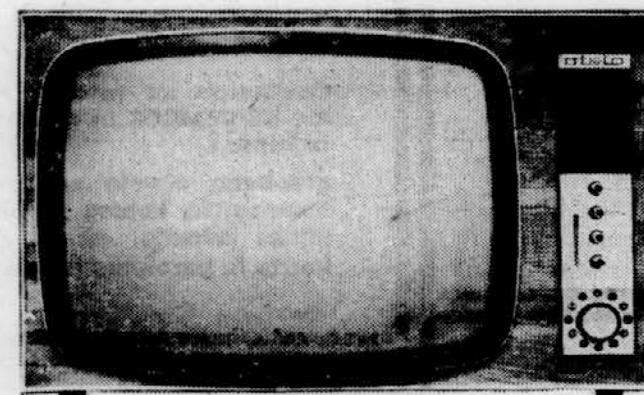
Sprejemnik kompletno izdelan v tiskani tehniki. Katodna cev 59 cm. Možnost sprejema I. in II. programa. Cena 2.460 din

PACIFIK

Tip TV 8702

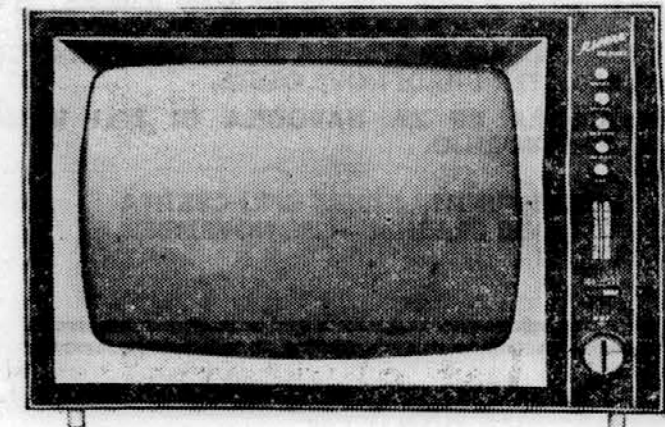
Sprejemnik s tiskanim vezjem. — Katodna cev 59 cm. Možnost sprejema I. in II. programa. Cena 2.640 din

OTELO

Tip TV 8807

TV sprejemnik s šasijo kompletno izdelan v tiskani tehniki. Katodna cev 59 cm. Možnost sprejema I. in II. programa. Cena 2.400 din

RIVIERA DE LUXE

Tip 8803

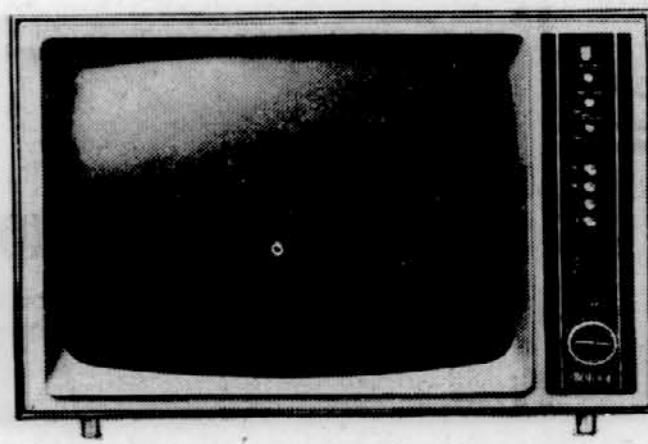
Sprejemnik kompletno izdelan v tiskani tehniki. Katodna cev 59 cm. Možnost sprejema I. in II. programa. Cena 2.580 din

PINOKIO

Tip TV 474/U

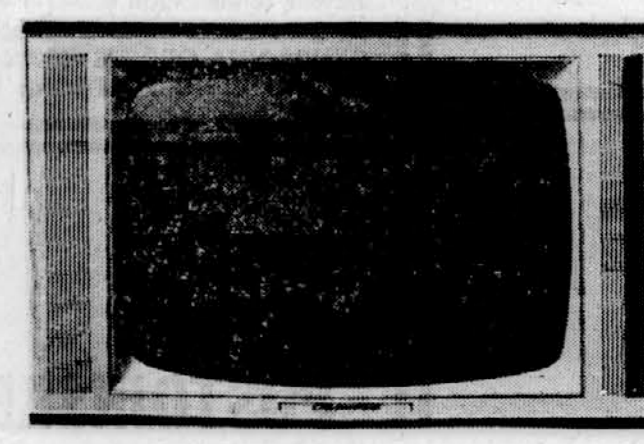
Sprejemnik s tiskanim vezjem. — Katodna cev 47 cm. Možnost sprejema I. in II. programa. Cena 1.764 din

MEDIANA

Tip TV 8801

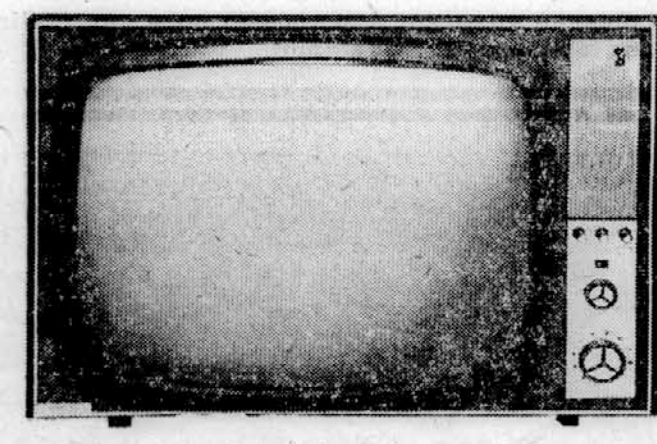
Kompleten sprejemnik s tiskanim vezjem. Katodna cev 59 cm. Možnost sprejema I. in II. programa. Cena 2.448 din

KOZARA

Tip TV 525/U

TV sprejemnik s tiskanim vezjem. Katodna cev 59 cm. Možnost sprejema I. in II. programa. Cena 2.340 din

VRBAS

Tip TV 672/U

TV sprejemnik s tiskanim vezjem. Katodna cev 59 cm. Možnost sprejema I. in II. programa. Cena 2.520 din

Navedene cene so maloprodajne, ki se pri prodaji za šole znižajo za znesek zveznega, republiškega in občinskega davka — skupno 16,67%, računajoč od maloprodajne cene. Televizijske sprejemnike lahko kupite na odplačilo na 20 mesecev z 8 % obresti letno.

Servisne storitve v garancijskem roku in po izteku garancijskega roka zagotovimo v večjih krajih v 24 urah, v oddaljenejših krajih v 3 dneh.

Če bo potrebno za popravilo dalj časa, bomo dali šoli začasno uporabo drug televizijski sprejemnik.

VSA POJASNILA DOBITE NA NASLEDNJIH NASLOVIH:

Prodajni sektor GSP v Nišu, tel. 018/33-595
Prodajno-servisna mreža v Beogradu, Oblakovska 51, tel. 011/25-175
Trgovinsko predstavništvo, Beograd, Oblakovska 51, tel. 011/20-176
Trgovinsko predstavništvo, Zagreb, Frankopanska 12, tel. 041/38-132
Trgovinsko predstavništvo, Ljubljana, Gregorčičeva 13, tel. 061/24-609
Trgovinsko predstavništvo, Sarajevo, Dženetića Cikme 12, tel. 071/37-147
Trgovinsko predstavništvo, Titograd, Bratstva i jedinstva b. b., tel. 081/23-286
Trgovinsko predstavništvo, Skopje, Kej 13 novembar 67, tel. 091/34-901
Trgovinsko predstavništvo, Niš, Filipa Kljajića 15 a, tel. 018/25-259
Stovarište, Novi Sad, Železnička 26, tel. 021/51-039
Stovarište, Split, Radničko šetalište 24, tel. 902/44-560
Stovarište, Rijeka, Rade Končara 19, tel. 902/23-046
Stovarište, Dubrovnik, Obala N. Tesle 23, tel. 050/68-94
Stovarište, Banja Luka, Grge Martića 4 a, tel. 078/21-018

JUTRANJKA — po načrtani poti naprej

OB LETOŠNJEM DNEVU REPUBLIKE BO DELOVNI KOLEKTIV »JUTRANJKE«, NAŠ PRIZNANI PROIZVAJALEC OTROŠKE KONFEKCIJE IZ SEVNICE, PRAZNOVAL NOV DELOVNI USPEH, KI JE VELIKEGA POMENA ZA RAZVOJ TOVARNE IN SEVEDA STROKE SAME.

Dokončana bo druga faza modernizacije tovarne, ki bo omogočala sodobno in moderno proizvodnjo. Tovarna je torej na pragu razširitve novih kapacitet, ki bodo v prihodnje zaposlovali kar 800 ljudi. Vsekakor pa je »Jutranjka« postala v preteklih sedmih letih resen in soliden faktor pri proizvodnji otroške konfekcije in nedvomno stopa v krog proizvajalcev otroške konfekcije, ki imajo svoj prostor v evropskem prostoru. Zanimivo je, da je »Jutranjka« uspelo napraviti tak vzpon v kakovosti izdelkov in v razširitvi kapacitet v kratkem času, saj je komaj 1962. leta pričel s trdim delom majhen kolektiv — štel je 31 članov — in v skromnih začetnih pogojih jel prvi uvajati tovrstno proizvodnjo, ki jo je vse bolj krepil in negoval. Tako danes podjetje ustvarja pogoje za boljše in uspešnejše delo, za tisto, kar nekdanji ni bilo mogoče.

Pred prazničnim dnevom smo obiskali podjetje »Jutranjka« v Sevnici in zastavili direktorju podjetja, tov. Karlu Vehovarju, nekaj vprašanj, med drugim tudi to, kaj meni o perspektivi podjetja. Povedal je:

»Brez kompromisa smo odločeni doseči evropsko produktivnost, ker se zavedamo, da bomo le tako opravičili bistveni pogoj delovanja našega podjetja in zadostili potrebam trga.

Neodložljivo pa pričakujemo od pristojnih forumov — je nadaljeval tov. Vehovar — da se ukine prometni davek na otroško konfekcijo, ker je nevzdržen in so cene zlasti zaradi tega previsoke. Vsi vemo, da mora imeti otrok najmanj vsako leto novo oblečilo, kar pri odraslih osebah ni nujno. To dejstvo pa zahteva diferencirano stopnjo prometnega davka. Ta okolnost je upoštevana po vsem svetu, medtem ko pri nas odlagamo rešitev tega problema v nedogled.

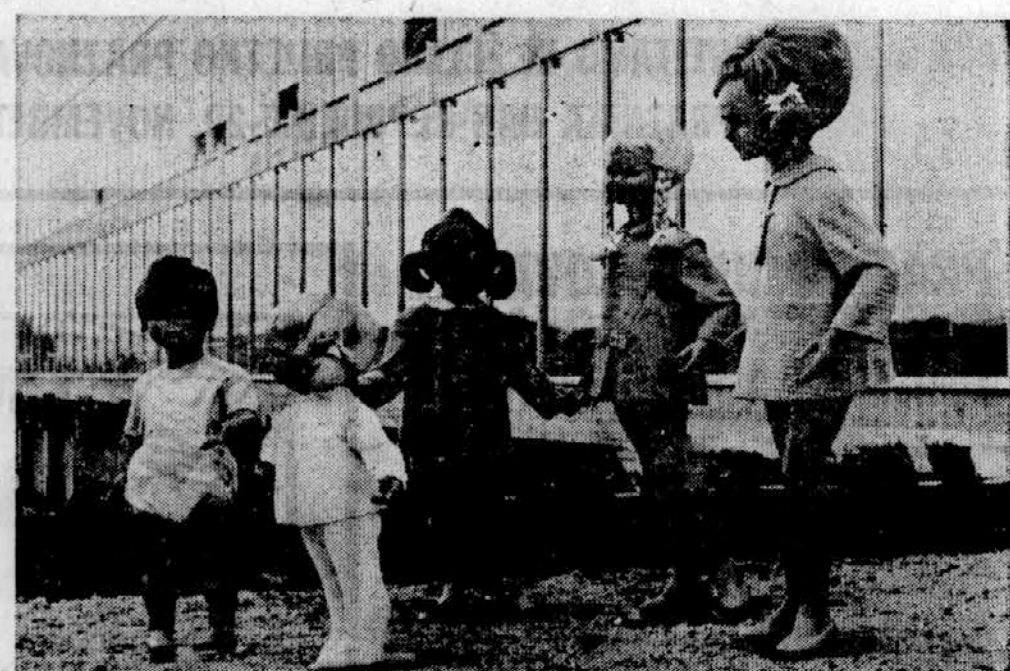
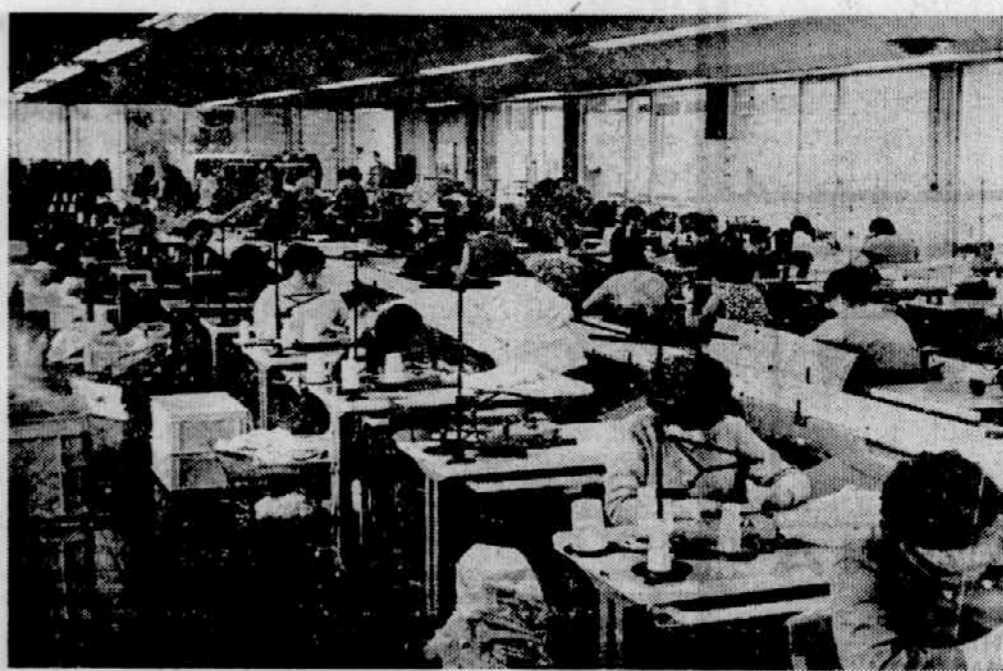
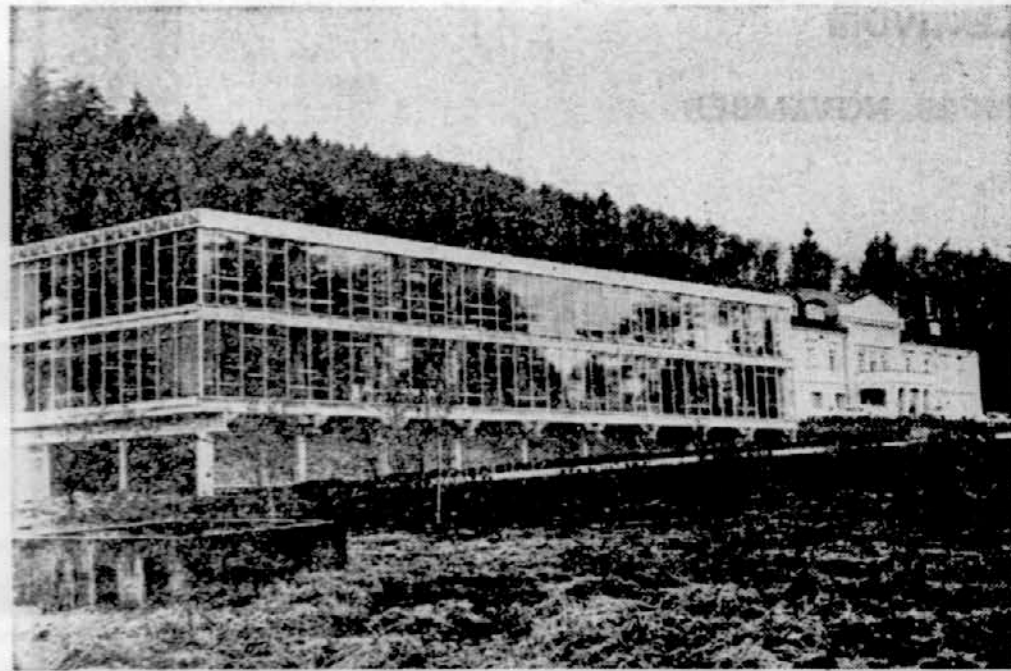
Prepričan sem — meni tov. Vehovar — da je »Jutranjka« v stanju, da se ob ustvarjenih pogojih sooči z vsako tovrstno evropsko proizvodnjo — vendar ob pogojih, ki to omogočajo. Zavedamo se, da je bilo in bo tudi v prihodnje osnovno breme na nas samih. Iluzija pa je, če kdo misli, da lahko kolektiv reši vse sam. S tem spet mislim konkretno na omejen davek, ki ni življenjski in zavira razvoj. To je občutno toliko bolj, ker naš trg nima primerne blaga za otroško konfekcijo — ne po ceni in ne po kakovosti!«

Ze primerjava rezultatov v lanskem in letošnjem letu kaže, da se pri »Jutranjki« program razvoja solidno razvija. Pogled nazaj pa razodeva, da je koncept z modernizacijo tovarne nastal v samem podjetju in je za realizacijo tega največ prispeval sam kolektiv, da ne omenjamo velike podpore občinske skupščine vsaj v moralnem pogledu. Sedanje stanje podjetja pa si predstavimo z naslednjimi kazalci:

Leto	Zaposleni	Brutoproizvodnja	Obratni prostori
1962	31	120 milijonov st. din	250 m ²
1969	500	3.600 milijonov st. din	nad 4000 m ²
do konca 1970	100 priložujejo	7-8 milijard	

Podjetje bo tudi v prihodnje — kot rečeno — obdržalo začrtano smer proizvodnje, to je v glavnem konfekcijo za dekleta od prvega do šestnajstega leta starosti. V ta namen vzdržuje stike z vsemi ustreznimi središči Evrope, sodeluje na vseh sejmih, ki prinašajo novosti za otroke, na revijah, razstavah itd., ima stalnega kooperanta v Zahodni Nemčiji tako glede surovin, predelave, tehničnih in drugih vprašanj. Kar pa zadeva trg, kamor odhajajo izdelki znamke »Jutranjka« Sevnica, pa lahko napišemo, da so ti izdelki v široki izbiri na voljo v vseh boljših trgovinah in modnih hišah Jugoslavije. Podjetje že štiri leta izvažajo in tudi v tem pogledu zaznamuje lep napredek, saj bodo npr. v prihodnjem letu izvoz povečali za 20 odstotkov.

Podjetje je za dosego svojega razvojnega programa ustanovilo lasten priučitveni center, ki se je zelo izkazal sprito tega, da je ta panoga pri nas med manj razvitimi. Največjo pozornost pa podjetje posveča kadrom in organizaciji notranjih služb, ki so se v zadnjem razdobju formirale že tako, da je v tem pogledu dan soliden temelj za delovanje podjetja. Lasten modelarsko konstruktorski sektor, raziskava trga, načrtna nabava blaga in razvojni sektor že dajejo osnove bodočega dela, ki se mora v prihodnje naglo modernizirati.

KOPITARNA SEVNICA

tel. 068-74-169,

razpisuje

PISMENO LICITACIJO

za prodajo prostih osnovnih sredstev

Inv. št.	Naziv osnov. sredstva	Izključna cena
209	elektromotor 25 kw	po dogovoru
745	stružnica PUSK s kopirno napravo	30.000,00 ND
857	kovinska cisterna 2,35 m ³	2.000,00 ND
968	stroj za izdelavo betonskih blokov	1.500,00 ND
584	elektrokara EK-1	5.000,00 ND
735	skobeljni stroj — šeping KB-700	30.000,00 ND
856	varilni agregat	6.000,00 ND
919	politovorni avto »Zastava-615«	1.000,00 ND
877	osebni avto Fiat-750	4.000,00 ND

Pismena licitacija bo dne 5. decembra 1969, ob 10. uri v sejni sobi podjetja za družbeni sektor in za ostanek neprodanih osnovnih sredstev družbenem sektorju, dne 8. decembra 1969, ob 10. uri za zasebno interesente.

Ponudbe z višino ponudene cene oddajte osebno v zaprti ovojnici komisiji za prodajo osnovnih sredstev na dan licitacije. Poleg ponudbe izročite pooblastilo in bisno bariran ček za družbeni sektor, za zasebno plačilo v gotovini plus 21,5 odstotni prometni davek na izlicitrano ceno.

Ogled osnovnih sredstev je mogoč vsak delovni dan od 6. do 13. ure.

Interesenti naj se zgledajo v tehničnem oddelku podjetja. 10564

Največja koroška specialna trgovina z blagovi

J. GRANTNER

KLagenfurt — CELOVEC, BAHNHOFSTRASSE 20

vam nudi

150 cm široke angl. kamgarne po 8S 100.— do 160.—
150 cm široke Crimplene, uni in vzorčaste od 120.— dalje
140 cm široko angleško blago iz čiste volne za obleke po 100.—

Brezkonkurenčno poceni!

ISKRA

TOVARNA ELEMENTOV
ZA ELEKTRONIKO
LJUBLJANA — STEGNE
V ZP ISKRA KRANJ

vabi k sodelovanju za obrat FERIT:

konstruktorja orodij in naprav
strojni inženir, urejena vojaščina ali strojni tehnik z najmanj 5-letno prakso na podobnem delu.

pomočnika vodje proizvodnje
strojni inženir, kemijski ali elektroinženir z nagnjenjem za organizacijo dela ali tehnik enakih strok z najmanj 5-letno prakso na podobnem delu.

vodje oddelka oblikovalnice
strojni tehnik z nekajletno prakso ali VK mojster — orodjar ali strojni ključavničar z najmanj 5-letno prakso.

referenta splošnega oddelka
za vodenje transporta, vzdrževanje zgradb, vratar-ske službe, čiščenje in drugih splošnih poslov. Zaželena srednja strokovna izobrazba.

tehnologa montaže
elektromehanič šibki tok, zaželena praksa, urejena vojaščina

vodjo izmene oblikovalnice
orodjar ali strojni ključavničar z nekajletno prakso, urejena vojaščina

dva strojna ključavničarja za vzdrževanje
VK ali K stroj, ključavničar z nekajletno prakso Za vsa delovna mesta je predvideno poskusno delo po Pravilniku o delovnih razmerjih. Interesenti naj predložijo pismene ponudbe z opisom dosedanjega dela do 10. decembra t.l. Kadrovske soc. oddelku tovarne. Prevoz od središča mesta do tovarne je zagotovljen. 10459

Firma
STRANSIANI
TRST,
Via XXX.
Ottobre 16

zavese iz Teritala.
Diolena
odeje iz volne
pohištveno blago
vseh vrst, tudi iz
kretona
platneno blago
za rjuhe
in garniture
namiznih prtov
preproge
Cene ugodne —
obiščite nas!

Magazzini

FELICE

TRST

Via Carducci 41

(nasproti pokrite tržnice)

Kupite lahko po najugodnejših cenah:

HLACE — JOPICE — PLASCE
in LUDNA — DEŽNE PLASCE za
moške in ženske — SUNDE in
VETRNE JOPICE vseh vrst.

Za tistega, ki gre v Trst

mikser in mlinček za kavo	3.000 lir
gramofon za avto	7.500 lir
avtoradio »Blaupunkt«	20.000 lir
avtoradio »Grundig« (dolgi, kratki in srednji val)	24.000 lir
mlinček za kavo	1.740 lir
magnetofon	20.000 lir

Olivetti pisalni stroj
Pralni stroj po izrednih cenah
za izvoz
gumijasta tesnila na steklu
za CANDY, ZOPPAS in REX

IZREDNA CENA

za tistega, ki bo predložil ta odrezek
avtoradio + antena + zvočnik + maska +
blokiranje motorja 3.900 lir za 20.000 lir

RADIO TREVISAN

TRST, Corso Italia 10 (center)

"DARWIL" URE ZASTONJ

TUDI ZA VAS

če izpolnite nagradni kupon, objavljen v vsaki so-
botni številki DELA.

NE ZAMUDITE TE PRILOŽNOSTI!

HOTEL »SLAVIJA« MARIBOR

razpisuje

naslednja prosta delovna mesta:

TRI DELOVNA MESTA

kvalificiranih natakarkarjev

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnje-
vati še te pogoje:

a) kvalificiran natakarkar s 5-letno prakso.

Pismene ponudbe z navedbo dosedanjih zaposlitev
in dokazila o šolski in strokovni izobrazbi spreje-
ma sekretariat podjetja.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

Osební dohodki in poskusno delo po pravilniku.
Zaposlitev je možna takoj ali po dogovoru. 10456

SKUPŠČINA OBČINE CERKNICA

Komisija za volitve in imenovanja in Svet
delovne skupnosti organa uprave Skupščine
občine Cerknica

Na podlagi 43/1 Temeljnega zakona o sploš-
nih sodiščih (Ur. list SFRJ, št. 7/65), sklepa
4. redne seje obeh zborov Skupščine občine
Cerknica, ki je bila dne 30. 9. 1969 in 19. čl.
Pravilnika o samoupravljanju in delovnih raz-
merjih delavcev v delovni skupnosti uprave
Skupščine občine Cerknica

razpisujeta naslednji

NATEČAJ

za zasedbo naslednjih prostih delovnih mest:

1. SODNIKA
Občinskega sodišča na Rakeku
2. NAČELNIKA
oddelka za gospodarstvo in finance
3. TRŽNEGA INŠPEKTORJA
4. DAVČNEGA IZVRŠITELJA

POGOJI:

pod tč. 1. mora kandidat poleg splošnih po-
gojev izpolnjevati pogoje iz 1. in 2. odst. 40.
čl. Temeljnega zakona o splošnih sodiščih
pod tč. 2. visoka strokovna izobrazba in 5 let
upravne prakse
pod tč. 3. višja strokovna izobrazba in 1 leto
prakse
pod tč. 4. srednja strokovna izobrazba

Osební dohodek je urejen po Pravilniku o delitvi
osebni dohodkov občinskega sodišča na Rakeku
oz. po Pravilniku o sredstvih in delitvi dohodka v
upravnem organu Skupščine občine Cerknica.

Kandidati, ki izpolnjujejo navedene pogoje, naj vlo-
žijo prijave v 15 dneh po objavi tega natečaja (za
delovno mesto pod tč. 1 in 2. Komisiji za volitve
in imenovanja SOB Cerknica oz. za delovno mesto
pod tč. 3 in 4. Svetu delovne skupnosti SOB Cerknica)
z vsoto potrebne dokumentacije — prepisom diplo-
me ali spričevala oz. potrdilo o opravljenem pravo-
sodnem izpitu, kolikovane z 0,50 din državne takse.
Za delovno mesto pod tč. 4. velja natečaj do za-
sedbe.

Komisija za volitve in imenovanja oz. Svet delovne
skupnosti bosta sprejela oz. imenovala kandidata
obvestila najpozneje v 8 dneh po imenovanju oz.
sprejetju na ustreza delovna mesta, kakor tudi
druge kandidate o izidu tega natečaja.

Komisija za volitve in imenovanja
Svet delovne skupnosti Skupščine občine Cerknica
10471

**Samo ob priložnosti
bližajočih se praznikov!**

RADIO S. ROSELLI

TRST, Via Tor S. Piero 2
(300 m od žel. postaje)

AVTORADIO

AUTOVOX

antena s ključem — zvočnik itd.
hkrati z montažo

SAMO 32.000 LIR

1-letna garancija

Razen tega tudi avtoradio AUTOVOX
od 22.000 lir dalje

LIK »SAVINJA« CELJE

razglaš

prosto delovno mesto

direktorja

tovarne pohištva v izgradnji

Poleg splošnih pogojev mora kandidat iz-
polnjevati še naslednje pogoje:
Diplomiran strojni inženir, po možnosti s
prakso za gradnjo novih obratov;
Aktivno znanje nemškega jezika.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju gornjih
pogojev pošljite v 15 dneh od dneva objave na
naslov: LİK »Savinja« Celje, Mariborska 116,
splošno-kadrovski sektor. 10580

JUCOTEHNIKA

TRGOVSKO PODJETJE S TEHNIČNIM MATERIALOM
NA VELIKO IN MALO, ZASTOPSTVO TUJH FIRM IN UVOZ
LJUBLJANA, POD TRANČO 2

vabi k sodelovanju
in takoj sprejeme

VODJO PRAVNE SLUŽBE

Poleg splošnih pogojev za sprejem mora kandidat
izpolnjevati še naslednje:

da je diplomirani pravnik z nekajletno prakso v
delovnih organizacijah — zaželen je sodniški izpit;
da uspešno opravi 3-mesečno poskusno delo.

Sprejeti kandidat bo sprejet na delo za nedoločen
čas. Delo je treba nastopiti najkasneje do 1. 1. 1970.

Ponudbe s potrebnimi dokazili o izpolnjevanju po-
gojev, z navedbo dosedanjih zaposlitev in kratkim
živiljenjepisom pošljite na naslov: »Jugotehnika«,
kadrovska služba, Ljubljana, Pod trančo 2
do 10. 12. 1969. 10531

LEK
TOVARNA
FARMACEVTSKIH
IN KEMIČNIH IZDELKOV
LJUBLJANA, Celovška cesta 135

VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM,
DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM

ČESTITAMO IN ŽELIMO PRIJETNO PRAZNOVANJE
PRAZNIKA DAN REPUBLIKE-29. NOVEMBER

PRAZNIK JUGOSLOVANOV
PRAZNIK JUGOSLOVANOV
PRAZNIK JUGOSLOVANOV

29.
XI.
29.
XI.
29.

PODJETJE ZA POPRAVILO
IN IZDELAVO TEHTNIC,
TEŽNIH FINOMEHANIČNIH
IN MERILNIH NAPRAV
LJUBLJANA, Gornji trg 44

Servisi:

LIBELA, BIZERBA, FLORENZ in OMAS.

Cenjenim strankam in delovnim
ljudem čestitamo za praznik -
29. november.

Vsem cenjenim strankam, poslovnim prijateljem in delovnim ljudem
čestita in želi prijetno praznovanje OB DNEVU REPUBLIKE 29. NOVEMBER.

„JUB“ KEMIČNA INDUSTRIJA
DOL PRI LJUBLJANI

SE PRIPOROČA ZA NAKUP NAŠIH IZDELKOV

GOSTINSKO PODJETJE „VIČ“

LJUBLJANA, TRŽAŠKA CESTA 5

s svojimi obrati: Gostilna »MIRJE« Tržaška 5,
Gostilna »OTOK VIS« Tržaška cesta 46 in Gostilna »TRNOVO« Pred Konjušnico 4
NUDIMO CENJENIM GOSTOM PRIZNANA DOMAČA JEDILA TER PRISTNA VINA V PESTRI IZBIRI.
CENE SOLIDNE, KVALITETA DOBRA.

Za obisk se priporočamo in čestitamo vsem cenjenim gostom in delovnim ljudem
za praznik 29. november.

GRADBENO PODJETJE „BEŽIGRAD“

LJUBLJANA, PODMILŠČAKOVA 24

GRADI VSE VRSTE OBJEKTOV PO KONKURENČNIH CENAH.

Se priporočamo in čestitamo vsem kolektivom, investitorjem in občanom
za praznik 29. november.

ŽIČNICA

tovarna strojev, strojnih naprav in transportnih naprav, livarna barvnih kovin
LJUBLJANA, TRŽAŠKA CESTA 49

ČESTITA IN ŽELI PRIJETNO PRAZNOVANJE OB DNEVU REPUBLIKE 29. NOVEMBER VSEM
POSLOVNIM PRIJATELJEM IN DELOVNIM LJUDEM.
Priporočamo naše specialne stroje za finalno obdelavo lesa, sušilnice za les in druge naprave
ter odlične barvnih kovin.

AGROKOMBINAT EMONA LJUBLJANA

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 4

S SVOJIMI OBRATI

ČESTITA VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM
IN DELOVNIM KOLEKTIVOM

ZA PRAZNIK 29. NOVEMBER

KOLEKTIV
GRADBENEGA INDUSTRIJSKEGA PODJETJA
GRADIS
LJUBLJANA

ČESTITA IN ŽELI PRIJETNO PRAZNOVANJE
ZA DAN REPUBLIKE - 29. NOVEMBER
VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM IN DELOVNIM LJUDEM.

Koteks Tobus

NAGRADNO ŽREBANJE

Kmetovalci in rejci prašičev!

Podjetje KOTEKS-TOBUS je za vse prinašalce svinjskih kož tudi v letošnji sezoni pripravilo NAGRADNO ŽREBANJE s
bogatimi dobitki kot motorna kosilnica, televizor, hladilniki, šivalni stroji, transistorski sprejemniki in več potovanj v tujino.
Žrebanje bo 20. aprila 1970.

Kmetovalci in rejci prašičev!

Pazljivo oderite vsakega prašiča in kože oddajte najbližji zbiralnici KOTEKS-TOBUS ali Kmetijski zadrugi. Prejeta potrdila,
ki vam dajejo pravico do udeležbe pri žrebanju, pa skrbno hranite.

Izid nagradnega žrebanja bo objavljen v dnevnem tisku in po radiu
Ob tej priložnosti čestitamo vsem poslovnim prijateljem k prazniku republike »29. novembra«!

**tovarna zdravil
NOVO MESTO**
ODDELEK ZA ZDRAVILNA ZELIŠČA

OBJAVLJA-IZID

VELIKEGA NAGRADNEGA ŽREBANJA

**ZA NABIRALCE ZDRAVILNIH ZELIŠČ
V SLOVENIJI**

Dne 23. novembra 1969 so bili izžrebani naslednji nagradni kuponi:

dobitek	št. nagr. kupona
avto »Zastava« 750	014105
pralni stroj »Gorenje« 653	000347
moped T-12	016076
motorna žaga 0,50 »Husqarna«	010753
televizor »Orion« 848	010718
kotel za žganjekuho 80 litrov	003705
šivalni stroj Bagat »Jadranka«	016208
šivalni stroj Bagat »Jadranka«	011844
šotor za 4 osebe »Vikend«	005192
hladilnik »Himo« 801	014605
hladilnik »Himo« 801	002060
radioaparati »Simfonija« AF	014368
radioaparati »Simfonija« AF	014431
radioaparati »Simfonija« AF	018311
kolo »Poni« P-1	007318
kolo »Poni« P-1	017275
gramofon »Emona« GK-56	014192
gramofon »Emona« GK-56	020000
transistor »Old Start«	001799
transistor »Old Start«	002365

Za 180 praktičnih daril v vrednosti 100 do 150 Ndin so bili izžrebani naslednji nagradni kuponi:

000308, 012014, 003473, 001964, 014719, 014927, 018533, 005973, 014396,	
007112, 002918, 005848, 018035, 014277, 004801, 005784, 019960, 018018,	
004575, 005617, 002301, 017270, 001378, 002229, 018017, 007215, 016210,	
004217, 005794, 003682, 000865, 017303, 002337, 007262, 010692, 018836,	
015406, 005914, 000009, 001984, 004421, 015201, 000824, 000002, 003463,	
004757, 019227, 006810, 001793, 007148, 012106, 014272, 005702, 012049,	
000574, 006465, 014475, 004223, 002343, 015447, 002352, 015909, 004479,	
002156, 001784, 003772, 005725, 014269, 001705, 015335, 019252, 020342,	
002374, 014876, 000053, 005204, 002134, 002184, 012753, 015189, 015015,	
013801, 014487, 010678, 007224, 007278, 006696, 003059, 018812, 004822,	
015911, 019258, 016383, 002218, 006699, 002225, 015417, 004528, 018528,	
017259, 014933, 004603, 003012, 005787, 005763, 004214, 017321, 006700,	
003726, 005642, 005833, 002003, 002560, 001732, 002555, 002078, 015324,	
012139, 005167, 000776, 018097, 015209, 015170, 014734, 019250, 005563,	
014494, 015242, 018151, 016445, 018260, 003785, 002861, 018087, 005195,	
015222, 002161, 019248, 005903, 004360, 017250, 000332, 018901, 002561,	
002459, 000584, 019055, 005403, 018566, 019976, 016138, 003459, 017289,	
004492, 012702, 020346, 004549, 018103, 004724, 018020, 000487, 001973,	
004607, 005603, 003486, 018012, 013808, 011825, 005105, 002886, 019070,	
016151, 011702, 001737, 020339, 004521, 001606, 001630, 004625, 003770,	

Dobitke izdaja oddelek za zdravilna zelišča Novo mesto, Novi trg 9, do 30. 1. 1970, od 6. do 14. ure. 10532

V trgovini **NECCHI** V GORICI šivalni stroji

Tvrška A. PICOTTI, Corso Italia, 35 – tel. 57-65

VELIKA IZBIRA

PLETILNIH STROJEV:

Znamke

MLWEBER italijanske
proizvodnje

vseh velikosti – navadnih in specialnih – električnih in ročnih –
za industrijo in obrt. Naša tvrška je edina zastopnica za Jugo-
slavijo.

Znamke

PASSAP

svetovno znani stroji za domačo uporabo – navadno pletenje
in norveški vzorci – z odlično izdelavo – enostavni in zelo
zadovoljivi – za jugoslovanske odjemalce ugodne možnosti.

Učenje brezplačno in servis

... In sedaj, velika novost za hitrejšo šivanje jopic:

LINKER stroj!

Pomaga vam pri dolgem in mučnem ročnem šivanju: prišije
ovratnik – prišije ob strani in rokave – v najkrajšem času –
z lepo izdelavo – z majhno ceno!

V vašem interesu je, da nam pišete ali nas obiščite.

Delovni kolektiv

**INDUSTRIJE PLASTIČNIH MAS
IN UMETNIH SMOL**

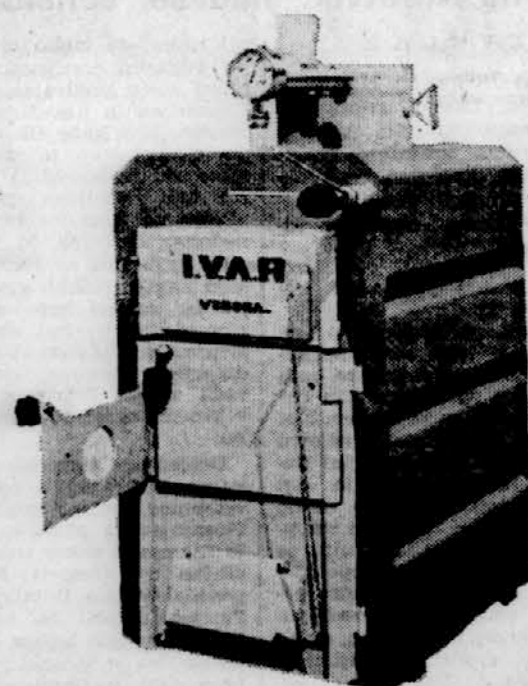
KOPER

čestita vsem svojim odjemalcem
in poslovnim prijateljem za dan republike –
29. november.

**ČASOPISNO IN GRAFIČNO PODJETJE
DELO**
LJUBLJANA, TITOVA 35

proda
dostavni avtomobil Zastava 615 B
motorni tricikel znamke Tomos Colibri no-
silnost 300 kg
telefonsko avtomatsko centralo
radioaparati znamke »Nikola Tesla«
stiskalnica za zgbane pole
stroj za zlatenje
vozilek za prevažanje tiskarskih čolnov
stroj za čiščenje zagor
razvijalna korita
kompresor 1200 l. 6 atm.
kompresor 1200 l. 6 atm.

Licitacija bo dne 4. 12. 1969 v prostorih podjetja
Titova ulica 35. Za družbene organizacije ob 8. uri,
za zasebnike eno uro pozneje.
Udeleženci licitacije iz družbenega sektorja morajo
imeti ustrezno pismeno pooblastilo.

AVTOTEHNA LJUBLJANA

zastopstvo

IVAR

Verona

vam nudi za ogrevanje stanovanjskih hiš,
blokov, stolpnice ali individualnih in vrstnih
hiš ter tovarniških objektov KOTLE za cen-
tralno kurjavo od 15.000 do 2.500.000 Kcal
na tekoča in trda goriva ter kombinirane.

Možna nabava popolnoma avtomatiziranih
gorilcev.

V zvezi z ogrevanjem zahtevajte ponudbe
in tehnična pojasnila pri firmi

AVTOTEHNA

zastopstvo tujih firm
LJUBLJANA, Titova 25,
tel. 312-022

Komisija za delovna
razmerja pri
Gostinskem
podjetju
Vrhnikar

razpisuje
prosta delovna mesta
za:

1. RECEPTORJA
2. DVE NATAKARICI –
POSLOVODKINJI
3. DVA NATAKARJA ALI
NATAKARICI

POGOJI:

pod 1. Gostinska ali ko-
mercialna šola oddelka za
turizem in gostinstvo –
znanje dveh tujih jezikov
in eno leto prakse v re-
ceptiji
pod 2. Gostinska šola in
5 let prakse v stroki –
pasivno znanje dveh tujih
jezikov.
Ponudbe pošljite na na-
slov: Gostinsko podjetje
Vrhnikar, Vrhnikar, Vr-
hnikar. 10527

Gradbeni šolski center
»Ivana Kavčiča«

**DOM
VAJENSKE SOLE**
V LJUBLJANI,
Titova 98/a

razpisuje
prosto delovno mesto
RACUNOVODJE
za nedoločen čas.

POGOJI: srednješolska
izobrazba in 5 let prak-
se kot računovodja.
Prijava z dokazilom o iz-
obrazbi in dosežanih za-
poslitvah pošljite na gor-
nji naslov v 15 dneh po
objavi razpisa.
Nastop službe s 1. I. 1970
ali po dogovoru. 10550

**ZAVAROVALNICA IN POZAVAROVALNICA
JUGOSLAVIJA**
LJUBLJANA, TITOVA C. 48

razpisuje

JAVNO USLUŽNOSTNO LICITACIJO
za

osebni avto Citroen ID 19

LJ 844-30, prevoženih km 13.372. – Vozilo je
karambolirano ter je v servisu Slovenija
avto Ljubljana, Cernetova ulica. Izključna ce-
na za vozilo v stanju v kakršnem je – je
20.000 Ndin.

Licitacija bo v prostorih poslovalnice dne 2. 12. ob
8. uri zjutraj. Udeleženci licitacije morajo položiti
10 % polog, družbeni sektor pa pooblastilo oz. na-
ročilnico. Interesenti družbenega sektorja imajo
prednost. 10582

Komisija za razpis pri Zavodu za varstvo
in delovno usposabljanje mladine

DR. MARIJANA BORŠTNARJA
v Dornavi pri Ptuj

razpisuje
prosto delovno mesto

ravnatelj

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:
mora biti zdravnik psihater, pedater, defektolog
z visokošolsko izobrazbo ali psiholog, vsi z naj-
manj 5-letno prakso na delovnih mestih svoje
stroke.
Komisiji za razpis morajo poleg ponudbe pred-
ložiti:
dokazilo o strokovnosti;
dokazilo o izvršeni praksi;
kratek življenjepis
potrdilo o nekaznovanju;
zdravniško spričevalo;
rojstni list;
Nastop službe je mogoč takoj.
Osební dohodek je določen po pravilniku o delitvi
osebnega dohodka v zavodu.
Trisobno stanovanje na razpolago po dogovoru.
Navedeno dokumentacijo morajo kandidati poslati
v 15 dneh po objavi v časopisu na naslov – za
razpisno komisijo. 10536

**20
LET**

**V času praznovanja
dneva republike bodo
naše prodajalne poslovale:**

**V PETEK, 28. 11. – VSE PRODAJALNE
ODPRTE NEPREKINJENO**

**V SOBOTO, 29. 11 IN V NEDELJO 30. 11. –
VSE PRODAJALNE ZAPRTE**

**V PONEDELJEK, 1. 12. – ODPRTE OD 7.30
DO 11. URE NASLEDNJE PRODAJALNE**

v Ljubljani

SAMOPOSTREŽBE

Gerbičeva 49
Tržaška 22
Jeranova 24
Tugomerjeva
Dravlj
Celovška 99
Celovška 104
Soseka S VI Šiška
Poljanska 15
Tržaška 37 b
Rožna dolina IX/17
Viška 29
Vrhovci
Dobrova 14
Polje 70
Zalog ZD
Rožanska 2
Gregorčičeva 13
Pokopališka 36
Proletarska 4
Zaloška 87

OSTALE PRODAJALNE

Crnuče PC
Sentvid
Titova 89
Savsko naselje
Zalog 13 a
Crnuče 26 a
Zadobrova 137
Puharjeva 3
Ig 90
Horjul 57
Polhov gradec 13
Trg francoske revolucije 3
Bernikarjeva 22
Dolenjska 53
Vodnikov trg 2
Lavrica 78
Smartinska 14

MESNICE

Copova 9
Miklošičeva 17

BIFEJI

Tugomerjeva
Celovška 99
Celovška 104
Titova 89
Soseka S VI Šiška
Tržaška 37 b
Rožna dolina IX/17
Vrhovci
Gregorčičeva 13
Pokopališka 36
Proletarska 4
Gerbičeva 49

izven Ljubljane

SAMOPOSTREŽBE

Gornji grad
Ljubno ob Savinji
Luče
Litija »pri banki«
Litija-Smartno
Mirna na Dolenjskem
Logatec »Pod naklo«
Logatec »Tabor«
Postojna
Metlika

OSTALE PRODAJALNE

Sentrupert 14
Trebnje »Zivila«

BIFEJI

Vrhnikar
Grosuplje
Logatec »Tabor«
Logatec »Pod naklo«
Ljubno ob Savinji
Litija »Pri banki«
Tržič

**V PETEK, 28. 11. –
ODPRTE VSE PRODAJALNE PO REDNEM
DELOVNEM ČASU**

**V SOBOTO, 29. 11 – VSE PRODAJALNE
ZAPRTE**

**V NEDELJO, 30. 11 – ODPRTE OD 8.
DO 11. URE:**

Tržič, Trg svobode 27
Tržič, Trg svobode 11
Tržič, Trg svobode 21
Tržič, Pristava
Tržič, SP ob avtocesti
Tržič, bife ob avtocesti
Kranj, Cesta JLA 6

**V PONEDELJEK, 1. 12. – ODPRTE OD 8.
DO 11. URE:**

Tržič, Trg svobode 16
Tržič, Trg svobode 21
Tržič, Ravne 23
Tržič, Krize 21
Tržič, SP, Sp. Bistrica 14
Tržič, Sp. Bistrica 14, bife

*Čestitamo za dan republike –
želimo prijetno praznovanje –
se zahvaljujemo potrošnikom
za vse doslej izkazano zaupanje*

**TOVARNA RADIJSKIH SPREJEMNIKOV –
SEŽANA
V ZP ISKRA KRANJ**

prosta delovna mesta za:
razpisuje

**1. VODJO TEHNIČNO PROIZVODNEGA
SEKTORJA**

POGOJI:

visoka ali višja šola elektrotehniške šibkotočne smeri, 3 leta
primerne prakse v elektro stroki ali srednja šola elektro-
tehniške šibkotočne smeri, 10 let primerne prakse v elektro
stroki in v vsakem primeru aktivno znanje enega svetovnega
jezika.

**1. VODJO KOMERCIALNO FINANČNEGA
SEKTORJA**

POGOJI:

Visoka ali višja šola ekonomske smeri, 3 leta primerne komer-
cialne finančne prakse ali srednja šola ekonomske smeri,
10 let primerne komercialno finančne prakse in v vsakem
primeru aktivno znanje enega svetovnega jezika.

3. TEHNOLOGA PANOGE

za panogo montaže RA in podstavce ter VF elementov

POGOJI:

visoka ali višja šola elektro ali strojne smeri, 3 leta primerne
prakse, ali srednja šola elektro ali strojne stroke 8 let primerne
prakse.

4. TEHNOLOGA VS

za področje tehnologije montaže in obdelave mehanskih
elementov

POGOJI:

višja šola elektro ali strojne smeri, 3 leta primerne prakse ali
srednja šola elektro ali strojne smeri, 8 let primerne prakse.

5. DVA TEHNOLOGA SS

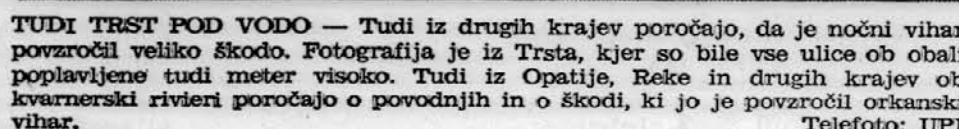
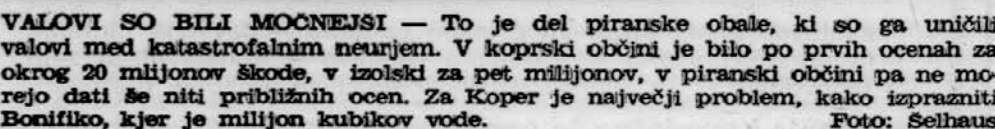
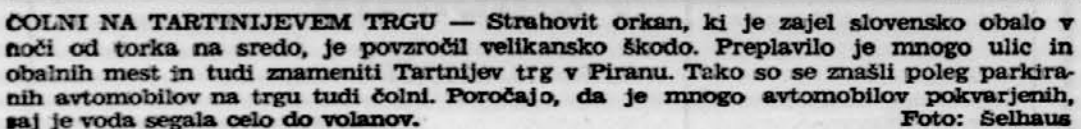
za delo na področju izdelave transformatorjev, izdelava RA
in podstavcev

POGOJI:

srednja šola elektro smeri za šibki ali jaki tok ali strojne
smeri, 3 leta prakse.

OD po pravilniku o delitvi osebnega dohodka oziroma po dogovoru. Pod
točko 1. in 2. je na razpolago družinsko stanovanje. Na vsa delovna mesta
se lahko prijavijo tudi začetniki, ki bi jim nudili vso strokovno pomoč in bi
tako pridobili ustrezno prakso ali specializacijo.
Kandidati naj svoje ponudbe pošljejo na naslov: Iskra, Tovarna radijskih
sprejemnikov Sežana. Vlogi mora vsak kandidat priložiti se dokazilo o izo-
brazbi. Kandidati morajo imeti odslužen vojaški rok.

10568

7
10
no
15
no
9
6
2
7
13
2
2
no
-7
5
1
5

perature okoli 0, v Primorju
6, najvišje dneve med 4 in
7, v Primorju do 12 stopinj.

Izgledi za petek: Spremen-
ljivo oblačno in hladno.

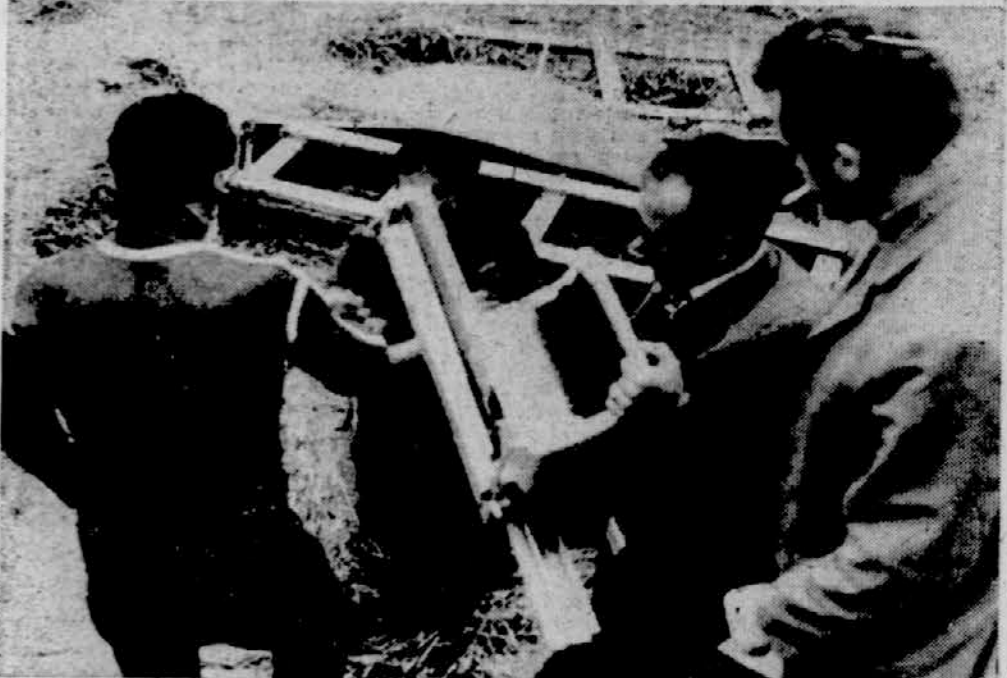
JUGOSLAVIJA

Pretežno oblačno in hlad-
neje, padavine se bodo raz-
širile tudi v vzhodne kraje
države.

Kradifrica		oblačno	7	
Maribor	9	oblačno	8	
Sl. Gradec	9	dežuje	8	
Celje	9	dežuje	7	
Novo mesto	10	dežuje	14	
Koper	jasno, vetrovno	dežuje	14	
Reka	oblačno	poloblačno	16	
Fut	jasno	poloblačno	15	
Bivar	poloblačno	oblačno	9	
Dobruvnik	poloblačno	oblačno	16	
Zagreb	poloblačno	dežuje	10	
Jegograd	poloblačno	oblačno	18	
Sarajevo	14	oblačno	—	
Titograd	dežuje	17	oblačno	7
Skopje	dežuje	poloblačno	10	
Pelice	poloblačno	poloblačno	6	
Tradec	oblačno	poloblačno	15	
Dunaj	snež	poloblačno	9	
Benetke	7	oblačno	6	
Milano	megla	2	oblačno	2
Genova	jasno	1	oblačno	7
München	snež	10	oblačno	13
Tririch	snež	1	oblačno	2
Rim	dežuje	14	oblačno	—
Pariz	oblačno	1	oblačno	—
Berlin	dežuje	5	poloblačno	—
Stockholm	—	oblačno	oblačno	1
Moskva	oblačno	6	jasno	5

REHRANA

Noč, ko je morje morje podivjalo Podpora gradnji bolnišnice V Idriji je malo gripoznih obolenj

OPUSTOSENJE — Skladišče samopostrežne trgovine Prehara v Kopru je pod vodo. Uslužbenici so že ob enih ponoči skušali reševati blago, pri tem so jim pomagali tudi potapljači. Po prvih cenitvah je samo v tem podjetju škoda za več 100 milijonov starih dinarjev. Foto: E. Selhaus

POVSOD SAMA VODA — Takšna je bila videti obala pred avtobusno postajo v Kopru. Foto: J. Mikuž

VODA VDRILA V HOTEL — Tudi novemu hotelu Marina v Izoli razbičano morje ni prizaneslo. Foto: J. Ivanovič

CIMPREJ POPRAVITI SKODO — Cesto med Portorožem in Piranom je morje na mnogih mestih izpodjedlo, tako da ni bila več sposobna za promet. Že zgodaj jutro so začeli odstranjevati skale in kamenje, ki jih je morje vrglo na obalo. Tako so cesto za silo že usposobili. Foto: E. Selhaus

Le čisto morje vabi turiste

V ospredju prizadevanja za čistost morja - Pripravljajo načrte, da bi obvarovali morje ob slovenski obali pred vse večjo nevarnostjo odpadnih voda

Vsa tri mesta ob slovenski obali nikoli niso vedela, kam z odpadnimi vodami, ker to ni bilo urejeno. Na raščanje prebivalstva, še bolj pa načrti za razvoj obalnega območja, pa so potisnili v ospredje neodložljivo nalogo: kako učinkovito zavarovati največjo turistično privlačnost tega območja, to je obalno morje pred onesnaženjem različnih vodnih odplak.

Vodna skupnost Primorske je junija letos izdala načrt za sistematično ureditev kanalizacije na območju vseh treh obalnih občin. V piranski občini so že pred leti začeli graditi zbirni kanal od Portoroža do Pirana, pri katerem pa je bilo težko vztrajati, da denar ni bil najbolj racionalno uporabljen. Z novimi gradnjami od Lucije do Pirana bodo temeljito preuredili tudi kanalizacijo. Prav tako pa skušajo na izvirni način očistiti kanalske odplake, ki

se zlasti nabirajo v notranjem piranskem pristanišču. Koprski in izolski občini pa nameravata urediti skupno kanalizacijsko omrežje. Koprski občinski skupščina je na nedavni seji pretresala štiri različne načrte za ureditev kanalizacije. Vsem štirim načrtom je skupno, da naj bi izolsko in koprsko območje urejali povezano, čeprav bi vsako zase imelo zaključeno kanalizacijsko omrežje. Svet za urbanizem koprsko občinske skupščine je predlagal in

poročil drugi načrt, po katerem bi za Koper, industrijsko ceno in Ankaran pri izlivu reke Rižane zgradili čistilno napravo, v katero bi se stekala vsa kanalizacija. Za Izolo pa ta načrt, ki ga bodo seveda v Izoli obravnavali samostojno, predvideva čistilno napravo na skrajnem rtu izolskega polotoka. Po tem načrtu naj bi že prihodnje leto zgradili zbirni kanal od hotela Triglav do Skočjanskega zaliva, kjer bi zgradili črpalnice in dva bazena za čiščenje. Leta 1971 pa bi nadaljevali s kanalom na Bonifiki proti Zusterne ter povežali zbirni kanal s tistim, ki pelje proti Skočjanskemu zalivu. Tako bi zajeli odplake še iz dela starega

Kopra, Semele, Zusterne in Bonifike. Program razvoja obalnega območja seveda odpira nekatere nove probleme, od urejanja odpadnih voda, Voda v obalnem morju je zdaj marsikaj kaj malo privlačna. Brez čistega morja pa ni mogoče misliti, da bi lahko tu razvijali turizem kot važno gospodarsko panogo. Seveda so odplake velika nevarnost za tako onesnaženje. Nič manjša pa seveda niso tudi različne ladje, ki spuščajo včasih odpadno olje v morje. Tudi s te plat si zdaj na obalnem območju prizadevajo za ukrepi in s uspešnim nadzorom pravčasno odvrti pretečo nevarnost. G. GUZEJ

Za bolnišnico v Šempetru pri Gorici naj bi zbrali v prihodnjih 6 letih 30 milijonov

NOVA GORICA, 26. nov. Predsedniki občinskih skupščin, poslanci ter predstavniki samoupravnih organov v delovnih organizacijah z območja ajdovske, idrijske, novogoriške in tolimske občine so na dopoldanskem posvetu podprli podporo za nadaljevanje gradnje goriske bolnišnice in obenem izrazili pripravljenost na samoupravno dogovarjanje o zbiranju potrebnih sredstev za gradnjo.

Današnji posvet je bil pravzaprav zaključek daljših razprav o usodi objekta, ki že

več let stoji nedokončan ob starem bolnišničnem poslopju v Šempetru pri Gorici. Na številnih sešanjih je bila izražena zahteva, da je treba z deli čimprej nadaljevati, vselej pa se je zaustavljalo pri denarju. Ker ni bilo mogoče računati na večjo pomoč republike, so na območju, katerega prebivalstvo grafitirajo h bolnišnici, spoznali, da se bo treba nasloniti predvsem na lastne finančne vire. Temu ustrezno so potem pripravi tudi finančni načrt za nadaljnjo gradnjo.

Proslava ob dnevu republike v Idriji

IDRIJA, 26. nov. — Jutri zvečer bo v dvorani kluba mladih proslava ob dnevu republike in 50-letnici ZKJ. Na prireditvi bodo sodelovali učenci glasbene šole, osnovne šole in pevski zbor osnovne šole, slavnostni govor pa bo imel član sveta federacije Miha Marinko. Na jutrišnji akademiji sta občinska konferenca ZMS in klub mladih povabila 29 občanov, ki so od vojne sem vodili mladinsko organizacijo v občini.

A. P.

IZOLA

»Faraoni« in »Sinovi« za Banjalučane

Ceprav je od potresa v Banjaluki minilo že precej časa, je za Primorskem akcija za zbiranje pomoči Banjalučanom še vedno v teku. Svoj delež k tej humani akciji bodo prispevali tudi člani vokalno instrumentalnega ansambla »Faraoni« iz Izole, skupaj z ljubljanskim ansamblom »Sinovi« bodo priredili okoli 20 koncertov po vsej Sloveniji — čisti izkupiček pa so namenili za pomoč Banjaluki. To koncertno turnejo bodo začeli v petek v koprskem gledališču, zaključili pa jo bodo sredi decembra z nastopom v ljubljanski hali Tivoli.

Novo šolsko igrišče

V Šempetru so za ureditev igrišča in okolice šole vložili 360.000 din

Šempeter pri Gorici je dobil pomemben objekt za telesno vzgojo mladih. S prizadevanjem krajevne skupnosti je zrasla v neposredni bližini nove osnovne šole vrsta igrišča. Poleg stez za teke so tu igrišča za odbojko, košarko, roket in druge igre, ki sodijo v učne načrte telesnega pouka.

Igrišča zajemajo skupaj okoli 8000 kvadratnih metrov površine. Take pogoje za telesno vzgojo pouk ima sedaj v občini le še kanalska osnovna šola. V Šempetru so izvedli akcijo predvsem za hvaljujoč razumevanje delovnih organizacij ter občinskih športnih forumov. Zlasti so pokazali razumevanje za potrebe mladih v Iskrni ter Vozilnih. Skupaj je bilo zbranih 310.000 dinarjev. Za okoli 50.000 dinarjev pa so ocenili vrednost prostotnega dela, ki so ga opravili učenci osnovne šole ter druga mladina.

Nkrat z urejanjem igrišča so asfaltirali in uredili dohod do šole ter parkirne prostore za motorna kolesa pri šoli. L. K.

Zakaj tako?

Polzeva meja

Lani smo dobili Jugoslovani nov moderen mejni prehod v Skofljah. Mnogi so se oddahnil čez, končno ne bomo več čakali v dolgih kolonah za prehod v Italijo. Da ne bi Italijani zaostajali za nami, so tudi sami začeli z modernizacijo prehoda. Toda, se je prehod zaradi tega kaj skrajšal, kak na prehodu ni več dolgih rek vozil? Čeprav je moderen prehod kar dvakratstopen, sta navedeno odprti le dve stazi v vsako smer, včasih pa le po ena! Zakaj smo investirali milijone in milijone, da sedaj prehod ne dela s polno paro? TINE GUZEJ

Natrgane mreže ribištva

Izolska skupščina o poslovanju v podjetju Delamaris

IZOLA, 26. nov. Poslovanje podjetja Delamaris, od katerega je odvisen kruh skoraj polovice Izolanov, je izolska občinska skupščina že nekajkrat pretresala na svojih sejah. Tudi na sinočnji seji so največ časa posvetili vprašanju kaj narediti, da bi imeli v tem podjetju zaposleni ljudje boljše obete za večji kos kruha.

Najprej so odborniki poslušali poročilo komisije za družbeni nadzor, ki je skušala ugotoviti globo vzroke, zakaj je letos poslovanje prišlo v tem podjetju do prekinitve dela. Na to poročilo pa so navezali pretres obširnega mnenja posebne strokovne komisije o nujnih ukrepih, da bi v Delamarisu prišli na zeleno vejo.

V obeh poročilih sta se neprestano prepletala objektivni položaj tovrstne industrije pri nas ter razmere v tej delovni organizaciji. Ribiška predelovalna industrija se vse od začetka reforme spaj v celoti nepretrgoma bori s težavami. Skozi njene natrgane mreže pa uhaja marsikaj tudi zaradi subjektivnih hib.

Prav zavojo tega je komisija strokovnjakov predlagala sancijski program, ki obsega skupaj 51 različnih točk, tako glede izboljšanja gospodarnosti poslovanja, izboljšanja organizacije in proizvodnje, ukrepi, ki so potrebni na področju prodaje, investicij pa tudi glede večje delovne discipline in boljše kadrovske sestave.

Poglavitna smer teh predlogov je, naj bi podjetje opustilo nerentabilne izdelke ter z boljšo organizacijo dosegalo tudi nižje proizvodne cene. Odborniki so pritrdili, pa vendar tudi s pomisleki obravnavali ob poročilih. Skupščina je nato ob poročilih s pripombami sprejela; predstavnik podjetja so se strinjali, da bodo mesečno poročali skupščini, kako izvajajo te ukrepe.

Med drugimi, se zlasti o omevbe vrednimi točkami, ki jih je izolska skupščina sinoči sprejela na dnevni red je bil dogovor o ustanovitvi skupnega organa za samoupravljanje obalnih občin. Odborniki so soglasno sprejeli ta dogovor, prav tako pa iz

mešeni v skrajno nefunkcionalnih zgradbah, so prezasedeni tudi po 70 odstotkov. Glavni projektant arh. Bojan Tratinik je bil prikazal program nadaljnje gradnje objekta. Predsednik novogoriške občinske skupščine Rudi Simac ter predsednik gradbenega odbora Branko Savlje pa sta slednji predstavila udeležencem finančno konstrukcijo zbiranja denarja in njegove porabe.

V prihodnjih šestih letih bodo morali zbrati na območju vseh štirih občin okoli 30 milijonov dinarjev. Celotna gradnja bo veljala po sedanjih izračunih 46 milijonov dinarjev. Razliko med zbranimi sredstvi na območju severne Primorske, ter stroški gradnje, pa naj bi prispevala republika delno kot dotacija.

Predstavniki skupščin in

KOPER

Lepši prostori za italijanski kulturni krožek

Prihodnje leto naj bi se začela obnovitvena dela na sežu italijanskega kulturnega krožka v Kopru. Člani krožka imajo zdaj že odobrena sredstva občine Koper, del potrebne denarja pa bo prispeval IS SR Slovenije.

Načrt adaptacije predvideva modernizacijo dvorane in celotno preureditev v notranosti stavbe. Z novo razporeditvijo bodo prostori bolj ustrezali raznovrstnim dejavnostim raznih sekcij krožka. Tako bo pridobil več prostora aktiv mladih pri italijanskem kulturnem krožku, dramska sekcija in druge društvene skupine. Tako bo lahko krožek v Kopru razvil še bolj razgibano dejavnost. M. P.

TOLMIN

Dobro gospodarjenje ribištva

Ribiška družina Tolmin, ki gospodari z gornjim tokom Soče, spodnjim tokom Idrije, ter Bačo in vsemi pritoki, je letos končala ribolovno sezono mesec dni prej kot prejšnja leta, namreč že konec oktobra. To je storila z namenom, da ohrani ribji stalež, predvsem lipan. Zadnja leta je namreč ribolovni pritisk zlasti v gornjem toku Soče čedalje močnejši. Smerki prihajajo predvsem šempetranjski in avstrijski, pa celo iz Francije in Nemčije. S tem ukrepom del ribiške družine Tolmin obvarovati stalež rib pred prevelikim odlovom. Domači ribiči želijo, da bi bila Soča tudi v prihodnje zanimiva za turiste in domači športni ribolov, ki je sestavni del turističnega razvoja v gornjem Posočju. J. R.

Samoupravnega življenja so podprli zamisel, da bi se v delovnih organizacijah z referendurno odločilo za zbiranje sredstev kot prispevek iz bruto osebnih dohodkov. Obenem pa so tudi menili, da bi bilo treba še naprej razvijati tudi druge oblike zbiranja denarja, zlasti pri kmeth in obrtnikih.

L. KANTE

Z novim letom konec omejitvev

Kot smo že poročali, je stalna mešana komisija za izvajanje določil Videmskega sporazuma sklenila odpravi do sedanjih omejitvev pri prehajanju meje s prepustnicami malega obsejnega prometa. Dolež je vsak imetnik prepustnice lahko potoval v drugo državo po štirinajst dni, poletje pa bo lahko šel vsak dan. Seveda bodo do sedanjih omejitvev za prenašanje blaga veljale še naprej.

Omenjene sprostitev bodo začele veljati z začetkom prihodnjega leta. Pristojni organi pripravljajo sedaj nove oblike prepustnic, ki jih bodo začeli izdajati upravičencem, ko jim bodo sedanje pretekle. L. K.

Disciplina, pogoj varne vožnje

Kako bo z zimsko službo na ljubljanskem prometnem križu

LJUBLJANA, 26. nov. Na pobudo ljubljanske uprave boljši, saj je gripoznih obolenj zelo malo. Vodja okolišar zdravstvenega doma Idrija dr. Uroš Cergol nam je povedal, da še ni zasledil primera gripe, da pa se je javilo na pregled nekaj ljudi, ki imajo vneto grlo. Pri nekaterih pacientih pa so opazili prve znake gripe. V lekarni ljudje v zadnjih dneh

precej povprašujejo po acilnu in aminopirinu, vendar verjetno bolj v strahu pred gripo. Dr. Alfred Kobal, vodja rudniške ambulante je povedal, da je tako majhno število obolenj pripisati cepitvi, ki so ga izvedli letos spomladi v Idriji, ko so cepili okrog 4000 občanov. Rudnik živega srebra je posebej za to kupil v Nemčiji tako imenovano mrtvo vakcino, s katero smo cepili vse zaposlene, razen v podjetju Sinteks, in tudi večje število upokojencev. Za mrtvo vakcino, ki varuje ljudi pred gripo približno dvanajst mesecev, smo se odločili, ker za razliko od žive, s katero so cepili drugod, ne povzroča reakcije, je pojasnil dr. Kobal.

A. PIRKOVIC

rog 500 kršiteljev, nedvomno pa jih je bilo še mnogo več. Zato so na današnjem posvetovanju sklenili, predlagati, da delavci Snage očistijo take predele na stroške tistega, ki o kakršnih koli razlogov ni sam očistil pločnika. Prav ta, ko bodo na stroške voznikov odzvali avtomobile, ki bodo, kljub opozorilom o odstranjenju snega, še vedno na parkirnih prostorih. BRANKO PODOBNIK

Sopotnik mrtev

LENART, 26. nov. — Sinoči ob 20.30 se je pripetila na cesti 2. reda v Spodnjem Porčiču zelo huda prometna nesreča, v kateri je motorist Mihael Kukovec iz Gočove zelo tesno prehitel tovornjak, ki ga je vozil Anton Oslaj iz Ljutomerja. Pri tem je motorist trčil v tovornjak in padel. V nesreči je bil zelo hudo ranjen sopotnik na motornem kolesu Vinco Trstenjak iz Lenarta, ki je na kraju nesreče podlegel poškodbam. N. S.

Podaljšan urnik na mejnih prehodih

Ker predvidevajo, da bo med bližnjim praznikom republike ter Andrejevim sejmom v Gorici, mednarodni prehod v Rožni dolini precej bolj obremenjen kakor sicer, so pristojni organi za obmejne zadeve v Jugoslaviji in Italiji dogovorili, da bosta obmejni prehoda za imetnike prepustnic malega obsejnega prometa v Šempetru in Solkani odprta med 28. novembrom in 8. decembrom vsak večer po eno uro dlje kakor normalno. Namesto ob 12.30 ju bodo torej zapirali ob 26.30. Upejajo, da bodo s tem nekoliko razbremenili prehod v Rožni dolini, ker se bodo d. zavijani na obeh straneh meje, ki bi sicer šli v drugo državo s potnimi listi, odločali za prehod s prepustnicami malega obsejnega prometa. L. K.

Vipotnik v Ajdovščini

AJDOVŠČINA, 26. nov. — Danes se je mudil v ajdovski občini predsednik republiške konference SZDL Janez Vipotnik. S predstavniki družbenopolitičnih organizacij in občinske skupščine si je dopoldne najprej ogledal proizvodne obrate sadno-livarskega kombinata Fruital ter kmetijske zadruge v Vipavi. V pogovoru s predstavniki obeh organizacij se je zlasti zanimal za proizvodni proces ter razvojne programe. Popoldne se je sestel s širšim političnim aktivom v občini. L. K.

Sneg pobelil Nanos

AJDOVŠČINA, 26. nov. — Dopoldne je sneg pobelil Trnovski gozd in pobočja Nanosa. Snežna belina je ponekod segla do višjih naselij na pobočjih Vipavske doline. Cesti med Crnim vrhom in Colom ter Postojno in Podnanosom sta sicer odprti za promet, vendar pa je vožnja skrajno otežkočena. L. K.

TRBOVLJE
KEŠETOVO

TRBOVELJANI! ODSLEJ TUDI PRI VAŠI SODOBNA SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA:

- popolna izbira prehranskega blaga
- sveže meso: predpakirano in mesnica
- delikatesa in specialitete
- kruh, mleko in mlečni izdelki
- sadje in zelenjava
- predmeti za osebno nego
- čistilne in gospodinske potrebščine
- tobak, tobačni izdelki, pribor in časopisi

OTVORITEV DANES OB 12. URI

BIFE:

- brezalkoholne in alkoholne pijače
- topla in hladna jedila
- kava P-espresso

ODPRTO NEPREKINJENO

- vsak delavnik od 7. do 19.30
- ob nedeljah od 7. do 11. ure.

REHRANA
EXPORT-IMPORT LJUBLJANA

Vrata doma upokojencev v Metliki so se odprla

Sodobna stavba bo starejšim prijeten dom

V okviru slovesnosti ob občinskem prazniku so se odprla vrata doma upokojencev. Najsodobnejše urejena stavba bo prijetno bivališče starejšim ljudem.

Leta 1967 so v Metliki začeli graditi dom upokojencev, ki velja okoli 550.000 din, zanj

Veliko je možnosti za sodelovanje

Ljudi na obeh straneh Kolpe veže veliko skupnih težav

V Črnomlju so se sestali politični sekretarji ZK iz Metlike, Črnomlja, Ozlja, Duge Reše in Vrbovskega. Dve slovenske in tri hrvaške občine bodo odslej sodelovale se te seje.

Na sestanku v Črnomlju so pred dnevi ugotovili, da imajo obkolpe občine veliko skupnih težav pri zaposlovanju prebivalstva, v razvoju turizma, v komunalni gradnji in v organizaciji šolstva. Sklenili so, da bodo poslej stiki med predstavniki slovenskih in hrvaških obkolpovskih občin stalni in tesnejši.

Ob tej priložnosti so ocenjevali tudi politični položaj na terenu ter ugotovili, da med ljudmi, ki jih sicer geografsko razdvaja Kolpa, ni prav nobenih nacionalnih nasprotij temveč obratno.

Gostje iz Hrvaške so si ogledali novo osnovno šolo v Črnomlju, tovarno Belad in Iskrvo v Semeču ter izjavili, da obstajajo ugodne možnosti tudi za boljše gospodarsko sodelovanje.

Na širše organiziranem posvetu s predstavniki vseh petih občin, vodstev občinskih združenj političnih organizacij in poslancev, ki bo v začetku decembra, bodo o skupno zastavljenih načrtih razpravljali še podrobneje.

RIA BACER

V nekaj vrstah

NOVO MESTO

Pionirji zbrali papir — Pionirji so v zadnjih dneh zbrali po mestu več kot 500 kg odpadnega papirja, ki so ga prodali Dinosu. Izkupilec so namenili banjaškim vrstnikom, ki so nastanjeni v nekaterih slovenskih območjih.

Veliko potrošniških kreditov — V trgovini Nova moda se v zimskih mesecih oglašuje čedalje več kupcev, ki kupujejo blago na potrošniški kredit. V teh mesecih znaša vsota potrošniških kreditov tudi več kot 100.000 dinarjev. Za podjete je to ugodno, saj tako prodajo blago domače proizvodnje hkrati pa si pridobijo tudi kupce.

Medvedka — Pred dnevi je levec iz Zahodnem Nemčije Ginter Endriss na Brezovi rebri ustrelil 160 kilogramov težko medvedko. Zanj bo plačal okoli 600 dolarjev.

Sulec velikan — Nevomeški ribič Savo Avsec je na stranskem jez v Krki ujel v ponedeljek 18 kilogramov težkega sulca. Ta riba je med največjimi, kar so jih ujeli letos v Krki.

CRNOMELJ
Vaski aktivni ne delajo — Mladinci iz vasi Črešnjavec, Vranovič in Tribuše se doslej še niso vključili v mladinsko organizacijo. Ker je v teh naseljih 60 mladincev jih bodo pozvali organizirati.

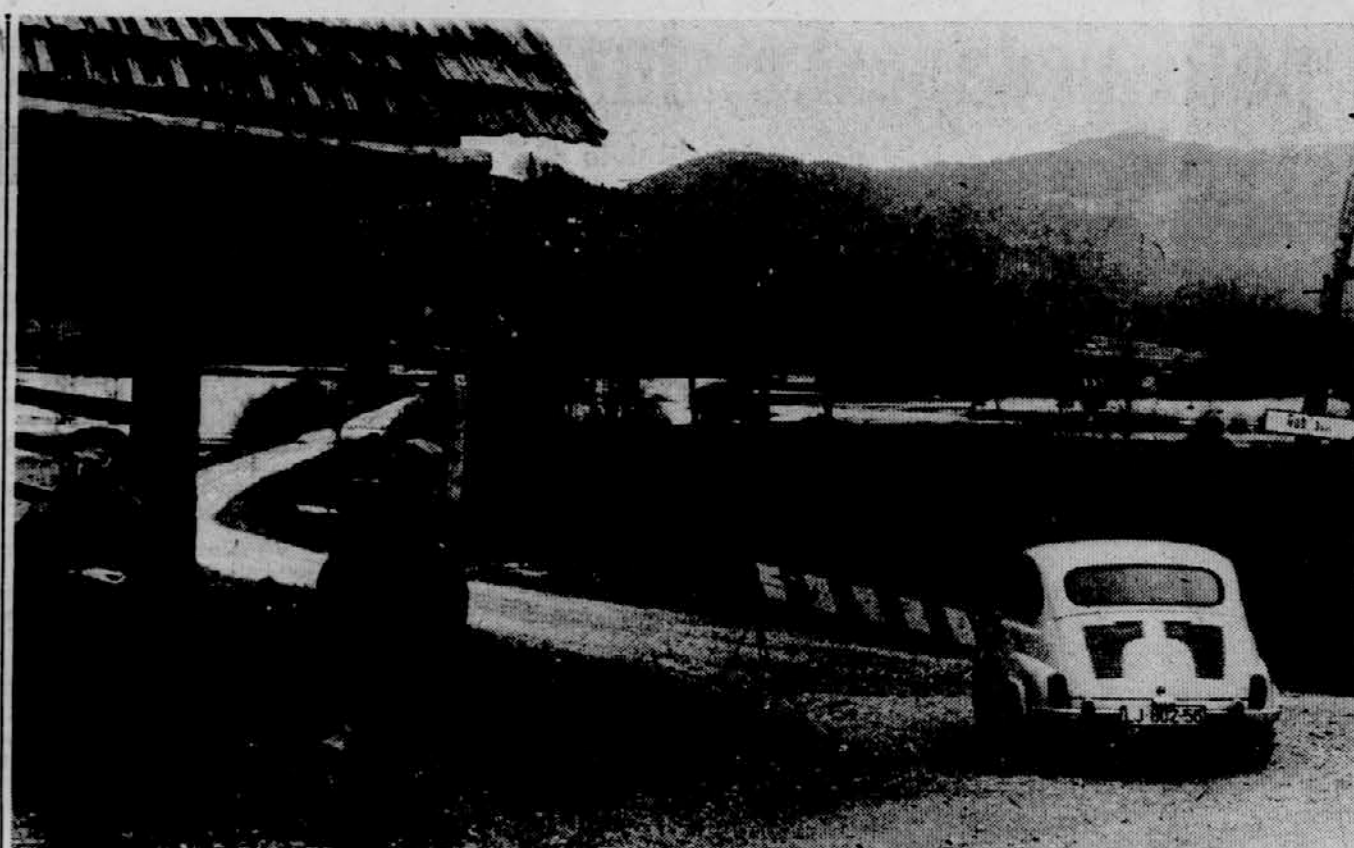
Nagrade bodo dala podjetja — Občinska konferenca ZMS je poslala nekaterim podjetjem prošnje, da bi prispevala denarne nagrade z zmagovalce, ki bodo tekmovali na javni prireditvi 29. novembra.

BREŽICE
Proslava dneva republike — Učiteljski pevski zbor Emil Adamič iz Ljubljane je za dan republike organiziral dvodnevno turnejo po Dolenjski. 70-članski zbor bo jutri pel v Brežicah, to bo obenem centralna občinska proslava dneva republike.

Modernizacija cest — Ugodno jesensko vreme bo verjetno omogočilo zaključke pri modernizaciji cestnih odsekov Brežice—Spodnja Pohna in Brežice—Brezina. Poleg tega bodo asfaltirali še cestice skozi Čatež ter Vodnikovovo cesto v Brežicah. Asfaltno prevleko bo dobilo še solsko igrišče v Artičah, prihodnje leto pa tudi na Veliki Dolini.

CATEŠKE TOPLICE
Dogovor o izseljeništem pikniku — Tu so se zbrali predstavniki občinskih konferenc SZDL iz vseh dolenskih občin. Pogovorili so se o pripravi piknika, ki bo prihodnje leto sredi julija v tem zdravilišču. Pokrovitelj piknika bo verjetno komunalna banka iz Ljubljane. Na prihodnji seji, ki bo sredi decembra, bodo izdelali podrobnejši program prireditve.

KAPELE
Visok jubilej godbe na pihala — Godba na pihala prav v teh dneh slavi 120-letnico ustanovitve. Iz majhne vaske godbe je zrasel kolektiv 25 godbenikov, brez katerih ne mine skoraj nobena večja prireditev v Spodnjem Posavju. Letos so kupili tudi nove instrumente. Godba na pihala bo pod vodstvom Antona Poharja priredila v soboto ob 19. uri jubilejni koncert v Kapehah.

ZAPRTA CESTA KNEŽ-KARLOVICA — Pod vodo sta dva mostova, cesta pa je poplavljen na treh krajih. Foto: K. Dolenc

Predgrad: Vodovod dograjen

Zanj so veliko prispevali tudi vaščani sami

Predgrad je končno dobil vodovod, za katerega so se občan in vodstva posameznih organizacij bolj ali manj uspešno prizadevali vse od leta 1963.

Skupno so dogradili okoli 700 m glavnega cevovoda in tako je dobila vodo vsa vas, medtem ko jo je imel doslej le južni del vasi.

V obliki samopriskevka, ki so ga vaščani plačevali dve leti, in prostovoljnega dela so občan sami prispevali za dograditev vodovoda nad 46.000 din. Nad 20.000 din pa jim je prispevala tudi Vodna skupnost Kočevje-Ribnica.

V teh številkih pa so vračunani le stroški za gradnjo glavnega vodovodnega omrežja, medtem ko si je moral priključek v hišo napeljati vsak lastnik sam na svoje stroške.

Dela za gradnjo vodovoda je organizirala krajevna skupnost. Njeno vodstvo ima skupaj z občinskimi odborniki Jožetom Kastelicem največ zaslug, da je Predgrad končno dobil svoj vodovod.

J. PRIMC

Naš pogovor

Klopi so še iz leta 1903

Govori Niko Keše, prosvetni delavec z Rake pri Krškem

Niko Keše, prosvetni delavec iz Rake pri Krškem, dela na šoli, ki je najbrž najslabše opremljena na Dolenjskem. Menda se na tej šoli edini lahko upravičijo da imajo klopi še iz leta 1903. Na šoli so dosegli v zadnjem času napredek, vendar je ob takšnem stanju vse skupaj bore malo. Zato pogoji za delo niso kaj prida, prosvetni delavci se trudijo, vendar z glavo skozi zid ne gre.

— Kakšni so delovni pogoji?

— Manjka nam denar za nabavo učil. Nimamo dovolj učilnic, saj se 280 učencev stiska v petih neprimernih razredih. Manjka nam tudi šolska kuhinja, kabimet, telovadnica, delavnica za tehnični pouk itd. Če ni pogojev, potem je jasno, kako teče delo.

— Imate izvenšolske dejavnosti?

— Čez zimo ni prav nobene dejavnosti, spomladi in jeseni pa je delo nekoliko bolj razgibano. Občutek imam, da bi prosvetni delavci radi delali, vendar brez osnovnih pogojev ne gre.

— Kako učenci napredujejo?

— Čeprav otroci nimajo doma najboljših pogojev za delo, je uspeh zadovoljiv. Seveda potrebujejo precejšnjo dodatno pomoč, zlasti iz ma-

tematike, angleščine in slovenskega jezika.

— Kaj bi bilo treba narediti?

— Dozidava šole je več kot nujna, vendar, kot kaže, smo komaj tretji na vrsti. Pred nami sta krška in koprivniška šola.

Prvi sneg na Gorjancih

NOVO MESTO, 26. nov. — Ponoči je močno neurje s hudim vetrom divjalo nad Novim mestom in Belo krajino. Veter je odnesel s streh nekaj opek in razbil nekaj okenskih stekel. Dopoldne je začelo ponovno deževati, v viskih legah pa se je dež sprevel v sneg. Tako so vrhovi Gorjancev dobili prvo letošnjo snežno odejo. R. B.

Kača z dvema glavama

Našel jo je Tone Mušič iz Trnovca pri Metliki

Neenavdno je, da se letos novembra sončijo kače, še bolj čudno pa je to, da so med njimi našli mlado kačo z dvema glavama. Tone Mušič iz Trnovca pri Metliki je šel s svojim bratom proti gozdu za vasio, kjer sta hotela sekati drva. Na poti, kjer je običajno dosti kač, sta pozornost gledala okrog sebe in res zagledala mlado kačo z dvema dobro razvitima glavama.

Kačo, za katero menita, da je gad, sta spravila v kozarec za vlaganje in jo zalila z mlekom. Še živo sta prinesla v prirodoslovni kabinet osnovne šole v Metliki, kjer so shranili nenavadnega kačji primerek.

Strokovnjaki na šoli niso jo, da bi lahko bila tudi prepričani, da je kača z dvema glavama zares gad. Menikula.

O tem nenavadnem pojavu je dal pojasnilo dr. Anton Polenc, ravnatelj Prirodoslovnega muzeja iz Ljubljane: »Siamski dvojčki se tudi med živalmi večkrat pojavijo. Ta gad z dvema glavama je nedvomno posebnost, vendar imamo tudi že v muzeju takšne primerke. Da pa so ga našli tako pozno v jeseni pa ni čudno, saj lepo vreme iz vabi tudi plazilce na dan.

R. B., P. R.

NIKO KEŠE

Foto: S. Dokl

— Kaj pa kulturno življenje na Raki?

— Če ne bi bilo televizije, bi bilo hudo; včasih se tudi podamo v kulturno razgibanost Kostanjevca.

RIBNICA

Večji dohodki

Delovne organizacije na območju ribniške občine so v devetih mesecih letos ustvarile 121.036 tisoč dinarjev celotnega dohodka, kar je za 30 odst. več kot v istem obdobju v lanskem letu. Povečanje je treba pripisati uspešnem poslovanju delovnih organizacij. Med posameznimi dejavnostmi ima največji delež industrija, saj je gospodarsko najmočnejša panoga v občini. Med podjetji pa izstopa Inles Ribnica, ki je omenjenemu obdobju povečal celotni dohodek za 40 odst. To so rezultati delovne učinka, ki temelji v glavnem na izboljšavi organizacije dela, kakor tudi pravilnega nagrajevanja.

Ekspanzija gospodarstva v občini je imela pozitivne posledice na povečanje števila zaposlenih, to povečanje znaša 7 odst., ter višji osebni dohodki. Povprečni mesečni zaslužek zaposlenih v ribniški občini se je v primerjavi z lanskim letom povečal za 16 odst. in znaša 978 dinarjev. K. O.

Vipotnik v Ajdovščini

AJDOVŠČINA, 26. nov. — Danes se je mudil v ajdovski občini predsednik republiške konference SZDL Janez Vipotnik. S predstavniki družbenopolitičnih organizacij in občinske skupščine si je dopoldne najprej ogledal proizvodne obrate sadno-likerskega kombinata Fruital ter kmetijske zadruge v Vipavi. V pogovoru s predstavniki obeh organizacij se je zanimal za proizvodni proces ter razvojne programe.

Popoldne se je sestal s širšim političnim aktivom v občini. L. K.

Nagrajeni pridelovalci izbranih metliških vin

Prvo tekmovalje zasebnih vinogradnikov v kvaliteti

58 vzorcev vin metliških vinogradnikov je ocenjenih. Najboljši pridelovalci belih in črnih vin so dobili nagrade in diplome. V hotelu Bela krajina so odlikovana vina na pokušno občanom.

Letošnja akcija sekcije za kmetijstvo pri občinski konferenci SZDL v Metliki ni nalezla na tolikšen odziv, kot so pričakovali, vendar je prvo tekmovalje zasebnih vinogradnikov v kvaliteti pridelka uspelo. Strokovna komisija pod predsedstvom prof. inž. Mirana Veseliča je že ocenila 26 vzorcev belih in 32 vzorcev črnih vin.

Pri pridelovanju belega vina so se najbolj izkazali: Janko Pečarič iz Čuril, Martin Plut iz Drašič, Alojz Ba-

juk iz Radovice, Franc Zugelj iz Čuril in Jože Nemač iz Božakovega. Prva dva sta dobila nagrado 500 in 300 din, ostali pa diplome. Izven konkurence je v tekmovalju sodelovala tudi Vinska klet Metlika, ki je zasedla prvo in četrto mesto.

V pridelovanju črnih vin je konkurenca še hujša. Komisija je prisodila 500 din nagrade Janezu Nemanicu iz Vidošič, 300 din Niku Pečariču iz Drašič, 200 din Stančku Vrančarju iz Čuril, 200

dinarjev Martinu Plutu iz Drašič, diplom pa sta dobila Franc Stariha iz Drašič in Janko Pečarič iz Čuril.

Včeraj na občinski praznik Metlike, so nagrade in priznanja slavnostno podelili v hotelu Bela krajina, kjer je bila tudi odprta vinska pokušina. Občani bodo lahko do 30. novembra pokušali najboljša vina, ki zrastejo na domačih trtah.

Tekmovalje je imelo namen spodbuditi pridelovalce vin k boljši kvaliteti. Četudi nagrade niso visoke, je veliko vredna že diploma, saj bo lahko koristno napotilo kupcem, ki na metliškem območju iščejo pristna domača vina. R. B.

Disciplina, pogoj varne vožnje

Kako bo z zimsko službo na ljubljanskem prometnem križu

LJUBLJANA, 26. nov. Na pobudo ljubljanske uprave javne varnosti je bilo danes v Ljubljani posvetovanje komandirjev postaj UJV na območju ljubljanskega prometnega križa, cestnega podjetja Ljubljana, komunalnega podjetja Snaga in komunalne inspekcije, na katerem so se dogovorili o delu zimске službe in o sodelovanju med izvajalci te službe.

Vožnja v zimskem času je še posebno težka in nevarna. Nevarnost pa stopnjujejo ne-

vestni in predzorni vozniki, ki ne upoštevajo navodil milicnikov ali delavcev cestnih podjetij. Vozniki bi se morali bolj zavzeti, da z nestrpnostjo in neupoštevanjem navodil le še zavlačujejo čiščenje cest. Predstavnik ljubljanskega cestnega podjetja je povedal, da lahko njihovi delavci v normalnih razmerah očistijo vse glavne ceste prometne žile v dveh urah.

Zaporo cest bodo razen delavcev cestnih podjetij predlagali tudi milicniki, ki bodo obvestili stalno službo, ta pa cestno podjetje, ki bo takoj stopilo v akcijo. Pomembno je, da se promet na ožročni cesti dovolj hitro zapre, saj tako vozila, ki sicer obstanejo na cestah, ne zavirajo čiščenja. V ljubljanskem prometnem križu bodo v primeru zaprtih cest izločali vozila v Škofljič, Ivančini gorici v smeri Dolenjske, Vrhniki in v Logatcu proti Primorskemu in na Vrškem ter Lukovici v štajerski smeri. Sklenili so tudi, da bodo morala vozila s pomanjkljivo zimsko opremo čakati najdalj, če pa bo potrebno, jih bodo pa tudi izločili iz prometa.

Pogovarjali so se tudi o delu zimске službe v Ljubljani.

BRANKO PODOBNIK

Priložnost za pobudo nerazvitih

V Trebnjem se je sestala občinska konferenca zveze komunistov

TREBNJE, 26. nov. — Popoldne se je v Trebnjem sestala občinska konferenca ZK na svoji prvi seji, katere se je udeležil tudi sekretar medobčinskega sveta ZK Ludvik Golob. Najprej je o delovanju medobčinskega sveta ter o družbeno politični situaciji v občini Trebnje poročal Roman Ogrin. Zbrane je seznanil s trenutnim gospodarskim položajem večjih podjetij v občini ter opozoril na gospodarsko zaostajanje nekaterih predelov (Dobrič, Trebelno), kar povzroča nezadovoljstvo med ljudmi, ki se čutijo zapostavljene. Dodal je, da je ob sedanjem spremenjenem odnosu republikanskih vodstev do problemov manj razvitih priložnost, v kateri je treba tudi v občini pokazati več pobude.

V razpravi so udeleženci poudarjali, da je treba ljudem v najbolj prizadetih krajih povedati, kaj je uresničljivo in kaj je samo želja. Seveda tudi to ni dovolj. Na seji so menili, da je nujen dolgoročni program razvoja gospodarstva, zlasti pakmetistva, ki je najvažnejša gospodarska dejavnost v tem predelu.

Na seji so izvolili tudi nov občinski komitej, štiri komisije, častno razsodišče in štiri člane medobčinskega sveta ZK. Za sekretarja občinskega komiteja je bil ponovno izvoljen Roman Ogrin, član CK ZKS.

M. LEGAN

Sodelovanje dolenskih filatelistov

V Kočevju so se sestali zastopniki filatelističnih društev iz Novega mesta in Kočevja. Po razgovorih so bili vsi enotni za to, da bi se vsi filatelisti Dolenjske še trdnje medsebojno povezali in vodili skupno razvojno politiko društev, prirejanja filatelističnih razstav in propagande za filatelijo.

Prvo uresničenje tega stremjenja in sklepov bo že filatelistična razstava v Kočevju od 28. novembra do 4. decembra, ki bo v domu telesne kulture in na kateri bodo razstavljali skupaj vsi dolenski filatelisti. Razstava bo v počastitev praznika 29. novembra in 50. obletnice prve slovenske znamke »Vergarjev«. Slične razstave bodo prirejali prihodnje leto v raznih krajih Dolenjske s skupnim razstavnim gradivom iz vseh društev.

A. ARKO

Le čisto morje vabi turiste

V ospredju prizadevanja za čistost morja - Pripravljajo načrte, da bi obvarovali morje ob slovenski obali pred vse večjo nevarnostjo odpadnih voda

Vsa tri mesta ob slovenski obali nikoli niso vedela, kam z odpadnimi vodami, ker to ni bilo urejeno. Narasčanje prebivalstva, še bolj pa načrti za razvoj obalnega območja, pa so potisnili v ospredje neodložljivo nalogo: kako učinkovito zavarovati največjo turistično privlačnost tega območja, to je obalno morje pred onesnaženjem različnih vodnih odplak.

Vodna skupnost Primorske je junija letos izdala načrt za sistematično ureditev kanalizacije na območju vseh treh obalnih občin. V piranski občini so že pred leti začeli graditi zbirni kanal od Portoroža do Pirana, pri katerem pa je bilo toliko vrzeli, da denar ni bil najbolj racionalno uporabljen. Z novimi gradnjami od Lucije do Pirana bodo temeljito preuredili tudi kanalizacijo. Prav tako pa skušajo na izvirnem način očistiti kanalske odplake, ki se zlasti nabirajo v notranjem piranskem pristanišču.

Koprski in izolska občina pa nameravata urediti skupno kanalizacijsko omrežje. Koprška občinska skupščina čeli graditi zbirni kanal od Portoroža do Pirana, pri katerem pa je bilo toliko vrzeli, da denar ni bil najbolj racionalno uporabljen. Z novimi gradnjami od Lucije do Pirana bodo temeljito preuredili tudi kanalizacijo. Prav tako pa skušajo na izvirnem način očistiti kanalske odplake, ki se zlasti nabirajo v notranjem piranskem pristanišču.

priporočili drugi načrt, po katerem bi za Koper, industrijsko ceno in Ankaran pri izlivu reke Ržane zgradili čistilno napravo, v katero bi se stekala vsa kanalizacija.

Za Izolo pa ta načrt, ki ga bodo seveda v Izoli obravnavali samostojno, predvideva čistilno napravo na skrajnem rtu izolskega polotoka.

Po tem načrtu naj bi že prihodnje leto zgradili zbirni kanal od hotela Triglav do Skočjanskega zaliva, kjer bi zgradili črpalnice in dva bazena za čiščenje. Leta 1971 pa bi nadaljevali s kanalom na Bonifiki proti Zusterini ter povežali zbirni kanal s tistim, ki pelje proti Skočjanskemu zalivu. Tako bi zajeli odplake še iz dela starega

Kopra, Semelede, Zusterine in Bonifike.

Program razvoja obalnega območja seveda odpira nekatere nove poglede, kako urediti pereče probleme odvajanja odpadnih voda. Voda v obalnem morju je zdaj marsikdaj kaj malo privlačna. Brez čistega morja pa ni mogoče misliti, da bi lahko tu razvijali turizem kot važno gospodarsko panogo. Seveda so odplake velika nevarnost za tako onesnaženje. Nič manjša pa seveda niso tudi različne ladje, ki spuščajo večšinske odpadne olje v morje. Tudi s te platí si zdaj na obalnem območju prizadevajo z ukrepi in z uspešnim nadzorom pravočasno odvrtiti pretečo nevarnost.

G. GUZEJ

TRBOVLJE

KEŠETOVO

TRBOVELJČANI! ODSLEJ TUDI PRI VAS SODOBNA SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA:

- popolna izbira prehranbenega blaga
- sveže meso: predpakirano in mesnica
- delikatesa in specialitete
- kruh, mleko in mlečni izdelki
- sadje in zelenjava
- predmeti za osebno nego
- čistilne in gospodinjske potrebščine
- tobak, tobačni izdelki, pribor in časopisi

OTVORITEV DANES OB 12. URI

BIFE:

- brezalkoholne in alkoholne pijače
- toplja in hladna jedila
- kava P-espresso

ODPRTO NEPREKINJENO

- vsak delavnik od 7. do 19.30
- ob nedeljah od 7. do 11. ure.

REHRANA EXPORT-IMPORT LJUBLJANA

Intervju Edvarda Kardelja o problemih samoupravljanja (3. in 4. stran) — Priloga RTV

Poljski gostje v Velenju

Edvard Kardelj sprejel šefa delegacije poljskega Sejma

CELJE, 26. nov. Danes dopoldne je na celjsko območje prispela poljska parlamentarna delegacija. Gostje so se najprej ustavili v Zalcu, kjer so v prostorih KK Zalec imeli enourni razgovor s predstavniki kmetijskega kombinata. Poljski so se posebej zanimali za vlogo hmeljarskega inštituta, za odnose med kombinatom in zasebnimi kmetovalci, za tehnološko moderno proizvodnjo v Savinjski dolini, za način udležbe pri samoupravljanju itd.

Iz Zaleca so se poljski parlamentarci napotili v Velenje, kjer so bili najprej v tovarni gospodinske opreme Gorenje. Člani delegacije so slišali za sloves tega kolektiva, že preden so prišli v Slovenijo. V Velenju je delegacija prisla brez svojega vodje, višarja Sejmaka Jana Karla Wendeja, ki se je dopoldne zadržal v pogovoru s članom sveta federacije Edvardom Kardeljem v Ljubljani. Je pa v Gorenje prišel med pogovori. Poljske gostje je zanimalo, kakšno so možnosti za kooperacijo s poljsko industrijo, kakšna je produktivnost, kako je le-ta naraščala in kakšni so kooperacijski odnosi tega kolektiva s podjetji po Jugoslaviji, ki z Gorenjem sodelujejo.

Po pogovoru so si parlamentarci ogledali proizvodnjo v tovarni. Nato so imeli v hotelu Paika kosilo; dopoldne pa so odpotovali v Celje, odkoder so s posebnim vlakom odpotovali v Beograd.

JURE KRAŠEVEC

Pogovori med Nemčijama
BONN, 26. nov. (Reuter). Tu se je danes začelo drugo nadaljevanje pogovorov med ZRN in NDR o izboljšanju mednarodnega rednega, železniskega in cestnega prometa. Pričakujejo, da bodo pogovori trajali nekaj dni.

Razen tega se obe nemški državi že pogovarjata o izpolnitvi medsebojnih postnih in telekomunikacijskih zvez.

Pariz je bil v temi

Zmeda zaradi stavke delavcev v elektroenergetskih podjetjih
PARIZ, 26. nov. (Reuter). V Parizu je včeraj letos prvič snežilo. Zaradi dvodnevne stavke polovice delavcev v podjetjih za električno energijo in plin je bil Pariz sinoči v mraku. Nepopolna zmeda pa je zavladala davi: Ne delajo semafori, mestni in železniški promet na električni pogon stoji, prizadete so vse ustanove, razen policijske. Skodo trpi veliko kraljev širom po Franciji, najbolj pa velika industrijska središča.

PIRANSKA OBALA VČERAJ DOPOLDNE.

Foto: Selhaus

Za praznik republike

»Delo« bo v jutrišnji praznični prilogi med drugim zanimivimi prispevki objavilo:

OBISK PRI LETOSNJIH NAGRAJENCIH AVNOJ

Zapisi naših sodelavcev Jožeta Snoja in Janeza Zadnarkarja

POGOVORI NOVINARJEV »DELA« S PREDSEDNIKOM ZIS IN S PREDSEDNIKI REPUBLIŠKIH IZVRŠNIH SVETOV

Janez Vipotnik

SPOZNAJAMO LASTNO PRETEKLOST

Pozdravne besede ob obletnici Znanstvenega inštituta

Anton Rupnik

OBETAJOČE LASTOVKE IZ JUŽNE NEMCIJE

Nov jugoslovanski klub v Schwenningu

Bogdan Pogačnik

CRNA KOBLA SE JE VZPELA

PRED BELFORTOM

Zgodbe iz minule vojne

Stanka Godnič

SIRINA USTVARJALNIH POBUD

Pogled na igrani jugoslovanski film

Peter Breščak

»BOLEČINA IN NOROST STVARJENJA«

Delež primitivnih v slovenskem likovnem ustvarjanju

CENA 1 DINAR

Sporočamo tudi, da bo prihodnja številka »Delo« izšla v torek 2. decembra.

Pred ofenzivo?

44. seja v Parizu — Iz J. Vitenama poročajo o premikih osvobodilnih sil

PARIZ, 26. nov. (Reuter, AFP, Tanjug). Na 44. seji vietnamskih mirovnih pogajanj, ki se je danes začela v Parizu, je šef ameriške delegacije Lodge izjavil, da se je pripravljen ob katerikoli času sestati s predstavnikom severovietnamske delegacije Xuanom Thuyem. Pred tem sta voditelja delegacij teden dni očitala drug drugemu, da se izogibata osebnim stikom. Menijo, da bo Lodge prihodnji teden odpotoval v Washington, saj je pred kratkim odstopil s svojega položaja.

V intervjuju za pariški »Figaro« je general Duong Van Minh, znan kot »veliki Minh«, izjavil, da ne želi igrati politične vloge, temveč le vplivati na vlado, da bi se posvetovala s ljudstvom. Poudaril je, da so njegove izjave napadeno pojasnjevali in da ni voditelj strelje sil. »Veliki Minh« tudi nasprotuje temu, da bi ustanovili začasno koalicijsko vlado namesto sedanje saigonskega režima. Meni, da so posvetovanja

nujno potrebna, saj je »ljudstvo neprizadeto do sedanje vlade«.

Ameriško poveljstvo poroča o ponovnih bojih ob kambojski meji, zlasti v okolici taborišča posebnih ameriških sil v Bu Prangu, Duc Lapu in Bu Dopu. Spopadi so se vneli tudi zahodno, severno in severovzhodno od Saigona. Poveljstvo poroča o premikih osvobodilnih sil na območju Da Nanga in severovzhodno od Saigona. Ameriški helikopteri so jih napadli z raketami zemlja-zrak. Ameriški vojaški predstavniki menijo, da se osvobodilne sile morda pripravljajo na novo ofenzivo.

Leteče trdnjave »B-52« so dvakrat posredovale na območju Duc Lapa, kjer so se baje zbirale severovietnamske čete.

Najhujši letalski napad na Jordanijo
BAGDAD, 26. nov. (AFP, AP). Danes je bagdadska radio sporočila, da sta bili v napadu izraelskega letalstva na iraške čete, nastanjene v Jordaniji, sestreljeni dve izraelski letali. To je bil najhujši napad izraelskih bombnikov na Jordanijo v zadnjem letu dni.

Debata v zvezni skupščini o proračunu za leto 1970

Mirko Tepavac, Žiga Vodusek, Dragiša Djoković, Nikola Ljubičić in Radovan Stijačić so poslancem obrazložili glavne smernice naše politike in utemeljili potrebe državnih sekretariats

OD NAŠIH BEOGRAJSKIH DOPISNIKOV

BEOGRAD, 26. nov. Današnje delo zvezne skupščine je potekalo v znamenju precej obsežnih ekspozicij o zunanji politiki, vzemnem proračunu za prihodnje leto ter delu službe za notranje zadeve in državne varnosti. Te teme so bile na dnevnem redu skupne seje zbor narodov in družbenopolitičnega zbora, medtem ko je socializirani zbor razpravljali o analizi poslovanja skladov zdravstvenega in pokojninsko-invalidskega zavarovanja ter o drugih temah zdravstvenega varstva. Na skupni seji zbora narodov in družbenopolitičnega zbora je prebral ekspozice o položaju v svetu in nalogah državnega sekretariata za zunanje zadeve državni sekretar Mirko Tepavac (povzetek njegovega govora objavljamo na 4. strani). Dragiša Djoković, član ZIS, je prebral ekspozice o osnutku zveznega proračuna za leto 1970, medtem ko je proračun državnega sekretariata za zunanje zadeve pojasnil pomočnik sekretarja Žiga Vodusek. V nadaljevanju skupne seje je državni sekretar za narodno obrambo generalpolkovnik Nikola Ljubičić prebral ekspozice o osnutku proračuna za prihodnje leto, medtem ko je zvezni sekretar za notranje zadeve Radovan Stijačić prebral ekspozice, v katerem je podrobneje določil mnoge naloge prihodnje službe. Povzetki iz Djokovičevega, Ljubičićevega in Stijačićevega ekspoziceja na 2. str.).

Seja izvršnega biroja predsedstva ZKJ

BEOGRAD, 26. nov. (Tanjug). V okviru priprav za prihodnjo sejo predsedstva ZKJ je izvršni biro na današnji seji razpravljali o nekaterih problemih v zvezi z nadaljnjim razvojem in dejavnostjo ZKJ.

Ivršni biro je upošteval razpravo, predloge in pripombe s 6. seje predsedstva in sprejel dokončno redigirani idejno-politični program ZKJ o preidih vprašanih družbenega položaja in vloge informativne dejavnosti ter središtev za javno obveščevanje.

Na seji so razpravljali tudi o nekaterih tekočih vprašanjih.

Predavanje Staneta Dolanca

LJUBLJANA, 26. nov. — V domu družbenih organizacij je član izvršnega biroja predsedstva ZKJ Stane Dolanc pred številnim auditorijem govoril o nekaterih vidikih zunanje politike ZKJ Jugoslavije ter o stikih, ki jih je imel kot šef delegacije SZDL Jugoslavije z nekaterimi delavskimi in progresivnimi strankami zahodne Evrope. Razgovor je organizirala komisija CK ZKS za mednarodna vprašanja.

Eksplziv na mostu čez Tiber

Rimska policija je preprečila sabotažo, ki bi imela hude posledice

RIM, 26. nov. (UPI) — Rimska policija je na enem najbolj prometnih mostov »Castello« odkrila razstrelivo in s tem preprečila sabotažo. Včeraj je na mostu tam kar sedem zavojev z močnim razstrelivom, ki bi lahko povzročilo velikansko materialno škodo in človeške žrtve.

V zadnjem času je bilo v Rimu in drugih italijanskih mestih že več eksplozij. Včeraj sta eksplodirali bombi pred cerkvijo v Biancivallu in na krajšem sedežu KP.

Upanje pomešano z dvomom

Nixonovo izjavo o kemičnih orožjih ugodno sprejeli, toda s pomisleki

NEW YORK, 26. nov. (Tanjug). Na seji OZN so pozdravili sklep ZDA o odrekanju kemičnemu in biološkemu orožju kot korak, ki vzbuja določeno upanje. Do Nixonove izjave o kemičnem in bakteriološkem orožju je prišlo po večmesnem boju nekaterih liberalnih članov kongresa proti kapičenju takega orožja v ZDA.

Tudi britanska vlada, ki je že prej predlagala, da bi preprečili bakteriološko vojno, je pozdravila izjavo predsednika Nixona o uničenju ameriškega arzenala tega orožja. Kanadski obrambni minister pa je — kakor poroča AFP — v parlamentu izjavil, da Kanada ne bo prenehala z raziskovanji na področju tega orožja.

Stockholmski »Dagens Nyheter« s precejšnjimi pomisleki komentira danes Nixonovo izjavo. Časopis poudarja, da je prvič po vojni ena izmed super sil priznala, da ima taka orožja. Časopis sodi, da je Nixonova izjava prerazočna na psihološki in politični učinek.

Švica naj posreduje v Nigeriji

BERN, 26. nov. (Reuter) — Blafra je prosila Švico, naj posreduje v nigerijski državljanski vojni. V švicarskem zunanjem ministrstvu so sporočili, da se bo vlada čez dva, tri dni odločila, ali bo to nalogu prevzela.

BLODKOVA NAGRADA OB PETDESETLETNICI — Med dobitniki letošnjih Bloudkovih nagrad je tudi MSD Branik, ki letos praznuje 50-letnico. Na sliki: Vlado Dernač izroča nagrado predsedniku Mariborskega društva Mirku Fajdigi. (Poročilo o podelitvi Bloudkovih nagrad na športni strani). Foto: Busić

„Bitka“ že kmalu?

Sarajevo se pripravlja na veličasten dogodek — Bulačić kandidat za oskarja? — Boj za premierske vstopnice

OD NAŠE POROČEVALKE

SARAJEVO, 26. nov. Glavno mesto Bosne in Hercegovine postaja v času praznovanja Dneva republike filmsko velemesto Evrope. Kot napovedujejo prijave domačih in tujih gostov, bo svetovna premiera Bulačićeve »Bitke na Neretvi« spektakel, kakršne poznamo v Parizu, Londonu, New Yorku in drugih mestih tudi samo za največje filme. »Bitka na Neretvi« bo predstavljala jugoslovanski film v konkurenci za največjo nagrado akademije ZDA »oskar«.

Med skoraj tri tisoč prvimi gledalci Bitke na Neretvi se ne bodo uvrstili le vsi glavni igralci, temveč tudi dolga vrsta drugih glavnih filmskih producentov, režiserjev in igralcev od Carla Pontija in Sofije Loren do

Romana Polanskega in drugih avtorjev. Če bodo vsi zasedeni, bo »Neretva« kršena v tako svetovljanski avditorij, kot ni bil še noben jugoslovanski film. Seveda bo dala poseben pečat premieri navzočnost starih borec iz bitk na Neretvi ter vojaških misij SZ, Velike Britanije in najbrž tudi ZDA. Vsekakor bo najbolj toplo pozdravljen gost na premieri predsednik republike Tito.

Seveda je razumljivo, da se sprito tako monumentalno zastavljene premiere budi množična radovednost in živčni spopadi za vstopnice. Kot je na opoldanski tiskovni konferenci zatrdil Veljko Bulajić, bodo domači in tuji predstavniki tiska — okrog 300 jih bo — imeli pri vstopu na premiero. Na dan premieri bodo na ulici pred gledališčem postavili ogromne množice ljudi, ki bodo čakali na vstop. Zaradi tega bodo v okolici gledališča postavili ogromne množice ljudi, ki bodo čakali na vstop. Zaradi tega bodo v okolici gledališča postavili ogromne množice ljudi, ki bodo čakali na vstop.

● Nadaljevanje na zadnji strani

Morje je opustošilo obalo

Koper, Izola in Piran so bili ponoči pod vodo — Orkan je dosegel hitrost sto kilometrov na uro Velika škoda v številnih podjetjih — Razdejanje tudi v Opatiji, Trstu in drugih obalnih krajih

KOPER, 26. nov. Neurje, ki se je včeraj razbesnelo nad velikim delom Jadrana, je sinoči dosegel tudi mesta ob slovenski obali. Orkanski veter, ki je dosegel v posameznih sunkih tudi hitrost do 100 km na uro, ter visoka plima sta nekaj po 23. uri spremenila dele Kopra, Izole in Pirana v silovito divjanje visokih morskih valov. Meter in še več visoka voda je poplavlila niže ležeče dele obalnih mest, vdirla v poslovne prostore in stanovanja, prestavljala v pristaniščih zasidrane čolne ter naplavaljala gnote kamenja (tudi več sto kilogramov težke skale) na poplavljenе ulice in nabrežja. Viharna povodenj, kakršne ne pomnijo najstarejši ljudje teh krajev, je povzročila veliko škodo, ki jo bo mogoče oceniti šele kasneje. Le zaradi velike požrtvovalnosti občanov, organov milice, gasilcev, delavcev komunalnih podjetij in štabov za rešitve pred elementarnimi nesrečami, ni škoda še dosti večja.

V vseh treh obalnih mestih pretekle noči dolgo ne bodo pozabili. V Piranu je sinoči občane nekaj pred ponočjo zbudila sirena, ki je opozarjala na veliko nevarnost. Plima je naraščala že proti večeru, jugozahodni veter je pihal vse močnejše ter spreminjal morje v nepretrgano naskakovanje več metrov visokih valov. Ob divljanju teh elementov je bil okoli polnoči pod vodo v Koprju ves del mesta okoli avtomobilske postaje, ulica JLA ter vse stranske ulice. Naraslo morje se je začelo prelivati preko obrambnega zidu na Koprski Bonifiki in začelo zalivati depresijsko področje.

Voda je zalila tudi cesto od Slavnika proti Skočjanu. V Izoli je voda zalila vse ulice okoli pristanišča, vdirala v številne lokale in stanovanja. V Piranu je bila pod vodo cesta od Lucije do Pirana, morje pa je zalilo tudi del Portoroža okoli restavracije Jadran. Najhuje je bilo v Piranu na Tartini, kjer je voda v dobre pol ure narasla več kot meter visoko in so iz nje gdale le strehe številnih avtomobilov. Zlasti silovito je neurje divljalo na Prešernovem nabrežju ter na cesti JLA. Pred Tartinjevo kavarno so valovi pljuskali proti gimnaziji.

V vseh treh mestih so že ponoči začeli delati štabi za zaščito pred naravnimi nesrečami. V Piranu so budili občane. Okoli njih ponoči je

Pred zimo

Pred letošnjo zimsko sezono sicer ne moremo govoriti o kdo ve kako pomembnih novostih na področju zimskega turizma. Edini večji objekt, ki smo ga pripravili za letošnjo sezono, je žičnica na Golte s hotelom na vrhu, ki bo prav gotovo privabila veliko število smučarjev. V Kranjski gori so podvojili zmogljivost sežanjnice, medtem ko Transturist obeta, da bo do 20. decembra končana rekonstrukcija žičnice na Vogel, ki bo tudi stekla s podvojenjo zmogljivostjo. Če k temu prištejemo še mrzlične priprave vseh žičnic, da uredijo smučišča in izdelajo pravilnike o redu in varnosti na smučarskih progah, potem smo v glavnem našli skoraj vse priprave za letošnjo zimsko sezono.

Znano je, da ima Slovenija kljub odličnim naravnim pogojem na področju zimskega turizma kaj malo zmogljivosti, ki jih lahko ponudi zahtevnejšim gostom. Prav zaradi tega nismo mogli doslej v zaželenih dimenzijah razviti v zimskih mesecih inozemskega turizma. Gostje iz tujine so sicer prihajali in tudi letos bodo prišli. Po informacijah in Kranjske gore ter Bohinja so tamkajšnji hoteli za zimsko sezono skoraj povsem zasedeni. Bohinjecem je uspelo napolniti celo hotele v dolini, kar se je zgodilo prvič odkar vozi žičnica na Vogel. Raziskave na tem področju kažejo, da bi bilo gostov še znatno več, če bi imeli zanje prostor. Mogoče se bo položaj v tem pogledu zboljšal, če bomo z leti končno le uspeli zgraditi zimski center v Bovcu v okviru alpsko obalne cone.

Ob vsem tem pa ne moremo mimo dejstva, da bi tudi s tistimi, maloštevilnimi gosti, ki prihajajo k nam, ustvarili znatno večji dohodek, če bi bili bolj spretni in če bi jim znali v ustrezni obliki ponuditi vse tisto blago in storitve, ki jih imamo na razpolago. V mislih imamo že tolikokrat ponovljeno pomanjkljivost — dolgočasnost naših turističnih središč, ki jo morajo prenašati gostje ob dolgih zimskih večerih. Smučajo se lahko najdlje do pete ure popoldne in še to le, če je lepo vreme. Sicer pa so obsejani na posedenje v hotelskih sobah ali kvečjemu na popivanje v eni od redkih restavracij. Manjka nam veliko število gostilnic s prijetnim vzdušjem, trgovin s pisano ponudbo blaga, možnosti velikega števila izletov in podobno. Skratka: nismo še uspeli uresničiti spoznanja, da turizem ni le hotelska soba ali restavracijski sedež, pač pa živopisen splet vseh dejavnosti, ki se v končni obliki pokažejo kot široko odprta ponudba pred gostom. Prav te dejavnosti pa dajejo drugim državam polovico dohodka od turističnega prometa.

NIKO ISAJEVIČ

Težo stabilizaciji

Gospodarski zbor je razpravljal o pogojih gospodarjenja, prosvetnokulturni zbor pa o poklicnem izobraževanju

LJUBLJANA, 26. nov. Včeraj sta se sestala na ločenih sejah gospodarski in prosvetnokulturni zbor republiške skupščine. Gospodarski zbor je razpravljal o pogojih gospodarjenja v letu 1970 in bo o tem pripravil stališča, ki jih bo posredoval pristojnim telesom zvezne skupščine. Prosvetnokulturni zbor pa je obravnaval osnutek zakona o poklicnem izobraževanju in urejanju učnih razmerij, razpravljal o organizaciji glasbene mladine Slovenije ter sprejel več odlokov. (Podrobnejše poročilo s seje tega zbora na 2. strani).

Ob današnji razpravi o pogojih gospodarjenja v letu 1970 je Gospodarski zbor sprejel dva sklepa: naj republiški IS pripravi besedila predloga skupščinske resolucije o okvirnih ekonomskih politikah v letu 1970 upoštevajoč stališča in mnenja iz poročila odbora za družbeno ekonomsko odnose in iz današnje razprave na seji zbora; zbor pooblašča delovno skupino poslancev, da na osnovi poročila omenjenega odbora in razprave na seji zbora pripravi stališča zbora glede pogojev gospodarjenja v letu 1970, ki jih bo zbor posredoval pristojnim telesom zvezne skupščine.

Za uvod v razpravo o pogojih gospodarjenja v prihodnjem letu je inž. Tone Tribušon v imenu odbora za družbeno ekonomsko odnose navedel mnenja in stališča, ki jih je o tem izoblikoval odbor, ko je obravnaval ustrezna gradiva. Kot najvažnejša je omenil odbor mneni, da so stališča v osnutku resolucije kot pogoj za realizacijo dinamične rasti gospodarstva v stabilnih pogojih premalo konkretna, več podarka bi morali dati organizacijskim pripravam za izvedbo postavljenih ciljev; odbor podpira stališča o uveljavljanju realnejših razmerij v delitvi družbenega proizvoda, tako med gospodarstvom in družbo, kot tudi med investicijami, splošno in osebno potrošnjo; realizirati je treba stališča o zmanjšanju stopnje rasti splošne potrošnje oziroma o njenem zaviranju na sedanji ravni; investicijsko politiko je treba zastaviti tako, da bomo pospeševali rast modernizacije in rekonstrukcije gospodarstva, v ta namen je treba

spremeniti tudi strukturo investicij; odbor meni, da stabilizacije ni mogoče osredotočiti zgolj na osebno potrošnjo, temveč jo je treba tudi na ostale oblike potrošnje; v resoluciji bi bilo treba določiti prednostne naloge, ki jih je treba uveljavljati v mednarodnem gospodarstvu — sicer bomo kmalu morali razmišljati o ukrepih za sanacijo gospodarstva. Po njihovem mnenju je treba dati poseben poudarek nacionalnemu varčevanju in racionalizaciji na vseh področjih združenega dela, pri tem pa posebej apelirati na gospodarstvo, da se začne obnašati bolj racionalno, zlasti pri delitvi v korist skladov. Razprava je izvenela v zaključek, da imamo prihodnje leto precej omejen manevrski prostor glede ukrepanja v smislu vseh v razpravi navedenih pripomb, da pa se moramo vendarle lotiti vsaj tistih ukrepov za stabilizacijo gospodarstva, kjer ni nejasnosti, kakšne posledice bodo sprožili.

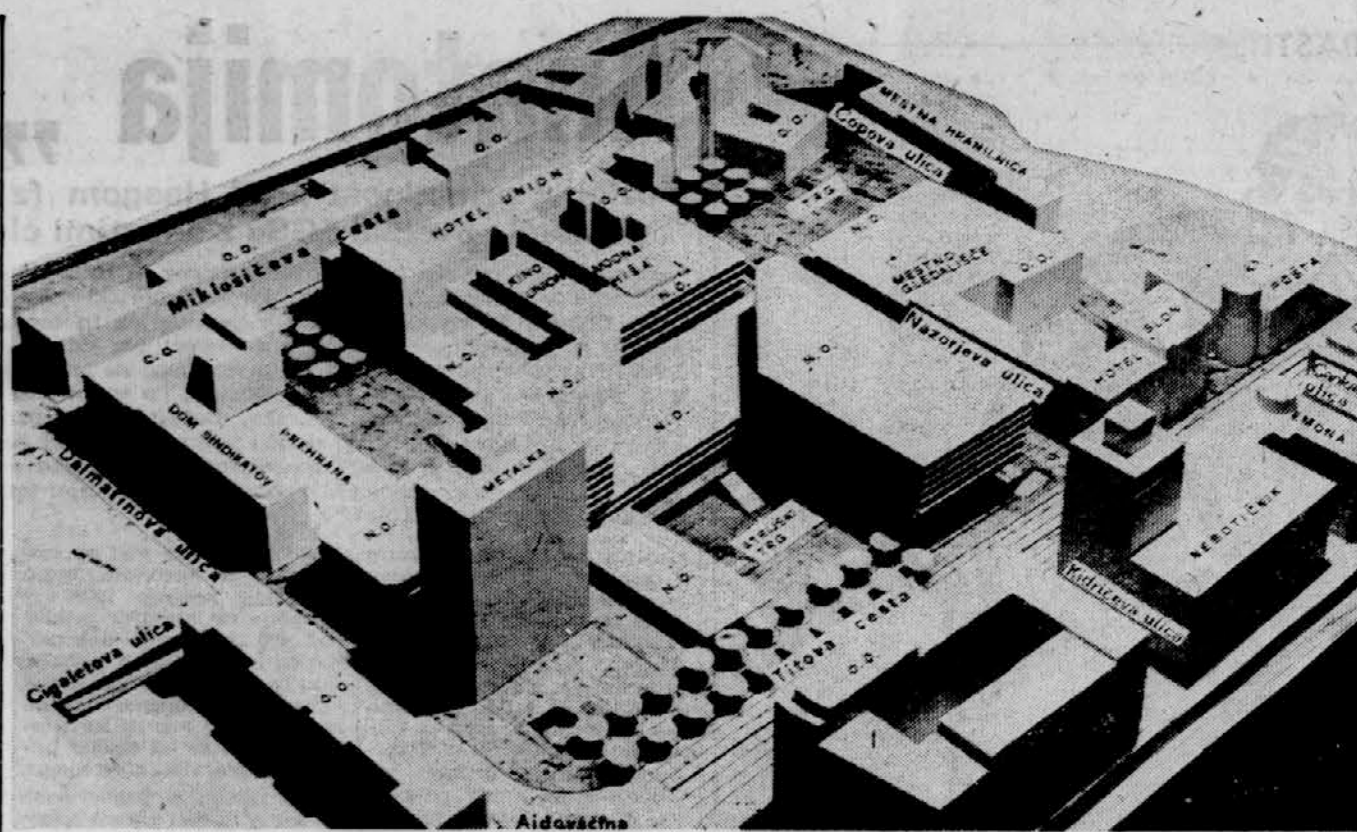
Zbor je nato nadaljeval obravnavo predloga odloka o delovnem področju zborov Skupščine SR Slovenije o vprašanjih, glede katerih morajo dati mnenje delegati občin na zasedanjih v republiški skupščini in o razmerjih med skupščinskimi zbori pri njihovem delu. Ker sta bila v razpravi dana dva amandmaja (naj bi enotni zbor delovnih skupnosti ne sodočel tudi o sistemu delitve družbenega proizvoda, temveč o sistemu spodbujanja rasti družbenega proizvoda, po drugem amandmaju pa o obojem), ki jo morata obravnavati in zavzeti o njiju stališča skupščinska zakonodajna pravna komisija ter ustavna komisija, je zbor odločil razpravo o odloku na prihodnjo sejo.

V razpravi, v kateri so sodelovali Franc Petauer, Stane Pungertar, Jože Lesar, inž. Jože Valentincič, mgrs. Janez Vidmar, Natan Bernot, Jože Knez, Franc Korelec in Jože Rozman, je večina poslancev predvsem opozorila, da je po njihovem mnenju v začetni politiki premalo konkretnih stališč in ukrepov, ki bi pomenili doslednejše uveljavljanje reformnih načel. Sodili so, da so predvidevanje stopnje gospodarske rasti preoptimistične, če želimo realizirati dinamično rast v stabilnih pogojih, so pa sprejemljive za rast v pogojih nadaljevanja inflacijskih težav. Poudarili so, da bomo

morali prejšnji slej začeti razbremenjevati proizvodnjo previsokih obveznosti, če jo želimo usposobiti za nadaljnjo rast in njeno uspešnejšo uveljavljanje v mednarodnem gospodarstvu — sicer bomo kmalu morali razmišljati o ukrepih za sanacijo gospodarstva. Po njihovem mnenju je treba dati poseben poudarek nacionalnemu varčevanju in racionalizaciji na vseh področjih združenega dela, pri tem pa posebej apelirati na gospodarstvo, da se začne obnašati bolj racionalno, zlasti pri delitvi v korist skladov. Razprava je izvenela v zaključek, da imamo prihodnje leto precej omejen manevrski prostor glede ukrepanja v smislu vseh v razpravi navedenih pripomb, da pa se moramo vendarle lotiti vsaj tistih ukrepov za stabilizacijo gospodarstva, kjer ni nejasnosti, kakšne posledice bodo sprožili.

Zbor je nato nadaljeval obravnavo predloga odloka o delovnem področju zborov Skupščine SR Slovenije o vprašanjih, glede katerih morajo dati mnenje delegati občin na zasedanjih v republiški skupščini in o razmerjih med skupščinskimi zbori pri njihovem delu. Ker sta bila v razpravi dana dva amandmaja (naj bi enotni zbor delovnih skupnosti ne sodočel tudi o sistemu delitve družbenega proizvoda, temveč o sistemu spodbujanja rasti družbenega proizvoda, po drugem amandmaju pa o obojem), ki jo morata obravnavati in zavzeti o njiju stališča skupščinska zakonodajna pravna komisija ter ustavna komisija, je zbor odločil razpravo o odloku na prihodnjo sejo.

Zdravko Stefancic

NOVA PLOŠČAD — Takole naj bi izgledala ploščad Borisa Kraigherja v Ljubljani.

Novo mestno središče bo ena sama veleblagovnica

V kratkem bodo odbrali interesente za prostore na ploščadi Borisa Kraigherja v Ljubljani - Skupno 107.500 kvadratnih metrov poslovnega prostora

Ljubljanski investicijski zavod bo jugoslovanski gospodarski javnosti v kratkem posredoval okvirne obseve velikega projekta, po katerem bodo v najstročnejšem središču Ljubljane zgradili na ploščadi Borisa Kraigherja skupno 107.500 kvadratnih metrov poslovnega prostora in razen tega še 20.000 kvadratnih metrov za parkiranje vozil. Z razpisom bodo zbrali najugodnejše ponudnike iz vse Jugoslavije, ki bodo za trgovinsko in druge poslovne dejavnosti vložili svoja investicijska sredstva in prišli do poslovnih prostorov v izredno prometnem delu mesta. Samo več kompleks bo dočel ploščadi gre že zdaj dnevno okoli 100.000 ljudi!

Ploščad Borisa Kraigherja med Titovo cesto in Miklošičev

vsak kvadratni meter bruto poslovne površine plačali o. kolj 5000 novih dinarjev. Do konca obratna pa bo mogoče napraviti šele tedaj, ko bo vsa dokaj zahtevna ureditev trga povsem dokončana.

O začetku gradnje je za zdaj mogoče reči toliko, da bodo že februarja prihodnje leto podpisovali okvirne pogodbe z odbranimi bodočimi uporabniki prostorov. Napovedujejo, da bo ploščad Borisa Kraigherja urejena tako, da bo ena sama funkcionalna povezava komercialnoslovnega celota. Pešci oziroma kupci in gosti — med katere bo treba seveda šteti tudi doberšen del tistih izredno več kot 20 milijonov turistov, ki grejo vsako leto skozi Ljubljano — bodo imeli na ploščadi popolno prometno prednost. Pešci na omejenih ploščadih ne bodo imeli nikakršnih prometnih nevarnosti zaradi izogibanja vozilom. Teh na ploščadi kratko malo ne bo, saj bo vse oskrbovanje lokalov potekalo po podzemnih etažah. Te bodo skupno štiri; ob u. postavljanju mezaninov pa bo pod zemljo celo šest etaž.

Med drugim bo pod zemljo tudi prostor za parkiranje okrog 1400 osebnih vozil.

Nad površje se bodo zgradbe na ploščadi Borisa Kraigherja dvigale 25 do 40 metrov. Prilike in se naslednje tri etaže v višino bodo namenjene trgovskoposlovnim in gostinskim dejavnostim, medtem ko bodo višja nadstropja uporabna za druge poslovne namene.

Posebej pa velja omeniti tudi to, da bodo z ureditvijo komunikacij na ploščadi Borisa Kraigherja izdatno posegli tudi v urejanje širših mestnih prometnih problemov. Tako bo recimo treba urediti podhod na Ajdovščini in na križišču Cankarjeve ceste s Titovo. Pešci bodo imeli dostop na ploščadi tudi z nekaterih obrobah prometne mestne površine. Vse tovarni promet se bo odvijal oziroma odvoz blaga bo do speljali na ploščadi — ali točneje pod njo — z vpadne rampe v Cigaletovi ulici. Osebnostna vozila bodo prihajala pod ploščad po isti poti in razen tega še po ulovnoizvoznih rampi v Nazorjevi ulici

FRANCE JERAS

Več papirja iz listavcev, ki jih je težko prodati

Veliki načrti papirne in celulozne industrije — V prihodnje več topolovih plantaž

V osnutku programa dolgoročnega razvoja papirne in celulozne industrije predvidevajo, da bi v prihodnjih desetih letih zvečali proizvodnjo za dvakrat, izvoz pa skoraj za šestkrat. Tudi poraba lesa za tako proizvodnjo bi se zvečala približno za dvakrat, vendar s to razliko, da zdaj močno prevladuje celulozni les smreke in jelke, za zvečano proizvodnjo pa bodo uporabljali predvsem les listavcev, ki ga je zdaj težko prodati.

Za investicije bodo potrebovali približno toliko sredstev, kot bo porasla vrednost proizvodnje v zadnjem letu razvojnega programa; in sicer okrog eno milijardo dinarjev. Skupna vrednost vse proizvodnje čez deset let pa bo presegla poltrajno milijardo dinarjev. Po sedanjih načrtih, ko upoštevajo domačo potrebo in razmere na svetovnem trgu, lahko izvoz papirja in celuloze zvečajo za 580 odst.

Nekateri gozdarji se dvomijo, če bodo lahko zagotovili dovolj celuloznega lesa tako razširjeni industriji. Kolektivni teh podjetji pa pravijo, da bo treba upoštevati predvsem dve stvari. Zmogljivosti svojih podjetij morajo zvečati, če jih hočejo modernizirati. Razvoj gre hitro naprej in nihče ne izdejuje več opreme za mala podjetja. Sodobna oprema omogoča in hkrati zahteva veliko proizvodnjo. Njihova proizvodnja pa mora temeljiti na domačih surovinah. Z uvozem celuloznega lesa lahko krijejo le manjše primanjkljaje. Zato se bodo močno preusmerili na porabo lesa listavcev. Tega pa bo moči dobiti tudi iz topolovih plantaž.

Papirna in celulozna industrija zdaj predelata v enem letu okrog 430.000 kub. metrov lesa smrek in jelk. Celuloznega lesa listavcev dodata le okrog 100.000 kub. metrov in 80.000 kub. metrov žagane. To razmerje lahko v prihodnjih desetih letih močno spremenita v korist listavcev. Poraba listavcev bi

se lahko zvečala za okrog 830.000 kub. metrov, smreke in jelke pa le za okrog 120.000 kub. metrov. K temu bi dodali še okrog 50.000 kub. metrov borovega lesa in zvečali porabo žamjanja.

Na gozdem gospodarstvu Maribor pravijo, da bodo čez nekaj let začeli sekati v milijardnih topolovih nasadih po 25.000 kub. metrov celuloznega lesa v enem letu. Precej topol so posadili tudi v Posavju. Še vedno pa je veliko takih zemljišč, kjer bi lahko posadili hitro rastoče topole, ker drugi prideniki ne dajejo dovolj visokih donohov.

V naših gozdovih je tudi veliko trdih listavcev, kot gaber, bukev in drugih, ki se jih zaradi dragega prevoza in nizke odkupne cene ne plača več prodajati v mesta za drva. Pred leti so veliko takih drv izvažali v Italijo. Zato bodo gozdna gospodarstva, zasebni lastniki gozdov in papirna ter celulozna industrija gotovo lahko usklajali svoje želje in programe. Hlodovine pa bo še naprej dobivala lesna industrija.

JOŽE PETEK

Zakaj ni ptujske čebule?

Kmet od nekod z juga je pripeljal v Maribor poln kamion čebule. Ponudil jo je trgovskemu podjetju po dva dinarja kilogram. To jo je vzel, čeprav je bila slaba. Če ni druge, bodo prodali tudi tako.

Čebula s Ptujkega polja, zlasti njegovega ozkega območja Lukarije, je po okusu veliko izdatnejša. V shrambi tudi boljše prezimi, če jo gospodinja kupi nekaj tudi za zimsko zalogo. Za njo raje plačajo nekaj več kot za slabo čebulo. Zakaj je torej v Mariboru niti v Ptuj ni dovolj, ko pa je Lukarija tako blizu? Vzrokov je več. Pred leti je bila cena čebule le malo višja kot cena krompirja. Pri pridelovalcih, ne v mestih. Veliki pridelovalci pa so prodali skoraj vse pridelek doma oziroma na odkupni postaji kmetijske organizacije. S takratno ceno seveda niso bili zadovoljni. Nekateri so pridelovanje čebule opustili, nekateri pa odpeljali svoj pridelek sami v sosednja mesta in ga razprodajo porabnikom.

V prvih povojnih letih so na Ptujskem polju pridelali v enem letu po 400 vagonov čebule. Odkupovalci so je veliko izvozili. Tudi zdaj bi jo lahko izvažali, pa je nima. Podoba je, da bodo tudi v Lukariji kmalu prodajali izvoženo čebulo, čeprav bi za enako ceno lahko imeli dovolj domače. Še leta 1962 je kmetijska zadruga Gorisnica odkupila od kmetov 63 vagonov čebule. Letos so je pridelali v vsej ptujski občini le še okrog 20 vagonov. Obrat za kooperacijo pri kmetijskem kombinatu Ptuj jo je moral iskati za svoje potrebe in pogodbeno obveznosti tudi drugod.

Glavni vzrok, da v Lukariji ni več čebule, je gotovo v pomanjkljivi organizaciji pridelovanja, odkupa in prodaje. Lukariji, ki so pridelovali čebulo v pogodbenem sodelovanju s kmetijsko organizacijo, so dobili za svoj pridelek manj, kot je treba plačati za uvoženo češko ali katerokoli drugo čebulo. V trgovini je sicer nekaj tveganja. Tako tveganje pa bi si bilo treba razdeliti. In tudi dobiček.

J. P.

Topovi in frače

Minuli tork je pripravili konferenco Služb družbenega knjigovodstva, republiških inšpekcijskih služb, republiške senata za prekrške, republiškega javnega pravobranilstva, sekretariata za pravosodje in občo upravo, sekretariata za notranje zadeve, sekretariata za finance...

Prav vsi govorniki (in ni jih bilo malo) so venomer opozarjali na pomanjkljive zakonske predpise, blage kazni in zakone, ki sankcij sploh ne vsebujejo. Govorili so, da je cela vrsta zakonov takšnih, da so bolj podobni deklaracijam in resolucijam kot predpisom urejene družbe. Če temu dodamo, da so se pod ognjem njihove kritike znašli tudi notranji pravilniki delovnih organizacij, statuti in normativni akti, potem se človek ne more znebiti vtisa, da družbene službe kontrole in varstva družbenega premoženja žal delujejo v skrajno neurejenih razmerjih.

Le včasih je kdo omenil tudi lastne napake — tako predstavnik republiškega senata za prekrške, ki je dejal, da se od senata zahtevajo (sprito postreznega boja proti deformacijam) hude in najhujše kazni, senat pa ne more ustreči, saj so prijave inšpektorjev in drugih služb, ki nastopajo kot tožniki, nepopolne, formalne in nedopustno pomanjkljive.

Konec koncev pa so najbrž prav našete ustanove in sekretariati pristojni, da — iz svoje prakse — predlagajo in se borijo za izpolnitev zakonskih predpisov, boljše ukrepe in pravilnike. Zvedeli pa smo, da sami delajo po zastarelih predpisih za delovanje njihovih služb.

Vse skupaj se zdi tako, kot bi sodobno oborožena armada namesto iz topov streljala s fračami...

Dvojna merila?

Na regionalnem posvetovanju o zdravstvenem zavarovanju delavcev in kmetov v Mariboru so se odločno zavzeli, da gospodarstva ne bi smeli obremeniti z zvišanimi prispevki za sklad zdravstvenega zavarovanja delavcev. Odstotek prispevka na naj bi ostal enak letošnjemu, saj bo vzile temu v prihodnjem letu prišlo v sklad več sredstev od zvečanih osebnih prejemkov.

Pri kmetijskih zavarovalnicah pa ni tako. Katastrski dohodek ne raste, ker so cene kmetijskih pridelkov nizke, z razpisnimi stroški pridelovanja pa se zvečujejo. Mankajoča sredstva za zdravstveno zavarovanje kmetičkih ljudi pa bo treba vzile temu zbrati. Prihodnje leto bo potrebno še več sredstev kot letos, kar cene zdravstvenih storitev in zdravil rastejo. A kje jih vzeti?

O tem se je razvila široka razprava. Nekateri so menili, da prispevki od katastrskega dohodka ne bi smeli zvečati, ker bi to pomenilo dodatno obremenitev kmetijstva, ki je tudi gospodarska dejavnost. Zvečali naj bi torej le pavšalni prispevek kmetijskih družin od letošnjih 120 din na 300 din. Nasprotniki takega predloga pa so dokazovali, da bi z zvišanjem pavšalnega prispevka za zdravstveno zavarovanje kmetičkega prebivalstva — torej za vse družine enako — najbolj zadeli socialno najbikše kmetičke družine. Po njihovem dokazovanju bi bilo bolj pravično, da bi zvečali prispevek od katastrskega dohodka.

Tako se je pojavilo vprašanje, kako v zasebnem kmetijstvu obravnavati obremenjevanje gospodarstva in osebne porabe. Kdo lahko to loči in s kakšnimi kazalc? Pavšalni prispevek za zdravstveno zavarovanje morajo kmetje plačati skupaj z drugimi družbenimi dajatvami. Dokler ne plačajo vseh obveznosti, ne dobi jo zdravstvene izkaznice.

Pojavilo se je še novo vprašanje: ali je mogoče zasebno kmetijstvo v prihodnjem letu bolj obremeniti kot drugo gospodarstvo? Ali nekateri morda menijo, da kmetijstvo ni enakovredno in ga lahko obravnavajo drugače?

J. P.

ZRN na prvem mestu

ZRN je zaenkrat na prvem mestu v zunanji trgovini Jugoslavije, pred Italijo, ki je bila doslej naš največji trgovinski partner. Italija je sedaj na drugem mestu, Sovjetska zveza pa na tretjem, poročajo Tanjug. Po podatkih zveznega zavoda za statistiko je znala v prvih desetih mesecih letošnjega leta blagovna menjava z ZRN več kot 5,6 milijarde dinarjev, pri čemer se je naš izvoz povečal za 35 odst., uvoz pa za 23 odst.; naš deficit v primerjavi z ZRN pa zbuja skrb — presega 2,3 milijarde dinarjev. V trgovini z Italijo so dobave na obeh straneh enako naraščale (izvoz za 21 odst., uvoz za 22 odst.), v celotni menjavi — več kot 5,5 milijarde dinarjev — pa znaša trgovinski deficit dobro milijardo dinarjev.

Italija in ZRN imata z nami večjo trgovino kot vseh 14 držav članic EFTA (evropsko združenje za svobodno trgovino), s katerimi znaša menjava približno 5,3 milijarde, naš deficit pa 1,5 milijarde.

Z državami EGS, katere članici sta tudi Italija in ZRN, je znala v 10 mesecih blagovna menjava približno 13,3 milijarde. Pri tem se je naš izvoz povečal za 29 odst., uvoz pa za 20 odst. Deficit s to gospodarsko skupnostjo je še vedno precej visok — znaša več kot 3,8 milijarde dinarjev, ali 75 odst. našega izvoza v države EGS.

Statistični podatki kažejo, da je znašal deficit Jugoslovanske zunanje trgovine v 10 mesecih več kot 7,2 milijarde dinarjev.

Sovjetska zveza je naš najpomembnejši trgovinski partner v okviru SEV (svet za medsebojno gospodarsko pomoč) in z njo smo izmenjali za približno 4 milijarde dinarjev blaga. Jugoslovanski izvoz v ZSSR je v primerjavi s desetimi meseci lanskega leta za 16 odst. večji, uvoz pa za 9 odst. manjši.

Vrednost desetmesečne trgovine z državami SEV znaša nekaj manj kot 10 milijard dinarjev, naš izvoz pa 4,6 milijarde. Izvoz na to območje se je povečal za 13 odst., uvoz pa za 8 odst.

Celotne jugoslovanske dobave tujim partnerjem so znašale v prvih desetih mesecih 14,7 milijarde, v tem času pa smo uvozili za dobrih 22 milijard dinarjev blaga.

Izvoz manj rentabilen

V hrastniški steklarni, ki je največji zasavski izvoznik na konvertibilna območja, opozarjajo na elemente, ki zmanjšujejo konkurenčno sposobnost

V hrastniški steklarni, ki med zasavskimi podjetji prodaja največ izdelkov v državi s konvertibilno valuto, so resno zaskrbljeni sprito poslabšanja pogojev za izvoz. Letošnji porast cen reprodukcijskega materiala, napovedane podražitve za prihodnje leto in minimalne spodbude za večanje izvoza kaj lahko vplivajo, da bo steklarski kolektiv v letu 1970 morda celo prisiljen zmanjšati prodajo v tujino.

Steklarna Hrastnik iz leta v leto povečuje izvoz izključno v državo s črsto valuto. Letos bodo prodali tujim kupcem že za 2.100.000 dolarjev izdelkov, kar je za 9 odstotkov več kot lani. Okrog 1.260.000 dolarjev (60 odstotkov celotnega izvoza) bodo izšli v Zvezi republik. Vemčiji in več kot 400.000 dolarjev v ZDA. Kupce stekla za razsvetljavne telesa in druge izdelke imajo tudi v državah Beneluksa, Italiji, Veliki Britaniji oziroma v 14 evropskih, ameriških in azijskih državah.

Kakšni so obeti za prihodnje leto? V steklarni predvidevajo, da bo izvoz na tržišča s konvertibilno valuto večji v primerjavi z letošnjim letom za 5 odstotkov. V teku pa so pogovori s Sovjetsko zvezo. Če bodo uspešni, bo steklarna Hrastnik še povečala izvoz za približno 40 odstotkov in s tem dosegla ali celo preseгла v menjavi s tujino vrednost treh milijonov dolarjev.

V steklarni pa ob tem resno opozarjajo na nekatere težave, ki znajo porušiti njihove obetajoče načrte za izvoz. Problem ne tiči v pla-

smaju na zunanji konvertibilni trg, kajti hrastniško steklo za razsvetljavna telesa in tudi drugi njihovi izdelki so zelo iskano blago, temveč drugje.

V steklarni ugotavljajo, da so letos močno porasli proizvodni stroški. To pa zmanjšuje konkurenčno sposobnost njihovih izdelkov v tujini. Izračunali so, da so se cene reprodukcijskega materiala zvečale tudi za 30 in več odstotkov. Analize celo kažejo, da so cene prav reprodukcijskega materiala od leta 1965 do letos porasle za 40 do 50 odstotkov, medtem ko je steklarna dosegla v istem obdobju povečanje cen na zunanjem trgu med 15 in 20 odstotkov.

Sprito nenehnih podražitev postaja vse večji del izvoza vedno manj rentabilen, pravijo v steklarni. Če bo tako še v prihodnje, v mislih imajo napovedane podražitve prevozov, papirja, lepence, itd., bo prišlo do zmanjšanja izvoza.

V hrastniški steklarni niso zadovoljni s sedanjo minimalno stimulacijo za izvoz. Poudarjajo, da niso deležni

niti tistih izvoznih olajšav, ki so predvidene za izvoz končnih izdelkov, kljub dejstvu, da so njihovi proizvodi finalni in jih ne predelujejo. V steklarni so za takšne ekonomske spodbude, ki bodo omogočile delovnim organizacijam hitrejšo večanje izvoza. Po njihovem mnenju je med drugim potrebno bistveno povečati retencijsko kvoto ter zastaviti takšno

kreditno politiko, da bodo delovne organizacije, ki pretežno prodajajo na zunanji trg, vsaj lahko uspešneje premostile težave zaradi neizplačnosti. V hrastniški steklarni so tudi mnenja, da so zdajšnji pogoji za pridobitev kreditov za izvoz, zlasti pa posojil na zaloge in za pripravo za izvoz, precej neprimerni.

PAVLE BURKELIC

Med največjimi kotli na svetu

Kolektiv tovarne industrijskih in energetskih naprav podjetja »Djuro Djakovica« je po večmesnem pripravah prvi v naši državi izdelal steamblock kotel, ki daje 24.000 kg pare na uro in sodi med največje kotlarske naprave te vrste na svetu, ugotavlja Tanjug. Uspeh je še toliko pomembnejši, ker je doslej uspešno poleg mnogih in zelo znanih proizvajalcev steamblock kotlov le zahodnonemški firmi »Babcock« izdelati dva tako velika kotla.

Novi steamblock kotel podjetja »Djuro Djakovica« iz Slav. Broda tehtaja približno 55 ton in je predviden za kombinirano gorivo — mazut in zemeljski plin. To nudi vrsto prednosti in omogoča bolj ekonomično izkoriščanje v primerjavi z doslej izdelanimi manjšimi kotli te vrste.

Zaradi vse teh prednosti, konkurenčnih cen in velikega zanimanja na svetovnem tržišču so v tej tovarni že sklenili prve pogodbe. Podpisali so sporazum s predstavniki češkoslovaških zavodov »Zbrojevka« v Brnu za dobavo dveh takih kotlov v vrednosti približno 200.000 dolarjev. Kot predvideva sporazum, bodo kotla dobavili kupcu do začetka leta 1971. Zanimivo je, da je ČSSR tudi prva kupila kotle steamblock, kapacitete 8000 in 18.000 kg pare na uro, ki so jih prej izdelali v podjetju »Djuro Djakovica«.

Ko se bodo torej na splošno jugoslovanski razpis prilagajali zainteresirana podjetja iz vseh naših republik, bodo pri selekciji interesentov upoštevali omejeno namembnost prostorov. Razen tega bodo pri izboru ponudnikov dajali prednost tistim, ki bodo nameravali vpeljati najprimernejše in najsodobnejše poslovne metode. Med najbolj odločilnimi činitelji za dokončno selekcijo pa bo seveda finančna moč tistih, ki se bodo potovali za poslovne prostore na ploščadi. Prednost bodo imeli tisti, ki bodo lahko najhitreje zagotovili potrebna finančna sredstva. Majčenko izjemo pa bodo odbirili tistih, ki bodo v velikem poslovnem centru Ljubljane dobili prostore, napravili za kotle, ki zdaj na prostoru bodo ploščadi že imajo svoje prodajalne ali poslovne prostore, za uresničitev načrta pa bo te prostore v starih zgradbah potrebno porušiti.

Seveda je še kako močno na mestu vprašanje, če bo za tako velikopotezen načrt za res mogoče zbrati dovolj interesentov in denarja. Ne sme se namreč zgoditi, da bi se prav zaradi denarja pri gradnji zataknilo, tako kot se je recimo v Ljubljani že zgodilo pri gradnji Trga revolucije. V Ljubljanskem investicijskem zavodu pravijo, da gre v njihovem primeru za povsem gospodarsko investicijo. Če vnaprej bodo namreč imeli uporabljeni prostorov in torej tudi plačniki, ki bodo po sedanjih ocenah za

OGLAŠUJTE V DELU

POTROŠNIKI!

MED PRAZNOVANJEM DNEVA REPUBLIKE BODO NAŠE PRODAJALNE POSLOVALE:

PETEK 28. 11. 1969	odprte vse prodajalne ves dan
SOBOTA 29. 11. 1969	vse prodajalne zaprte
NEDELJA 30. 11. 1969	Od 7.-11. ure so odprte naslednje prodajalne: SP Gosposvetska 6 (Slamič) Arkade II. — centralni živilski trg v Ljubljani
PONEDELJEK 1. 12. 1969	Od 7.-11. ure so odprte naslednje prodajalne: Arkade I. — centralni živilski trg v Ljubljani SP Gosposvetska 6 (Slamič) Polje, Zalog, Šentvid, Trznica Šiška, Tržaška 22

POTROŠNIKOM ŽELIMO PRIJETNO PRAZNOVANJE DNEVA REPUBLIKE!

AGROKOMBINAT EMONA LJUBLJANA

ae

projekt ing biro

Ljubljana
telefon 316 171
projektiranje inženiring

Kritična oskrba z mastjo

V Trbovljah se sprašujejo, zakaj ni bilo intervencijskega uvoza tega živila

TRBOVLJE, 26. nov. — Zaradi pomanjkanja masti je oskrba s tem, za tukajšnje prebivalstvo še slasti pomembnim artiklom, zelo kritična. To so povedali na današnjem razgovoru s novinarji direktorji trgovskih podjetij 1. junij, Vitaminska, podjetji Meso ter občinske skupščine Trbovlje.

Trgovina že nekaj mesecev dobiva le tu in tam manjše količine po nekaj sto kilogramov svinjske masti, kar pa je precej pod normalnimi potrebami. Poseben problem so cene, zlasti domače masti, ki vrtoglavijo naraščajo. Direktor 1. junija je odkritno povedal, da je odklonil ponudbo grozistov iz Celja in Maribora. Domačo mast so namreč ponujali (franko Celje in Maribor) po 12,60 do 12,80 dinarjev za kilogram. To pa pomeni, da bi stala mast v trbovskih trgovinah kar 14 dinarjev.

Takšne cene niso sprejemljive za naše potrošnike, če vemo, da večina zaposlenih v občini dela v rudniku in industriji, se poudarili, bi danes na bilo kakšnih problemov s oskrbo z mastjo in divljanjem cen.

Deset uspešnih let Rudisa

TRBOVLJE, 26. nov. — Do polne se je šel na 48. seji upravnih odbor poslovnega združenja Rudisa Trbovlje. V prvem delu seje, ki je bila posvečena skorajšnji desetletnici delovanja združenja, je predsednik upravnega odbora Rudisa, Marko Orožen, predstavil delo združenja v preteklih desetih letih.

Jubilej delavske univerze Hrastnik

HRASTNIK, 26. nov. — Polno je bila v Hrastniku slovesnost ob desetletnici dela tukajšnje delavske univerze. Direktor Marko Orožen je orisal razvojno pot in poudaril, da je ustanova zelo razširila svojo dejavnost in razvila mnoge nove oblike izobraževanja. V desetih letih je obiskovalo tečaje, seminarje in kole skoraj 50.000 slušateljev. Delavska univerza pa je še posebno napredovala na področju družbenopolitičnega in strokovnega usposabljanja.

Na slovesnosti je Zdeno Ulaški dobil priznanje Zveze delavskih univerz Slovenije. Hrastniška delavska univerza pa je izročila priznanje Alojzu Janežiču in Francu Kmetiču (za dobro sodelovanje v izobraževalnem centru steklarne in tovarne kemikalij) ter dolgoletnim sodelavcem Stanetu Brečku in Danijelu Zorniku.

V nekaj vrstah

KAMNIK. Ob žebirski poti je že Modelit — Kemijsko industrijski kombinat je preselil kemični oddelček v nove prostore na Bakovnik. V stare prostore ob žebirski poti pa so preselili Modelit, ki je bil prej v Mekinjah.

SMARCA PRI KAMNIKU. Pomot Banjaluki — Kolektiv tovarne pogrebne opreme Menina je sklenil prispevati kot pomoč ponesrečenim v Banjaluki 10.000 dinarjev. Predlagali so, da bi del teh sredstev dobili njihovi kooperanti.

MAVČICE. Proslava ob dnevu republike — Mladinski aktiv bo v soboto zvečer priredil proslavo ob dnevu republike. Po večletnem miru bo to prva prireditev v organizaciji mladine.

KRANJSKA GORA. Iskropni temelji za novi hotel — Splošno gradbeno podjetje iz Jesenice je začelo z gradnjo novega hotela, ki bo stal na prostoru med vilo Olga in hotelom Prisanik. Hotel bo last gostinskega podjetja Gorenjska.

TRBOVLJE. Sprejem v pionirsko organizacijo — Danes bodo slovesno sprejeli v delavskem domu v pionirsko organizacijo 300 cicibanov. Pionirji pripravljajo vrstnikom zanimiv kulturni program.

NOVA SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA — Ljubljansko podjetje Prehrana je zgradilo novo samopostrežno trgovino na Kešetovem med obema stolpcema. Novi P-markt bo odprt v dneh pred 29. novembrom.

LITJA. Novi pionirji — Osnovna šola Dušan Kveder-Tomaž bo jutri pripravila proslavo dneva republike. Ob tej priložnosti bo sprejeto v pionirsko organizacijo 71 cicibanov. Te dni se proslavi in sprejme v pionirsko organizacijo tudi na ostalih šolah v občini. Vsega skupaj bo sprejeto v pionirsko organizacijo 298 učencev.

S potujočim kinom po vaseh — V začetku decembra bodo po okoliših vaseh začeli vrtni domači in tuje celovečerne filme. Potujoči kino delavske univerze bo vsak teden obiskal večjo vas.

Le čisto morje vabi turiste

V ospredje prizadevanja za čistost morja - Pripravljajo načrte, da bi obvarovali morje ob slovenski obali pred vse večjo nevarnostjo odpadnih voda

Vsa tri mesta ob slovenski obali nikoli niso vedela, kam z odpadnimi vodami, ker to ni bilo urejeno. Na raščanje prebivalstva, še bolj pa načrti za razvoj obalnega območja, pa so potisnili v ospredje neodoljivo nalogo: kako učinkovito zavarovati največjo turistično privlačnost tega območja, to je obalno morje pred onesnaženjem različnih vodnih odpadkov.

Vodna skupnost Primorske je junija letos izdala načrt za sistematično ureditev kanalizacije na območju vseh treh obalnih občin. V piranski občini so že pred leti začeli graditi zbirni kanal od Fortorože do Pirana, pri katerem pa je bilo težko vztrajati, da denar ni bil najbolj racionalno uporabljen. Z novimi gradnjami od Lucije do Pirana bodo temeljito preuredili tudi kanalizacijo. Prav tako pa skušajo na izvirnih kanalih očistiti kanalske odplake, ki

se zlasti nabirajo v notranjem piranskem pristanišču. Koprski in izolski občini pa nameravata urediti skupno kanalizacijsko omrežje.

Koprski občinski skupščina je na nedavni seji pretresala štiri različne načrte za ureditev kanalizacije. Vsem štirim načrtom je skupno, da naj bi izolsko in koprsko območje urejali posebej, čeprav bi vsako zase imelo sakičeno kanalizacijsko omrežje. Svet za urbanizem koprsko občinske skupščine je predlagal in

ZLATA POROKA V HRASTNIKU — V soboto sta si na občinski skupščini Hrastnik po petdesetih letih skupnega življenja znova objubilila zakonsko zvestobo 77-letni Ivan in 71-letna Stefanija Guček s Kmic in Kmic Hrastnik. Foto: Jože Sever

Zdravilo za kronično izgubo

Kmetijska zadruga iz Radovljice se namerava združiti s kombinatom Kranj

Sredi decembra bo v kmetijski zadrugi Jelovica iz Radovljice, ki zajema področje jeseniške in večjega dela radovljiške občine, referendum, na katerem bodo glasovali o priključitvi zadrugi kmetijsko-življskemu kombinatu Kranj. Za tak ukrep so se odločili zaradi težkega položaja, v katerem se je letos znašla radovljiška zadruga in ker menijo, da se lahko izvelejo iz tega le s pomočjo močnejše gospodarske organizacije.

V kmetijski zadrugi Jelovica sta poljedelstvo in sadjarstvo sicer rentabilna, precejšnjo izgubo pa imajo v živinoreji. Kljub temu da imajo dobre krmne močvirne, saj znaša povprečje v obratu v Poljčah kar 5065 litrov mleka letno na kravo, so proizvodni stroški pri mleku višji kot odkupne cene. Pravijo, da gre to predvsem na račun močnih krmil in drugega reprodukcijskega materiala, pri katerem so se cene v zadnjih letih dvignile skoraj za polovico.

V zadrugi niso zašli v težave šele letos, marveč se že dalj časa borijo za svoj obstoj. Iz leta v leto poslujejo z izgubo, ki jo sproti pokriva s samostojnim kreditom. V sedmih letih ji je bilo že za več kot milijon dinarjev. Ker izguba doslej ni bila tako zelo velika, so ob posojilih nekako rinihi naprej in si prizadevali, da bi s preurejanjem proizvodnje in drugimi ukrepi čim bolj zmanjšali izgubo.

Letos pa se je položaj

Na Gorenjskem sneži

KRANJ, 26. nov. — V zgornjem delu Gorenjske se je ponovi dež sprevrnil v sneg. V gorah ga je našel kar precej, pobelil pa je tudi vso Zgornjesavsko dolino in Bohinjski kot. Kaže, da bodo za bližnje praznike na Gorenjskem že odprli smučarsko sezono.

Čez dan sta se v dolini mešala sneg in dež, medtem ko v višjih legah še vedno sneži. Na Kravcu je do 13. ure padlo 20 cm snega, na Pokljuki 30, na Vrhu pa že pol metra. Cestno podjetje je jutraj začelo pluziti ceste čez mejne prehode in na Pokljuko.

Več poudarka samoupravljanju

Kamnik: komunisti se bodo zavzemali za boljše obveščenost

KAMNIK, 26. nov. — Včeraj popoldne so se sestali na prvi seji novoizvoljeni člani občinske konference ZK Kamnik in obravnavali vlogo komunistov v nadaljnjem uveljavljanju samoupravljanja. Uvodne besede je povedal Iztok Jurandić, potem pa so razpravljali o gradivu, ki ga je pripravila komisija za družbeno-ekonomske odnose pri občinski konferenci. Seji konference sta prisostvovala tudi člana CK ZKS Moja Drča-Murko in Mirko Bučar.

V gradivu, ki analizira priprave v gospodarskih organizacijah v zvezi z vsiladitvijo statuta podjetij so ugotovili, da med 13 podjetij v treh se niso razpravljali o spremembah statuta. V večini podjetij nameravajo ustanoviti poslovne odbore, ali pa dajejo prednost strokovnim komisijam. Ker pa se komisijam in poslovnim odborom daje bistveno večji pomen, kot so ga imeli do

sedaj, je pričakovati nadaljnjo zmanjševanje udeležbe delavcev z nižjimi kvalifikacijami v organih upravljanja. Tu ne kaže pretrajati pri strokovnosti, ampak je treba tako reorganizirati samoupravne organe, da bo zagotovljen vpliv slehernega delavca na politiko gospodarjenja v podjetjih.

V prihodnje je treba posvetiti večji poudarek tudi decentralizaciji samoupravljanja.

Program razvoja obalnega območja seveda odpira nekatere nove probleme, kako urediti pereče probleme odvajanja odpadnih voda. Voda v obalnem morju je zdaj marsikaj kar malo privlačna. Brez čistega morja pa ni mogoče misliti, da bi lahko tu razvijali turizem kot vladno gospodarsko panogo. Seveda so odplake velika nevarnost za tako onesnaženje. Ni manjše pa seveda niso tudi različne ladje, ki spuščajo včasih odpadno olje v morje. Tudi s te plat si zdaj na obalnem območju prizadevajo za ukrepe in z uspešnim nadzorstvom pravočasno odpraviti pretečo nevarnost.

G. GUZEJ

Kopra, Semedele, Zusterne in Bonifike.

TRBOVLJE

KEŠETOVO

TRBOVLJE

KEŠETOVO

TRBOVLJE

KEŠETOVO

TRBOVLJE

KEŠETOVO

„Peli jo bomo s srcem“

Nocoj bodo v Trbovljah izvedli kantato »Hej partizan«

Nocoj bodo pevci iz Trbovelj in Zagorja ter orkester iz trboveljskem Delavskem domu izvedli kantato »Hej partizan«. Glasbeno delo skladatelja Radovana Gobca je doživelo krst pred 25 leti v Gornjem gradu.

Dirigent Jože Škrinjar in Janez Zalaznik, ki sta bila skupaj z drugimi žarjani v kulturno umetniški skupini IV. operativne cone, se spominjata, da so nek večer v septembru, ko se je skupina vračala iz osvobodnega Mozirja, navdušili Radovana Gobca, da bi skomponiral kakšno dobro partizansko stvar. Gobec se je v Gornjem gradu zaprl v sobo in po štirih dneh dela je nastala partizanska kantata »Hej partizan«.

»Radovan je vadij z zborom, sam pa sem prevzel orkester,« je pripovedoval dirigent Jože Škrinjar. Janez Zalaznik pa je dodal, da so vadili po deset do dvanajst ur na dan in po tednu dni dela je bila kantata nastudirana.

Prvič so jo izvedli konec septembra ali v začetku oktobra leta 1944 v telovadnici sokolskega doma v Gornjem gradu. Poslušalci, Gornjegraščani, borci in člani štaba IV. operativne cone, so jo sprejeli z navdušenjem. Kako tudi ne, saj je bila kantata partizanska, pevec in član orkestra pa so jo peli in igrali s srcem.

Mnogo spominov članov kulturno umetniške skupine IV. operativne cone je povezan s kantato. Škrinjar in

Zalaznik pripovedujeta, kje vse so nastopili z njo. Dolga leta je bila, lahko bi rekli, železni repertoar moškega pevskega zbora Zarja iz Trbovelj. Pevecem, ki so tvorili jedro kulturne skupine, je prirasla k srcu. Trboveljčani so jo peli na proslavah na Ostrožnem, Dolenskih Toplicah, pa v Zagrebu in drugje. Pred petimi leti so jo zadnjič izvedli v Gornjem gradu.

Nocoj bodo med sto pevci in glasbeniki iz Trbovelj in Zagorja nastopili tudi mnogi člani nekdanje kulturno umetniške skupine IV. operativne cone. Dirigiral jim bo Jože Škrinjar. Spet bodo skupaj, spet bodo peli »in igrali s srcem kot pred petindvajsetimi leti«.

P. B.

Disciplina, pogoj varne vožnje

Kako bo z zimsko službo na ljubljanskem prometnem križu

LJUBLJANA, 26. nov. Na pobudo ljubljanske uprave javne varnosti je bilo danes v Ljubljani posvetovanje komandirjev postaj UJV na območju ljubljanskega prometnega križa, cestnega podjetja Ljubljana, komunalnega podjetja Snaga in komunalne inspekcije, na katerem so se dogovorili o delu zimске službe in o sodelovanju med izvajalci te službe.

Vožnja v zimskem času je še posebno težka in nevarna. Nevarnost pa stopnjujejo nevestni in predrzni vozniki, ki ne upoštevajo navodil milicnikov ali delavcev cestnih podjetij. Vozniki bi se morali bolj zavzeti, da z nevarnostjo in neupoštevanjem navodil ne bi zavlačevali čiščenja cest. Predstavnik ljubljanske

ga cestnega podjetja je povedal, da lahko njihovi delavci v normalnih razmerah očistijo vse glavne cestne prometne žile v dveh urah. Zaporu cest bodo razen delavcev cestnih podjetij predlagali tudi milicniki, ki bodo obvestili stalno službo, ta pa cestno podjetje, ki bo takoj stopilo v akcijo. Pomembno je, da se promet na ogroženi cesti dovolj hitro zapre, saj tako vozila, ki sicer obstanejo na cestah, ne zavirajo čiščenja. V ljubljanskem prometnem križu bodo v primeru zaprtih cest izločali vozila v Skofljič, Ivančni gorici v smeri Dolenjske, Vrhniki in v Logatcu proti Primorskemu in na Vrškem ter Lukovici v štajerski smeri. Sklenili so tudi, da bodo morala vozila s pomanjkljivo zimsko opremo čakati najdalj.

Pogovarjali so se tudi o delu zimске službe v Ljubljani. Komunalno podjetje Snaga, ki v glavnem opravlja to službo, se je po besedah direktorja podjetja, inž. Janeza Urbanija, na zimo dobro pripravilo. Nakupili so novo mehanizacijo in UKV oddajnik, tako da bo tudi obveščanje boljše kot doslej. Problem pa je v čiščenju pločnikov, saj marsikdo raje plača kazen za okleščanje pločnikov, kot da bi se zalezel v nasproti vozeči Renault LJ 806-64. Volkswagen LJ 356-68, ki je vozil za škodo, pa se je zalezel vanjo. Odšlo ga je na desno stran cestišča, kjer je zadel mopedista Karla Novaka. Pri trčenju osebnih avtomobilov so bili ranjeni: Stane Zupančič, Slavka Indihar, Ljiljana Kobal (hujše), Janez Medved, Marija Pavšič, Peter Jenko, Marija Lahmar, Karel Novak in Ivanka Vodnik (laže). Odpejali so jih v ljubljansko bolnišnico.

A. L. B. P.

Za rop dvakrat po leto dni zapora

KRANJ, 26. nov. — Okrožno sodišče je obsodilo 24-letnega Ilijo Vručevića in 27-letnega Draga Marjanca iz Kranja vsakega na eno leto strogega zapora, ker sta v noči od 28. na 29. september letos v Struževskem dvorcu v Kranju napadla in oropala Karla Zigona.

Obtožnica sta Zigona, ki je tisti dan prišel v Kranj na obisk, našla na terasi restavracije Park, kjer je spal pri mizi. Menila sta, da bi na lahek način prišla do denarja. Zato sta sklenila, da ga okradeta. S tem namenom je Marjanec Zigona povabil k sebi in mu natvezal, da bo lahko pri njem prespal.

Potem sta skupaj odšla proti Struževem, sledil pa jima je Vručević. V Struževskem dvorcu je Vručević, ki je medtem oba dohitel, nenadoma z roko udaril Zigona po glavi, da je padel po tleh. K njemu se je sklonil Marjanec in mu iz žepa potegnil denarnico ter jo izročil svojemu pajdašu. Ta je iz nje vzel denar, nakar je Marjanec prazno denarnico vrnil Zigonu. Ker je bil plen zelo skromen, saj sta dobila le 75 dinarjev, sta se napadala v jesi še znesla nad svojo žrtvijo.

L. S.

NOVO ŽIVLJENJE BANJALUKE

KRALJSTVO ZA - GOZSTINCA

ČIGAV JE ZIS

OLIMPIJA IN NJEN ŠKANDAL

POGOVORI Z VESOLJEM

NAJBOLJŠI SLOVENSKI ŠPORTNIKI V LITJI

SO OKRADLI PAPEŽA?

NOV SLOVENSKI ROMAN - SMILJAN ROZMAN: NEDELJSKI IZLET

REHRANA

EXPORT-IMPORT LJUBLJANA

REHRANA

EXPORT-IMPORT LJUBLJANA

REHRANA

EXPORT-IMPORT LJUBLJANA

REHRANA

EXPORT-IMPORT LJUBLJANA

REHRANA

EXPORT-IMPORT LJUBLJANA

REHRANA

EXPORT-IMPORT LJUBLJANA

REHRANA

EXPORT-IMPORT LJUBLJANA

REHRANA

EXPORT-IMPORT LJUBLJANA

REHRANA

POČASTITEV VELIKEGA POKOJNIKA — Na Bloudkov grob na ljubljanskih Žalah so včeraj položili več vencev — ZTKS ter organizacij, ki nosijo njegovo ime. Na sliki: mladi kotalkarji kluba Inž. Stanko Bloudek pred Bloudkovim grobom. Foto: Buiš

POČASTITEV VELIKEGA POKOJNIKA — Na Bloudkov grob na ljubljanskem
žaloh so včeraj položili več vencev — ZTKS ter organizacij, ki nosijo njegovo
ime. Na sliki: mladi kotalkarji kluba Inž. Stanko Bloudek pred Bloudkovim
grobom. Foto: Busid

TELESNA KULTURA ZA VSAKOGAR

Bela vodišča

V pozni jeseni, ko se je drevesje že povsem obletelo, ko so trate mokre in v gozdovih ne šumi več, si želijo športniki, da bi začelo kaj kmalu snežiti. Potem se začne v igri letnih časov četrto dejanje, zima. Ali točnejše: zimska športna sezona.

Ko leži snežna odeja po travnikih in njivah, po mestnih parkih in vaskih kletcih, se spremeni krajina v eno samo belo vadišče. Poprje ste morali hoditi po poteh, zdaj pa lahko zavijete po snegu na

ravnost čez polja, ali v breg, kakor vas je volja. Bela vodišča pomenijo svobodo, odprta so vsakomur, vabijo vsakogar.

Ljubiteljem utrjevanj v naravi nudi zima nove možnosti. Ko zagazajo v celec, dobi nobena bela nalaga, ker se vse pre-
stirna pa je še vedno "nihanje" umni sui, kjer ostanejo učenci tudi ob najnikrajnejšem vremenu za športe na snegu in ledu v zaprtih prostorih. To pa je škoda, kajti v zimskem času so otroci (pa tudi odrasli!) bolj ko kdaj koli potrebni re-

atle, Tisti, ki prvi utirajo gaz, morajo
više drigoljati noge, in ko je post shojena,
posebno pot navzdol, je že treba paziti
na ravnotežje. Če upoštevamo še učinko-
vanje burje, meteža, mraza ali zimskega
kreceja na svežem zraku, Seveda ne gre
samo za sankanje in smučanje. Ponekod
bi lahko pri urah telesne vaje tudi dr-
sali, ali pa se urili v hokeyu na ledu.
Nekateri pedagogi že upoštevajo potrebe
in želje šolske mladine, lahko, bi rekli,

sonca, ima nasa hoja po snegu tudi značaj telesnega utrjevanja. Lahko bi rekli, da smo v zimskem času v določenem smislu kar vst športniki.

velikega spornega veslja, ki je tako veljavna politika za zdravje. Posebno miškani so tisti dnevi, ko je sončno in ko sneg drži. To so dnevi, ko so v prometu vse sani in vse otroške smuči, kolikor jih premorejo v naselju. V sodobnih stan-

0 kvalitetnem žertu

O kvalitetnem sportu

LJUBLJANA, 26. nov. V našem kvalitetnem in vrhunskem športu razmere še vedno niso urejene. Zato bo treba čimprej rešiti sistemska vprašanja, točno določiti statut vrhunskih športnikov in strokovnih delavcev ter poskrbeti tudi za objekte, ki so prvi pogoj

pri tem. **S. TREBOČAR**

na nadaljnji napredek. Dokler to ne bo rešeno, tudi ne moremo pričakovati bistveno boljših dosežkov naših športnikov. Takšne so bile poglavitne ugotovitve na seji izvršnega odbora ZTKS, na katerih so danes posebej razpravljali o vrhunskem športu.

Najtežno nekuj pomembnejših
gotovitev iz gradiva oz. razprave:
turi vse zgodih problemov ne
bom mogel rešiti. Res je, da pomeni
ustanovitve komisije za preučitve
kulturo pri nas pomemben ko-
rak naprej. Toda komite sam ne bo
mogel opraviti vsega dela.

Olimpija : Splugen

Bräu 8987 (46:45)

Pri ponovni decentralizaciji Jugoslavanske telesne kulture so se oblikovali republikanski spletni logi o novem načinu financiranja sicer dokaj natančno opredeljujejo, kaj bo redni plačevalec federacija, kaj republika, kaj občine in drugi.

STREČKI: Bassin 4, Osterc 2,

Kararter 8, Božić 6, Polčanec 13, Ferber 4, Gvardjančić 6, Hodek 13, Ljubić 9, Lenard 8, Lovrić 3, Zorica 17, Susnik 2 in Fisher 5 za Olimpijadu, za goste pa najviše za Belimelj i Merljati 18.

Prvi korak k izboljšanju razmer naših klubova predstavlja nastup u oboje organizacije preveliko brezne, saki dobro vemo, da so prav tle, in sedanjem času v najbolj negovnem položaju.

BEOGRAD, 28. nov.

Bivša

Gazdovodova na Dunaju

LJUBLJANA, 26. nov. — Davl

razvoja kvaliteten in vrhunski

športa. Ta načrt pa bi vsekakor

moral biti sestavljen del načrta o

razvoju slovenske telesne kulture v

celoti.

ZTRKS se je po svojih močeh

trudil, da na osnovi prioritete

svetovnih šahovskih priredil

Belvinske je še skupno s svojeli

skima velemojstroma Polugaev

skim in Gellerjem večeraj pripoto

val v Beograd na turnir v počasti

razvoju slovenske telesne kulture

meja, je izjavil, da verjetno ni

bo več sodeloval na šahovskih tur

emovajke, ki bo v dnevi 27. in 28. m. na Dunaju, odptovalna 11. tona Helci Gazdova, karmica ljubljanske filipije in njen terec, ki je bil v tistem obdobju, prihodnje spomlad, je dejal.

Splošnih panog kolikor toliko pravnih del sredstva za kvalitativno del v poplavi želja, zahtev in potre. Sredstev tudi vnaprej ne bo kolikor kot bi želeli in zmanj zato niti ni čisto odveč zmanjšati slo. namur, prihodnje spomlad, je dejal.

Obvestilo

TENIS

Pilič premagal Taylorja

Za za prihodnje leto bi potrebovali v Sloveniji za najmanjše potrebe vrhunskega športa približno 600.000 dinarjev. Še tisti sredstvi, ki bi našim vrhunskim športnikom

SZZ (planiški komite) obveščevalo, da bo trening na Pokljukah ali v Planici. Za točen kraj bo iste zvedeli med današnjimi radijskimi poročili ob 15. uri. Javiče napelje naslednji mladinec: D. Pudvar, Ljubek (Crna). Mesec, Kobal, Kapišovec.

STOCKHOLM – V prve roku mednarodnega teniskega turnirja je Filip premagal Britanca Taylora, ki je v prvi rundi izgubil. V drugi rundi Romun Nastase, ki je odpravi v finala, kot nosilec 6.4. Obenem je v finalu, kot nosilec skupine, sta odigrala dvojno tekmo. V prvi rundi vsaj v glavnem omogočili priprave, kakršne imajo njihovi tekmeči po ozvu. Če bodo naš namreč se na letošnji v primerjavi z drugimi, podoben vrhunskih dosežkov od njih niti ne bi smeli zahtevati. Če upoštevamo, da so v prvi rundi nastopili: Oblak, Merlak, Marolt, Mlekš (Logače), Cumar, Kilar, (Josi) Srednšek (Velenje), Ilmar (E) (Lagače), Kolar, (Lagače), Kolar, CLANI: I. Pudgar, Nahtigal, Ko, priševk, Fink, Demšar, Ajnik Zbor vseh tekmovalcev bo jutro

movanja se Drysdale in Emerson. pripravi! jali naši izbranci do zdaj, imajo oštrona zvečer za tiste, k

Slovita ameriška drsalna revija

HOLIDAY ON ICE

bo letos gostovala v dvorani Tivoli v Ljubljani od 23.
do 29. decembra in uprizorila skupno 10 predstav.
Opala bo z novim programom pod imenom

ING ARTHUR RODUCTION 69

pnice lahko naročite v predprodaji pri vseh večjih turističnih organi.

